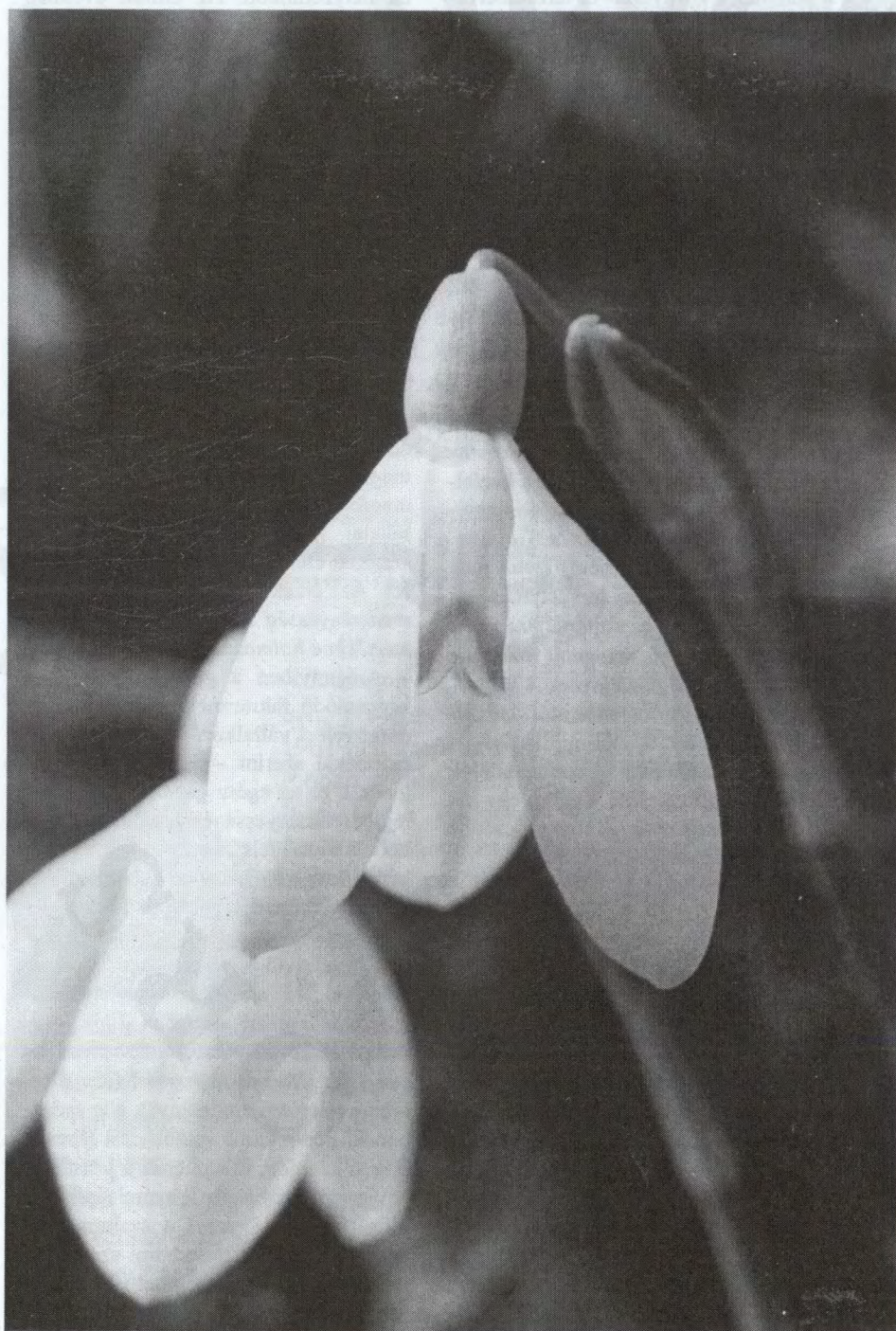

Erdészeti és faipari **HÍRADÓ**

XV. évfolyam 1. szám, 2005. március

ERDÉSZETI ÉS FAIPARI DOLGOZÓK SZAKSZERVEZETÉNEK LAPJA

A tartalomból:

A leggyengébb láncszem

*

Az EFDSz Emlékérem
kitüntetései

*

Résztvénytársaságaink
gazdálkodása

*

Műszaki tanácskozás
Gödöllőn

*

Tudományos kutatásunk
helyzete

*

Országos Magánerdő
Fórum

*

Herman Ottó emlékülés

*

Erdőkoszorút a Balaton
köré

*

A Húsvét történetéből

*

Nyugdíjasoknak

*

Évfordulók 2005-ben

*

Őserdők a
Kárpát-medencében

*

„Mai ajánlat”

*

A bialowiezsai őserdő
faunája

*

Üdülés

*

Hírek

A leggyengébb láncszem

Szakszervezetünk elnöksége januárban megtárgyalta az erdőgazdálkodásban foglalkoztatottak bér- és jövedelmhelyzetét.

Megállapítottuk, hogy *erőfeszítéseink ellenére folyamatos a leszakadás az országos átlagkeresetek szintjétől*. Így van ez annak ellenére, hogy kezdeményezésünkre az ÁPV Rt. az elmúlt években két alkalommal is báziskorrekciós döntést hozott. Az elmaradás átlagosan 30-40%-os mértéket ér el az általunk képviselt munkavállalók és a versenyszféra éves átlagkeresete között. Fokozza a problémát, hogy a munkavállalók képzettségi szintje automatikusan emelkedett, hiszen az alacsony keresettel rendelkező erdőművelő dolgozók döntő többsége már vállalkozásokon keresztül kapcsolódik az erdőszeti részvénytársaságokhoz. A keresetszínvonal alacsony szintjét tehát már nem ők idézik elő. Megszégyenítő leírni, hogy középfokú végzettségű közép-szintű vezetők: *erdészek, művezetők 10-20-30 éves munkaviszonnyal alig keresnek többet /nettó/, mint a minimálbéren foglalkoztatott, alacsonyan kvalifikált munkaerő*. Hogyan jutottunk el erre a szintre?

*

A kapitalizmus farkastörvényei nem ismernek méltányos elbírálást. Akit le lehet taposni, emberi méltóságában meg lehet alázni, azt meg is alázzák. Ezt teszik vezetőink is folyamatosan. Nehéz a közlekedési dolgozók, pedagógusok, egészségügyi dolgozók bérkövetelő megmozdulásainak és azok eredményességének ismeretében visszafogottan, diplomatikusan elemezni helyzetünket.

Az erdőgazdálkodásban foglalkoztatottak kiszolgáltatottak, a nem mobilizálható munkaerő kategóriába tartoznak. Képzettségük, szakmájuk, röghöz-fához kötődésük miatt nincs mozgásterük. Ugyan hová mehetnének el dolgozni? Ezt jól érzékelik feletteseik. Tudják jól: fát lehet a hátukon vágni. Ugyan ki venné észre sztrájkjukat? Talán csak a környezetvédők örülnének, mondván, kevesebb fát vágunk ki az alatt az idő alatt is.

*

A bajok legsúlyosabb forrása az erdőszeti részvénytársaságok versenyszférába sorolása. Ez önmagában nem lenne baj, ám a helyzet nem ennyire egyértelmű. Az ÁPV Rt. pozitív eredmény elvárásai érthetőek; ugyanakkor a szakmai, a környezet- és természetvédelmi előírások, elvárások – képletesen mondván – már köszönő viszonyban sincsenek ezekkel.

Jogos elvárás részünkről, hogy *országos szinten kellene összehangolni és meghatározni az állami erdőterületeken folyó gazdálkodás feltételrendszerét, a prioritásokat*. Ezzel szemben „a végeken” folyik az állóháború, pozíció- és fogáskeresés a szakemberek között, olykor /sőt egyre gyakrabban/ egymás semmibevételével.

*

A folyamatos eredmény-elvárás, illetve az annak teljesítését nehezítő korlátozások nem teszik lehetővé a bérfelzárkózás anyagi bázisának előteremtését. A „leggyengébb láncszem” a munkavállaló, aki túri, ha nem fizetik meg felelős, lelkiismeretes munkáját, s aki türelemmel viseli, ha elbocsátják.

Az elmúlt évek szlogenje az EU-s bérekhez történő felzárkózás. *A mi esetünkben a magyar bérekhez történő felzárkózás is álom*. A több milliárdos árbevételű produkáló munkavállalók 15-20%-os béremelése – talán egy-két kivételtől eltekintve – anyagi csődbe sodorná a részvénytársaságokat.

*

A másik komoly probléma az un. *közjóléti feladatok ellátása*, „felvállalása”, mint pl. az erdei vasutak fenntartása és üzemeltetése, erdei iskolák működtetése, turista- és kirándulóhelyek rendben tartása, erdei múzeumok létesítése stb. A részvénytársaságok több száz millió forintot fordítanak erre a célra, amit egyre kevésbé finanszíroz az állam. *Milyen alapon finanszírozzuk a munkavállalók béréből ezeket a feladatokat*, amelyek ezáltal csökkentik a vállalati jövedelmezőséget? Az erre fordított összeg elég lenne egy szolid mértékű bérfelzárkóztatásra. Hol itt a versenyszféra?

Természetesen tudatában vagyunk annak, hogy a bér- és kereseti viszo-

nyok alakulásában nemcsak „külső” körülmények játszanak szerepet.

Bizonyosra vehető, hogy valamennyi részvénytársaságnál vannak olyan ismert vagy még fel nem tárt tartalékok, amelyek kihasználása javíthatna helyzetünkön. Az elmúlt években viszont az úgynevezett belső tartalékok feltárásánál is a leggyengébb láncszem: a munkavállaló került előtérbe, szinte kizárólagosan.

A létszámcsökkentés volt döntő többségben a takarékosági intézkedések eszköze, s annak ellenére, hogy e körben nagy létszámról van szó, csak a szinttartáshoz volt elegendő. Az „itt maradó” ebből anyagilag szinte semmit nem profitáltak, viszont megkapták a többletfeladatokat.

*

Az állami erdőterületeken gazdálkodó részvénytársaságok struktúrája, megítélése, a jövőbeni elképzelések megfogalmazása nem szakszervezeti feladat. Jelenleg viszont nem látjuk a szakmai elemzések, koncepciók létezését. Azt érzékeljük, hogy *a kierőltetett eredményesség mögött egyre nagyobb mértékben halmozódnak a problémák*.

Amennyiben a gazdálkodásunkhoz kapcsolódó fakitermelői, szállítási, erdőművelési vállalkozásokat az állam – szándékai szerint – erőteljesebben ellenőrzi, ez az egész gazdálkodás jelenlegi eredményességét lenullázza. /Fekete munka felszámolása, előregedett géppark cseréje, munkavédelmi, minőségi követelmények betartása stb./

Jelentős összeg az előzőekben vázolt rendkívül alacsony bérszínvonal emelése. Az erdőszeti részvénytársaságokkal munkaviszonyban állók jövedelmének 10-20%-os növelése országosan több száz millió forintot igényelne, amit a jelenlegi eredmények alig fedeznének. Pedig előbb-utóbb ez a lépés is elkerülhetetlen, illetve csak a jelenleginél is drasztikusabb létszámleépítéssel oldható meg. S ezzel a szakma elismertsége, rangjai társadalmi szerepe is leértékelődik, a jelenleginél is lényegesen alacsonyabb szintre süllyed.

Ezen problémák részbeni megoldására tettünk javaslatot az ÁPV Rt. irányában elnökségünk részéről.

Barta László, az EFDSz elnöke

Az EFDSz Emlékérem kitüntetettjei

Szakszervezetünk Elnöksége a mozgalomban hosszú időn át kifejtett kimagasló társadalmi munkájuk elismeréseként a következő három személyt tüntette ki az Erdészeti és Faipari Dolgozók Szakszervezetének Emlékérmével.

Bukovics Istvánné

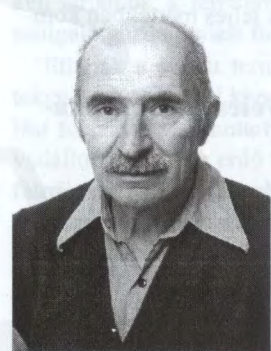

A Nyírerdő Rt.-nél, illetve jogelődjénél, a Felső-tiszai Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaságnál 1972-től dolgozott 2004-ben történt nyugállományba vonulásáig kereskedelmi előadó, valamint pénzügyi főelőadó beosztásban.

1975-től a vállalat központi Szakszervezeti Bizottságának tagja, 1994-től titkára és a Szakszervezeti Tanács tagja, valamint gazdasági felelőse. Gazdasági munkáját kiválóan látta el, négy alkalommal tüntették ki a „Kiváló Dolgozó” címmel.

Szakszervezeti tisztségviselőként mindig munkatársai érdekeit képviselte, gazdasági felelősként pedig irányította a Szakszervezeti Tanács pénzügyeit.

Dobay Pál

Dorogon született 1937-ben, erdőmérnöki oklevelét 1961-ben szerezte meg Sopronban. Egész szakmai pályafutása a Budapesti Áll. Erdőrendezőséghez kapcsolódott, ahol erdőtervezőként dolgozott 1964-ig, majd erdőfelügyelőként egészen 1997-ben történt nyugállományba vonulásáig.

A szakszervezetbe az érettségi után, 1955-ben lépett be, amikor még erdőgazdasági fizikai munkásként dolgozott; tehát már félvszázad óta tagja a mozgalomnak. S 25 év óta tisztségviselője, mert 1979-ben munkahelyi bizalminak, 1957-ben főbizalminak választották meg munkatársai. Nem véletlenül. Dobay Pál mindig azok közé tartozott, akik komolyan vették a szakszervezeti mozgalom emberi értékeit hordozó eszmeiségét és közösségformáló célját. S a szakmai munkáját is jellemző precizitással és emberséggel foglalkozott tagtársai ügyes-bajos

dolgaival, emberi problémáival. Az EFDSz-nek megalakulása óta felelős tisztségviselője.

Tagtársai különösen tisztelték és szerették szerénységéért. Erre jellemző, hogy példamutató félvszázados szakszervezeti munkásságát ő maga mindössze a következő két mondatban foglalta össze: „A magam szakszervezeti munkájáról nem sokat írhatok; igyekeztem tenni, amit lehetett — az egyre nehezebb körülmények között. Ez nem érdem, hanem kötelesség.”

Prof.Dr.Dr.hc. Solymos Rezső

Bejcgertyánoson született 1929-ben, erdőmérnöki oklevelét 1951-ben szerezte meg Sopronban. 1961-ig az erdőgazdasági üzemi gyakorlatban dolgozott, majd tudományos pályára lépett. 1961-1983 között az ERTI-ben osztály-, majd főosztályvezető. 1983-tól 1990-ben történt nyugállományba vonulásáig a MÉM Erdészeti és Faipari Hivatalának vezetőhelyettese. 1990 óta mint nyugdíjas, kutató professzorként dolgozik. A Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja és Erdészeti Bizottságának elnöke. Számos magas állami kitüntetés tulajdonosa.

A szakszervezeti mozgalomba pályakezdésével egyidejűleg lépett be, s aktívan tevékenykedett. Az EFDSz-szel megalakulása óta rendszeres munkakapcsolatban áll. Országos titkári értekezleteinken több alkalommal kifejtette véleményét a tudomány és a szakszervezeti munka kapcsolatáról. Ennek a kapcsolatnak szorosnak kell lennie, mert mindkettő ugyanazt a célt szolgálja és ez: szaktársaink, a dolgozó emberek versenyképességének fokozása. Ezért a szakmai-tudományos ismeretek terjesztése: része a szakszervezeti munkának.

Részvénytársaságaink gazdálkodása

A magyar erdők 58%-a állami tulajdonban van és ezen a területen ugyancsak 100%-os állami tulajdonban levő 21 erdőgazdasági részvénytársaság folytatja a gazdálkodást. Közülük 19-nek a munkáját a tulajdonost képviselő Állami Privatizációs és Vagyonkezelő Rt. irányítja; közelebbről annak *Erdészeti és Agrárgazdasági Vagyonkezelő Igazgatósága*.

Részvénytársaságaink múlt évi munkájáról, eredményeiről, valamint idei terveiről Gémesi József okl. erdőmérnök, az említett igazgatóság vezetőhelyettese adott lapunknak átfogó tájékoztatást.

Fejlesztettek a társaságok 2004-ben

Az elmúlt évet részvénytársaságaink az üzleti terv szerint zárták, mind a gazdálkodás reálfolyamatait, mind a pénzügyi tervet tekintve. Öröndetes tény, hogy *egyetlen vállalat sem volt veszteséges*, annak ellenére, hogy olyan nem szokványos, költséges feladatot is meg kellett oldaniuk, mint az előző évben, 2003-ban az erdősítésekben keletkezett *óriási aszálykár helyrehozatala*. Ez már 2004 tavaszi időnyében megtörtént. Az erdészeti szakhatóság vállalatainkat társaságokként és fő művelési csoportonként értékelte, s *valamennyien jó vagy kiváló minősítést kaptak. Erre büszkék vagyunk!*

A vállalati jövedelmek kedvező alakulása nem utolsósorban annak volt köszönhető, hogy az *ÁPV Rt. kiemelt támogatást és 2,3 milliárd forint tőkeemelést nyújtott* a társaságoknak az elmúlt évben. A támogatás nem valamiféle jövedelem-kiegészítést szolgáltat, hanem *a további prosperitást erősítő, a jövedelmezőséget növelő, jól megválogatott fejlesztésekre* irányult. Ilyenek voltak a következők.

- A természetkímélő technológiák fejlesztése.
- A versenyképesség fokozását szolgáló faipari fejlesztések. /Ott, ahol a feldolgozást fejleszteni érdemes./
- Az intenzív vadgazdálkodás fejlesztése /pl. vadaskertek létesítése/.

– A társaságok közötti kölcsönös és gyümölcsöző együttműködést elősegítő fejlesztések támogatása. /Pl. közös fatelep létesítése./

– Olyan új üzletágak fejlesztése, amelyek a továbbiakban az átlagosnál nagyobb mértékben járulnak hozzá a jövedelmezőség fokozásához.

A létszám és a kereset alakulása

Szakszervezetünk szempontjából különösen fontos értékelési szempont, hogy *miként alakult a dolgozók helyzete*.

A részvénytársaságaink által összesen foglalkoztatott dolgozók létszáma évek óta folyamatosan *csökken*. Ez folytatódott 2004-ben is és folytatódni fog az idejében is. A csökkenés is alapvetően a fizikai állománycsoportot érintette.

A létszámcsoport csökkentést továbbra is a főfoglalkozású munkaviszonynak vállalkozói viszonyra történő átalakítása, a vállalati szervezet korszerűsítése-egyszerűsítése, valamint a faipari fejlesztések, korszerűsítések teszik lehetővé.

A fizikai és a szellemi dolgozók százalékos aránya a 6.700 fős összlétszámon belül 2004-ben 54 : 46 volt. A következő két-három évben némileg még tovább változik 53 : 47%-ra.

Ami a bérezést illeti, az *elmúlt évben kiemelkedő, a portfólió átlagában 12%-os keresetszínvonal-fejlesztést tudtak megvalósítani a társaságok*. Ez az átlag természetesen társaságokénti differenciálódást takar.

A portfólióba tartozó erdőgazdaságok 2004. évi mérleg- és eredmény-kimutatását az „Erdészeti Lapok” – a korábbiakhoz hasonlóan – valószínűleg a lap mellékleteként ebben az évben is közzéteszi.

Az idej elöirányzatok

A 2005. évi tervekkel kapcsolatban Gémesi József igazgatóhelyettes először is rámutatott, hogy az *ÁPV Rt.* sohasem csupán egy évi viszonylatban, hanem gazdasági folyamatokban gondolkodik, s ebben a szemléletben

értékeli a vállalatok elöirányzatait is. Ennek megfelelően az erdészeti célcsoport társaságainak 2005. évi üzleti tervükkel egyidejűleg *hároméves ügördülő tervet* kellett készíteniük. Eből az idej évre nézve a legfontosabbak a következők.

A társaságok a 2004. évihez viszonyítva szerény árbevétel- és eredménycsökkenéssel számolnak. Ez főként a fakitermelés és a támogatások csökkenésére vezethető vissza.

A *fakitermelés csökkenése* miatt önmagában kb. 840 millió forint eredmény esik ki. /Természetesen az évközi engedélyek az eredménykiesést csökkenthetik./ Ennek egyik oka a természetvédelmi feladatok fokozódása, a másik pedig a piaci viszonyok alakulása.

A *támogatásokkal* kapcsolatban tudni kell, hogy a 2005. évi nemzeti gazdasági terv „erdészeti közcélú feladatok” rovatán a gazdálkodói befizetéseken felüli állami támogatás összege *a harmadára csökkent*.

Ezeket az eredménykieséseket a társaságok hatékonyságnöveléssel már *nem* tudják teljes mértékben kompenzálni.

Új erdőművelési közmunkaprogram

A társaságok erdőfenntartási járulékként 2,5 milliárd forintot fizetnek be (ami évközi engedélyezett fakitermelés esetén még emelkedhet), s a költségvetésből normatív támogatásként 3 milliárdot igényelnek, aminek a forrása csak részben biztosított.

A feszültséget enyhíti, hogy *1,1 Md Ft értékben* /melyből 0,9 Md Ft támogatás és 0,2 Md Ft gazdálkodói forrás/ *erdőművelési közmunkaprogram indítása van előkészítés alatt*, amelyben 11 erdészeti társaságunk vesz részt.

A keresetek szempontjából még lemaradásban vagyunk

Az imént már utaltunk arra, hogy a dolgozói létszám terén, bár lelassult ütemben, de további néhány száz fős csökkenés várható ebben az évben is.

Ami a kereseteket illeti, az ÁPV Rt. Igazgatósága által kiadott kereset-szabályozási elvek 2005-ben az *átlagkereset-szabályozást* választó társaságok részére maximum 6%-os fejlesztést, a *keresettömeg-szabályozást* választó nyereséges társaságok részére 4,5 – 6%-os fejlesztést tesz lehetővé. Úgy számítanak, hogy a portfolión belül a *havi átlagkereset kb. bruttó 133 ezer forint lesz* dolgozónként, ami mintegy *8,2%-os emelkedést jelent* 2004-hez viszonyítva. Ezzel tulajdonképpen meg lehetünk elégedve, bár még mindig nem fogjuk elérni a nemzetgazdasági szintű átlagot. Az utóbbi a KSH adatközlése szerint 2003-ban 137.193 Ft/hó/fő volt. Tehát már 2003-ban magasabb volt, mint amit a mi szakterületünkön 2005-ben várhatunk.

Részvénytársaságaink középtávú stratégiája

A célcsoporthoz tartozó vállalatok a 2005-2007 évekre megfogalmazott stratégiájuk szerint továbbra is eleget tesznek a tulajdonosi elvárásnak.

Egyre csökkenő költségvetési támogatás mellett is nyereségesen működnek, a kezelésükben levő területeken tartamos, a fenntartható fejlődést szolgáló gazdálkodást folytatnak.

Ellátják a védett természeti területeken lévő erdőkkel kapcsolatos kezelési feladatokat, fenntartják, javítják a vadállomány és az erdő biológiai sokféleségét. Aktív szerepet vállalnak a táj- és vidékfejlesztésben, a környezetvédelemben és a környezettudatos magatartásra való nevelésben.

Gazdálkodásuk során biztosítják az erdők minőségi és mennyiségi gyarapodását a természetvédelmi korlátozások messzemenő figyelembe vétele mellett. A társadalmi érdekeknek megfelelő közjóléti tevékenységet végeznek, időben csökkenő támogatások mellett.

Mit jelent a tevékenység bővítése?

– Mivel a legjelentősebb termelési ágazatnak, a fakitermelésnek sem a volumenét, sem az árbevételét nem lehet fokozni, ezért a második legnagyobb ágazat: a *fafeldolgozás fejlesztése*

az egyik lehetséges kitörési pont. A tervezett 6,5 milliárd forint beruházásból /ami 2004-hez viszonyítva 36%-os növekedést jelent/ komoly összeget koncentrálnak erre a területre. Fejlesztik a technológiát, új termékeket vezetnek be, de természetesen mindezt csak a nyereségesen dolgozó üzemekben.

– Egy másik kitörési pont a *vadgazdálkodás fejlesztése*, intenzitásának növelése vadaskertek létesítésével, a vadászati infrastruktúra, a vadhúsfeldolgozás fejlesztésével stb. Mert ennek a tevékenységnek is kedvező az árbevétel százalékában kifejezett nyereségtartalma. Közben már gondolnunk kell arra is, hogy a vadászterületek újbóli kijelölésére 2007-ben sor kerül.

– Továbbra is maradéktalanul ki kell használni a tűzifa-minőségű faanyag energetikai hasznosításában rejlő lehetőséget.

– Vannak lehetőségek a *fakereskedelem* fokozásában: fatelepek létesítésében, a fa adás-vételében, faállományok lábbon történő megvásárlásában stb.

– Más, helyi adottságok kihasználása: a megbízásos munkák mennyiségének növelése /autópályák javítása, dísznövény-termelés, a szolgáltatások fokozása stb./ is a tevékenység bővítését szolgálhatja.

Gémesi József elmondta, hogy a tulajdonos ebben az évben sem tervezi az osztalék elvonását a részvénytársaságoktól. Így az a fejlesztés, a beruházások egyik forrásává válhat.

A korlátozások növekedése várható

Beszélgetésünk során többször is szóba került az *erdőgazdálkodás és a természetvédelem kapcsolata*, annak anyagi oldala.

Amint már utaltunk rá, az ÁPV Rt. erdőgazdasági célcsoportja által kezelt 927.095 hektár erdőben 346.608 hektár a *védett terület* (erdőrezervátum nélkül), ami 37,3%-ot jelent. /2004. évi adat./ A természetvédelmi erdők 90%-át társaságaink kezelik.

A természetvédelmi tiltások és korlátozások hatásaként jelentkező *milliárdos nagyságrendű pénzügyi többlet-*

terhet s társaságok viselik. A korlátozások miatt az üzemtervek által lehetővé tett fakitermelési mennyiséget 2004-ben 87,6%-ban tudták, 2005-ben pedig 83%-ban tudják majd kihasználni /bár az arány csökkenésébe piaci hatások is belejátszanak/.

Az említett hároméves tervidőszakban a társaságok a *természetvédelmi korlátozások további növekedésével számolnak.* A védett területek nagysága várhatóan 370-380 ezer hektárra növekszik majd, nem utolsósorban a „Natura 2000” program beindulása nyomán. Ez a program 212 ezer hektár nem védett területet is érint, de ezen is újabb korlátozásokkal lehet számolni.

Az erdőgazdálkodás: természetgondozás

Az ÁPV Rt. erdőgazdasági célcsoportja elé tűzött három fő vagyongazdálkodási feladat között ott szerepel „az erdővagyon tartamos kezelése, védelme, gyarapítása, a fenntartható fejlődés biztosítása és a védett természeti területen lévő erdőkkel kapcsolatos kezelési feladatok ellátása, a vadállomány biológiai egyensúlyának fenntartása, javítása /biodiverzitás/” is. Az ÁPV Rt. 2004-ben kiadott jelentése is kimondja / 25.o./: „Az erdőgazdálkodás döntően és alapvetően természetgondozó tevékenység”.

Erdőgazdasági részvénytársaságaink ennek a kötelezettségüknek is éppen úgy fegyelmezetten, szakszerűen és hivatástudattal eleget tesznek, mint minden más rájuk rótt feladatnak.

Mindazonáltal változatlanul reméljük, hogy a döntéshozók mielőbb megtalálják a módját annak, hogy kompenzálják társaságaink számára ennek a közcélú munkának a többletköltségeit

– fejezte be tájékoztatását Gémesi József.

**Feljegyezte:
dr. Király Pál**

Az egerező olyv.

Műszaki tanácskozás Gödöllőn

A Magyar Tudományos Akadémia Agrár-műszaki Bizottsága ebben az évben is megrendezte hagyományos, nemzetközi jellegű *kutatási és fejlesztési tanácskozását*, immár a 29. alkalommal. A helyszín most is a gödöllői Szent István Egyetem volt. A rendezvénynek – ugyancsak hagyományos módon – *volt erdőgazdasági szekciója is*, mint ahogyan a közreműködő intézmények között most is ott szerepelt a Nyugat-Magyarországi Egyetem Erdészeti-Műszaki és Környezettechnikai Intézete is.

A plenáris ülés

nyitányaként Prof. Dr. Szendrő Péter, a SZIE tanára, a rendező bizottság elnöke üdvözölte a résztvevőket. Ennek során hangsúlyozta, hogy természetesen fontos a kilenc szekció keretében elhangzó, 172 témakört érintő 76 előadás, de *a legfontosabb* magának a találkozóknak a ténye, *a kommunikáció*; ez ad erőt, hitet a mezőgazdaság nagy közösségének. Bejelentette, hogy az idei tanácskozás *fő témája*: a klímaváltozás várható hatása a mezőgazdasági termelésre, közelebről annak technológiájára.

A VAHAVA

Ennek a bejelentésnek megfelelően a generál-előadást Láng István, az MTA rendes tagja tartotta „*Időjárás és éghajlat*” címmel. A téma, illetve az ahhoz kapcsolódó kutatási program ma már széles körben így ismert: VAHAVA (a változás-hatás-válaszadás szavak kezdő szótagjaiból alkotva).

Hosszú, de élvezetes, világos logikával felépített előadásában az akadémikus többek között megállapította, hogy a kedvezőtlen klímaváltozáshoz a fosszilis energiahordozók elégetése mellett *a világ erdőinek drasztikus csökkenése* járult hozzá.

Az már dr. Wachtler István professzornak az előadáshoz fűzött korrekciójából tűnt ki, hogy a klímaváltozás a következő várható hatással lesz az erdőgazdálkodás technológiájára:

- A fa fokozott energetikai hasznosítása.
- Műszaki felkészülés nagy erdőtelepítésekre.

– Az erdőtűz-oltás technikájának fejlesztése, s a fejlesztett technika oktatása.

Az erdőgazdálkodás műszaki fejlesztése

című VI. szekció munkáját társelnökként Prof. Dr. Horváth Béla, a NyME Erdészeti-Műszaki és Környezettechnikai Intézetének vezető tanára, valamint dr. Kovács Jenő c. egyet. tanár, az MTA doktora vezette. Az ülésen elhangzott nyolc előadás mindegyikéből egy-két gondolatot tudunk megemlíteni.

Szabó József, a Nyírerdő Rt. műszaki osztályvezetője elmondta, hogy az erdősítésekben *a sűrűsoros ültetéshez tértek vissza* a mielőbbi befejezhetőség érdekében, s ezeknek a sűrűsoros erdősítéseknek az ápolását és növényvédelmét kívánták gépesíteni. Minden erdőművelő számára tanulságos volt hallani, hogy milyen szempontokat állítottak fel *a célnak megfelelő traktor* kiválasztásához. Ez a választásuk végül is az olasz Carraro-gyártmányú Tigrone 7700 tip. gumikerekes ültetvény- és szőlőművelő traktorra esett. Bemutatta a gépet, s elmondta azt is, hogy egy hidraulikus tárcsát és egy függesztett permetezőgépet vásároltak hozzá. Az eddigi tapasztalatok szerint a gép egy hasznos üzemórája 2.200 forintba kerül.

Czupy Imre adjunktus /NyME, EK/ előadásában a tuskókiemelés erőszükségletének kísérleti úton való meghatározásával és a mérési eredmények regresszióanalízisével foglalkozott. A műveletnek közismerten nagy az energiaigénye, ami elsősorban a fafajtától és a talaj kötöttségétől függ. Természetesen függ a tuskó nagyságától, vagyis a fa méretétől is. Ezért a kísérletek során un. becslőfüggvényt szerkesztettek a kiemelőerőre, a faátmérő függvényében.

Dr. Gólya János egyet. docens /NyME, EK/ a vékonyfa-kötegelés műszaki-technológiai lehetőségeit fejtegette. Több *kötegelőgép* bemutatása után azt a Timberjack Fiberpack 370 B tip. gépet ismertette részletesebben, amellyel a Somogyi Erdészeti és Faipari

Részvénytársasággal karöltve kísérleteztek. Ismertette azokat a munkarendszereket is, amelyekben a gép alkalmazható.

Markó Gergely egyet. adjunktus /NyME, EK/ azt a műholdas földrajzi helymeghatározás /GPS/ elvén alapuló műszerpárt mutatta be, amellyel erdészeti utak tengelyének mérése végezhető el.

A téma összefüggésben van azzal, hogy az egyetemen erdészeti ügyi geo-információs rendszer létrehozásán fáradoznak. A bázisállomásból és egy mérőkocsiból álló műszerpárral a Zalaerdő Rt. területén végezték a kísérleti méréseket. Megállapították, hogy az erdészeti alkalmazás terén nehézségek jelentkezhetnek, mert a mérési körülmények az erdőben általában elég kedvezőtlenek, különösen hegyvidéken, s megszakítások jelentkezhetnek a műholdkapcsolatban. Mindazonáltal a módszert fejleszteni kívánják.

Prof. Dr. Gerencsér Kinga egyet. tanár. /NyME Fa- és papíritechnológiai Intézet/ arról számolt be, hogy *miként lehet a fát vágni lézerrel*. A kísérletek azt mutatták, hogy a műfalapok kevésbé, de a természetes fa-deszka, palló jól vágható lézerrel. Hátránya azonban, hogy drága és lassú. Ezért egyelőre csak olyan speciális feladatokra célszerű használni, mint pl. az intarzia-kivágás.

Prof. Dr. Horváth Béla előadásával kapcsolatban „Az erdőtűzek elleni védekezés technikai hátterének fejlesztése”/ a rövidség kedvéért csak utalunk az előző, 2004. decemberi lapszámunk 14-15. oldalán megjelent cikkünkre amelyben részletesebben foglalkoztunk a témával.

Dr. Fekete Gyula / a Mezőgépgyártók Országos Szövetségének főtítkára/ előadásával kapcsolatban is ugyanezt tehetjük. /Címe: Gyorsbeavatkozó eszköz az erdőtűzek elleni védekezéshez./

Jung László, az Egererdő Rt. vezérigazgató-helyettese sorrendben utolsó előadóként napjainkban sokat vitatott, érdekes témával foglalkozott: *az energetikai célú faanyag-eladások* vállalati és piaci hatásaival. Értékelése erdőgazdasági szempontból egyértelműen pozitív.

→

Tudományos kutatásunk helyzete

Az MTA Erdészeti Bizottsága Prof. Dr. Dr. hc. Solymos Rezső akadémikus, a bizottság elnöke vezetésével lebonyolított ülésén áttekintette a hazai erdészeti-faipari kutatások helyzetét. Ezt az akadémikus sommásan hosszú idő óta tartó „mélyrepülésnek” minősítette.

Ágazati tudományos kutatásunknak két fő bázisa van. Az egyik az Erdészeti Tudományos Intézet /ERTI/. A másik a Nyugat-Magyarországi Egyetem /NyME/ soproni Erdőmérnöki Kara és Faipari Mérnöki Kara.

Az ERTI-ben folyó munkáról dr. Führer Ernő főigazgató adott áttekintést. Solymos Rezső ezt találó tömörséggel úgy jellemezte, hogy egy „De profundis ...” volt. /„A mélységből kiáltunk ...”/ Csak nem hallja meg senki.

A főigazgató elmondta, hogy már mindössze 27 kutatóval és 36 fő segédszeméllyel dolgoznak, s a kényszerű nagy takarékoság már a munka minőségének rovására megy. A beruházások szükségessége pedig majd a következő években érezteti a hatását. Feltételeik a továbbiakban biztosan romlani fognak. Führer Ernő feltette a kérdést: meg lehet így felelni a megnövekedett társadalmi és szakmai igényeknek? S mi a megoldás? Az intézet bezárása? Vagy csatlakozás a jobb esélyekkel rendelkező tudományos műhelyek valamelyikéhez?

A Nyugat-Magyarországi Egyetem vezetőinek tájékoztatója azt a benyomást keltette, mintha ott ennél valamicskével jobb volna a helyzet. Mindazonáltal baj ott is van bőven.

Prof. Dr. Mészáros Károly, az Erdőmérnöki Kar dékánja, intézetigazgató egyetemi tanár a Karnak az erdészeti kutatások fejlesztésében betöltött szerepét ismertette.

A dékán rámutatott, hogy a társadalomnak a környezet- és természetvédelemhez, valamint az erdők rekreációs funkciójához kapcsolódó igényeit a kutatások vonalán sem lehet megkerülni. A Nemzeti Erdőprogram tartalmaz ugyan innovációs és kutatási célprogramot is, de a pénzforrások, sajnos, a kormányhatározatból kimaradtak. A kutatásra jelenleg fordítható pénzeket is rossz ütemezésben és rossz struktúrában kapják meg. Előbb kutatnak, s az illetékesek utólag bírálják el annak szükségességét. Az egyetem viszont nem tudja megelőlegezni a munkákat; ez nagy nehézséget jelent.

Ezt követően Prof. Dr. Faragó Sándor intézetigazgató egyetemi tanár, a NyME rektora adott tájékoztatást az Erdőmérnöki Kar Vadgazdálkodási Intézetében folyó kutatások helyzetéről.

A vadászattannak és vadászattudománynak mély, a XIX. század közepéig még Selmezbányára visszanyúló gyökerei

tív volt, bár a problémákat sem hallgatta el.

Ilyen pl. a 2,60 méteres „hosszított tűzifa” munkaigényes számbavétele, amit darabonként csúcsátmérő-köb-

zesszel végeznek el. Továbbá az erdei utak nagyobb igénybevétele ennek a faanyagának a szállításakor.

*

vannak a Karon, ahol ki is alakult egy sajátos tudományos műhely ezen a téren: az ökológiai szemléletű soproni iskola.

A kutatási tematika ma sokszínűbb, mint valaha, s a szakterület nagyrészt lefedi. A szabadterületi és zárttéri vadkutatások, az apróvad- és a vízi vad kutatások mellett folytatnak természetvédelmi orientáltságú, valamint a vadgazdálkodással kapcsolatos ökonómiai vizsgálatokat is /utóbbiakat az Erdővagyon-gazdálkodási Intézetben.

A soproni munka jól illeszkedik a vadgazdálkodással foglalkozó más magyarországi kutatóhelyek /főleg Gödöllő és Kaposvár/ tevékenységéhez. Külföldi kapcsolataik is fontosak és fejlődőek. Az intézet ebben az évben várhatóan 72 millió forintból tud gazdálkodni.

Sorrendben utolsóként Prof. Dr. Dr. hc. Molnár Sándor, a Faipari Mérnöki Kar dékánja nyújtott átfogó képet a Karon folyó kutatásokról.

A fő gond itt is az, hogy romlott az alapfinanszírozás és annak szerkezete. Viszont pozitívan érezteti a hatását az innovációs járulék, mert megszorodtak a vállalati megbízások. Ilyen alapon K + F kutatásokat folytatnak.

A Kar az egyetlen kutató és mérő hely Magyarországon az iparágban. Faipari Kutató és Szolgáltató Központot hoztak létre a feladatok ellátására. Egyre nagyobb mértékben támaszkodnak a doktoranduszokra. Fokozzák az együttműködésüket az Erdőmérnöki Karral és az ERTI-vel.

A Faipari Mérnök Kar is rendelkezik megfelelő nemzetközi kapcsolatokkal. A külföldi projekteken való részvétel azonban nem egyszer problematikus. Nagy erőfeszítésekkel, sok bajjal járnak és nem igazán eredményesek. Mindazonáltal a dékán kifejezésre juttatta, hogy bíznak a jövőben.

Dr. K. P.

A kelet-európai olasz mezőgép-export

Az olasz mezőgazdasági gépek exportja dinamikus növekedést mutat az újonnan csatlakozott kelet-európai országokban. 1995-ben a nyolc – Csehország, Észtország, Magyarország, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Szlovénia és Szlovákia – országba irányuló olasz mezőgép-export 59.766 millió eurót tett még csak ki, ennek értéke 2003-ra 167.034 millió euróra emelkedett. Az olasz exportban 33,5%-ot tesznek ki a traktorok és 66,5%-ot a mezőgazdasági gépek. Az olasz traktorok és mezőgazdasági gépek legnagyobb felvevőpiaca Kelet-Európában Magyarország, ahova a teljes export 30,5%-a irányul. Második helyen szerepel Lengyelország 29%-kal, harmadik Csehország 17,8%-os piaci részesedéssel, negyedik helyen pedig Szlovénia, ahová az olasz export 15,9%-a jut. A fennmaradó 6,8%-on osztozik a többi ország.

/Forrás: „Mezőgazdasági Technika”/

Az érdekes, tartalmas szekcióülés dr. Kovács Jenő összefoglalójával ért véget.

Dr. Király Pál

Erdőkoszorút a Balaton köré!

A Balaton Kiemelt Üdülőkörzet /BKÜ/ legjelentősebb idegenforgalmi vonzereje maga a tó, de jelentős szerepet játszik a környező táj is erdővel, természeti és kulturális értékeivel.

A Balaton térségében különösen fontos az erdők környezetvédelmi funkciója, mivel üdülési szempontból alapvető követelmény a tiszta levegő, a jó vízminőség és az alacsony zajszint.

Az erdők, fásítások legfontosabb környezetvédelmi hatása: a vízfolyás mérséklése, az erózió és a vízbe jutó szerves anyag mennyiségének csökkentése, a levegő minőségvédelem és a zajártalom elleni védelem.

Már Kaán Károly javasolta

Több mint 80 esztendővel ezelőtt a neves erdőszpecialista, Kaán Károly akadémikus az „Erdőgazdaság-politikai kérdések” című könyvében klasszikus tömörséggel elsőként fogalmazta meg: „...akcióra lenne szükség a Balaton partjainak befásítása, s vele egy balatoni erdőkoszorú telepítésének érdekében, mert az ilyen erdőív nagyban javítaná a nyaralás kellemét és legalább bizonyos mértékig megvédené úgy az üdülőket, mint a tóparti mező- és gyümölcsgazdaságokat is a balatonmenti nagy szelek kellemetlen hatása elől.”

A gondolat ma is időszerű. Az „erdőkoszorú” alapvető funkciója a védelem és a tájszépítés, valamint a turisztikai lehetőségek bővítése.

A Kaán Károly által felvetett akciójavaslatra mihamar válaszul született. A Balatoni Szövetség Műszaki Bizottsága 1927 decemberében Balatonföldváron tartott alakuló ülésén hozott határozatával Péch Kálmán erdőmérnököt, ny. helyettes államtitkárt kérte fel, hogy dolgozzon ki egy tervezetet „a balatonfelvidéki fásítás kérdésének megoldására”. A 40 oldalas tervezet önálló tanulmányként jelent meg 1929-ben Budapesten „A Balatonvidék fásítása” címmel, amely alapvető forrásmunkának tekinthető a témában. A tanulmány a Balatoni Szövetség fásítással kapcsolatos teendőit hét, részletesen kimunkált pontban összegezte.

A munka megkezdődött

A „balatoni erdőkoszorú” megvalósítása érdekében figyelemreméltó tevékenységet fejtett ki az 1954-ben létrehozott – ám sajnos rövid életű – Balaton környékét Fásító Erdészeti, amelynek ötéves időtartamú munkaprogramjában nagyszabású feladatok szerepeltek. Többek között mintegy 1.300 hektár új erdő, közel 2.500 ha erdősáv, valamint a vonalas létesítmények mentén 100 ha fasor telepítése.

Folytatásra lenne szükség! Annál is inkább, mert a Balaton Törvény, a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet hosszú távú területfejlesztési koncepciója, a Balaton Régió stratégiai fejlesztési programja, a Balaton Részletes Rendezési Terve és a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet hosszú távú erdőtelepítési programja egyaránt emellett foglal állást.

A Balaton Törvény

értelmében a BKÜ területén növelni kell a zöldfelület arányát: az 52 partközeli település belterületén vízparti sávokat,

zöldterületeket kell létrehozni. Ezek célja a vízhez jutás feltételeinek javítása, a Balaton specifikumát jelentő kellemes vízi környezet hatékonyabb kihasználása. A vízparti zöldfelületek nemcsak az „élhetőbb” környezet kialakításához, de pufferzónaként a tó vízminőségének védelméhez is hozzájárulnak. A Balaton Törvény az erdő- és szőlőterületek művelési átváltozását is erősen korlátozza. Itt is megmutatkozik a törvény egyik célja: az erdősültség növelése.

A Balaton Területrendezési Szabályzat

az egész térségre vonatkozó szabályozási előírások mellett külön foglalkozik a partközeli települések területével is.

Az általános érvényű előírások közül kiemelném a zöldterületek preferálását. Ez azért is fontos, mert a zöldterületek fokozzák a táj esztétikai értékét és ezzel együtt idegenforgalmi adottságot is jelentenek. Másrészt a partvidéken védőzónát hoznak létre – mint pl. a déli part parkerdői –, ahol a passzív és aktív rekreációs tevékenységek közötti területi elkülönülés is megvalósulhat.

A táj- és településkép védelmi övezet kijelölése egyrészt a balatoni táj esztétikai szempontú védelmét, másrészt az ebbe nem illeszkedő tájhasználatok korlátozását jelenti. A tájrehabilitációs övezetben a tájsebek /bányaterületek, hulladéklerakók/ megszüntetése a cél.

A felszínmozgásra érzékeny övezetben a csúszásveszélyes magasparkok és az erózióknak fokozottan kitett területek stabilizálása, védelme az elsődleges. Az erózióvédelem szempontjából a talajkímélő agrotechnikai eljárások mellett az erdősítés javasolt, mert a legnagyobb hatásfokkal a fás vegetáció tartja vissza a lehulló csapadékot, illetve lassítja elfolyását.

Az 1068/1996. /VI.21./ Korm. számú határozat az 1075/2003. /VII.30./ Korm. számú határozattal összhangban előírta a BKÜ területén a melioráció és az erdősítések végrehajtását is.

A Nemzeti Fejlesztési Terv

szerint a BKÜ-ben: az integrált térség- és településfejlesztés, ezen belül a csapadékvíz-elvezető rendszerek kiépítése, rekonstrukciója élvez elsőbbséget. A „regionális gazdasági környezetfejlesztés” kategóriában a turisztikai vonzerők fejlesztése intézkedésnél: a kulturális örökség és a kiemelt természeti értékek hasznosításához kapcsolódó beruházások támogatása. A turisztikai fejlesztéseknél az ökoturizmus élvezhet elsőbbséget. Cél: az üdülőkörzet természeti és kulturális adottságainak hasznosítása, az ökológiai szemlélet terjesztése, a tó tehermentesítése és új, kevésbé szezonális kereslet kialakítása.

A BKÜ hosszú távú területfejlesztési koncepciója a prioritások között kezeli: a táj- és természetvédelem területén a „Pannon táj” arculatának megőrzését, a táji és természeti értékek oltalmát.

A Balaton Régió stratégiai fejlesztési programja

a Balaton Törvényre hivatkozva megállapítja, hogy a még megmaradt mintegy 10% természetközeli állapotban lévő partszakasz a megnövekedett terhelésnek már nem tud megfelelni.

Az „Intézkedések” között – a települési zöldterületek felújítása programban – a települések önkormányzatainak feladatként jelöli meg:

- a/ a meglevő 2490 hektár belterületi zöldfelület fenntartását és karbantartását;
- b/ a településeken hiányzó mintegy 622 hektár zöldfelület kialakítását;
- c/ a várható újabb beépítések területén, annak 10%-ában újabb zöldfelületek kialakítását (ami mintegy 2.500 hektárt jelent).

A Balaton Részletes Rendezési Terv

/BRRT/ 1980-ban készült el, és jelentős erdőterület-bővítést tartalmaz. A BRRT megállapítása szerint az erdősültség mértéke a kiemelt üdülőterületi funkcióhoz képest alacsony.

Ezért a javaslatok között olyan kondicionáló zöldfelületi rendszer létrehozása szerepel, amely hozzájárul a Balaton és a környező táj védelméhez; biztosítja, illetve bővíti az erdei üdülés lehetőségeit és a táj természetes állapotának helyreállítását.

A terv 2010 végéig 12.500 hektár új erdő és fásítás telepítésére tett javaslatot.

A BKÜ hosszú távú erdőtelepítési programja

9.926 hektár erdőtelepítés részletes javaslatát tartalmazza.

A hosszú távú program első üteme szerint mintegy 87% a megvalósulás. A problémát az jelenti, hogy a parti sáv erdőterület-növekedése sokkal szerényebb, mint a háttér-területké. A legtöbb új erdő Somogy megyében született, Veszprém

megyében pedig a gyenge minőségű mezőgazdasági területeken létesült.

Nem valósult meg a kenesei magaspart véderdő övezete, a zártkertek parlagjainak fásítása és ugyancsak csekély mértékű a települések zöldövezeti fásítása. Megvalósult a Kis-Balaton védőfásítása és részben a fűzfői iparvidék fásítása is.

Megállapítható, hogy az erdőtelepítés lassúbb a tervezettnél.

Az erdőterület bővítési lehetőségeivel foglalkozó tervek mellett készült több, közjóléti fejlesztési feladatokat megfogalmazó terv is. Ezek közül kiemelésre érdemes a *Balaton-környék komplex erdészeti tájrendezésével foglalkozó terv*, amely a Balaton környékén található természeti és kulturális értékeket oly módon mutatja be, hogy különböző típusú /gyalogos, kerékpáros, autós/ kiránduló útvonalakra fűzi fel azokat.

Pénzforrások

A földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter 132/2004 /IX.11./ FVM számú rendelete a Nemzeti Vidékfejlesztési Terv alapján a mezőgazdasági területek erdősítéséhez nyújtott /az Európai Unió által társfinanszírozott/ támogatás igénybevételének részletes szabályairól szól. Megjelent a „Magyar Közlöny” 2004. szeptember 11-i, 127. számában. A rendelet 15.§.-a szerint a benyújtott támogatási kérelmek elbírálása során vizsgálni kell a tervezett erdő kiemelt térségbe tartozását is.

A rendelet nevesíti a budapesti agglomerációt és a Balaton Kiemelt Üdülőkörzetet.

A SAPARD Segélyprogram támogatási lehetőségei után megnyílik az *Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garancia Alap* igénybevételének lehetősége, különös tekintettel az erdőtelepítések finanszírozására a kiemelt térségekben.

A Balaton Fejlesztési Tanácsnak, mint a térség területfejlesztési koordinátorának fontos és aktuális szerepe lehet a BKÜ-zöldövezet fejlesztésének alakításában!

Dr. Tarján Lászlóné okl. erdőmérnök, ny. államtitkár

Herman Ottó emlékülés

Az utolsó magyar polihisztornak titulált neves tudós és közéleti ember halálának 90. évfordulója alkalmából tartalmaz, színvonalas és egyben hangulatos, szép megemlékezést bonyolított le a *Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület* Budapesten, a Magyar Nemzeti Múzeum Pollack-termében. /Herman 1835-ben született és 1914. december 27-én hunyt el./ Az operatív szervező Vezényi László agrár-mérnök, a „Nimród Vadászújság” munkatársa volt.

Az ülésre az ország minden részéből érkeztek résztvevők. Így a Herman Ottó nevét viselő intézmények képviselői is. Például kb. 25 iskolát neveztek el a tudósról. Közöttük van a Szombathely-Oladon működő kertészeti szakközépiskola is, amely közismert szakmánkban, mivel 1965 óta folytat vadász-vadtenyésztő képzést.

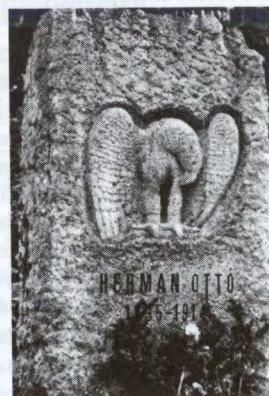
Az elhangzott *nyolc előadás* abból az óriási munkásságból adott ízelítőt, amelyet Herman Ottó mint biológus, ornitológus, ichtiológus, paleontológus, zoológus, etnográfus, muze-

ológus, politikus és lapszerkesztő fejtett ki hosszú élete során. Az előadók között volt Köveskúti György erdőmérnök is, aki Hermannak a nagyhatású 1883. évi vadászati törvény megalkotásában játszott szerepét méltatta.

Külön figyelmet érdemelt az elhangzottakból az a megállapítás, ami szerint *Herman Ottó úgy tudott magyar tudós lenni, hogy világszerte elismerték eredményeit.*

Az emlékülést szavalatok, irodalmi felolvasások, ének- és zeneszámok tették emlékezetesen színessé, az aposztrofált személyiség sokoldalú egyéniségéhez, emlékéhez igazán méltóvá.

k. p.

A magyarországi erdők természetessége

Nyugat-Európa számos országának erdőszete kb. három évtized óta visszhangzik a Rousseau francia filozófus által két évszázaddal ezelőtt megfogalmazott jelmondatról: „Vissza a természethez!”. Az oda utazó szaktársaink meghökkenve tapasztalhatták, hogy ott azután ugyanazoknak az erdészeknek a mai utódai ugyanolyan felsőbbbbségesen magyarázzák el nekünk a természetközeli erdőgazdálkodás fontosságát és hasznosságát, akik valaha ugyanilyen módon oktatták ki a mi elődeinket a nagy fenyő monokultúrák létesítésének előeiről, gazdaságosságáról.

Mindazonáltal a nagy dobverés nem volt hiábavaló, mert mégis csak ráirányította figyelmünket arra, hogy bár szüntelenül valljuk az erdőgazdálkodás tartamosságának, s azon belül természetességének szükségességét – akad még bőven tennivalónk nekünk is ezen a téren.

Szaktudományunk művelői és elméleti igényességű erdőgazdáink újult erővel fogtak az erdei ökoszisztéma törvényszerűségeinek további, még alaposabb feltárásához, az erdőszeti hidrológiai, klimatológiai, genetikai kutatásához, az erdőrezervátum program megvalósításához stb.

Ennek a sokirányú és fontos tevékenységnek egyik érdekes mozzanata volt az a *vitaülés*, amelyet az MTA Erdészeti Bizottsága bonyolított le az Akadémia Budapesti, Roosevelt téri székházának felovasótermében, *más tudományágak képviselőit is bevonva* és széleskörű érdeklődéstől kísérve „A magyarországi erdők természetessége” címmel.

Az ülést Prof.Dr. Mátyás Csaba akadémikus, intézetigazgató egyetemi tanár vezette.

A bevezető előadást Prof. Dr. Bartha Dénes, az Erdőmérnöki Kar intézetigazgató egyetemi tanára tartotta, amit

azután több előadás követett részben erdőszeti szakemberek, részben az idevágó természettudományok /botanika, ökológia stb./ művelői részéről, majd a hozzászólások következtek.

A vitaülés is tükrözte annak szükségességét, hogy a *kutatásokat folytatni kell* a szóban forgó témakörben. Ennek során hangsúlyt kell helyezni az alapfogalmak tisztázására, a viszonyító /referencia-/ területek kiválasztására, s arra is, hogy a természetességet mind a lombkorona, mind az újulat szintjén szükséges vizsgálni.

Célszerű volna a vizsgálatokba bevonni az állatvilágot is, bár az – mobilitásánál fogva – nem ismer erdőrézset-határokat. Kérdés, hogy a vad, annak létszáma miként befolyásolja a természetességet, referencia-területeinken mennyire érvényesült a vad hatása?

Az elnöklő Mátyás Csaba javasolta, hogy az erdőszet használja továbbra is / a francia „durable” szóból származó és hozzánk német közvetítéssel eljutott/ „*tartamosság*” kifejezést az ökoszisztéma működőképességének fenntartására, de bele értve a genetikai tartamosságot is.

Kifejezésre jutott az a vélemény is, hogy az erdők *természetszerű állapota nagymértékben megközelíthető a jelenleg alkalmazott szálalóvágásos üzemmód keretei között* is az erdőszeti beavatkozások idő- és térbeli széthúzásával, hagyásfák és hagyásfa-csoportok, valamint a holtfák visszahagyásával. Kétségtelen, hogy mindez növelné az erdőgazdálkodás költségeit. Felmerült azonban a vitaülésen az is, hogy érdemes-e továbbra is fenntartani a profitorientált erdőgazdálkodást?

Dr. K. P.

Országos Magánerdő Fórum

Budapesten, a Budakeszi úti Erdészeti Információs Központban a Magánerdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetsége /MEGOSz/, valamint az Országos Erdészeti Egyesület Magánerdő Tanácsa /OEE MT/ Országos Magánerdő Fórumot rendezett erdőtulajdonosok és a magánszférában dolgozó erdőszeti szakemberek részvételével. A tanácskozást a MEGOSz részéről Luzsi József elnök, az OEE MT részéről Répászky Miklós elnök vezette.

Elsőként dr. Orosz Sándor parlamenti képviselő, az Országgyűlés Mezőgazdasági Bizottsága Erdészeti Albizottságának elnöke tartott konzultációval egybekötött előadást az erdőgazdálkodás idej politikai és gazdasági támogatásáról. *Felhívta az érdekképviseleti szervezeteket, hogy lépjenek fel határozottan az illetékes tárcaknál és a Pénzügyminisztériumban a kormányhatározattá vált Nemzeti Erdőprogramban foglalt célok magvalósítása érdekében.* Mégpedig azért, mert a tapasztalat szerint az ilyen hosszú távú, kormányoktól elvileg független jogszabályok végrehajtása nem szokott menni magától. A továbbiakban a képviselő az erdőgazdálkodók által ellátott *természetvédelmi feladatokat* a társadalom számára végzett megbízásos szolgáltatásoknak minősítette, amelyeket *nem támogatni kell, hanem díjazni.*

Következő előadóként Sódor Márton, a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium Természetvédelmi Hivatalának főosztályvezetője ismertette azoknak a kárpótlásoknak az ügymenetét, pénzügyi adminisztrációját, amelyek az erdőtulajdonosokat megilletik az erdeikre nehezedő természetvédelmi korlátozásokból eredően. Az előadás főként a *Natura 2000 c. EU természetvédelmi program* bemutatására helyezte a hangsúlyt.

Sorrendben utolsó előadóként Klemencsics András, az FVM Erdészeti Főosztályának vezetője adott részletes tájékoztatást az erdőszeti munkák 2005. évi nemzeti támogatásának és EU társfinanszírozott támogatásának rendjéről és mértékéről, különös tekintettel az előző évhez képest jelentkező változásokra.

Az előadások után a jelenlevők a leköszönt Répászky Miklós helyébe Temesvári Erik erdőmérnököt választották meg az OEE MT új elnökévé.

Az élénk, pezsgő hangulatú rendezvényen a résztvevők számos kérdést tettek fel az előadóknak, sok problémát tisztázhattak. Így a fórum igen hasznosan segítette elő a magánerdő-gazdálkodás területén érdekelt munkáját.

K. P.

A Húsvét történetéből

Eben az évben szokatlanul korán, március 27-28-án van Húsvét ünnepe. Ez a körülmény is alkalmat ad arra, hogy rövid pillantást vessünk az ünnep mibenlétére, történetére és főként szakmai, vagyis erdész és fás vonatkozásaira. Annál is inkább megtehetjük ezt szakszervezeti lapunkban, mert a Karácsony és a Halottak Napja mellett ez olyan vallási ünnep, amely a munka világát is érinti. A mi társadalmi körülményeink között a Húsvét másnapja egyúttal államilag deklarált munkaszüneti nap is.

A Húsvét vallási tartalma közismert. A keresztények ekkor emlékeznek meg arról, hogy a vallásalapító Názáreti Jézus kinhalált szenvedett Jeruzsálemben, majd az Újszövetségi Szentírás szerint halálából rejtélyes módon feltámadt. Ez a kereszténység legnagyobb ünnepe.

Közismert az is, hogy a kereszténység teológiája és liturgiája is számos szállal kapcsolódik az Ószövetség, a judaizmus világához. Így van ez a Húsvét esetében is. Ennek az ünnepnek a gyökerei a zsidó Pészach-hoz nyúlnak vissza.

A Húsvét ószövetségi előzménye

A Pészach héber szó és átvonulást, kivonulást jelent. Nálunk görögösen Pászka-ként is írják és magyarosan Pászka-ünnepnek mondják. A zsidóság legnagyobb ünnepe, szabadság-ünnep. Arról emlékeznek meg vele, hogy időszámításunk kezdete előtt kb. 1240 körül a zsidók mintegy 430 évi egyiptomi fennhatóság után megszabadultak a fáraó rabságából és Mózes vezetésével elhagyták Egyiptomot, hogy saját szabad hazát keressenek maguknak. Amint tudjuk, ez sikerült is.

Mózes elrendelte a népnek, hogy a tavaszi napéjegylenlőség utáni új holdsarló megjelenése (az un. templomi újév) napjától számított 14. nappal kezdődően minden évben ünnepeljék meg az egyiptomi szolgaságból történt megszabadulás emlékét.

A zsidóknál ekkor volt az újév, s az első hónapot Niszan-nak nevezték. Niszan hó 14-én, az előkészületi napon tehát a mózesi törvénynek megfelelően este a jeruzsálemi templom szentélyének udvarán leölték az áldozati állatokat, amelyek hibátlan egy éves hímváru bárányok, vagyis fiatal kosok voltak. A következő naptól, Niszan 15-től kezdve pedig egy hétig, 21-e estig kovásztalan kenyeret ettek sós vízbe mártott keserű növényekkel.

A mai Pészachi Hágádának pontos forгатatókönyve van, amely lépésről lépésre előírja a teendőket, az imádságok és a szent énekek szövegét. Ezek között még az erdő és a fa is felmerül, a következőképpen:

Magasságos Isten, erre kérünk Téged,
Gyarapítsd meg újra megrikított néped:
Izrael erdőben be sok fa kiégett!
Egy helyébe százat plántáljon Fenséged!

A szédertálon meghatározott rendben helyezik el a főtt krumplit és kemény tojást, a salátát, a tormát, az egykori véres áldozatot szimbolizáló sült csirkenyakat. Végül egymáson három pászkát, vagyis kovásztalan kenyértésztából sült

lapos lepénykenyeret. Mindehhez fejenként négy pohár bor is járul, megfelelő elosztásban ürítve.

Az időpont jelentősége

A Pészach időpontját tehát csillagászati jelenségek, közelebbről a Hold „menetrendje” határozta-határozza meg. Ezért is változó a Húsvét naptári időpontja. (Ellentétben a Karácsonyével: ami egy 303-ban hozott pápai rendelet értelmében minden évben ugyanazon napra, december 25-re esik.) Ez azután maga után vonja mindazon ünnepek időpontjának meghatározását is, amelyek a Húsvétól függenek. Ilyen pl. a zsidó „hetek ünnepe”, a sárout, a későbbi keresztény pünkösd.

Közrejátszott azonban ebben a húsvéti időpont-meghatározásban egy másik tényező is.

A Mediterráneumnak azon a vidékén a kalászos gabonák, elsősorban az árpa érése, vagyis az aratás, valamint a birkák ellése, vagyis az áldozati bárányok világra jövele is a tavaszi napéjegylenlőség tájára esett. Az ókori zsidó nép zömében földműves-állattenyésztő nép volt, és ez az időpont meghatározó jelentőségű volt az életében. Ezért a Pészach mélyén a földművelő népeknél általában elterjedt aratási ünnep eszméje is meghúzódhat.

A termékenység-kultusz nyomai a Húsvét körül kialakult mai folklórban is jelen vannak.

A kovásztalan lepénykenyér, a pászka arra emlékezteti az ünneplőket, hogy a Hold fénye mellett Egyiptomból gyorsan útra kerekedő nép asszonyainak már nem volt módjuk rendes, kovással kelesztett kenyeret sütniük. A keserűgyökerek fogyasztása pedig a hosszú fogság keserűségeire-sanyarúságaira emlékezteti az utódokat.

A Pészach és a Húsvét kapcsolódása

A zsidó Pészach és a keresztény Húsvét úgy kapcsolódott össze egymással, hogy Jézus tanítói működésének negyedik esztendejében is felment tanítványával Galileából Jeruzsálembe a Pészach megünneplésére. Jézus azonban ekkor már húzódozott ettől, mert tudta, hogy a fővárosban halálos veszedelem vár rá.

Valóban, a zsidóságot vezető vallási és egyben politikai elit, élén Kajafás főpappal, elérkezettnek látta az alkalmat, hogy lecsapjon a Názáretire. Nemcsak azért, mert új tanaival a nép összetartása, identitástudata szempontjából alapvető ószövetségi ideológiát kezdte ki. Hanem azért is, mert – a legtöbb vallásreformerhez hasonlóan – keményen támatta a

klérus és a Templom táján elharapódzott anyagi korrupciót. Ráadásul mindezt mint a judeaiak által lenézett, nem is 100%-os zsidónak tekintett galileai tette.

Jézus ekkor (a mai köztudattal ellentétben) már kb. 40 éves volt. Az ünnep előkészületi napja, *Niszan 14-e* pedig *péntekre* (április 3.) esett.

A zsidó főtanácsnak sietnie kellett, mert a mózesi törvény értelmében az *előkészületi napon napnyugta után már semmilyen munkát nem volt szabad végezni, temetni sem*. A kivégzetteket is tisztességgel el kellett temetni, hogy ne tegyék tisztátalanná a földet. Ezért Jézust április 2-án, csütörtökön éjjel letartóztatták, kihallgatták, majd április 3-án a rómaiakkal kivégeztették.

Jézus rejtélyes feltámadása ezután harmadik napon, mai naptárunkra átszámítva 33. április 5-én, vasárnapra (jómison) virradó éjjelen vagy hajnalon történhetett. Pontosabban: akkor, kora reggel fedezték fel hívei a holttest eltűnését a sziklásírból, ahol csak a holttest beburkolására használt leplet találták meg.

A II. század elejétől a Pészach helyett a feltámadás emléknapja lett a Krisztus-követők főünnepé. A továbbiakban ennek naptárszámítási módszere is függetlenedett bizonyos mértékben a Pészach-számítástól, de a Hold járásával való összefüggése megmaradt. Ennek részleteivel nem terheljük a T. Olvasót. A lényeg: a március 22-től április 25-ig terjedő időn belüli 35 különböző napra eshet. Ezt évekre előre kiszámították a különböző rendszerek (bizánci, orosz stb.) készítői és táblázatba foglalták. *Nálunk a nyugati húsvéttáblázatot használják.*

A magyar „húsvét” elnevezés köztudottan onnan származik, hogy a hívek – Krisztus példáját követve – többek között a húseledek fogyasztását mellőző és még más megszorításokat is tartalmazó hosszú böjttel készültek az ünnepre.

Ilona császárné régészeti expedíciója

Bennünket, erdészeket-fásokat egy szakmai vonatkozás is összeköt a Húsvétal, annak történelmi vetületével. Ez pedig a fa. Vagyis az a tény, hogy Jézus kegyetlen kivégzésének eszköze, a kereszt – fából készült.

De milyen fából? Mi volt a „*lignum crucis*”? – ez a szakemberben elsőként felmerülő kérdés.

Első pillantásra eléggé kilátástalannak tűnik, hogy csaknem kétezer év távlatából erre egzakt választ tudjunk adni. Ám korunk tudománya nem akar lehetetlent ismerni, s az emberi elme valóban bámulatos eredményeket produkál. Gyakran szinte kriminalisztikai módszerekkel és szívóssággal gyűjt össze parányi bizonyítékokat és sokoldalú megközelítés alapján mutat fel, ha nem is 100%-os bizonyosságokat, de legalább jól körülhatárolt valószínűségeket. Így jártak el a kutatók a kereszt ügyében is.

Gondosan elemezve, újraértékelve a tudomány mai színvonalán a témával összefüggő forrásokat és tárgyi bizonyítékokat, arra a következtetésre jutottak: nem lehet kizárni annak lehetőségét, hogy Nagy Konstantinnak, a Római Birodalom császárnak édesanyja, *Ilona császárné a Szentföldön, Kr. sz. után 326-ban tett utazása és kutatásai során valóban megtalálta annak a három keresztnek a maradványait, amelyeken Krisztust és a két köztörvényes bűnözőt kivégezték. A*

helyszín a Golgota-hegy egykori kőbányájának legmélyebb szintje volt, egy ciszterna-medence, kőtörmelékkel befedve.

S találtak még valamit a gerendák mellett! *Annak a fatáblának egy darabját, amelyet Krisztus feje fölé szögeztek, s amelyre ráírták, hogy ki volt a kivégzett és mi volt a bűne. Ez a tábla a „titulus cruci”.*

A táblát a rajta megmaradt héber, görög és latin szövegrészek gondos filológiai elemzése alapján jól tudták azonosítani és most a római Santa Croce in Gerusalemme templomban őrzik. A kb. 1 zoll, pontosan 2,6 mm vastagságú deszkadarab diófából (*Juglans regia*) készült, az olasz viterboi egyetemen az 1990-es években elvégzett anyagvizsgálat szerint. A táblát fehérre meszelték, a feliratokat pedig vörös színnel vitték fel rá, hogy a „közönség” jól láthassa. Valószínű, hogy Jézus a nyakába akasztva vitte az ítélethirdetés helyszínétől, a Praetoriumtól a Golgotáig vezető úton, a Via Dolorosa-n, amint az a rómaiaknál ilyen esetekben szokásos volt.

A lelet régészeti és vallástörténeti szempontból egyaránt rendkívül jelentős. Arra enged következtetni, hogy ha a „titulus” megőrződhetett 300 éven keresztül a Golgota-bánya mélyének mikroklimatikus viszonyai között, akkor megmaradhattak a keresztfa darabok is.

Milyen fából készült a kereszt?

Az Ilona császárné által megtalált keresztfa nagyobb darabjai közül az utolsó az 1187-ben a galileai Hittin mellett vívott keresztény-muzulmán összecsapásban Szaladin szultán kezére került és eltűnt. A kisebb darabok pedig ereklyeként szétszóródtak a világ minden tájára. Így a lignológiai úton történő közvetlen fafajmeghatározás ma már nemigen lehetséges.

A kutatók azt valószínűsítik, hogy a kereszt függőleges oszlópa, a *stipes* keményfából készült. Mivel Jeruzsálem térségében kevés volt a fa, a keresztet függőleges oszlópa mindig a kivégzési helyen állt, egyben fenyegetően figyelmeztetve az arra járókat, akár csak nálunk egykor a faluszéli akasztófák. Így egy-egy stipesen számos elítéltet kivégezhettek.

A Krisztussal kapcsolatos legendák cédrust, ciprust és pálmafát emlegetnek a keresztfa anyagaként. Valószínűbb, hogy az oszlópot az Izraelben ma is tenyésző, őshonos *Tabor-hegyi tölgyből* ácsolták (*Quercus ithaburensis*), vagy *olajfából*.

A kereszt vízszintes szárát, a *patibulumot* viszont minden elítéltnak magának kellett a kivégzés helyére cipelnie. Így volt ez Jézus esetében is. Mivel ennek a hossza is kb. 2 méter volt, átmérője pedig 10 cm fölötti (a római keresztoszlogek hossza kb. 12 cm volt/, nyers állapotban ez is súlyos fadarab volt. Ez már lehetett puhafa is, leginkább fenyő.

Ezek közül elsősorban a *Jeruzsálemi-*, másként *Aleppo-fenyő* (*Pinus halepensis*) jöhet szóba. További lehetőség: a *cédrus* (*Cedrus deodara*, *C. atlantica* és *C. libani*), valamint a *ciprus* (*Cupressus sempervirens*, *C. macrocarpa* és *C. glabra*).

A datolyapálma, a Ficus és a Tamarix kevésbé valószínűsíthető a keresztfa patibulumának.

Egy másik régészeti lelet

A Jeruzsálem közelében fekvő Givat ha-Mivtar helységben 1968-ban szenzációs régészeti leletre bukkantak: egy I. századbeli, tehát Krisztus-korabeli férfi csontjaira, a keresztrefeszítés maradványaival. A Jehonahan-nak elnevezett férfi boka-csontján átvért szöghöz csatlakozóan egy *Pistacia*- vagy *Acacia*-faj darabkáját találták meg. A stipes pedig, amelyen kivégezték, olajfából (*Olea europaea*) készült.

Ezen a fadarabkán valószínűleg azért ütötték át először a szöveget, hogy a továbbiakban a felfeszített ember rángatásakor a lábfej ne szakadhasson át a keskeny szögfejen, vagyis alátét szerepe volt.

A keresztfa témájának lezárásaként megemlítendő, hogy a Jézus kivégzésénél alkalmazott un. latin kereszt mellett alkalmaztak a kivégzésekhez más típusú keresztet is. Ilyen

volt az Y alakú kereszt, az X alakú (un. András) kereszt és a T alakú (un. tau-kereszt. Utóbbira nem szögezték, hanem kötéssel kötötték fel az elítélt kifeszített karjait. Ezek az emberek tovább kínlódtak, amíg meg nem fulladtak a mellkas tágitását végző izmok megbénulása következtében.

Amint az számos ábrázoláson látható, feltehetően ilyen kereszten végezték ki a Jézussal egyidejűleg elítélt jobb és bal latort is. Jézus a megkorbácsolás során elszenvedett nagyfelületű sebzéseken és a csuklósögzéseken keresztül is behatoló tetanuszfertőzés következtében vérmérgezéses me-revgörceben gyorsabban meghalt. Így halálát nem kellett a latrokéval azonos módon, a lábszárcsontok doronggal történő összezúzásával siettetni az alkony közeledése miatt. Biztos, ami biztos azonban, a kivégzőosztag egyik katonája (a hagyomány szerint maga Longinus centurio) hosszú lándzsájával átdöfte a már halott ember szívét.

A próféta emberi sorsa ezzel beteljesedett.

Dr. Király Pál

Évfordulók

1735-ben III. Károly király *Bányatisztképző Iskola* /Bergschule/ rangjára emelte a Selmecebányán 1724-ben létesített gyakorlati expektáns-képzést, amelynek azután Mária Terézia királynő 1770-ben akadémiai rangot és három professzúrával /tan-székekkel/ működő szervezetet adott. Mivel ezekben az intézményekben erdészeti ismereteket is oktattak (a bányák és kohók f-allátásának biztosítása érdekében), a magyar erdészeti felsőfokú szakoktatás őstintézményének is a Bergschulét tekintik.

1825. október 5-én született *Xantus János* felfedező, utazó, természettudós és etnográfus. Tudományos munkásságának fő színtere Észak-, Közép- és Dél-Amerika, valamint Délkelet-Ázsia volt. Szakmai szempontból zoológiai és botanikai gyűjtő-munkája érdemel elsősorban figyelmet, továbbá a budapesti állatkert létrehozása.

1825. november 23-án a pozsonyi országgyűlésen gróf *Széchenyi István* felajánlotta birtokainak egy évi jövedelmét a *Magyar Tudományos Akadémia megalapítására*. Csatlakozott hozzá gróf Andrássy György tornai, gróf Károlyi György szatmári és gróf Vay Ádám borsodi országgyűlési követ is. Ettől az időponttól számítják az MTA megalapítását. A Magyar Tudós Társaságról 1827-ben jelent meg a XI. törvénycikk, alapszabályzatát pedig I. Ferenc király 1830-ban előzetesen jóváhagyta, majd 1831-ben megerősítette. Az MTA 1949-ben létrehozott Agrártudományok Osztályán belül ugyancsak 1949 óta működik az *Erdészeti Bizottság*.

1855. január 17-én született *Alpár Ignác*, a kiváló és igen termékeny építész, akinek számos pompás alkotása található nemcsak a mai, hanem a történelmi Magyarország területén, sőt azon túl is. Ő tervezte az országos erdészeti, vadászati és természetvédelmi kiállításnak is helyet adó *Magyar Mezőgazdasági Múzeum* épületét. Továbbá a *soproni* egykori *M.kir. Honvéd Főreáliskola* épületeit is, amelyekben a Nyugat-Magyarországi Egyetem központja, valamint az Erdőmérnöki Kar és a Faipari Mérnöki Kar működik.

1855. november 15-én Keresztes községben /Fejér m./ született *Bársony István* újságíró, akit azonban nem annyira publicisztikája, mint inkább vadászati és természeti szépírássai tettek híressé. Bár stílusát ma egyesek dagályosnak, olykor patetikusnak, sőt giccsesnek tartják, könyvei manapság mégis népszerűbbek, mint valaha. Egy-egy első kiadású, illusztrált kötetéért akár több tízezer forintot is megadnak a könyvárveréseken. Budapesten halt meg 1928. március 11-én. Szép, vadászias síremléke a Fiumei-úti Nemzeti Sírkertben látható.

1855. december 17-én született *Mágocsy Dietz Sándor*, a neves botanikus.

1875-ben született *Madespach Viktor* erdőmérnök, a nagy vadász és neves vadászíró, több érdekfeszítő vadászati könyv szerzője. Emlékét Budakeszin a C.I.C. központi irodája előtti vadászati szoborpantheonban szép mellszobor hirdeti. 1941-ben halt meg autóbalesetben szerzett sérülései következtében.

1885-ben erdészeti szakiskola kezdte meg működését *Temesvár-Vadászterdön*. A trianoni békeszerződés után az iskola áttelepült Tatára, majd Esztergomba került, végül Sopronba, ahol ma a Nyugat-Magyarországi Egyetem gyakorlóiskolája.

1885-ben országos általános kiállítást rendeztek Pesten a Városliget területén, amely ebben a kiállítási kategóriában addig a legnagyobb volt / 12 ezer kiállítóval!/. Bár a hangsúlyt a magyar ipar bemutatására helyezték, de jelentős teret kapott a mezőgazdaság is és ezen a csoporton belül önállóan szerepelt az erdészet.

1935 januárjában jelent meg a „Búvár” c. természettudományi ismeretterjesztő havi folyóirat első száma, Lambrecht Kálmán alapításában és szerkesztésében. A lap jelenleg igen szép színes kivitelben és értékes tartalommal „Természet Búvár” címmel, környezetbarát ökológiai magazinként jelenik meg.

Petsehnig Mária Zita:

Nem a nyugdíjasokért

Majdnem kétezermilliárd forintot irányoz elő a jövő évi költségvetés a nyugellátások fedezetére. Ez az államháztartás kiadásainak legnagyobb tétele, megközelítőleg egyötöde. Több, mint hatszorosa a 2005-re előirányzott mezőgazdasági támogatásoknak, kétszer akkora, mint amekkora összeget a teljes egészségügy finanszírozására fordítunk. S hogy további kiadástípusokkal is legyen összevetésünk: a nyugdíjak kifizetésére többet költünk az állami kasszából, mint az oktatásra, a honvédelemre, az igazságszolgáltatásra, a rend- és közbiztonságra, a tűzoltóságra és a büntetés-végrehajtás intézményeire együttvéve. Vagyis sokat, nagyon sokat. Innen nézve – makrogazdasági szempontból.

A nyugdíjasok megélhetése felől tekintve az összeg kevés. Az átlagnyugdíj 2003-ban ötvenezer forint körül alakult, nem érte el a nettó átlagkereset kétharmadát sem. Ugyanekkor a háztartások 34 ezer forintra becsülték azt a havi összeget amelyből nagyon szűkösen lehet megélni, vagyis a szubjektív létminimumot. Az átlagnyugdíjból – a lakosság vélekedése szerint – nehezen ki lehetett jönni, de az ötvenezer forint 2003-ban nem volt elégséges az átlagos megélhetési szinthez. Ezek az arányok azóta lényegében nem változtak, és 2005-ben sem áll elő a csoda.

Jövőre a nyugdíjakat 6,3 százalékkal emelik, és a szoclib. kormány által bevezetett 13. havi nyugdíjnak már a háromnegyedét fizetik ki. Az összes többlet kb. 173 milliárd forintot tesz ki, ami a legnagyobb tétele a 2005. évi államháztartásban rendelkezésre álló elosztható többletforrásnak. Az emelés mértéke követi a korábbi megállapodásban foglaltakat, azaz a várható nettó béremelkedés /nyolc százalék/ és a várható infláció /4,5 százalék/ együttesének felét.

A nyugdíjemelés kiszámítása korrektnek tűnik. Az Országos Érdekegyeztető Tanácsban hatszázalékos

A nagyobb nyugdíjemelést /is/ követelő ellenzéki párt nem a társadalmat, csak saját politikai érdekét szolgálja, miközben megtéveszti a megtéveszthetőket. Azzal is, hogy közvetlen politikai támogatást, voksokat remél bátor látszat-érdekképviselével, meg azzal is, hogy tovább élezi a minél rosszabb, annál jobb helyzetét.

bruttó béremelésben állapodtak meg, ebből a személyi jövedelemadó-rendszer kedvező változása következtében nyolcszázalékos nettó kereseti többlet várható. Az infláció jövő évi mértékét sem becsli ma senki 4,5-5 százaléknál magasabbra. A 6,3 százalékos nyugdíjemelés tehát követi a szabályokat, és ezen kívül a nyugdíjasok – a korábbi kormányzati vállalatok alapján – még megkapják az 53., az 54., és 55. heti nyugdíj összegét is. Vagyis a nyugdíjak gyarapodását jövőre nem a sósikflí szabályozza, mint ahogy azt a minap a Fidesz-MPSZ frakcióvezetője felvetette, de nem is a kormány gyávasága (ti. Mátrai Márta nem tartotta elég bátornak a kormány nyugdíjemelési javaslatát).

Ha minden szabályos, akkor mi a probléma? A probléma nem a kormányoldalon van, hisz ott láthatóan betartják a társadalmi megállapodásban foglaltakat, hanem az ellenzékben, amely ezt bírálja. Nem is az a gond, hogy momentán a Fidesz a törvény szerint járónál többet követel a nyugdíjasoknak /is/, hanem hogy ezt kizárólag a politikai harc részeként és nem gazdasági koncepció alapján teszi, vagyis nem a nyugdíjasok érdekeit, hanem a saját politikai érdekeit követi – a nyugdíjasok ellenében /is/.

A Fidesznek – és ez igen sajnálatos – 2002-es ellenzékbe kerülése óta nincs semmiféle koherens gazdaságpolitikai elképzelése arról, hogyan kellene gazdaságilag irányítani az országot. Ezért képtelen a szükséges ellenzéki kontroll betöltésére is. S hogy

minap a kormány a konvergencia-program újbóli átírására kényszerült, ebben a nagyobbik ellenzéki pártnak meghatározó szerepe van. Azáltal is, hogy nem mutatott rá 2002 óta a Medgyessy-kormány helytelen gazdaságpolitikájára, de még inkább azáltal, hogy a kormányon levőket folyamatosan a túlelosztás irányába szorította. Hol az ígéretek számonkérésével, hol – teljesítésük esetén – azok überelésével. Tovább erősítette a társadalomban azt a tévhitet, hogy minden az államon múlik, és minden lehetséges, csak akarni kell.

Ugyanakkor nem mulasztott el egyetlen alkalmat sem, hogy szóvá tegye: másféle monetáris politikával a gazdasági szereplők több jövedelmet tudnának termelni, amiből újraosztani is többlet lehetne. S amikor a kontroll nélkül maradt kormány áldásos tevékenysége következtében az adósságállomány ismét gyors duzzadást jelzett, az ellenzéki párt ezt a végeredményt kezdte ostorozni. Képmutatóan, mintha semmi köze nem lenne hozzá.

Lehetne most is akár öt sósikflível többlet adni a nyugdíjasoknak, csak hogy az államadósság terhére, amelynek emelkedése mindannyiunk jövőjét porlasztja – különösen, ha fogyasztási többleteket finanszíroz –, beleértve a nyugdíjasokét is. Ezért állítom, hogy a Fidesz-MPSZ mai többletosztogatásért vívott harca – az említett példánál maradván –, bár a nyugdíjasok pillanatnyi érdekének megfelelné, holnapi helyzetüket megnehezítené.

A nagyobb nyugdíjemelést /is/ követelő ellenzéki párt nem a társadalmat, csak saját politikai érdekét szolgálja, miközben megtéveszti a megtéveszthetőket. Azzal is, hogy közvetlen politikai támogatást, voksokat remél bátor látszat-érdekképviselével, meg azzal is, hogy tovább élezi a minél rosszabb, annál jobb helyzetét. Tulajdonképpen ezt a magatartást tanúsítja a Fidesz a 2002. évi választá-

sok első fordulója óta. De miért akarat rosszat a fiatal demokraták polgári szövetsége, hisz az neki is rossz – vethető ellen ezen okfejtésnek a kérdés. Nagyon is jogos a kérdés – a választópolgárok részéről. Csakhogy Orbán Viktor politikájának logikája más. Ő válságot akar. Válságot látott és akart láttatni akkor és ott is, ami-

kor és ahol egyáltalán nem volt válság. A gazdasági nehézségek, a válság megbuktatják a kormányt, s ugyanakkor a megoldásában nagy-szerű teljesítményt lehet felmutatni /ld. még Bokros Lajos/, miközben annak létrejöttéért a politikai ellenfelet lehet felelőssé tenni. Ezáltal azt úgy meg lehet utáltatni a választópol-

gárokkal, hogy hosszú időre biztosított a kényelmes kormányzás, amelyet a 2007-től érkező jelentősebb EU-források még komfortosabbá tesznek.

/A cikket a "Magyar Hírlap" c. napilap 2004. december 8-i számából vettük át./

Visszatérés a „Nem a nyugdíjasokért” című cikkre

A közelmúltban a Magyar Hírlapban megjelent Petschnig Mária Zita köztisztelőben álló közgazdásznak címben hivatkozott írására a következő észrevételeket tesszük a Nyugdíjasok Országos Képviselőlete részéről.

Egyetértve a cikk fő mondanivalójával, nevezetesen azzal, hogy az ország jelenlegi gazdasági helyzetében a felelőtlen követelések a költségvetést irreálisan próbálják befolyásolni, s ez zsákutcába, illetve a kormány megbuktatásához vezethetne, szükségesnek tartjuk a kérdésre a következőkben visszatérni:

A rendszerváltásnak a nyugdíjasok az egyik legnagyobb társadalmi vesztesei. Az 1990-es évek elején a gazdasági nehézségek, a nagyarányú létszámcsoökkentések hatására megnőtt a „nyugdíjba menekülők” száma /rokkant nyugdíjazások, korengedményes nyugdíjak/ és ez a folyamat – bár csökkenő mértékben – jelenleg is

tart. Ez rendkívül nagymértékben megterhelte az állami nyugdíjalapot. Eközben az átlagnyugdíjak fokozatosan – több mint 10%-kal – lemaradtak az átlagos nettó keresetek növekedésétől. /68%-ról 60% alá süllyedt a nyugdíjak és a nettó keresetek átlagának aránya./

Ebből kifolyólag a nyugdíjasok nagy részének a gyógyszerkiváltás is komoly gondot okoz, annak ellenére, hogy esetenként a biztosítási elv hátterbe szorításával az alacsony nyugdíjakat szociális megfontolás alapján is emelték.

A nyugdíjas társadalom méltányolja, hogy a kormányzat betartja a törvényeket és nem követi el azt a törvénysértést, ami 1999-ben bekövetkezett a polgári kormányzás idején; nevezetesen a nyugdíjasok 4,2%-kal kevesebb nyugdíjemelést kaptak a törvényben előírtakhoz képest.

Mindezek mellett tudomásul kell venni, hogy az állami nyugdíjbiztosítási rendszerbe egy élet munkája után járulékfizetéssel megszerzett jogon levő nyugdíjasok tartoznak, és a biztosítási elv betartása ugyanúgy érvényes rájuk, mint a magánnyugdíjpénztárban lévőkre.

A nyugdíjas a társadalom egyik legvédtelenebb tagja, érdekei védelmére szinte nincs eszköze.

Tudomásul véve, hogy a nyugdíjak költségvetésbeni értéke közel két-ezer milliárd forint, figyelembe kell venni, hogy ezt az összeget járulékfizetéssel alapozták meg és ez a generáció nagymértékben hozzájárult ahhoz, hogy az ország elérte az Európai Unióba való csatlakozás szintjét.

/Magyar Hírlap/

Piros Istvánné dr.

a Nyugdíjasok Országos Képviselőlete Társadalombiztosítási Bizottságának elnöke

Sok gond nyomja a nyugdíjasokat

Sajnos, változatlanul a tudósításunk címébe foglalt igazságot tükrözte *Nyugdíjas Bizottságunk* legutóbbi ülésének tartalma és hangulata egyaránt. A probléma társadalmi súlyát megadja az a körülmény, hogy a lakosságnak csaknem egyharmada ebbe a táborba tartozik. S ez a tábor gyors ütemben növekszik, mert a magyar társadalom – miközben fogy – elöregedőben van. A csaknem 3 millió nyugdíjas közül 1,2 millió szegénynek minősül a mai fogalmak, szociális normák alapján (főleg az özvegyek és más egyedül élők körében).

Varga György, a bizottság elnöke vezette a budapesti központunkban lebonyolított ülést. Részt vett azon Barta László, szakszervezetünk elnöke, Mihalovits Ervin, a Nyugdíjasok Országos Közösségének elnöke, dr. Szász Tibor, az

MTESz nyugdíjas bizottságának erdészeti tagja, valamint dr. S. Nagy László, az Országos Erdészeti Egyesület Szeniorok Tanácsának elnöke is.

Nem magyar specialitás a társadalom elöregedése, hanem világjelenség, amely kihívást jelent az ENSZ-nek is és az egyes országok kormányai számára is. Már 12 európai ország megalkotta a maga idősügyi törvényét és nem halogatja ezt sokáig a magyar törvényhozás sem. Annál inkább nem, mert sok bírálat éri az Idősügyi Tanácsot. Úgy ítélik meg, hogy nem tölti be a hivatását az utóbbi években; csak tájékoztatás folyik /bár ez sem lebecsülendő/, de döntés nem születik. Márpedig volna miben előbbre lépni. Például a bérekhez képest kb. 8-9%-os lemaradásban vannak a nyugdí-

jak. Ezért mielőbb meg kell valósítani felzárkóztatásukat, de nem a nyugdíjalapból, hanem költségvetési forrásból.

Különösen fontos volna az erdészeti nyugdíjasok esetében a létminimum alatti alacsony nyugdíjak egyszeri felemelése a központi költségvetésből. /E felvetés mérlegelése során azonban nem árt tudni, hogy az évi nyugdíjkifizetés kb. 2 billió forint! /További megoldandó feladat a nyugdíjak értékvesztésének korrekciója és a jelenlegi un. svájci indexálási módszer megváltoztatása, s annak törvényben történő rögzítése. Az indexálást a nettó keresetek bázisán kell elvégezni. /Cikkünket lásd lapunk 2004/3. számának 7. oldalán./ Elhangzott olyan vélemény, hogy ha majd a bérezésben felzárkózunk az Európai Unió bérszínvonalához, ez jótékonyan visszahathat nyugdíjainkra is. /A kérdés csak az, hogy ezt hányan fogják megérni a jelenlegi nyugdíjasok közül?/

Néhány további vélemény.

- A kormányprogram nyugdíjasokat érintő előirányzataiból már több minden megvalósult, de a nyugdíjreformot most már végig kellene vinni. A kormány azonban ettől ódzkodik.
- A nyugdíjak nem teszik lehetővé az értelmiségi kulturális-szellemi igények kielégítését, s ennek gyökerei a múltba nyúlnak vissza. A nyugdíjak svájci indexálása ebből a szempontból sem tartható, mert egészen más társadalmi viszonyok között alakult ki.

– Kétkamarás parlament kellene, amelyben a nyugdíjas érdekképviselők is helyet kapnának és így közvetlen szerephez jutnának a nyugdíjasokat érintő jogszabályok megalkotásában.

– Az aktív szférában meg kellene vonni a jövedelmek felső határát – amint azt már nem egy külföldi országba a megtették –, s rendezni kell a szociális minimum ügyét is. Ami Magyarországon folyik, az már nem demokrácia. Az óriási jövedelemkülönbségek idővel begyűrűznek a nyugdíjas szférába is. Ugyanazon vállalaton belül is nagyok a kereseti aránytalanságok.

– Érdekeinket a parlamenti választások előtti kampány időszakban /2005-ben/ kell érvényesíteni; akkor még több minden elérhető. A választás után – már késő!

– A nyugdíjasok helyzetének javítására irányuló törekvések és intézkedések az esélyegyenlőségi kormányprogramokba is épüljenek be.

Az ülés keretében Barta László elnök áttekintést adott szakszervezetünk és önkéntes nyugdíjpénztárunk, Varga György pedig Nyugdíjas Bizottságunk tevékenységéről. Utóbbi elmondta, hogy a bizottság munkájának vezérfonala az EFDSz 2004. évi III. kongresszusának ide vágó határozata, 2005-ben pedig változatlanul kiemelt alapszervezeti feladat a méltányossági nyugdíjemelések elintézése.

Dr. K. P.

Évfordulók

1935-ben hirdették ki a még az előző évben megalkotott 1935. évi IV. törvénycikket az erdőkről és a természetvédelemről. Ez volt a második modern magyar polgári erdőtörvény és egyben az első magyar természetvédelmi törvény.

1945. február 13-án Budapesten meghalt báró Waldbott Kelemen, a kiváló erdészeti és agrárpolitikus, zempléni mintabirtokos, az Országos Erdészeti Egyesület akkor hivatalban lévő elnöke. Budapest ostromának utolsó előtti napján, február 11-én egy közelében felrobbant akna repeszai olyan súlyosan megsebesítették, hogy sérüléseibe két nap múlva belehalt. Sírja a Fiumei-úti Nemzeti Sírkert rendezése során eltűnt.

1945. március 15-én a Debrecenben működött Ideiglenes Nemzeti Kormány rendkívüli horderejű rendeletet hozott 600/1945.M.E. szám alatt a nagybirtokrendszer megszüntetéséről és a földműves nép földhözjuttatásáról /amely március 18-án már hatályba is lépett/.

1945. szeptember 11-én az Ideiglenes Nemzetgyűlés az imént említett rendeletet törvény rangjára emelte /1945. évi VI. törvénycikk/. E jogszabály/ok/ 20.§-a alapján vették állami tulajdonba a földbirtokok 100 kat. holdon felüli kiterjedésű erdeit.

1945-ben adta ki a földművelésügyi miniszter nagy jelentőségű 80.600/1945.FM. számú rendeletét az állami erdőigazgatóságokról és az erdészeti igazgatásról. Ez vetette meg az új, nagy állami erdőbirtokon az erdőgazdálkodás szervezeti-jogi alapjait.

1955. február 22-én, 66 éves korában meghalt dr. Fehér Dániel okl. erdőmérnök, Sopronban az erdészeti növénytan professzora és a botanikus kert kiépítője, a talajbiológia nemzetközi hírnevű tudósa, a biológiai tudomány doktora, akit 1954-ben az MTA a levelező tagjai közé választott.

Az évfordulónaptárt összeállította: **dr. Király Pál**

A barázdabillegető.

Öserdők a Kárpát-medencében

Szinte nem múlik el nap mostanában a szakmában úgy, hogy ne kerüljön megemlítésre a természetközeli és/vagy természetszerű erdőgazdálkodás, s ami ebből következik: a természetes erdő.

Ám mit jelent ez az etalon? Olyan erdőt, amelybe „még nem tette be az emberi kéz a lábát”, helyesebben a baltát. Vagyis őserdőt. *De mi az őserdő?*

Erre az elsőrendűvé vált mai kérdésre igyekszik a választ megadni az a *pompás, 204 oldalas album*, amelyet a budakeszi *Ekvilibrium Kiadó* (Csik Ibolya) bocsátott útjára 2004 végén. A szakmában közismert két erdőmérnök szerzőjét szinte fölösleges is bemutatni lapunk T. Olvasóinak. Az egyik *Prof. Dr. Bartha Dénes*, a Nyugat-Magyarországi Egyetem soproni Erdőmérnöki Karának intézetigazgató egyetemi tanára. A másik pedig *dr. Oroszi Sándor*, a Magyar Mezőgazdasági Múzeum muzeológusa.

*

A hét főfejezetből álló mű alkotói ötletes megoldást választottak ennek a kérdésnek a megválaszolására, hogy mi az őserdő: idézték azoknak a neves hazai és külföldi szerzőknek az idevágó meghatározásait az erdészeti és biológiai szakirodalomból, akik a XIX - XX. században a témával foglalkoztak (s akiknek művei jelenleg még fellelhetők voltak). Ezt a rokonszenves idézés-módszert követték valamennyi főfejezetben.

Azért rokonszenves ez, mert az összegyűjtött anyag így nem ment át a szerzők agytekevénységének szűrőjén (vagyis a könyv ebben az értelemben nem „feldolgozás”), ami óhatatlanul a gondolatok szubjektív átszűrését és a megfogalmazás stílus elszegényítését jelentette volna.

Minden főcím alatt mottóként alkalmazott egymondatos, szellemes találó idézet is utal a fejezet tartalmára.

A második fejezet már az őserdők életének kellős közepébe vág: megújulásukba. A legtöbbünk tudatában sematikusan élő statikus „Dauerwald” fogalmával szemben bele viszi a ciklikusságot, ami – paradoxonnak tűnő

módon – az öröklétnek jellemzőbb formája, mint a változatlan linearitás. Vagy, ha úgy tetszik: szakadatlan változás a változatlanságban.

A szerzők két fogalmat visznek be ebbe a megújulásba. A nagy erdőciklus: a szukcesszió; a kis erdőciklus: a lékdinamika.

A harmadik fejezet az őserdők összetételét írja le, a gypeszinttől a faállományig, de még az állatvilágról is történik említés.

A negyedik fejezet az őserdők szerkezeti jellemzőivel foglalkozik. Következésképpen az erdészettudomány ebben már töményebben jelentkezik (elegység, kor- és átmérőeloszlás, fatérfog, növedék stb.). Itt térnek ki a szerzők a holtfa fogalmára és szerepére is.

Az ötödik fejezet címe – Erdészeti vonatkozások – jelzi, hogy a szakmaiság itt tovább fokozódik: fatérfogat-becslés, erdőhasználat, erdőművelési módszerek és erdőkezelési módok, erdősisítés stb. alcímek is jelzik ezt.

A hatodik fejezet a természetvédelem és az őserdők kapcsolatával foglalkozik, bár történelmi idézetek alapján, mégis mai időszerszerűséggel.

A hetedik fejezet mindössze három oldalt jelent a könyvben. Ebből kettő az őserdő történelmi átalakulásának folyamatábrája (szál- és sarjerdővé, fás legelővé stb.).

*

A további fejezetek (szám szerint négy) kiegészítik az előző főfejezete-

ket, de nem kevésbé érdekesek. Ilyen a bőséges forrásjegyzék, az idézett szerzők életrajzi mini-lexikona /44 név/ valamint a régi kifejezések lexikona. (Egy-két példa az utóbbiból: értés, serdény, urdalás).

Igen érdekes a Kárpátok őserdő-maradványait ismertető, színes térképpel illusztrált felsorolás, amelyet *Barton Zsolt* állított össze /MTA-ÖBK, Vácrátót/. Ebből megtudhatjuk, hogy a térséget jelenleg birtokló öt állam területén számukat tekintve Szlovákiában van a legtöbb őserdő és őserdő jellegű terület. Kiterjedésüket tekintve azonban 62,7%-uk Romániában található.

A *fügelék* címe: Az őserdőtől tanuljunk. Írta és fényképezte az egész kötet szerkesztője: *Báder László*. A sok szép színes ábra azt szemlélteti, hogy a természetes folyamatokra jobban támaszkodó erdőkezeléssel már néhány év alatt is sokkal változatosabb, természetesebb erdőképet lehet kialakítani. Nyertes-nyertes helyzet jöhet létre az erdő és az annak javait használni akaró ember között, az erdőgazdálkodást és a természetvédelmet is beleértve.

*

A masszív kötésű, finom papírra nyomott, szép könyv hangulatát számos ritka, archív fotó és dokumentum kópiája fokozza. Az említett Báder László mellett kitűnő munkát végzett *Székyfi Anikó* könyvertervező, *Várai Mihály* nyomdai előkészítő, a képfeldolgozást végző *Dynamo Dreamworks Kft.* és természetesen a nyomda, a debreceni *Kapitális Kft.* *Standovár Tibor* egyetemi docens /ELTE/ az előszó megírásával, a borítóképpel és több más szép színes fotóval járult hozzá a kötet értékéhez.

A könyvet bizvást ajánlhatjuk erdészek, biológusok, ökológusok, természetvédők, tudomány- és erdészettörténészek, természetföldrajzzal foglalkozók és más hasonló tudományterületek művelői mellett mindazoknak, akik szeretik a szép és érdekes könyveket!

Dr. Király Pál

„Mai ajánlat”

Apatóczy István erdésztechnikus neve nem ismeretlen a lapunk olvasói előtt, hiszen írásait, ha nem is rendszeresen, de időről időre mi is közöljük. Még inkább az Erdészeti Lapok, ami érthető, mivel ott részt vesz a szerkesztő bizottság munkájában. A budakeszi erdőművelési műszaki vezető a szakmai közéletünk reprezentánsa is, aki az OEE-ben annak a szakmai rétegnek a képviselője, amely a mi szakszervezeti tagságunknak is jelentős részét alkotja.

*

Barátunk (alias: „Apa”) most újabb vállalkozással lepte meg az írásainak kedvelőit: egy kisebb önálló kötetével. A könyvének megjelenése korszakos esemény az életében. Mert kisebb-nagyobb cikkeket, tudósításokat, tárcákat, novellákat, stb. gyakran írogathat, mint minden tollforgató. De a kötet – az más! Az újság, a folyóirat szétszóródik, elkallódik, csomagoló lesz belőle, a könyv azonban fajsúlyos, maradandó. A szellem embere ötször is meggondolja, hogy kidobja-e, különösen, ha nem „fércműről” van szó.

*

„Apa”, akire a rövidebb lélegzetű írások a jellemzőek, most mind a saját, mind az olvasók szempontjából azt a célszerű megoldást választotta, hogy *hosszabb időszakra visszamenően* ismét (ld. Képtelen erdészetrájk, 1992. Monteditio) *összegyűjtötte és kötetbe foglalta egyes írásait*. Nem kronológiai rendben, hanem – eredeti módon – egy

sajátos szellemi étlapot állított össze belőlük, „Ettünk falombot” címmel. Az étlap „Mai ajánlat”-a a következőképpen tagozódik: Előételek; Zóna-menus, 1994-1995.; Levesek; Ínyenc falatok; Vegetáriánusoknak; Saláták; Desszertek; Szak-ácsmestereink; (az utóbbi kettő verses gyűjtemény).

*

Ezek után felmerül a kérdés, hogy mégis: mi a tartalma ennek a mintegy százoldalas kis kötetnek? Ezt nehéz röviden meghatározni, mert bár *sajátos kor-szak-rajz*, de tematikában és műfajban is változatosak az „étlapot” alkotó írások. Ám valamilyen formában mindig ugyanaz az illat lengi át a konyhájának, vagyis a szerző szellemi műhelyének a légkörét: *az erdő illata, az erdész- és a vadászélet rezdülései*. A feltálat szellemi étkeken is végig húzódik az azonos fűszerek remek aromája: „Apa” derűs életrajza, az élet faragásainak meglátására képes jó humora, valamint ízes nyelvezete, gazdag szókinccse, a szó- és hangzatpárokkal folytatott könnyed játéka, változatos-választékos kifejezőkészsége. S az, hogy szellemi adó-vevő készüléke szüntelenül az erdészek-vadászok hullámhosszára hangolva működik.

*

Ám, hogy ez a lelki derű és humorral átítatott életrajz nem jelent az írásaiban valami olcsó göregáborodást, azt legjobban talán az antik költészet gördülékeny ritmusú, mégis ne-

héz veretű hexameterének olykor drámai hangulatát, máskor pedig a reneszánsz líra mély érzelmű szonettjeit idéző versei bizonyítják.

Befejezésül, ennek az illusztrálására idézzük a kötetből dr. Majer Antal professzornak, az erdőműveléstan feledhetetlen, már életében klasszikussá vált nagy tudósának, az erdő halk szavú, de rendíthetetlen hűségű jegyesének emlékére 1997-ben írt versét – talán szonett helyett nevezzük így: balladáját.

Szonett helyett (Majer Antal emléke)

*Kidőlt egy hetvenhat éves
Fája minden erdőnek.
Büszke bükkje Bakonynak,
Tudós tölgye Budának.*

*Zúgva siratja az Őrség,
Szakáll-szakadva a Nyírség,
Közből mind a megbékélt
Sarjai vadóc előknek.*

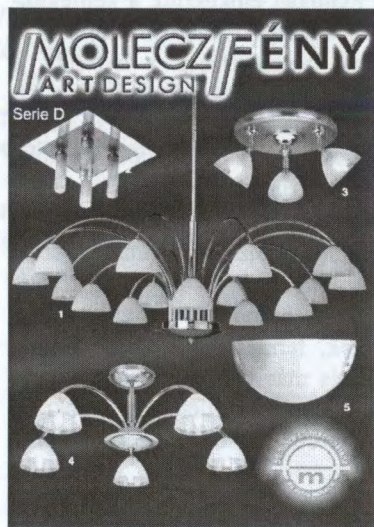
*Ritka, kit így szeret erdő,
Ritka ki így szeret erdőt.
Sűrű, keserves a bánat*

*Szaggat ezer Juniperust.
S a friss kézirat-papíron
Tolla örökre kiszárad.*

(1997)

(A kötet magán-kiadásban jelent meg, alacsony példányszámban. Kapható márciustól az OEE titkárságán, 850 Ft-os induló áron, továbbá a Vadászati Kulturális Egyesületnél.)

Dr. K.P.

A 7000 lámpa, csillár és világítóttest háza!

Szeretné egy helyen látni az összes lámpát, csillárt és világítóttestet, amely csak elképzelhető?

Mi: a budapesti Molecz-Fény, kívánságát ezentúl teljesíthetjük. A Molecz cég Ausztria legnagyobb lámpagyártó vállalata és világszerte majdnem minden kontinensen sikeresen működik. Így biztos lehet abban, hogy kompetens partnerrel áll szemben.

Címünk: **Molecz Fény Csilláráruház**

1113 Budapest, Karolina út 17. • Telefon: (1)385 22 12.

Mintatermünkben 800 m²-en 7000 féle világítási cikk között válogathatnak.

Az EFDSZ tagjai számára az alábbi vásárlási kedvezményt biztosítjuk vásárlásonként:

20.000 Ft feletti vásárlásnál -5%. 100.000 Ft felett -10%. 150.000 Ft felett -15% engedményt adunk.

Prof. Dr. Somkuti Elemér /1923 - 2004/

Sopronban, életének 82. évében elhunyt **dr. Somkuti Elemér** okl. erdőmérnök, ny. tanszékvezető egyetemi tanár, az MTA doktora.

Ózdon született 1923. október 25-én. Miskolcon érettségizett 1941-ben. Erdőmérnöki oklevelét 1949-ben szerezte meg Sopronban. Ezt követően rövid ideig a debreceni erdőigazgatóságnál, majd a miskolci erdőrendezőségnél dolgozott. 1952-ben Moszkvába küldték aspiránsnak, ahol 1955-ben megszerezte a kandidátusi fokozatot és a doktori címet.

Hazatérve az ERTI igazgatóhelyettese, majd a KGST Fa és Cellulóz Állandó Bizottságának titkára lett. 1953-ban került a soproni Erdőmérnöki Kar Üzemtani Tanszékére. Egyetemi tanárrá 1961-ben nevezték ki. 1966-1969-ben Budapesten a Faipari Kutatóintézet igazgatója, 1969-1975 között a KGST moszkvai titkárságán faipari külszolgálatos.

1976-tól 1988-ig ismét Sopronban az Üzemtani Tanszék vezető tanára, ezt követően is megbízott előadó. 1991. július 1-el vonult nyugállományba. Közben 1962-1965 között az Erdőmérnöki Kar dékánja is volt, 1978-79-ben pedig rektorhelyettes. Az MTA doktora tudományos fokozatot 1985-ben érte el. Számos tudományos publikációja jelent meg.

Több magas kitüntetésnek volt birtokosa: „Erdészet Kiváló Dolgozója” /1961/, Szocialista Munkáért Érdemérem /1963/, Munka Érdemrend ezüst fok. /1968/, KGST Jubileumi Emlékérem /1974/, Heinrich-Christian-Burckhardt-Medaille /1990. Göttingen/, „Életfa” Emlékplakett ezüst fok. /2004/

A neves professzort az Erdőmérnöki Kar halottjaként a soproni evangélikus temetőben helyezték végső nyugalomra.

Sas Barna /1912 - 2004/

Tiszteletreméltóan magas, ultraszupra-veteranisszimusz korban, életének 93. évében távozott el az élők sorából Sas Barna vasediplomás erdőmérnök, ny. erdőfőtanácsos és erdőfelügyelő.

A Felvidéken született 1912-ben az egykori Gömör vármegyei /Rozsnyóhoz közeli/ Turcsokvashegyen, ahol édesapja, Sas /Stayzár/ Ferenc bányamérnökként teljesített szolgálatot. Középiskolai tanulmányainak elvégzése után 1934-

ben a budapesti Szent László Gimnáziumban érettségizett; erdőmérnöki oklevelét pedig 1938-ban szerezte meg Sopronban.

Szakmai pályafutását – sok más kortársához hasonlóan – alföldfásítóként kezdte el Nagykörösön. Az országrészek visszacsatolását követően azonban /ugyancsak sok más akkori fiatal erdőmérnökhöz hasonlóan/ kárpáti erdész lett a huszti, majd a nagybereznai m.kir. erdőfelügyelőségen.

A II. világháború alatt szovjet hadifogságba került, ahonnan csak 1949 végén tért haza, súlyosan leromlott egészségi állapotban. 1949-től 1954-ig a Mátarában dolgozott, majd 1977 végén történt nyugállományba vonulásáig a Budapest környéki erdőkben tevékenykedett az ottani erdőgazdálkodó szervezetek /Pestvidéki, Gödöllői, Budavidéki Erdőgazdaság/ erdőfelügyelőjeként. Ebben a beosztásában is köztisztviselőnek és szeretetnek örvendett szaktársai körében szerény, derűs és emberséges egyéniségeért, s szigorú szakmaiságáért.

Felügyelői munkája során is tudományos igényességgel foglalkozott az akáctermelés kérdéseivel. Többek között akácmagszkarifikáló gépet szerkesztett és állított munkába. Eredményeit több publikációban „Az Erdő” című folyóiratban adta közre.

Csermely László /1930 - 2005/

Miskolcon, életének 75. évében hosszas betegeskedés után csendesén elhunyt Csermely László aranydiplomás erdőmérnök.

Erdészcsaládban született Miskolcon 1930-ban /édesapja, idősb Csermely László is erdőmérnök volt/. Oklevelét 1953-ban szerezte meg Sopronban. Egész szakmai pályafutása a Bükk és részben a Zempléni-hegység/ erdőihez fűződött. Volt a Lillafüredi Áll. Erdei Vasút üzemvezetője; szakelőadó a Bányabükki Erdészetnél; erdészvezető a Répáshutai Erdészetnél. Ezt követően a miskolci erdőgazdasági központban fahasználati előadó és csoportvezető, majd főmérnök. A továbbiakban pedig a Borsodi EFAG igazgatóhelyettese, igazgató, végül vezérigazgató.

Megromlott egészségi állapota miatt 1982-ben leszázalékolták, s nyugállományba vonult. Ezt követően még országos hatáskörű, igazolt erdészeti-fa-

ipari és vadászati igazságügyi szakértőként tevékenykedett 2002-ig.

Társadalmi munkásként többek között szakszervezeti vonalon, a ME-DOSZ-ban is tevékenykedett, továbbá eredményes sportlövő volt, és aktív tagja Miskolc város közéletének.

Eredményes szakmai munkásságát számos kitüntetéssel ismerték el: „Válalalat Kiváló Dolgozója” tíz alkalommal, „Erdészet Kiváló Dolgozója” miniszteri kitüntetés két alkalommal, Szocialista Munkáért Érdemérem és a Munka Érdemrend ezüst fokozata.

A diósgyári temetőben történt eltemetése alkalmával az ÉSZAKERDŐ RT. vezérigazgatója, Cserép János búcsúztatta.

k. p.

Halálozások

Sopronban, életének 82. évében rövid szenvedés után elhunyt **dr. Botár Antal** aranyokleveles erdőmérnök, ny. egyetemi adjunktus, aki 1922-ben Alsósajón született, oklevelét pedig 1950-ben szerezte meg Sopronban. Szakmai pályafutása is soproni egyetemünkhöz fűződött, ahol erdőmérnök-, de főként faipari mérnökhallgatók generációinak kiképzésében működött közre a Faipari Géptani Tanszék nagy népszerűségnek örvendő oktatójaként. 1982-ben vonult nyugállományba. Hamvait Sopronban a Szent György templomban helyezték végső nyugalomra.

Pécsen, hosszabb betegeskedés után meghalt **Obert Gyula** aranydiplomás erdőmérnök, aki Helsfán született 1929-ben, oklevelét pedig 1953-ban szerezte meg Sopronban. A Pécsi Erdőfelügyelőség igazgatójaként vonult nyugállományba. Pécsen is temették el, amikor is Barátossy Gábor FVM főosztályvezető mondott búcsúbeszédet az elhunyt felett.

Piliscsabán, életének 43. évében gyógyíthatatlannak bizonyult súlyos betegségben meghalt **Rákóczi Péter** erdőmérnök tanár, aki a Piliscsabai Mezőgazdasági, Erdészeti Szakképző Iskolában az erdészeti szaktantárgyakat oktatja és gyakorlatait vezette, valamint az iskolában működő agrárszaktanácsadási irodát is vezette. Piliscsabán temették el. Ennek során az iskola részéről Börzsönyi Tünde igazgatóhelyettes, a barátok nevében pedig Manninger Miklós búcsúztatta.

k. p.

KEDVES TAGTÁRSUNK!

**Idén is töltse nálunk
pihenésre szánt idejét!**

KEDVEZMÉNYES RÉSZVÉTELI DÍJ 1 FŐRE (ÁFA - val)

Tagjaink és velük érkező családtagjaik részére

Szálláshely	Szezon	Időpontok	Félpanzió Ft/fő	Teljes panzió Ft/fő
Főépület (I. sz. kőépület)	Elő	IV. 29.-VI. 26.	24 500	29 900
	Utó	VIII. 23.-IX. 30.	24 500	29 900
	Fő	VI. 27.-VIII. 22.	31 500	36 900
Manzárd (II. sz. kőépület) és Motelházak	Elő	IV. 29.-VI. 26.	21 000	26 500
	Utó	VIII. 23.-IX. 30.	21 000	26 500
	Fő	VI. 27.-VIII. 22.	27 500	32 900

A részvételi díjon felül fizetendő a 18-70 év közötti vendégek részéről naponta 300 Ft. idegenforgalmi adó címén.

FIGYELEM! Üdülési csekket elfogadunk!

Egyéb információk

- Egy turnus 8 nap/7 éjszaka (motelházakban hétfőtől-hétfőig, a kőépületekben keddtől-keddig). Elő- és utóidényben ettől eltérően is igénybe vehetők a szolgáltatások.
- A térítési díj 20%-a a jelentkezés visszaigazolásakor – előlegként –, a fennmaradó 80% pedig legkésőbb az üdülés megkezdése előtt 3 héttel fizetendő, a kiküldésre kerülő csekken.
- Csoportos szervezés esetén, 20 főn felül 1 fő szervező üdültetése grátisz.
- A szobák az érkezés napján, 14.00 órától foglalhatók el, és az utolsó napon 9.30 óráig vehetők igénybe.
- A félpanziós ellátás kontinentális reggelit és melegvacsorát tartalmaz, a teljes panzió reggelit és két főétkezést nyújt.

Amennyiben teljes panzióra kisszámú igény van, az ebéd egy közeli étteremben fogyasztható el, az általunk biztosítandó tikett felhasználásával.

Áprily Lajos

*Elment a gond a hóval,
felhőn is fényt nevet.
A somvirágos oldal
arannyal integet.*

*Ha utas jön hajóval,
a hegyre feltekint:
– Ni, somvirágos oldal ...
És issza azt a színt.*

A somvirágos oldal

*Itt ő s szó járta s ó dal,
a Zách-lány is dalolt,
a somvirágos oldal
sütkérezője volt.*

*A somvirágos oldal
lejtőjén túl, alul,
kő - és keresztfa-sorral
kis temető lapul.*

*Beszélgess ott e halottal,
tavasszal érzi még:
– A somvirágos oldal,
az volt gyönyörűség.*

*Szelid, egyszerű szóval
kérem: míg élhetünk,
szép somvirágos oldal,
adj jó tavaszt nekünk.*

Üdülési felhívás!

Zsóri-fürdői üdülők /Mezőkövesd mellett/ az ÉSZAKERDŐ RT. tulajdonában és az ottani szakszervezet kezelésében van.

Ajánljuk pihenni és gyógyulni vágyó munkatársaink figyelmébe!

Zsóri-fürdő: gyógyfürdő. *Reumás, ízületi* betegségekben szenvedőknek ideális. A fürdő területén gyógykórház működik szakorvossal. A *fedett* gyógymedencéken kívül *nyitott*, kevert vizű medencék is vannak, amelyeket bárki igénybe vehet /gyermek is/.

Az **üdülő** a fürdő főbejáratától 100 méterre van. A kétszintes épület kettő 2 ágyas, négy 3 ágyas és kettő 1 ágyas szobából, fürdőszobákból áll. A földszinten társalgó, valamint *teljesen felszerelt konyha* található. Ebből kitűnik, hogy az *üdülővendégek maguk gondoskodnak étkezésük megoldásáról*. Aki viszont a nyaralás alatt nem akar főzőcskézni, annak lehetősége van a környező éttermekben megrendelni a menü-rendszerű ellátást.

A **nyaralás egyhetes, keddi érkezéssel és hétfői távozással**. Az üdülő az első nap 10 órától fogadja a vendégeket, és az utolsó nap 10 óráig kell elhagyni azt. Aki hétfőn csak délután kíván elutazni, az az összecsomagolt holmiját a közös megőrzőben hagyhatja.

A **turnusbeosztás** a következő:

VI. 14-21.

VI. 22-27.

VI. 28-VII. 04.

VII. 05-11.

VII. 12-18

VII. 19-25.

VIII. 09-15.

VIII. 16-22.

VIII. 23-29.

VIII. 30-IX. 05.

Üdülési díj: 2.350 Ft/fő/éj + 250 Ft/fő/éj üdülőhelyi díj /18-70 év közötti személyeknek/. Tehát a 6 napos üdülés szállásdíja: 14.100 Ft/fő + 1.500 Ft/fő üdülőhelyi díj a feltüntetett életkor esetén. 18 éves életkor alatt és 70 év felett nincs üdülőhelyi díj. Hat éven aluli, szülőkkel alvó /külön ágyat nem igénylő/ gyermekért nem kell fizetni.

Utazási lehetőség: vasúton Mezőkövesdig, onnan pedig közvetlen autóbusz járattal Zsóri-fürdőre.

Jelentkezni lehet: Tóth Zoltánnál /ÉSZAKERDŐ RT./ a 06-46-501-514 telefonszámon. A részvételi díj /szállásdíj + üdülőhelyi díj/ befizetése *postai pénzfeladó utalványon* történik /3525 Miskolc, Deák tér 1./ az *üdülés megkezdése előtt legalább egy hónappal*.

Az utalvány megfelelő rovatában kérjük a nevet jól olvashatóan, valamint a turnus megjelölését feltüntetni. Jelentkezés esetén – a befizetést követően – a beutalót és az üdülő pontos címét megküldjük.

Ígény esetén nagyobb létszámú csoport jelentkezésével a tavaszi, őszi és téli időszakban is üzemel a fűthető üdülő!

Jó pihenést és gyógyulást kívánunk!

HÍREK

Minisztériumi változások. A földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter *Barátossy* Gábornak, az FVM Erdészeti Főosztálya vezetőjének közszolgálati jogviszonyát 2005. július 31-i hatállyal, felmentéssel megszüntette és a munkavégzési kötelezettség alól mentesítette, egyidejűleg megköszönve az ágazatban végzett több évtizedes lelkiismeretes munkáját.

A miniszter *Holdampf* Gyula főosztályvezető-helyettest január 31-i hatállyal szintén felmentette a munkavégzési kötelezettség alól, mivel január 1-el nyugállományba vonult.

A miniszter az Erdészeti Főosztály vezetői teendőinek ellátására *Klemencsics* András erdőmérnököt, az Állami Erdé-

szeti Szolgálat Budapesti Igazgatóságának vezetőjét, helyettesül pedig *Szepe-si* András erdőmérnököt, az ÁESz Központ osztályvezetőjét rendelte ki meghatározott időre.

A főosztály dolgozói közül *Mihálffy* Imre, a Magánerdőgazdálkodási és Szabályozási Osztály vezetője főtanácsosi beosztásba került. Az osztályvezetői feladatok ellátására *dr. Gaál* Györgyné Botár Andrea erdőmérnököt, az ÁESz Budapesti Igazgatóságának vezető-helyettesét rendelték ki. *Beró* Csaba vezető-főtanácsos nyugállományba vonult, *dr. Varga* László erdőmérnök, főtanácsos közszolgálati jogviszonya pedig megszűnt.

*

Vezérigazgató váltás. Az ÁPV Rt. Igazgatósága *Horgosi* Zsolt erdőmérnököt,

köt, közgazdászt, a Nagykunsági Erdészeti és Faipari Rt. osztályvezetőjét a vállalat vezérigazgatójává és egyben a NEFAG RT. Igazgatóságának tagjává kinevezte, mivel elődje, *dr. Tóth* Imre vezérigazgató február 1-el nyugállományba vonult.

/Horgosi Zsolt korábban az ÁPV Rt. Erdészeti és Agrárgazdasági Vagyonkezelő Igazgatóság menedzsere volt./

*

Vándorgyűlés. Az Országos Erdészeti Egyesület a Szombathelyi Erdészeti Rt. szervezésében (és ottani helyi csoportjának közreműködésével) *Szombathelyen* és a részvénytársaság működési területén bonyolítja le idei vándorgyűlést május 20 -21-én. Az egyesület eddigi 139 éves fennállása alatt 1925-ben,

1969-ben és 1989-ben rendezett vándorgyűlést Vas megye székhelyén.

*

Biomassza konferencia. A nyolcadik alkalommal rendezte meg immár hagyományos országos tanácskozását Sopronban az erdőmérnökök által vezetett Magyar Biomassza Társaság. A rendezvényen a témakörnek szinte teljes keresztmetszete megvitatásra került. Íme néhány előadascím a gazdag programból. A biomassza energetikai hasznosításával kapcsolatos hazai energiapolitika. Fabázisú villamosenergia-termelés. Biomassza, napenergia, biodízel. Korszerű kiskazánok fejlesztése és gyártása. A konferencia második napján a résztvevők a felső-ausztriai Wels-ben megtekintették az ottani vásáráros területén megrendezett „Energie Spaar Messe” c. kiállítást.

*

Az Erdészeti Múzeum soproni bemutatkozó kiállítást rendezett Simon Ferenc szegedi fafaragó és festőművész szép alkotásaiból. A kiállítást dr. Berdárné Ignác Magdolna nyitotta meg.

*

Az MTA új doktora. Dr. habil. Rédei Károly Miklós okl. erdőmérnök, a mezőgazdasági /erdészet/ tudomány kandidátusa, egyetemi magántanár, az Erdészeti Tudományos Intézet főigazgató-helyettese az MTA Doktori Tanácsa által Budapesten, az Akadémia székházának felolvasótermében rendezett nyilvános vitában sikerrel védte meg „Az akác /Robinia pseudoacacia L./ termesztés-fejlesztésének biológiai alapjai” című doktori értekezését. Opponensei voltak: Marosvölgyi Béla, Szontagh Pál és Nyéki József, valamennyien a mezőgazdasági tudomány MTA-doktorai. A vitaülést Prof.Dr.Dr. hc. Solymos Rezső, az MTA rendes tagja vezette.

*

Az „Év fája” Németországban 2005-ben a vadgesztenye /Aesculus hippocastanum, német nevén Die Rosskastanie/.

*

A falkavadászat alkonya? Angliában törvényileg betiltották a falkavadászatot, vagyis a róka lovas hajtóvadászatát az erre a célra idomított, speciális fajtájú hajtókutyák falkájával. Az intézkedés nagy felzúdulást keltett az angol falkavadászok körében, mivel ez a tradicionális vadászati mód többévszázados múltra tekint vissza a szigetországbán. 1945 előtt hazánkban is gyakorolták arisztokratikus körökben. A rendszerváltás után ismét alakult két-három falkavadász társaság.

A Zengő-csúcson a Mecsek-hegységben a természetvédők tiltakozásának eredményeként mégsem épül 50 m magas NATO radartorony és az oda vezető 2 km hosszú, 13 m széles út. Legalább is ez látszik kitűnni a témával kapcsolatban a közelmúltban megjelent sajtóközleményekből. Amint ismeretes, az elszánt aktivisták a múlt év ősze óta helyszíni fizikai jelenlétükkel akadályozták meg a már megkezdett előmunkálatok folytatását. A további probléma az, hogy az alternatív helyszínként szóba jöhető más magasabb hegycsúcsoknak gyakorlatilag mindegyikén valamilyen fokozatban védett természeti érték található, többnyire erdő.

*

A Munka Törvénykönyve a munka világának, a mi világunknak egyik legfontosabb alapokmánya. Negyedik, bővített kiadását egységes szerkezetben, állásfoglalásokkal és magyarázatokkal ellátva, dr. Breznay Tibor szerkesztésében jelentette meg a KompKonzult kiadó.

*

„Így is lehet fát vágni” címmel szép színes kis füzetet adott ki a WWF Magyarország természet- és környezetvédelem szervezet, a Buda-hegység füzetek 2. köteteként. A füzet számos színes ábrán, fotón keresztül lényegében azt kívánja bemutatni, hogy az erdészet miként, milyen erdőművelési módszerek alkalmazásával kívánja a társadalom igényeit kielégíteni a természetbarát, másként természetközeli erdőgazdálkodással kapcsolatban. Egyben négy bemutatónál példáján keresztül igyekszik előrevetíteni, hogy az így kezelt erdők várhatóan milyen képet fognak majd mutatni 50-60 év múlva. Mind ennek a helyszíne a budai erdőség, a Já-

nos-hegy, a hűvösvölgyi Nagy-rét és a Görgényi út környéke. Reméljük, hogy az ismertetett eljárások sikerrel alkalmazhatók további egy millió hektár erdőben is.

*

Pozitív példák. Igen szép kivitelű, számos pompás fotóval díszített, 230 oldalas kötetet – talán inkább albumot – jelentetett meg a szolnoki Nagyalföld Kiadó az „Élen az agráriumban” című sorozata hetedik köteteként. Az album egyes fejezeteit az állami erdőgazdasági részvénytársaságok bemutatkozásai képezik. Ezekben a vállalati szerzők leírják, hogy mi mindennel foglalkozik jelenleg a vállalat. Az erdőgazdasági alaptevékenység mellett minden vállalat munkájában kidomborodik a társadalom mai igényeinek kielégítésére irányuló törekvés: a többfunkciós erdőgazdálkodás, valamint az erdészeti-ökológiai ismeretterjesztés. Mindazonáltal, amint rövid, de kitűnő előszavában („Erdeink a társadalomért”) Koleszár István, az ÁPV Rt. Erdészeti és Agrárgazdasági Vagyongazdálkodási Igazgatóságának vezetője leszögezi: a gazdálkodás és az erdőfenntartás legfontosabb bázisa a megtermelt faanyag értékesítéséből származó árbevétel.

A kötet felelős szerkesztője és kiadója Egri Sándor, megjelentetését az Agrármarketing Centrum támogatta.

*

A HUNGEXPO Rt. kiállítási programjából

Construma nemzetközi építőipari szakkiállítás: április 5-9.

Industria nemzetközi ipari szakkiállítás: május 24-27.

OMÉK országos mezőgazdasági, élelmiszeripari kiállítás és vásár: augusztus 27-szeptember 4.

BNV Budapesti Nemzetközi Vásár: szeptember 17-25.

Budatranspack nemzetközi csomagolás és anyagmozgatási szakkiállítás: október 11-14.

Ökotech nemzetközi környezetvédelmi és kommunális szakkiállítás: október 11-14.

Automobil 2005 - Budapesti Autósza-lon: október 22-30.

C+D közép-európai védelmi felszerelés és repülési szakkiállítás.

A bialowiezsai őserdő faunája

Ha európai erdősz – de talán a szakmán kívül álló is – ezt a szót hallja: *Bialowieza*, legott szinte kizárólag egy másik fogalom merül fel gondolatvilágában – a bölény. Ezen túl aztán szinte semmi. Pedig ...

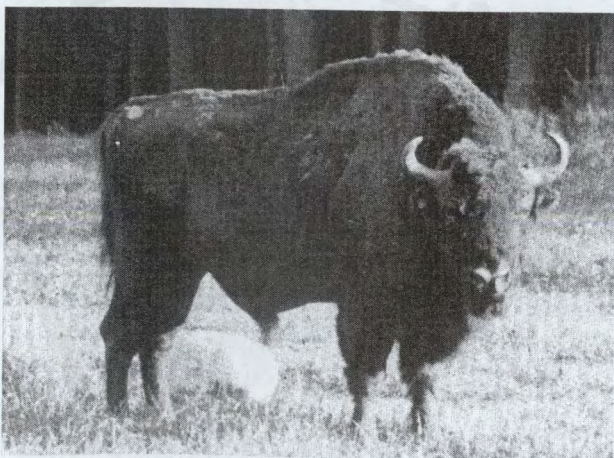

A Lengyel Erdészeti Kutató-intézet /Instytut Badawczy Lesnictwa/ egy nem túl vaskos, 403 oldalas, de csodálatos tudományos művel rukkolt ki, amelynek a címe: *A Bialowiezsai Őserdő faunájának katalógusa*. A könyv a hatalmas erdősz 1.500

km² területéről nem kevesebb, mint 11.564 // *speciest vesz számba*, az alacsonyabbrendű mikroszóraktól a legmagasabb rendű emlősökig (közöttük a más említett, s a közönség által leginkább megcsodált európai bölényig, vagyis a *Bison bonanus*-ig). Mégpedig az őserdő területi megosztásának megfelelően lengyel és belorusz területi csoportosításban.

A speciesek felsorolása természetesen az állatrendszertan felépítésének megfelelő hierarchikus beosztásban történik. Vagyis: regnum – subregnum – phylum – subphylum – superclassis – classis – subclassis – ordo – subordo – familia – subfamilia – species.

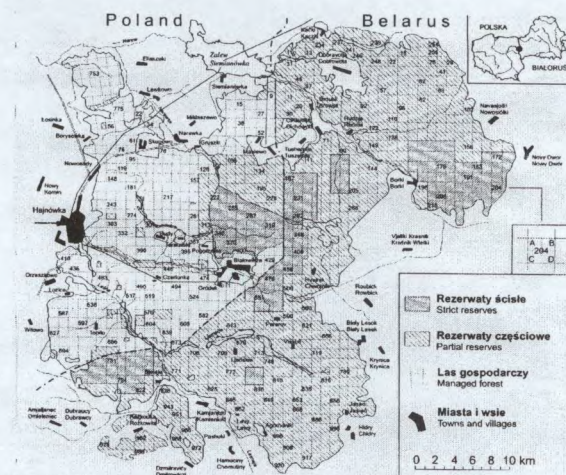
A rendszertani fokozatok "tartalmának" megjelölése elsősorban latin nyelven történik; lengyel megfelelőjüket csak akkor tüntetik fel, ha van ilyen. A speciesek megjelölése kizárólag latin nyelű. Az állat tudományos neve után feltüntették annak a tudósak a nevét, aki rendszertanilag elsőként meghatározta és a leírás évszámát. Például, iménti kedvenc állatunknál, a bölénynél maradva, classis: *Mammalia*; ordo: *Artiodactyla*; familia: *Bovidae*; species: *Bison bonanus* (Linnaeus, 1758).

A fajok felsorolásához az anyagban a különböző rendszertani fokozatokat követően számos magyarázó jegyzet is kapcsolódik, segítve a tartalmi eligazodást és a további szakirodalmi bűvázkodást. Hasonló célokat szol-

gál számos rövidítés és jelzés is. Például a faj neve előtt egy felkiáltójel azt jelzi, hogy az őserdő lengyelországi területén felfedezett új fajról van szó. Két felkiáltójel pedig szintén újonnan felfedezett fajt jelent, de a belorusz területén.

Figyelmet felkeltő tény, hogy a 330 - 333. oldalon a fajok számát osztályonként összesíti. Hosszú végösszesítés szerint az *őserdő lengyel oldalán 10.964, a belorusz oldalán 2.725 fajt mutat ki*, holott az erdőterületi megosztás a két ország között kb. fele-fele. A könyv azután meg is erősíti az olvasó sejtését az adatok aránytalanságával kapcsolatban: a faunakutatás a határ nyugati oldalán jóval előrehaladottabb állapotban van már, mint a keleti oldalon.

A könyv anyagát 93 lengyel, 6 belorusz, 1 dán és 1 norvég, vagyis *összesen 101 szerző írta*, munkájukat pedig nyolctagú szerkesztő bizottság fogta össze Simona Kassak vezetésével. A 27 oldalra rúgó *hatalmas irodalomjegyzék* 831 tételt tartalmaz. A kötetet a taxonok latin nevének alfabetikus felsorolása zárja, minden név után megjelölve a kötetbeli oldalszámmal. Ez éppen úgy rendkívül megkönnyíti a mű használatát, mint kétnyelvű volta: a lengyel mellett angolul írták. A könyvet magát Jerzy M. Gutowski és Bogdan Jaroszewicz neve jegyzi bibliográfiai szempontból.

Miért lehet érdekes ez a könyv számunkra, magyar erdészek számára? Úgy véljük, főként két okból.

Egyrészt a bialowiezsai őserdő nagyobb részben lombos fajokból álló erdő. A fő faj a tölgy. Ennél fogva a faunakutatói eredmények a hazai kemény lombos állományok zoológiai feltárása szempontjából is figyelmet és elemzést, összehasonlítást érdemelnek.

Másrészt az utóbbi évtizedben hazánkban is felleltek az erdőrezervátum-kutatások. Így ez a mű mintául is szolgálhat az egyes hazai rezervátumok faunisztikai feldolgozásához.

Arra egyelőre nem merünk gondolni, hogy a táji erdőművelési - erdőtelepítési irányelvek (rövid, közkeletű elnevezésükön: a Danszky-féle „zöld könyvek”) megújítása során erdőgazdasági tájanként hasonló alaposságú feldolgozások szülessenek. Ehhez talán még nem is áll rendelkezésre az ilyen nagy

munkához szükséges tudományos kapacitás. Pedig, ha az erdőgazdálkodást a mai korszellemnek megfelelően végső soron ökoszisztéma-gondozásnak fogjuk fel, akkor *szakítanunk kell az eddigi, kissé túltengő fitocönózis-szemlélettel és rá kell fanyalodnunk a jóval bonyolultabbnak tűnő zoocönózis-kutatásokra*, hogy az említett egyoldalúságot kiegyensúlyozhassuk. Mert, hogy erdősz munkánk – és egyéb tényezők – nyomán egy bizonyos idő eltelte után milyen irányban mozdult el az egész ökoszisztéma állapota, csak úgy tudjuk megállapítani, ha a lengyel minta szerinti részletességgel és mélységgel tudjuk rögzíteni a fauna induló állapotát és a vizsgált időszakban diagnosztizálható állapotát is.

Ezért a könyvet melegen ajánlhatjuk többek között erdőmérnök-hallgatóknak is, legalább átlapozásra, hogy lássák: bizony, *alaposan meg kell tanulni az erdőszeti állattant*, minden részletében.

Dr. K. P.

A FeHoVa fegyver-, vadászati és horgászati nemzetközi kiállítás már lezajlott március 3-6-án.

*

A **kiotoi egyezmény** 2005. február 16-án életbe lépett. Amint ismeretes, az iparilag fejlett országok 1997-ben a japán Kioto-ban keretegyezményt írtak alá arra irányulóan, hogy *2012-ig 5,2 százalékkal csökkentik az 1990-es szint-hez képest az ún. üvegház-hatású gázok kibocsátását*. A legnagyobb légszennyező országok közül az Amerikai Egyesült Államok *nem* vállalt ilyen irányú kötelezettséget és sajnos nem csatlakozott az egyezményhez Kína és India sem. Oroszország viszont csatlakozott 2004 őszén és ennek köszönhetően vált hatályossá a megállapodás. Az Európai Unió átlagosan 8%-os csökkentést vállalt, Magyarország pedig 6%-ot (azzal a könnyítéssel, hogy a bázisév 1987 lett).

*

Záróvizsga. Prof.Dr.Dr.hc. Winkler Andrásnak, a NyME Széchenyi-díjas

Címképünk Detrich Miklós felvétele: Március.

intézetigazgató egyetemi tanárának neve széles körben ismert az egész szakmában. Azt is sokan tudják róla, hogy a komoly, markáns professzori külső jó humorérzékkel átitatott, derűs, meleg belsőt takar és ez a derű időnként egy-egy verseskötetben is szerteárad. Ennek a sorozatnak a negyedik kötete a közelmúltban látott napvilágot „Záróvizsga” címmel. A 132 oldalas könyv tartalma zömmel rövid, olykor csak egy-két szavas, hol vidám, hol irónikus, hol rímelő, hol rím nélküli, nem egyszer Villon vagy Löwy Árpád pajzánságát emlékeztetbe idéző aforizma. A könyvet ajánló Tenk Antal professzor így ír erről: „Az első három kötete itt van a könyvespolcom közepén, hogy mindig kéznél legyenek. Akkor is, ha könnyezni, meg akkor is, ha nevetni szeretnék.”

A Winkler Dávid által szerkesztett kötet hangulatát Mészáros Györgynek a versek témájához jól illeszkedő számos grafikája fokozza.

ERDÉSZETI ÉS FAIPARI HÍRADÓ

XV. évfolyam 1. szám.

Kiadja:

az **Erdészeti és Faipari Dolgozók Szakszervezete**

1061 Budapest, Jókai tér 9.

Tel.: 331-4369; Fax: 374-3025

Felelős kiadó:

Herczeg Miklós főtítkár

A Szerkesztő Bizottság:

Barta László, Fritsch Ottó,

Gilicze Péter

Herczeg Miklós (elnök)

Németh Szilveszter

A szerkesztésben közreműködik:

Dr. Király Pál

Nyomda:

CERBERUS Nyomdaipari Könyv- és Lapkiadó Kft.

1066 Budapest, Lovag u. 14.

Tel.: (06) 1-302-5154

Felelős vezető:

Schmidt Gábor ügyvezető igazgató

A lap átlagosan negyedévenként jelenik meg.

Hírlapárusi forgalomba nem kerül, terjeszti az EFDSz.

Erdészeti és faipari HÍRADÓ

XV. évfolyam 2. szám, 2005. július

ERDÉSZETI ÉS FAIPARI DOLGOZÓK SZAKSZERVEZETÉNEK LAPJA

A tartalomból:

Az első 15 lépés

*

Minisztériumi változások

*

Titkáraink országos
értekezlete

*

VIII. Erdészettudományi
Fórum az Akadémián

*

Magasabb követelmények a
tudományban

*

Nemzeti erdővagyonunk
történeti feltárása

*

Nyugdíjasoknak –
nyugdíjasokról

*

Az OEE szombathelyi
vándorgyűlése

*

Nem látják a fától az erdőt

*

Látjuk-e a fától az erdőt?

*

Hírek

Az első 15 lépés

Világunkat, a munka világát közvetlenül érintő intézkedés-sorozatott jelentett be az Országgyűlésben Gyurcsány Ferenc miniszterelnök, a „100 lépés” elnevezésű kormányprogramjának indításaként. Ezek az intézkedések a munka becsületének és biztonságának megteremtését szolgálják, mondotta.

A napvilágot látott sajtóközlemény alapján igyekszünk röviden összefoglalni ennek az első tizenöt lépésnek a lényegét, amelyeket – szintén a sajtóinformációk szerint – fokozatosan, más közérdekű intézkedés-csomagokkal együtt kb. októberig kíván realizálni a kormány.

*

1. A munkanélküli-ellátás átalakítása. Munkanélküli segély helyett kétszakaszos álláskereső támogatás bevezetése az intenzíven munkát keresők részére.

2. Alkalmi munkavállalói könyv /AMK/ bevezetése a magánszemélyeknél alkalmi munkát végzők részére. Közteherjegy megváltása a munkaadó részéről (adókedvezmény ellenében) a társadalombiztosítási, stb. járulék lerovására. Ennek révén a napibéres szolgáltatási időt, nyugdíjra, illetve egészségügyi ellátásra való jogosultságot szerez.

3. Az AMK-val a mezőgazdasági idénymunka-vállalás lehetőségének 45 napról 60-ra emelése.

4. A munkaügyi ellenőrzés szigorítása.

5. Speciális szabályok az építőiparban, idegenforgalomban és a vendéglátásban végzett feketemunka „kifelhárítására”.

6. A munkaerőt feketén foglalkoztató munkáltatók büntetőjogi felelőssége vonása.

7. A közbeszerzési pályázatokon indulás lehetőségének rendezett vállalati munkaügyi viszonyokhoz kötése.

8. Garancia teremtése arra, hogy a munkáltatók a minimálbérnél kevesebbet ne fizethessenek irreálisan magas teljesítmény-követelmények előírásával.

9. A munkaerő-kölcsönzés szabályainak módosítása úgy, hogy azok ne tegyék lehetővé a közteherfizetési kötelezettség kijátszását.

10. A munkavégzés jogi korlátainak lebontása a munkaügyi, gyermeknevelési, szociális támogatásban részesülők előtt. (A gyesen lévők teljes munkaidőben is dolgozhassanak.)

11. A közmunkára, rendelkezésre álló források célirányosabb felhasználása. Új közmunkaprogram indítása a szociális foglalkoztatási gondok enyhítésére.

12. A segélyből élők ismételt aktív munkakeresésre ösztönzése a szociális és munkaügyi szolgáltatások összehangolásával.

13. A felnőttképzés támogatási rendszerének vállalati szempontból szelektív, a foglalkoztatást ösztönző jellegű átalakítása.

14. Az un. prémium évek bevezetése a versenyszférában is, megfelelő feltételek esetén állami támogatással.

15. A megváltozott munkaképességűek foglalkoztatásához nyújtott támogatások feltételeinek átalakítása, a visszaélések elkerülése szempontjából.

Amikorra ezek a sorok megjelennek, feltehetően már több részlet lesz ismert a programból. Sőt akár már jogszabályok is megjelenhetnek, mert a miniszterelnök – jelmondának megfelelően – érezhetően szeretné mielőbb lendületbe hozni az országot. Erre több indok is készíthető (pl. a közelgő jövő évi választások), de pillanatnyilag talán leginkább az ország súlyos pénzügyi helyzete. Vaskézzel kell lefaragni az improduktív állami kiadásokat, mint amilyenek a segélyek is és felturbózni a gazdaság teljesítményét, s minden lehetséges módon fokozni az állam bevételeit.

*

A „100 lépés” program közéleti fogadtatása – magyar szokás szerint – vegyes és ellentmondásos volt. Kommentálásába e helyen nem bocsátkozhatunk. Csupán megemlítünk néhányat a médiákban megjelent véleményekről.

Az első hang a meglepetésé volt. Meglepődött elsősorban az MSZP tagsága, mert a párt köztársasági elnök jelölő kongresszusán tett először nyilvános említést Gyurcsány Ferenc a „100 lépés” programjáról. Ebből következik, hogy a párttagságot utólag kell a program mögé állítani.

Meglepődött a koalíciós partner, az SZDSZ is, amelynek hümmögéséből az volt kivehető, hogy: kevesebb – talán több lenne! Meglepődtek a minisztériumok is, amiből meg arra lehet következtetni, hogy az egyeztetésekre, a tárcák összehangolására szintén utólag, menet közben kell majd sort keríteni.

*

Mindezt egyes csipős nyelvű kommentátorok úgy minősítették, hogy Gyurcsány Ferenc kapkod. Mások viszont azt mondják: no, végre már történik valami. Mert mi tagadás, a munka (és a munkanélküliség) világában eluralkodott dzsumbujba már éppen ideje valakinek erős kézzel belenyúlni.

Az ellenzék ötletrohamnak minősítette a programot. Volt olyan politikus is, aki nem minden él, s ismerjük el, nem minden alap nélkül arra mutatott rá, hogy a jelenlegi koalíciós kormánynak három év alatt ez már a harmadik programja (és hozzá a harmadik pénzügyminiszterét, a második munkaügyi és második földművelésügyi miniszterét fogyasztja).

*

Gyurcsány Ferenc közvetlenül a foglalkoztatáspolitikai tézisek nyilvánosságra hozatala után találkozott néhány nagy szakszervezeti tömörülés képviselőivel, alkalmasint egyetértésükre és támogatásukra számítva. A megjelent sajtótudósítások szerint a szakszervezeti vezetők várakozással tekintenek a munka világát érintő meghirdetett intézkedések elé. Ám óvatossá és az összefogásra, az érdekvédelem erősítésére intenek.

Ennél okosabbat mi sem írhatunk.

Dr. K. P.

Minisztériumi változások

Legutóbbi lapszámunk megjelenése óta szakmánkat is közvetlenül érintő személyi változások történtek a *Földművelési és Vidékfejlesztési Minisztériumban*. A köztársasági elnök – a miniszterelnök kezdeményezése alapján – dr. Németh Imre minisztert beosztásából felmentette, utódává pedig május 1-i hatállyal *Gráf József* szocialista párti országgyűlési képviselőt kinevezte.

Az FVM Erdészeti Főosztályának élén végbement változásokról előző lapszámunkban már hírt adtunk. A következőkben az új miniszteré mellett *Klemencsics András* rövid szakmai életrajzát is közöljük.

Gráf József miniszter

A Baranya megyei Mecsekszabolcs-on született 1946. október 18-án. 1964-ben Pécsen a Nagy Lajos Gimnáziumban érettségizett. 1968-ban a körmendi Felsőfokú Mezőgazdasági Technikum *mezőgazdasági gépészeti szakán* szerzett diplomát.

1968-tól 1975-ig a *szabadszentkirályi Béke Mezőgazdasági Termelőszövetkezetben* dolgozott gyakornoki, műhelyvezetői, végül főmérnöki beosztásban.

1970-ben belépett a Magyar Szocialista Munkáspártba. 1975-től 1984-ig az MSZMP Pécsi Járási és Baranya Megyei Bizottságának munkatársa.

1982-1984 között posztgraduális tanulmányokat folytatott a Moszkvai Társadalomtudományi Akadémián. 1984-től 1986-ig az MSZMP szigetvári pártbizottság titkára, 1986-89-ban első titkára. 1985-től 1989-ig ugyanott a városi tanács vb. tagja volt.

1989-től a szabadszentkirályi Mezőgazdasági és Szolgáltató Szövetkezetben termelésirányító, majd elnök, 1994-től pedig a részvénytársasággá átalakult szövetkezet elnök-vezérigazgatója. 1995-től a Bólyi Mezőgazdasági Rt., 1996-tól a Dél-dunántúli Gabona Rt., 1997-től az IKR Bábolna igazgatósági tagja volt.

1989-ben a Magyar Szocialista Párt egyik alapító tagja. 1990-től 1993-ig a szigetvári városi szervezet elnöke, 1992-től 1994-ig a párt országos választmányának tagja. 1999-től a szigetvári térség pártelnöke. 1995-98 között az MSZP megyei választmány elnöke.

Az 1990. évi országgyűlési választás alkalmával képviselőjelölt. 1994 óta a Baranya megyei 7. számú, szigetvári választókerület országgyűlési képviselője. 2002 áprilisában a Baranya megyei területi listáról szerzett mandátumot. 2002 óta az Országgyűlés mezőgazdasági és számvevőszéki állandó bizottságaiban dolgozik. 2002 októberétől tagja a szigetvári és a Baranya megyei önkormányzatnak is.

Nős, első házasságából egy leány, a másodikból egy fiú és egy leány gyermeke született. Felesége magánvállalkozó.

Klemencsics András erdészeti főosztályvezető

Székesfehérváron született 1958. január 24-én. Általános és középiskolai tanulmányait Budapesten folytatta, a Rákóczi Ferenc Gimnáziumban érettségizett, *erdőmérnöki oklevelét pedig 1982-ben szerezte meg Sopronban*.

Ezt követően egész szakmai pályafutása az erdőrendezéshez és erdőfelügyelethez kötődött. Az Erdőrendezési Szolgálat Budapesti Erdőtervezési Irodájánál dolgozott, mint terepi erdőtervező 1988-ig, csoportvezető 1994-ig, s irodaigazgató 1997-ig. Ezt követően az Állami Erdészeti Szolgálat Budapesti Igazgatóságának igazgatóhelyettese 1999-ig, majd igazgatója ez év februárjáig, amikor is a miniszter az FVM Erdészeti Főosztályának vezetői teendői ellátására kirendelte.

Közben ingatlanrendező földmérő képesítést is szerzett 1991-ben, 1992-ben pedig szakmai továbbképzésen vett részt Németországban. Az angol nyelvet középfokon, a német nyelvet felsőfokon bírja. Nős, két gyermek apja.

K. P.

Titkáraink országos értekezlete

Vállalati-helyi szervezeteink titkárai budapesti központunkban, a MEDOSZ Szállóban országos értekezletet tartottak, amelyet Szakszervezetünk elnöke, Barta László vezetett.

Elsőként Gémesi József, az ÁPV Rt. Erdészeti és Agrárgazdasági Vagyonkezelő Igazgatóságának igazgatóhelyettese adott tájékoztatást erdőgazdasági részvénytársaságaink helyzetéről, gazdálkodásáról. Ennek során a lényeg tekintve azt fejtette ki részletebben, amit előző lapszámunk 4-5. oldalán már közreadtunk ebben a témá-

ban. Néhány megállapítását most is megismételjük.

*

– Az ÁPV Rt. jövője, átalakulása a viták időszakában van. 24 tartósan állami tulajdonban maradó vállalata van, ebből 19 az erdőgazdasági rt. Nem tudni, hogy a szóba jöhető állami szervek közül melyik felügyelete alá kerülnek. A lényeg az volna, hogy a vállalatcsoport együtt maradjon.

– A természetvédelem törekvései változatlanul foglalkoztatják a szakmát. A „Natura 2000” projekt megvalósulá-

sa után az erdők 2/3-a kerül a védelem valamilyen fokozata alá. A jelenlegi nemzeti park igazgatóságok költségvetési gazdálkodó szervezetekké váltak. Kormányelőterjesztésre van szükség ebben az egész témakörben.

– Részvénytársaságaink jövedelmezősége alacsony, 0 - 5% között mozog; átlagosan. 2%. Csökkent a fafeldolgozás és a vadgazdálkodás jövedelmezősége; az intenzív vadgazdálkodásé viszont 10% fölött van. Azok a vállalatok működnek igazán eredményesen, amelyek a minőség szempontjából jól megszervezték a vertikális szerkezetű ter-

VIII. Erdészettudományi Fórum az Akadémián

A Magyar Tudományos Akadémia Agrártudományok Osztályának Erdészeti Bizottsága ebben az évben is megrendezte most már hagyományosnak mondható, mert sorrendben a nyolcadik országos erdészettudományi tanácskozását Budapesten, az MTA Roosevelt téri székházának dísztermében.

A fórum iránt a résztvevők nagy számában kifejezésre jutó, s a múlt évit meghaladó élénk érdeklődés nyilvánult meg a szakma részéről. *Feltűnően sok volt a fiatalabb korosztálybeli résztvevő.*

Ez az élénk érdeklődés a fiatalok részéről talán a tanácskozás témájának volt tulajdonítható, amely – a múlt adatait is felhasználva, s a jelen problémáiból kiindulva – főként a jövőnek szólt következtetéseivel. Ez a cím így szólt: *Klímváltozás és az erdők. Az Erdő-Klíma Nemzeti Kutatási-Fejlesztési Program projekt eddigi eredményei.*

Kutatásaink az erdőgazdálkodást szolgálják

A téma fontosságát és időszerűségét fölösleges bővebben részletezni. A légkör felmelegedése, az ózonpajzs sérülése-

nek túlulása, a szélsőséges, pusztító időjárási és azokkal összefüggő más jelenségek megszorodása (sivatagosodás, orkánok, szökőárok, az ivóvízkészletek megfogyatkozása stb.) az egész emberiség aggasztó problémájává és közösen megoldandó, kiemelt feladatává tette az ügyet.

Különösen indokolt, hogy a hosszú időtávon dolgozó erdészet felkészüljön a már most is érezhető kedvezőtlen ökológiai változásokra, és ezért kivegye a részét a jövőt megalapozó tudományos kutatásokból. Ez a munka folyik is tudományos műhelyeinkben és ennek eredményeiből adott egy közbevetett képet ez a tanácskozás.

A fórum munkáját Prof. Dr. Mátyás Csaba, az MTA levelező tagja, a Nyugat-Magyarországi Egyetem intézetigazgató egyetemi tanára vezette. Külön örömünkre szolgált, hogy a tanácskozás első felében résztvett azon dr. Meskó Attila, az MTA májusban megválasztott új főtitkára is, aki szemmel láthatóan élénk érdeklődéssel kísérte figyelemmel az előadásokat. Azért örültünk ennek, mert így országos tudományos közéletünk egyik kiemelkedően fontos személyisége közvet-

melést. Ezért az ÁPV Rt. segíti a vállalatokat a fafeldolgozás és az intenzív vadgazdálkodás fejlesztésében minden olyan helyen, ahol az perspektivikusnak ígérkezik.

– Elindult az új erdészeti közmun-
ka-program, amelyben 18 erdőgazda-
sági részvénytársaságunk vesz részt.
Gémes József azonban felhívta a fi-
gyelmet a feltételek szigorodására.

*

– A közcélú erdészeti feladatok ellátására fordítható állami pénztámogatás egyharmadára (mintegy 500 millió forint) csökkent, s ennek az összegnek is egy része csak 2006-ban kerül kifizetésre. Mindazonáltal állami vállalataink változatlanul aktív szerepet játszanak a táj- és vidékfejlesztésben, a természet- és környezetvédelemben, a környezet-tudatos nevelésben (mintegy 20 erdei iskola és 200 km erdei kisvasút üzemeltetése stb.). A táj- és vidékfejlesztés vonalán kínáló számos pályázati lehetőséget a szakmának jobban ki kell aknáznia. Hasonló mondható el az erdőtelepítésekkel kapcsolatban is: van pénz – csak meg kell keresni.

– A 2005-ben rendelkezésre álló kétféle bérfejlesztési lehetőség közül 16

cégünk a keresettömeg-szabályozást, három cégünk a keresetszínvonal-szabályozást választotta.

– Az állami erdők státusával kapcsolatos változtatási szándékokról továbbra sincs szó Gémes József szerint. Viszont annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy szakszervezetünk sokat tehet a vállalatok, a szakma prosperitása érdekében.

*

A tájékoztatáshoz kapcsolódó hozzászólások során többek között elhangzott, hogy bér és jövedelem tekintetében szakmánk még mindig lemaradásban van a nemzetgazdasági átlaghoz viszonyítva. A minimálbér és a kerületvezető erdész fizetése között már alig van különbség. Részben ennek, részben a megtakarításokra ösztönző központi intézkedéseknek is tulajdoníthatóan a szakmában dolgozók létszáma évek óta folyamatosan, csökken. A gazdálkodás pozitív eredményét a dolgozók 80%-a nem érzékeli; a pénzt a vezetők fölőzik le.

Ami a szakszervezet szerepét illeti, kollégáink több információt igényelnek vállalaton belül a cég ügyeiről.

*

Az erdészet és a természetvédelem súrlódásaival kapcsolatban az volt a vélemény, hogy az erdészetnek szinte nincs is külső propagandája; a politikusok tájékozatlanok az erdészettel kapcsolatban.

Gémes József a bér- és jövedelmi viszonyokkal kapcsolatos válaszában elmondta, hogy az ilyen jellegű, vállalaton belüli elosztásba kívülről beleszólni nem lehet, ez a cég belügye.

Ennek az ülésnek a keretében, a titkári plénum színe előtt került sor annak az együjtőműködési megállapodásnak az aláírására, amely az EFDSZ és a MEDOSZ között jött létre (s amelyet egyrészt saját elnökségünk, másrészt a MEDOSZ országos választmánya már előzetesen megtárgyalt és elfogadott.)

Az ötpontos megállapodás főként a különböző, tárcaszintű érdekképviselői fórumokon történő együttes fellépésre, valamint a tisztségviselők képzésében való együttműködésre irányul. A dokumentumot egyrésztől Herczeg Miklós, Szakszervezetünk főtitkára, másrésztől dr. Bereczky András, a MEDOSZ főtitkára látta el kézjeggyével.

Dr. K. P.

len benyomásokat szerezhettek arról, hogy *elméletileg igényes kutatásaink nem csak az emberiség egyetemes tudáskincsét gyarapítják, hanem egyúttal a gyakorlati életet, az erdőgazdasági termelést elsőrendű módon szolgálják.*

Hosszú távú vizsgálatokra van szükség

Megnyitót Prof. Dr. Dr. hc. Solymos Rezső, az MTA rendes tagja, az MTA-EB elnöke mondott. Ennek keretében rámutatott, hogy az élővilág fejlődésében a klímának mindig meghatározó szerepe volt és kedvezőtlen változásaira az ember mindig érzékenyen reagált. Megállapításának illusztrálására a *vízözön-történetet* hozta fel, amely az ökológiai katasztrófákról szóló legrégebbi írásos feljegyzések közé tartozik.

Az akadémikus hangsúlyozta: annak megválaszolásához, hogy milyen hatása lehet a klímaváltozásnak az erdőre – hosszú távú, akár évtizedekig tartó vizsgálatokra, átfogó projektek kialakítására és nem utolsósorban sok-sok türelemre van szükség.

Ezt követően 11 előadás következett. Mégpedig kettős csoportosításban. A fórum *első* részének előadói azt mutatták be számos ábrával szemléltetett előadásaikban, hogy *milyen hatással lehet a klímaváltozás az erdőre.* A második részben viszont már arról esett bőven szó, hogy a szerversanyag-termelésen, a szén természetes cirkulációjának befolyásolásán keresztül az erdő miként hathat vissza a klímára.

Az összefogás hoz eredményt a tudományban

Az előadásokat *szerzői munkaközösségek* dolgozták ki. Tükrözték azt a fölöttébb hasznos gyakorlatot, hogy az erdészet – szokásától eltérően – nem a saját levében fortyog, és nem akar mindent csupán saját kútfejére támaszkodva megoldani. Hanem kapcsolódik a témában tágabb körben folytatott kutatásokhoz, elsősorban a meteorológiához és az ökológiához, s ez termékenyítőleg hat vissza saját munkákra, eredményeinkre is.

Ennek megfelelően az előadások kidolgozói között volt meteorológus, entomológus, ökológus, agronómus, sőt (Frank Torre személyében) még egy francia matematikus is, természetesen az erdészkatatók mellett.

Néhány kiragadott gondolat

Sajnos, terjedelmi okok miatt nem tudunk belemélyedni az órákig tartó tanácskozás részleteibe. Ezért csak néhány gondolat kiragadására szorítkozhatunk.

– Média-hangulatoktól függetlenül, pánikmentesen kell vizsgálni a témát.

– A Kárpát-medencében várhatóan szélsőséges módon fog lezajlani a klímaváltozás.

– Ma már minden erdésznek illik tudnia, hogy mit jelent a Budiko-féle ariditási index, a Pálfa-féle aszályindex és az Ellenberg-féle (tkp. flóraellem-előfordulási) index.

– Az aszályosság megkülönböztetett jelentőségű tényező az erdő egészségi állapota szempontjából. Egy aszályos esztendőt még tolerálni tud az erdő, de több egymást követő aszályos évet már nem.

– A vizsgálatokat olyan szelektálással kell végezni, hogy a makroklimatikus tényezőkkel lehessen az eredményeket

kapcsolatba hozni, s így azok behelyezhetők legyenek a nemzetközi klímaváltozási foratókönyvekbe.

– A modellezésbe olyan új jellemzőket is be kell vonni, mint pl. a tájtörténet.

– A rovarok, például a nagylepke-együttesek, nagyon alkalmasak a klímaváltozás monitorozására, mert gyorsan adnak választ és jól mérhető hatást.

– Az eddigi megfigyelésekből az látszik kitűnni, hogy éghajlatunk a szubmediterrán-mediterrán klíma felé tolódik el. A szélsőséges jelenségek pedig szaporodnak, a kártételek növekednek. Csökken a biodiverzitás. A növények elterjedési határai eltolódnak, növekszik az új élőlény-fajok bevándorlása. A táplálkozási láncban bizonyos kapcsolatok megszűnnek.

– A klímaváltozás végső soron az alkalmazkodásról, az pedig a tolerancia genetikai alapjairól szól.

– Az élőlény-populációk plaszticitása nagyon eltérő.

– A fajok növekedési válaszreakciója a változásokra általában az, hogy a hűvösödéssel relatíve növekszik, a melegezéssel pedig relatíve romlik. Az area déli pereme a legveszélyeztetettebb térség.

– A jövőben a *fajfaj megválasztásban az alkalmazkodóképességi tulajdonságnak kell a legelső szempontnak lennie.*

A VAHAVA projekt

Külön megemlíti, hogy a tanácskozáson részt vett Láng István, az MTA rendes tagja is, aki az un. VAHAVA projektet ismertette. Ennek lényegéről (változás – hatás – válaszadás) korábban már írtunk lapunkban. A 2003-2006 évekre szóló *projekt lényege kettős*: 1. Hosszú távú stratégia keretében felkészíteni az országot egy melegebb és szárazabb időszakra. 2. Rövid távon egy gyorsreagálású rendszer létrehozása a váratlan fejlemények kezelésére.

Az akadémikus beszámolt arról, hogy eddig mi történt a projekt keretében, s elmondta, hogy jelenleg már a megvalósítás feltételrendszerén dolgoznak. Szeretnék, ha a VAHAVA-jelentésből az országgyűlés egy *klímapolitikai határozatot* alkotna, amely azután beépülne a Nemzeti Fejlesztési Tervbe. Szeretnék azt is, ha *megállapításaik bekerülnének a Nemzeti Erdőprogram végrehajtási intézkedéseibe* is, az erdészet új típusú feladataiként.

Szén-körforgalom és az erdő

Amint már említettük, a természet szén-háztartásának és az erdőnek a kapcsolatával két előadás is foglalkozott. Az *erdő faállománya és talaja jelentős széntároló* (elsősorban a törzs, továbbá a gyökérzet, végül az avar- és humuszszint). Egy átlagos bükkösben a széntartalom hektáranként 393,7 tonna. Úgy becsülik, hogy a magyar erdőkben összesen 377 millió tonna szén van lekötve. Ez a szám önmagában is aláhúzza a természet háztartásában aktívan tevékenykedő erdészek jövő iránti felelősségét.

Az iménti megállapítások ráirányítják a figyelmet az erdőtalajnak a szén-körforgalomban betöltött fontos szerepére. A vizsgálatok (a Debreceni Egyetem Sikfőkuti Projektje a Bükk-hegységben) ezzel kapcsolatban a következő ördögi kört rajzolják ki: – globális felmelegedés – a talajhőmérséklet emelkedése – a talaj széndioxid-kibocsátásának növekedése – a légkör széndioxid tartalmának növekedése – a globális fel-

melegedés fokozódása. S ezzel a körfolyamat immár egy kedvezőtlenebb szinten újra indul.

Új távlatok nyílnak

Az előadások és néhány rövid hozzászólás elhangzása után a fórum Solymos Rezső akadémikus értékelő zárásával fejeződött be. Jellemzőnek tartotta, hogy az előadások többségükben hosszú távú adatsorokra támaszkodtak és a nagyobb adatbázishoz történt kapcsolódás új távlatokat nyitott meg az erdészeti kutatások előtt. Hiányosságnak vélte viszont, hogy némely előadásban az erdő szinte megemlékezés

sem került. Összességében azonban a fórum elérte a célját, mert képet adott egy fontos projekt menetközbeni, még le nem zárt eredményeiről.

A tanácskozás végén a résztvevők kézhez kapták a "Természet Világa" c. folyóirat klímaváltozással foglalkozó idei II. címszámát. Továbbá az „Erdő és klíma” konferencia sorozathoz kapcsolódó könyvsorozat IV. kötetét. (Szerkesztette Mátyás Csaba és Vig Péter, terjedelme 328 oldal; kiadta a Nyugat - Magyarországi Egyetem 2004-ben.) Mindkét kiadvány – szakbibliográfiáikkal együtt – bőséges ismeretanyagot kínál a téma iránt érdeklődők számára.

Magasabb követelmények a tudományban

Az MTA Erdészeti Bizottsága Prof. Dr. Dr. hc. Solymos Rezső akadémikus elnökletével Budapesten lebonyolított ülésén áttekintette az év első öt hónapjában végzett munkát és a további feladatokat.

Ennek során Solymos Rezső tudománytörténeti jelentőségű fejleménynek nevezte azt a tényt, hogy

sikerült megindítani az "Acta Silvatica et Lignaria Hungarica" című tudományos folyóiratot (az akadémiai "Acta"-k erdészeti és fatudományi tárgyú sorozatát).

A 126 oldal terjedelmű *Volume I.* tíz tanulmányt tartalmaz angol nyelven számos szerző tollából, akiknek munkáját főszerkesztőként Prof. Dr. Mátyás Csaba akadémikus foglalta össze. Hozzászólásában Mátyás Csaba a kötet megalkotásában közreműködők közül név szerint is kiemelte dr. Stark Magdolna egyetemi docens munkásságát (NYME), aki nagyon sokat dolgozott a folyóirat megteremtése érdekében.

Az ülésen az ERTI, valamint a soproni Erdőmérnöki Kar és a Faipari Mérnöki Kar vezetőinek meghallgatásával számba vették hogy kb. hány pályázóra lehet számítani a következő egy-másfél évben az „Akadémia doktora” cím elnyerése szempontjából és milyen témakörökben. Ez a szám kb. 10-15 fő körül mozog. Solymos Rezső hangsúlyozta, hogy

az MTA fokozza a doktori címének elnyerésével kapcsolatos követelményeket. Például fokozottabban vizsgálják majd, hogy a pályázó, mint kutató milyen kapcsolatban áll a gyakorlattal,

mennyiben igyekszik tudományát a gyakorlat számára átadni és ennek egyik kézenfekvőbb módjaként mennyiben kapcsolódik be a szakoktatásba. Az sem kizárt, hogy pl. adminisztratív intézkedésekkel (osztályonkénti keretszámokkal) behatárolják a testület létszámát. Tehát *mindenképpen erősebb teljesítményre lesz szükség a „nagydoktori” cím elnyeréséhez.*

Solymos Rezső elmondta, hogy eléggé általános, de főként agrárius megítélés szerint gyengének minősíthetők agrárpolitikánk elméleti alapjai. Jelzik ezt többek között az agráriumban időről időre jelentkező diszharmonikus jelenségek is (gazdademonstrációk, vezetői változások stb.) Ezzel kapcsolatban

Glatz Ferenc akadémikus, az MTA korábbi elnöke „Párbeszéd a vidékért” címmel tu-

dományos kezdeményezést indított és ennek első lépéseként egy 15 fős munkacsoportot hozott létre,

amelynek Solymos Rezső is tagja. Erre a közreműködésre szükség is van, mondotta, mert az utóbbi időkben az erdészet támogatottsága is köztudottan csökkent.

Az ülésen jelen volt Klemencsics András, az FVM Erdészeti Főosztályának vezetője is, aki felhívta a figyelmet a második Nemzeti Fejlesztési Terv fontosságára és ismertette azt az öt sarkalatos tételt, amellyel a szakma a tervhez kapcsolódik.

k.p.

*

Lapzártánk idején került sor ugyancsak az MTA Roosevelt téri székházában az MTA-EB és a bizottsághoz tartozó akadémiai köztestületi tagok együttes ülésére, ezért erről csak röviden tudunk hírt adni.

Az ülésen áttekintették a 2002 óta végzett munkát összességében és albizottságokként. Továbbá az Erdészeti Tudományos Intézet helyzetét, s azt, hogy mit vár a gyakorlat a kutatástól.

Az ERTI pénzügyi helyzete 2001-2002-ben még elfogadható volt, azóta azonban drasztikusan romlott. Lehetséges, hogy ebben az évben augusztustól kezdve a mérlege már veszteségbe csap át, ennek a ténynek minden látható és előre nem látható következményével.

A szakma azt várja a kutatástól, hogy alapozza meg a Nemzeti Erdőprogramban meghatározott stratégiai célok gyakorlati megvalósítását, különösen a fatermesztés fejlesztése, a biodiverzitás megőrzése, a kitermelhető fatömeg meghatározása, a dendromassza hasznosítása, valamint az erdei ökoszisztémákat érintő (várhatóan kedvezőtlen) változásokra való felkészülés tekintetében.

Külön terjedelmes korreferátum foglalkozott a faipari problémákkal, főként a hazai kitermelésű faanyag hasznosításával kapcsolatban (ipari vagy hőerőművi felhasználása; a fűrész-, lap- és lemezipar fejlesztése és ennek kutatási igényei stb.).

Az MTA-EB következő alkalommal októberben fog ülni.

K. P.

Nemzeti erdővagyunk történeti feltárása

Ezt a munkát az 1950-es évek elején kialakított 50 erdőgazdasági táj korszerű, ökoszisztéma szemléletű feldolgozásával végezte el az Erdészeti Tudományos Intézet. A termőhelyértékelés keretében a klímatisípusokat klímadia-gramokkal jellemeztük. Meghatároztuk és értékeltük az erdészeti klímatisípusok elterjedését, kategóriánként a hidrológiai adottságokat, a talajviszonyokat pedig genetikai talajtípus bontásban.

Feldolgoztuk az erdők elterjedését és időbeli változását 1885-től 2000-ig, továbbá a főbb állományalkotó fajok területi és növekedési viszonyait.

*

A természetközeli erdőgazdálkodás előtérbe kerülése során különböző módszerekkel határozták meg országunknak az ember természetátalakító tevékenysége előtti erdősültségét. Ma legismertebb a *vegetáció-rekonstrukció* alapján becsült erdősültség.

Jakucs Pál „Növényföldrajz, társulás-tan és ökológia” című tankönyvében ezt írja: „A potenciális vegetáció-térképek adatai szerint hazánk területe az emberi tájalkítás kezdete előtt kb. 85%-ban erdővel fedett volt.”

Az általunk végzett ökoszisztéma kutatások ezt nem támasztották alá. A *vegetáció változása és fejlődése* ugyanis elválaszthatatlanul összefügg *termőhelyének változásával, fejlődésével.*

Ez a szoros kölcsönhatás azt jelenti, hogy zonális erdőtársulás csak erdőtalajon alakulhat ki. Az *erdőtalaj típusa* hosszan megőrzi jellemzőit, még akkor is, ha az erdőt letermelik és a területet más művelési ágba vonják.

*

Az 1978. évi agroökológiai potenciál kidolgozása keretében elkészült az $M = 1:100.000$ méretarányú „agrotopográfiai térkép”, amely az *erdő és a talaj kölcsönhatását bizonyító genetikai talajtípusokat* is feltünteti.

Ezen talajtípusok területét erdőgazdasági tájcsoporthoz feldolgoztuk és kiegészítettük az ártéri erdők lehetséges területének nagyságával.

Ennek megfelelően az ország történelem előtti időbeli erdősültsége megközelítően 44% lehetett; az Északi-Középhegységben 79%, a Dunántúlon 67%, míg az Alföldön csak 11%.

*

Viszonylag pontos adatokat először a II. József korabeli katonai térképek szolgáltattak az erdők területére vonatkozóan.

1790 után az erdőterület jelentős csökkenése következett be, mert a társadalmi-gazdasági fejlődés során szántó művelésbe vonták az erdők több mint felét.

Csaknem 100 év múlva, az 1895. évi kataszteri földnyilvántartás szerint az erdősültség már csak 13%-os volt. A legnagyobb arányú, 52%-os volt a csökkenés az Északi-Középhegységben (79-ről 27%-ra). A Dunántúlon 49%-kal (67-ről 18%-ra), a Nagy-Alföldön pedig 11-ről 4%-ra esett az erdősültség.

Országunk erdősültsége 1925-ben volt a legalacsonyabb: 12%. Tehát 1790-hez viszonyítva kb. 1,675.000 hektár erdőt irtottak ki és alakítottak át szántóvá vagy legelővé.

Ezt követően egy enyhe, majd a II. világháborút követően nagyobb ütemű erdőterület - növekedés következett. Az erdők területe 1925-2000 között mintegy 700.000 hektárral gyarapodott.

Az 1895. évi földnyilvántartás szerint a művelési ág megoszlás azt mutatja, hogy a 13%-os erdősültség mellett a szántók területi aránya 55% volt, a rét 9%, a legelő pedig 14%. Ezt követően 1935-ig dombvidégeinken főleg a kocsánytalan tölgyes, illetve cseres, hegyvidégeinken pedig a gyertyános tölgyes klímában nőtt a szántók területe (61%). Csökkent viszont a rét (7%) és a legelő (11%).

A II. világháború után az egykori erdőterületeken létesített szántók és a legelők területe csökkent, az erdők pedig növekedett.

Általánosságban a következők állapíthatók meg.

– Az alföld-jellegű síkvidéki tájakon (Nagy- és Kisalföld) a szántó területi aránya magas, az elmúlt 75 év alatt emelkedett. A rét és legelő aránya ezzel szemben nagymértékben csökkent. Az erdőé viszont, amelynek területe itt a legalacsonyabb, ugrásszerűen megnőtt.

– A dombvidéki tájcsoporthoz (Nyugat- és Dél-Dunántúl) a szántók területi aránya közepes, az elmúlt 75 év alatt alig változott. A rét és legelő arányának csökkenése megegyezik az erdőterület növekedésével.

– Hegyvidéki jellegű tájakon (Dunántúli- és Északi-Középhegység) a szántók területének az aránya a legkisebb, s kismértékű csökkenés jellemezte. A rét és legelő aránya mintegy a felére esett vissza 75 év alatt, miközben az erdők részaránya ezeken a tájakon a legmagasabb.

Ez a cikk az MTA-EB 2004. évi Erdészeti Fórumán Fűhrer Ernő – Járó Zoltán – Manninger Miklós munkájaként elhangzott előadás egy részének kivonatolt, szerkesztett változata.

Az ILO, vagyis a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet Budapesten rendezett regionális konferenciát 50 ország képviselőinek részvételével, amely főként az *európai társadalom lélekszám-csökkenéséből, előregedéséből várható problémákkal foglalkozott.* Az ILO szakértői szerint szükséges lesz a nyugdíjkorhatár felemelése és a minél későbbi nyugállományba vonulás ösztönzése, valamint a nyugdíjjárulék-befizetési fegyelem szigorítása, különben finanszírozhatatlanná válik a nyugdíjrendszer a régióban. Az EU egészében az un. *eltartottsági ráta* már elérte az 50 %-ot.

*

Új kutatói munkahelyek létrehozásához kötődő vállalati kutatási infrastruktúra fejlesztését ösztönözte vissza nem térítendő támogatásra kiírt pályázattal a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium a GVOP (Gazdasági Versenyképesség Operatív Program) keretében.

Nyugdíjasoknak - nyugdíjasokról

Gyógyfürdői ellátás

Sok erdőgazdaságból nyugdíjba ment idősorút érint, hogy a télen-nyáron szabadban végzett munka nagyon megviselte egészségét-elsősorban reumatológiai és fizioterápiás vonatkozásban. Ennek elsődleges gyógymódja a *gyógyfürdői ellátás, amely minden nyugdíjast megillet.*

Sokak érdeklődésére az alábbiakban szeretném ismertetni a gyógyfürdők igénybevételének lehetőségeit.

A gyógyfürdő ellátás társadalombiztosítási támogatása.

A gyógyfürdő ellátást a nyugdíjasok az egészségbiztosítás keretében, a járóbeteg szakellátás során, az ellátás árához nyújtott *támogatással* vehetik igénybe. Olyan gyógyfürdő ellátáshoz jár támogatás, amelyet a gyógyfürdő *ellátás rendelkezésére jogosult* szakorvos rendel el, illetve ír fel.

Támogatott gyógyfürdő ellátások:

- termál gyógymedence,
- termál kádfürdő,
- iszappakolás, iszapfürdő,
- súlyfürdő,
- szénsavas fürdő,
- orvosi gyógymasszázs,
- víz alatti vízszugár masszáz,
- komplex gyógyfürdő ellátás.

Gyógyfürdő ellátás rendelkezésére jogosult orvosok köre

Az egészségbiztosítás keretében igénybe vehető gyógyfürdőellátásokat *csak szakorvos* rendelheti, azonban az Országos Egészségügyi Pénztár által nem finanszírozott gyógyfürdőknél még az ott dolgozó szakorvos sem rendelhet társadalombiztosítási támogatással kiszolgált gyógyfürdői kezelést.

A gyógyfürdő ellátásokhoz hogyan lehet hozzájutni?

A gyógyfürdő ellátásokat a gyógyszerek felírására használt vonalkódos *vényn* (recept) kell rendelni. Az ellátás igénybevételéhez szükséges további *kezelőlap* is, amelyet a gyógyfürdő ellátást rendelő szakorvos tölt ki két példányban.

A betegség súlyosságától függetlenül – támogatással – naptári évenként összesen két kúra rendelhető (2x15 alkalom). A kúra-szerű kezelés során az egyes ellátásokat meghatározott időn belül, meghatározott terv szerint alkalmazzák. A kúra keretében rendelt gyógyfürdő ellátásokat – és azok számát – egy vényre kell felírni a szakorvossal

és ugyanabban a gyógyfürdőben kell igénybe venni (pl.: úszás + masszázs).

A beteg egészségi állapotában bekövetkező változás miatt (pl.: megfázás) megszakítható a kezelés, ha a vény érvényességi ideje alatt a beteg már nem tudja befejezni a kúrát. Az igénybe nem vett kezeléseket újabb vényen az illetékes szakorvossal kell felírni. A megszakítás miatt még igénybe nem vett ellátásokat a betegnél lévő kezelőlap alapján állapítja meg a vényt kiállító szakorvos.

A gyógyfürdő ellátás igénybevétele.

Az ellátást elrendelő vény (recept) kiállításának napjától számított *négy héten belül meg kell kezdeni* a gyógyfürdői kezeléseket. A kúra megkezdésekor a vény és a kezelőlap egyik példányát a gyógyfürdőnél le kell adni, míg a másik példány a betegnél marad. Ebből következik, hogy egyazon fürdőben kell az egész kúrát igénybe venni, ahol a kezelőlapot a beteg leadta. A gyógyfürdői kezeléseket az első alkalomtól számított nyolc hétig be kell fejezni. Ellenkező esetben a meghosszabbításról elmondottak lépnek érvénybe. Az ellátás igénybevételét a gyógyfürdő a kezelőlappal igazolja. A betegnek a nála lévő kezelőlapot minden kezelésre vinnie kell, majd a kúra befejezését követően három héten belül a gyógyfürdő ellátást elrendelő szakorvoshoz kell ellenőrző vizsgálatra visszamenni és a kezelőlapot átadni. A gyógyfürdő igénybevételéhez utazási költségtérítés is jár. A hitelezett utazási utalványt a gyógyfürdőt elrendelő szakorvos, majd a szolgáltatás igénybevételét követően a gyógyfürdő állítja ki.

Ezzel az ismertetéssel kívánjuk nyugdíjasaink ismereteit bővíteni a gyógyfürdők igénybevitelét illetően.

Varga György

a Nyugdíjas Bizottság elnöke

„Kisvasutak Napja” a nyári hónapokban

Július 2.	Feketebalogi Kisvasút (Szlovákia)
Július 9.	Debreceni Vidámpark Kisvasút
Július 23.	Kemencei Erdei Múzeumvasút
Augusztus 6.	Kovácszna – Komandói Erdei Vasút (Románia)
Augusztus 7.	Beregszászi Kisvasút (Ukrajna)
Augusztus 13.	Kecskeméti Kisvasút
Augusztus 20.	Pálházai Áll. Erdei Vasút
Augusztus 20.	Tiszaújvárosi Kisvasút
Augusztus 20.	Mecseki Kisvasút, Pécs
Szeptember 3.	Balatonfenyvesi Gazdasági Vasút
Szeptember 10.	Nyírvideki Kisvasút, Nyíregyháza
Szeptember 17.	Széchenyi Múzeumvasút, Nagycenk
Szeptember 24.	Gemenci Áll. Erdei Vasút, Pörböl

Együtt a tiszta természetért

Második alkalommal szervezte meg az Országos Magyar Vadászkamara és az Országos Magyar Vadászati Védőegylet – ebben az évben a Magyar Turizmus Részvénytársasággal együttműködve – az országos természettakarító napot. Vadászatra jogosultak, önkormányzatok, iskolák, civil szervezetek több ezer képviselője: vadászok, családtagok, baráti körök, polgármesterek, pedagógusok, tanulók sokasága serénykedett országsszerte. Tennivaló akadt bőven, hiszen erdeink-mezeink, útjaink, folyóink jó része ismét „szemédtiszta pompázott”. A fogyasztói szokásokból adódó legképtelenebb hulladékok várták az akció résztvevőit. Ugyanis szemétlünk gyalogosan és gépjárműből, egyénileg és csoportosan, büntuda-

tosan és tudatosan, kis és nagy mennyiségben, az év minden napján, az ország minden zegében - zugában.

Hosszú, fáradtságos, az emberi türelmet próbára tevő ez a kezdeményezés. Nehéz eljutni egy tartós tisztasági szintre és még nehezebb azt megőrizni. Tanulhatnánk némely szomszédos országtól, ahol magasabb mércét állítanak a polgárok elé a környezeti értékek megóvása terén. Márpedig valljuk, hogy természeti értékeink védelme, környezetünk tisztán tartása minősíti az egyes embert, a közösséget, de magát a nemzetet is. Ha ilyen szempontból bizonyítványt osztanának az európai nemzetek között, sajnos, nem kapnánk helyet a kiválóak sorában. Változást elérni egyrészt csak egy hangyaszorgalmú, céltudatos nevelési-oktatási prog-

rammal lehet, már óvodás kortól kezdve. Másrészt pedig egy folyamatos, hatékony szankcionálás lehetőségének megteremtésével.

Természetkímélő megmozdulásunkat summázva elmondhatjuk, hogy 495 vadászatra jogosultnak 16.100 közreműködővel mintegy 10.500 m³ illegális hulladékot sikerült összegyűjtenie, ezzel is tehermentesítve környezetünket. Valószínű, hogy a személtelők nem társultak hozzánk, így a vétlenek szedték a vétkesek szemétét.

Köszönet a szervezőknek, a partner intézményeknek, a résztvevőknek kitartó, eredményes munkájukért!

**Országos Magyar Vadászkamara,
Országos Magyar Vadászati
Védőegylet**

„Erdész az erdőért – erdő az emberért”

Az OEE szombathelyi vándorgyűlése

Szakmai közéletünknek már csaknem 140 év óta szinte minden évben kiemelkedő és egyre inkább ünnepszámba menő eseménye az Országos Erdészeti Egyesület vándorgyűlése. Már az első, 1866 decemberében megfogalmazott alapszabályzatban az egyesületi célok elérését szolgáló eszközök között ott szerepelt: „A tagoknak időszakonkénti gyűlése az ország különböző vidékein, erdőgazdasági ügyek fölötti tanácskozás végett.”

Az első vándorgyűlést 1867-ben Losoncon bonyolították le, az utolsót pedig ebben az évben Szombathelyen. Vas megye székhelye 1928, 1969, 1989 után immár negyedik alkalommal vált a nagy országos erdészetalálkozó helyszínévé. A rendező házigazda megtisztelő, de mindig kockázatos szerepét a Szombathelyi Erdészeti Részvénytársaság (és az OEE helyi csoportja) látta el – tegyük mindjárt hozzá: minden résztvevő legnagyobb meglepetésére.

Négyféle szakmai program volt

A kétnapos rendezvény az első nap délutánján a hagyományos szakmai programmal kezdődött. Előzetes jelentkezés alapján ki-ki a négy programpontra valamelyikén vehetett részt, de úgy, hogy mindegyik útvonal a híres Jeli Arborétumnál végződött.

Az „A” jelű program Kőszegre és a Kőszegi-hegység erdeibe vezetett; a „B” program Jákra és az Őrség szívébe; a „C” Sárvára és a szakmailag nem kevésbé híres Farkaserdőbe; a „D” jelű program pedig Vasvárra és máigába a Jeli Arborétumba.

A szakmai nap mindegyik programjának végső célja a gyönyörű Jeli Arborétum volt.

Ezen a helyen nem vállalkozhatunk arra, hogy ennek a sokrétű programsorozatnak rengeteg szakmai és történelmi-kulturális látnivalóját akár csak taxatív is megemlítsük. Csúpan egyetlen mozzanatot ragadunk ki. Az Őrségi program résztvevőinek bemutatták azt a szép kopjafát, – cím-

lapképünk – amelyet a Szentgotthárdi Erdészeti Igazgatóság az idén májusban állított a Csörötnek 10/e. erdőrészen néhai *Illyés Károly*, *Haszák Aladár*, *Cebe Zoltán* és *Hárs József* erdőmérnökök emlékére, akik szakmai pályafutásuk során kiemelkedően sokat tettek a vasi-örségi erdőkért. A résztvevők nevében *Kutas Lajos* erdészeti igazgató helyezte el a kegyeletes megemlékezés koszorúját az új erdészeti emlékhelyen.

Minden út Jelibe vezetett

Amint már említettük, a késő-délutáni órákban mind a négy program résztvevői a Jeli Arborétumban találkoztak. Itt előbb egy népi énekszámokból álló kellemes kis műsor fogadta őket, majd *dr. Pethő József* Bedő-díjas erdőmérnök, a Szombathelyi Erdészeti Rt. vezérigazgatója, mint a rendezvény házigazdája üdvözölte a megjelenteket, s méltatta a pompás növénygyűjtemény alapjainak megteremtője, *gróf dr. Ambrózy-Migazzi István* tevékenységét.

Ezt a gondolatsort folytatta és az arborétum történetét ismertette *dr. Németh Imre* országgyűlési képviselő, a tárcájától a közelmúltban megvált földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter. Beszéde végén az arborétum bemutató pavilonja közelében elhelyezte az aposztrofált személyiség itt felépítésre kerülő emlékházának alapkövét.

A vándorgyűlés első napjának programja a szintén hagyományos baráti találkozóra zárult a közelben felállított hatalmas sátorban. A vándorgyűlésen résztvevő külföldi delegációk, az osztrák, német, szlovén erdészegyesületek képviselői ennek során adták át üdvözlőüket a magyar kollégáknak. Az ízletes vacsorához népi citerazenekar szolgáltatta a zenét.

A Jeli Arborétum mellett *dr. Németh Imre* országgyűlési képviselő és *dr. Pethő József* vezérigazgató lerakta *gróf dr. Ambrózy-Migazzi István* emlékházának alapkövét

Érdemes megemlíteni, hogy az időjárás is kegyes volt a résztvevőkhöz, de talán még inkább a rendezőkhöz, mert a terepi programok napjára az előző napok hűvösös időjárását kellemes, derült, verőfényes idő váltotta fel, a sikerhez tartozó jó közérzet nem utolsó tényezőjeként.

Közyűlés a művelődési központban

A másnapi program – az egyesületi közgyűlés – lebonyolítására Szombathelyen, a Megyei Művelődési és Ifjúsági Központ színháztermében került sor.

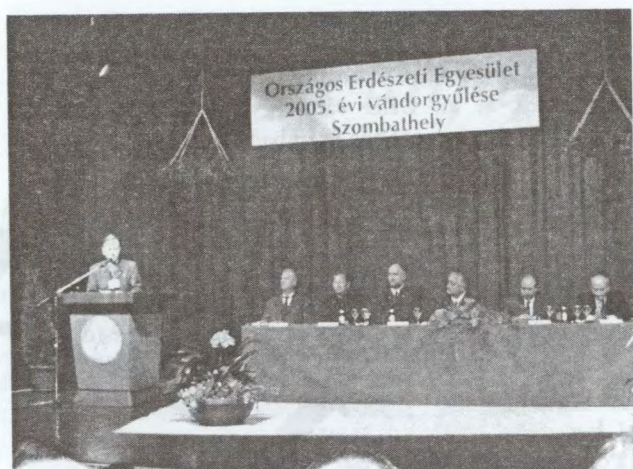

Az egyesületi közgyűlés helyszínén, a Megyei Művelődési és Ifjúsági Központ bejáratánál római légionáriusoknak korhű módon beöltözött szombathelyi hagyományörzők díszőrsége fogadta a résztvevőket.

Az épület főbejáratánál az érkezőknek pompás fogadtatásban volt részük: az 1600-1700 évvel ezelőtt itt állomásozott római *XV. Apollinaris legio* mai, korhű öltözköztető fegyverzetű hagyományörző utódai álltak díszőrséget. (Aki azután, a továbbiakban a közgyűlési terem színpadára is bevonultak és tisztelgő alaki gyakorlattal üdvözölték a résztvevőket, s római módra kardjukkal pajzsukra ütve kiáltották: „Róma – aeterna!”, „Pannonia – aeterna!”, „Savaria – aeterna!”)

Az egyesületi zászló bevonulása és a Himnusz elhangzása után *Cserép János*, az OEE elnöke, az Északerdő Rt. vezérigazgatója üdvözölte a résztvevőket, név szerint is az elnökségben ülő személyiségeket, akik a következők voltak: *Markó Péter*, Vas megye Közgyűlésének elnöke; *Ipkovics György*, Szombathely polgármestere; *Klemenicsics András*, a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium Erdészeti Főosztályának vezetője; *Koleszár István*, az ÁPV Rt. Erdészeti és Agrárgazdasági Vagyongazdálkodási Igazgatóságának üv. igazgatója; *Ormos Balázs*, az OEE főtitkára és a házigazda *dr. Pethő József* vezérigazgató.

A továbbiak érthetőbbé tétele érdekében előre kell bocsátanunk: a rendező szervek az idei vándorgyűlés eszmei tartalmának a II. világháború után létrejött államerdészet

A közgyűlés elnöksége; az előadói emelvényen dr. Pethő József, a Szombathelyi Erdészeti Rt. vezérigazgatója, a rendezvény házigazdája.
(Ez a kép Herczeg Miklós felvétele.)

fennállásának 60. évfordulójáról való megemlékezést és az évforduló apropóján annak jövőjét választották.

A közgyűlés megnyitása

Ezzel a témával foglalkozott megnyitójában Cserép János is. Arra az ön maga által feltett kérdésre, hogy mi az államerdészet feladata napjainkban, azt a választ adta, hogy az erdő megmutatásának megszervezése az emberek számára. S ehhez hozzáfűzte azt a figyelmet érdemlő megjegyzést, hogy a közfeladatokat az erdészetnek el kell végeznie akár a vállalati eredmény terhére is. (Azt nem tudjuk, hogy ezzel egy testületi véleményt képviselt-e, vagy pedig magánvéleményét hangoztatta az elnök.)

A megnyitó után Ormos Balázs főtitkár az egyesületi klopacska kongó hangjai mellett megemlékezett a múlt évi közgyűlés óta elhunyt szaktársáról.

Ipkovics György polgármester üdvözlésében rámutatott, hogy egy régi egyesület egy olyan régi városban gyűlésezik, amely az ország negyedik legerdősültebb megyéjének székhelye, s ahol az emberek szeretik és védik az erdőt, a természetet. Példa erre a térségben tervezett felszíni lignitbánya megnyitásának meghiúsítása.

Klemencsics András főosztályvezető áttekintést adott szakágazatunk helyzetéről, pénzügyi problémáiról, valamint a Nemzeti Erdőprogram előirányzatairól. Rámutatott, hogy az erdők ügye napirendre került a nemzetközi fórumokon, ahol megfogalmazták az erdészet új feladatait. Ám ha áttekintjük a magyar erdőgazdálkodás történetét 1879-től, az első modern polgári erdőtörvényünk megalakításától a Nemzeti Erdőprogramig, akkor megállapíthatjuk, hogy ezek a faladatok nem teljesen újak a számunkra.

Nemcsak a jelen, de a jövő szempontjából is ugyancsak figyelmet érdemlő volt Koleszár István üv. igazgató felhívása, amelyben megállapította, hogy Magyarországon

mintaértékké vált az állami vagyonkezelés erdészeti formája!

„Mi elmúlunk – de az erdő örök!”

Dr. Pethő József gondolatokban és érzelmekben egyaránt gazdag beszédében érdekes módon világította meg, hogy az eddigi Vas megyei egyesületi vándorgyűlések nem csak a szakma ünnepnapjai voltak, hanem korszakhatárt jelölő mérföldkövek is. Így 1928: az első világháborút követő zűrzavaros évtized vége, a pénzügyi stabilizáció

éve, s egyben már a nagy gazdasági világválság előestéje. 1969: a magyar erdészet II. világháború utáni „aranykorának” vége. 1989: a polgári rendszerváltás kezdete.

Most, 2005-ben a vezérigazgató szerint ismét nagy változás előtt áll a szakma, amivel az ÁPV Rt. várható átalakulásával járó és egyelőre még átláthatatlan következményekre célzott. Érdekes volt ezzel kapcsolatos véleménye is. Pethő József szerint az Állami Erdészeti Szolgálat az a kö-

A Vas megyei erdészek minden időben erdészek maradtak és megvédték egységüket – fejtegette előadásában többek között dr. Pethő József. (Fotók: ForestPress)

szikla, amelyre szakmánk jövőjét építhetjük! (Jelenlegi helyzetünkben érdekes volna közelebbről megismerni ennek az álláspontnak az indokait és részleteit.)

Pethő József jogos önérzettel állapította meg, hogy a Vas megyei erdészek minden időben erdészek maradtak és megvédték egységüket. A vándorgyűlést szakmai pályafutása koronájának minősítette. Beszédét szép gondolattal fejezte be: „mi távozunk, de az erdő mindig marad; a fák mulandók, mi is elmúlunk – de az erdő örök!”

Szép színes kultúrműsor

A beszédek elhangzása után színvonalas, szép kultúrműsort élvezhettek a résztvevők. Ennek keretében a bájos Pethő Kincső színművész szavakat, a Csepregi Vegyeskar Egyesület 40 fős énekkara pedig népdalokat és kórusműveket adott elő (Vancsó Zoltánné karnagy vezényletével). A szombathelyi Haladás Táncegyüttes sporttánc szakosztályának fiataljai – hölgyei-urai hol fergeteges, hol andalító, szép táncaikkal kavarták fel az érzelmeket (Rimányi Judit koreográfiája alapján).

A közgyűlés szünetében lebonyolított sajtókonferencia alkalmával Roland *Migende* úr, az OEE német tiszteletbeli tagja átadta Ormos Balázs főtitkárnak a *Deutsche Waldjugend* szervezet zászlóját, az OEE-nek az erdei iskola mozgalom kifejlesztésében elért eredményei elismerésül.

Egyesületi kitüntetések

A szünet után került sor az egyesületi kitüntetések átadására, amit Cserép János elnök végzett *Bogdán József*-nek, az egyesület díjbizottság vezetőjének és *Répszky Miklósnak*, a db. (Bedő-díjas) tagjának, mint narrátornak a közreműködésével.

Bedő Albert Emlékérmét kapott:

Tóth Pál erdőmérnök, a Szombathelyi Erdészeti Rt. ny. erdészvezetője.

Dr. Marosi György erdőmérnök-közgazdász, az ERTI Soproni Kísérleti Állomásának igazgatója.

Dr. Szőnyi János erdőmérnök, a Mecseki Erdészeti és Faipari Rt. szakmai vezérigazgató-helyettese.

Kaán Károly Emlékérmét kapott:

Bacsa Árpád erdésztechnikus, földmérő üzemmérnök, az AESZ Kecskeméti Igazgatóságának igazgatóhelyettese.

Jozwiak Bernard erdőmérnök, magánerdész.

Rauch Imre erdésztechnikus, a Szombathelyi Erdészeti Részvénytársaság Vasvári Erdészeti Igazgatóságának termelésvezető főerdésze.

A kitüntetések átadása után Cserép János elnök zárszót mondott, amelyben aláhúzta az államerdészet *szolgálat* jellegét.

74. OMÉK. *Augusztus 27 – szeptember 4. között* bonyolítja le a Hungexpo Rt. Budapesten a Kőbányai Vásárcsopont (BNV) területén az Országos Mezőgazdasági – Élelmiszeripari Kiállítást és Vásárt. Augusztus 28-án nemzetközi konferenciát is rendeznek „Fenntarthatóság, vidékfejlesztés, vidéki turizmus” címmel.

*

Alpár Ignác kiállítás. A Magyar Mezőgazdasági Múzeumban nagyszabású emlékkiállítást rendeztek a nagy építész születésének 150. évfordulója alkalmából, amely még október 15-ig látható. Ő építette 1897-98-ban az egykori Soproni m. kir. Honvéd Főreáliskola épületeit is, amelyek ma az Erdőmérnöki Karnak és a Faipari Mérnöki Karnak adnak otthont. Az évforduló alkalmából kiadott Alpár-emlékkötet egyik szerzője *dr.*

Kubinszky Mihály, egyetemünk ny. tanácskezelő tanára.

*

Elvándorolt alma mater. Ezzel a címmel a Duna Televízió két részletben dokumentumfilmet sugárzott júniusban a *Sopronból 1956 novemberében* a szovjet invázió elől elmenekült és *Kanadába* emigrált erdőmérnök-hallgatók, s a velük tartó oktatók történetéről, sorsuk kanadai alakulásáról. A film Novobáczy Sándor alkotása.

*

Emlékfa avatás. Csesznek község határában, a Zirc-Győr főközlekedési út elágazása közelében álló hatalmas, öreg, védett bükkfát *gróf Esterházy László* emlékére nevezték el. Az emlékhelyet Kiss Domonkos bakonybéli bencés perjel áldotta meg. Azt, hogy ki volt az

Viszontlátásra 2006-ban a Bakonyban!

Záróakkordként a szombathelyiektől a veszprémi kollégák vették át az OEE vándorgyűlési vándorzászlaját. Azért írjuk ezt így, többes számban, mert a jövő évi vándorgyűlést 2006. június 9 – 10-én Veszprémben, illetve a *Bakony térségében* közösen bonyolítja le három ott működő erdészeti szervezet: a HM VERGA RT., a Bakonyerdő Rt., valamint (új, érdekes fejleményként) a Magánerdő Tulajdonosok és Erdőgazdálkodók Veszprém Megyei Egyesülete. A szakma számára a vándorgyűlésre szóló meghívást az utóbbi egyesület elnöke, *dr. Markó Lászlóné* tolmácsolta.

Kiemelkedő vándorgyűlés volt

Minden kis részletre kiterjedő gondos figyelemmel, erdész szívvel és lélekkel, szeretettel és intelligenciával, s ötletesen szervezett rendezvény volt az OEE negyedik Vas megyei vándorgyűlése. *A rendkívül alapos előkészítésnek meg is volt az eredménye.* Kellemes, nyugodt ütemben követték egymást az események. Nincs tudomásunk bármiféle disszonanciáról vagy konfliktusról, amelyek egyébként az ilyen, csaknem 1000 főnyi résztvevővel lebonyolított rendezvényeknél érthető módon előfordulhatnak. Annál több volt a kellemes benyomás és szép élmény mind a pompás kőszegi és őrségi tájakon, a színpompás arborétumban, mind a szombathelyi színházteremben. Megnyugtató érzés volt magunk körül tudni a csendben, feltűnés nélkül, fegyelmetten dolgozó helyi rendezőket, a kifogástalanul öltözött elegáns, előzékeny és figyelmes részvénytársasági kollégákat.

Mindez együtt az egyébként is általában élménydús egyesületi rendezvények hosszú sorából *kiemelkedővé* és életre szólóan *emlékeztetővé* tette a 2005. évi szombathelyi vándorgyűlést.

Dr. Király Pál

apostrofált személyiség, *dr. Sonnevend Imre* erdőmérnök, a Balatonfelvidéki Nemzeti Park főtanácsosa ismertette, és a BFNP füzetben is közreadta.

*

Kittenberger Napok. Nagymaroson több szerv közreműködésével már a 10. alkalommal bonyolították le idén júniusban Kittenberger Kálmán, a neves vadász, Afrika-kutató és vadászíró tiszteletére rendezett ünnepségsorozatot. Ennek során volt emlékkoszorúzás, lovas és mazsorett felvonulás, vadászati és gyermekrajz-kiállítás, lovas-, kürtös-, íjász- és solymászbemutató, céllövő verseny, bográcsos hal- és vadéltfőzés stb. A neves vadász kedvelt tanyájánál, a borsónyi Rózsa-kunyhónál pedig *emléktáblát avattak* a másik nagy vadászíró, *Bársony István* emlékére, születésének 150. évfordulója alkalmából.

Nem látják a fától az erdőt

MÁRKUS FERENC

Az Amerikai Egyesült Államokban 1872-ben létrehozták az első nemzeti parkot. Eldöntötték, hogy az ottani állami erdő a jövőben értékkörzést, természetvédelmi és turisztikai célt szolgál. A területet kivették a hagyományos gazdálkodás rendszeréből. A nemzeti parkok kialakítása ma is ezt a mintát követi; a kivételek között van Magyarország.

Igaz, hazánkban is, mint sok más országban, az erdészszakma ringatta a természetvédelem bölcsőjét. Erdészbarátaink ezt a tényt magasztos rendezvényeiken vagy éppen a természetvédőkkel késhegyig menő szakmai viták során rendre felemlítik. Az erdő, a vad védelmének története, a Debreceni Nagyerdő egy nyúlfekvésnyi darabjának 1939-es első intézményes védelme, majd az 1970-es évekig védett területek kezelésének sora és sorsa az erdészeti ágazat intézményeihez és szakembereihez köthető.

1973-tól, a Hortobágyi Nemzeti Park létrehozásának időpontjától – megtartva a védett állami területeken a profitorientált gazdálkodást is – megkezdődött a természetvédelmi szakma kifejlődése, s az mára látszólag az erdészszakma versenytársává vált. Valójában nem konkurencia keletkezett, csupán ágazatok társadalmi és gazdasági ártérkelődése történt meg. Természeti környezetünk és erőforrásaink túlhasználata és rohamos fogyása szülte a megőrzést szolgáló szakterületek és intézményrendszerek gyors fejlődését, így a természetvédelem önállósodását. Ami valójában nemcsak új szakma, hanem szakemberek fokozatos és folyamatos csatlakozása egy új paradigmához.

A szerző a WWF Magyarország igazgatója

A hazai erdők és erdőgazdálkodás gazdasági jelentősége az elmúlt harminc évben le-, környezetvédelmi jelentősége pedig felértékélődött, és napjainkban a nemzeti össztermék (GDP) 0,2 százalékát teszi ki. Az erdők egyszerre óvják a vizet, s a levegőt, a talajt és az élővilág változatosságát. Szerepük a társadalom jóléti igényeinek kielégítésében óriásira nőtt, és a várható klímaváltozás miatt tovább erősödik, több esélyt adva életlehetőségeinknek a változó körülmények között is.

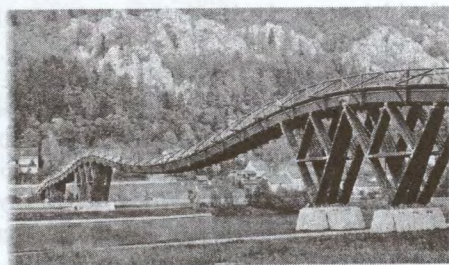
Azt is érdemes figyelembe venni, hogy a természetes folyamatok biztosításának kicsik a viszonylagos költségei és nagyok az eredményei. Természetes, hogy használjuk az erdőket, és faanyagot veszünk ki belőle – az azonban alig érthető, hogy ezt a használatot nagy, összefüggő vágástérületek alkalmazásával, nem pedig az állandó erdős tájképet megőrző szálaló gazdálkodás útján oldják meg. A társadalmi használat sem jelenthet tömegturizmust, és az erdők nem lehetnek játszóterei a technikai sportoknak sem.

A fentiek ellenére az erdőgazdálkodási gyakorlat az 1970-es évek óta alig változott, az erőket sokszor a természetvédelemmel szembeni rivalizálás, az erősebb pozíciójának felmutatása kötötte le. Az erdőterületeket egyazon időben többhektáros területeken levágják, majd hatalmas erőfeszítések árán, a korábban szabadon átjárható területet 2 méter magas vadvédelmi kerítéssel hosszú évekre izolálják, és új, sokszor tájidegen erdőt telepítenek vissza a letarolt területre. A tarvágást gazdaságossági szempontokkal, az erdőfelújítások területének vadkerítéses elszigetelését a magas vadlét-számmal, a tájidegen fajok telepítését a megváltozott környezeti és piaci viszonyokkal indokolják. Merjük kimondani

nyilvánosan: a nagyszámú vad és azok elejtetése még ma is leginkább lobbieszköz az idejétmúlt szemléletű, kevesek érdekét szolgáló rendszer fenntartására.

Hol és hogyan lehet megkezdeni az új elvárásoknak megfelelő értékmegőrzést? Az állami erdőkben, azon belül is a védett állami erdők területén. Erdeink több mind fele az állam tulajdonában van, és ott állami tulajdonú részvénytársaságok az erdőgazdálkodók. Vagyonnekezelési szerződéseikben csupán faköbméterek szerepelnek, az ikrás fogasír, a gyöngyvirág, a parlagi sas vagy a fekete gólya állományainak megőrzése nem, pedig területeiken élnek ezek a veszélyeztetett fajok is. Jól felkészült szakemberek jelentős csoportja küzd a gazdaságosság kialakításának kihívásaival, de csak kisebbségük ismeri fel, hogy igazán a környezetvédelmi, társadalmi kihívásoknak kellene megfelelni, amiben a természetvédelem a partner, légyen is az más tárca, intézmény, személyek irányítása alatt. A védett állami erdők területén kettős állami intézményrendszer működik. Az említett állami tulajdonú profitorientált részvénytársaságok és a nemzeti park-igazgatóságok egy időben léteznek. A kormány intézkedése nyomán a nemzeti parkok igazgatóságai 2005. január 1-jétől csak kezelési feladatokat látnak el, az értékmegőrzés szolgálatában állnak, hatósági funkciójuk megszűnt. A védett állami erdők kezelését Aggtelektől Gemencig rájuk kellene bízni. Elérkezett az idő, hogy az erdő és erdőkezelés környezeti ügyként kapjon meghatározást, és a védett állami erdőkben a profitorientált erdőgazdálkodást felváltsa az értékkörzés.

„Népszabadság”, 2005. január 28.
péntek.

Látjuk-e a fától az erdőt?

Szakszervezetünk Elnöksége a közelmúltban testületileg megvitatta azt az újságcikket, amely a „Népszabadság” című napilap 2005. január 28-i számának 14. oldalán jelent meg „Nem látják a fától az erdőt” címmel. Szerzője Márkus Ferenc, a WWF Magyarország nevű környezetvédő társadalmi szervezet igazgatója.

A cikket lapunkban is reprodukáljuk annak érdekében, hogy azok a tagtársaink is megismerhessék, akikhez az írás nem jutott el, vagy esetleg elkerülte figyelmüket.

A testületi megvitatás az újságcikk megjelenésétől számított huzamosabb idő eltelte ellenére is indokoltnak tűnt, mert tapasztalat szerint a szerző továbbra is képviseli és terjeszti a januári írásában foglaltakat. Példa erre a *környezet- és természetvédő társadalmi szervezetek XV. országos találkozója*, amelyet Zalaegerszegen bonyolítottak le 2005. március 31. – április 3-án. Az erről kiadott 2. sz. hírlevél szerint a találkozó erdészeti szekciójának vitaindítóját is a szóban forgó cikk szövege képezte.

Szükséges volt a téma napirendre tűzése azért is, mert tagságunk köréből egyre több olyan jelzés érkezett szervezetünk irányító tisztségviselőihez, amelyek *sürgették a cikkel kapcsolatos reagálást*. Ezért most már Szakszervezetünk, mint az államerdészeti dolgozók nagy többségének is érdekképviselői-érdekvédelmi szerve, nem mehet el tovább szó nélkül e mellett a jelenség mellett.

Az elnökség megállapítása szerint a cikk címe, tartalma és megfogalmazása egyaránt súlyosan sérti az egész magyar erdészet tisztességét, a következők miatt.

– Gunyoros hangnemben lebecsüli az erdészeti szakembereknek a magyar természetvédelem kifejlesztésében, a múltban elért eredményeit. (2. bekezdés)

– Elferdíti a jelenlegi erdőművelés és erdőhasználat tényeit, tarvágásos üzemmód folytatásával és tájidegen, nem őshonos fajokkal történő erdőfelújítással vádolva a szakmát. (6. bekezdés).

– A vadgazdálkodást és vadászatot egyoldalúan lobbieszközként állítja be egy – úgymond – idejétmúlt szemléletű, kevesek érdekét szolgáló rendszer fenntartására, lebecsülve ezzel az e területen dolgozó erdészeti-vadászati szakemberek munkáját. (6. bekezdés)

– Maradi, beszűkült szemléletű, a gondjaikra bízott erdő kezelésére alkalmatlan embereként mutatja be az államerdészeti szakemberek többségét, mint olyanokat, akik nem képesek felismerni korunknak az erdőgazdálkodással kapcsolatos társadalmi igényeit. (7. bekezdés)

– Egyoldalúan és felnagyítva mutatja be az állami erdőgazdasági részvénytársaságok tevékenységének nyereségérdekeltségét, mint olyan tényezőket, ami megakadályozza azokat az ököcentrikus, a védett természeti értékek megőrzését biztosító, fenntartható erdőgazdálkodás folytatásában. (7. bekezdés)

Cikkének végén Márkus Ferenc azt a végkövetkeztetést vonja le, hogy a védett állami erdők kezelését a nemzeti parkok igazgatóságaira kell bízni az egész országban.

Elnökségünk megítélése szerint a cikk nélküli az objektivitást; az erdőgazdálkodással kapcsolatos szakmai dilettantizmust és a mai valós tények nemismerését tükrözi, s ferdítésektől sem mentes. Alkalmas azonban arra, hogy az erdőgazdálkodás és a természetvédelem szakkérdéseiben érthető módon kevésbé járatos újságolvasók széles körében torz, kedvezőtlen, sőt ellenszenves képet fessen az erdészetről és a közvéleményt a szakma ellen hangolja.

Ezek után néhány megjegyezést fűzünk Márkus Ferenc egyes megállapításaihoz.

Az elődök munkájának értékelése

Cikkének második bekezdésében Márkus Ferenc elismeri, hogy a természetvédelem bölcsőjét hazánkban is az erdészszakma ringatta, amit azután az erdészek „magasztos rendezvényeiken” /?/ rendre felemlgetnek. A bölcsőringatás eredményei közül tételelesen kiemeli a Debreceni Nagyerdő „nyúlfekvésnyi darabjának”, 1939-ben történt intézményes védelem alá helyezését.

Ez a gunyoros megfogalmazás nem csak a II. világháború előtti erdészek

természetvédelmi tevékenységének lebecsülését jelenti. Hanem mindazokét, akik már a XIX. századtól kezdődően egy évszázadon át erőfeszítéseket tettek hazánk megkülönböztetett védelmet kívánó természeti értékeinek megóvásáért.

Közismert tény, hogy a természetvédelem ügye nem csak emberi elhatározás kérdése, hanem számos tényező függvénye; ezt mi is naponta tapasztalhatjuk. Függ a társadalom általános fejlettségétől berendezkedésétől, anyagi teherbíró képességétől, birtokstruktúrájától, kulturális és erkölcsi színvonalától, a tudomány fejlettségétől stb.

Például hazánkban az első nemzeti park létrehozásának tervét már 1909-ben felvetették, s 1914-re ki is dolgozták, de a megvalósítást az I. világháború megakadályozta. Azt sajnos, természetesen kell tekintenünk, hogy a trianoni kataklizma után, majd a nagy gazdasági válság idején a magyar társadalomnak nem állt módjában tízezer hektárszámra nemzeti parkokat létrehozni (tekintettel a korabeli földbirtokviszonyokra is).

A két világháború közötti társadalmi atmoszférában már nagy eredménynek számított az első magyar természetvédelmi törvény megalkotása is 1935-ben, az erdőtörvényhez kapcsolódóan és jórészt erdészek közreműködése által. Ennek nyomán pedig az Országos Természetvédelmi Tanács létrehozása is, erdőmérnök elnökkel. S az első konkrét eredmények egyikeként a Debreceni Nagyerdő ama bizonyos „nyúlfekvésnyi darabjának” védettség alá helyezése is.

A természetvédelem mai kiterjedt pozíciójából már könnyű lefitymálni mindezt, ami azonban a maga idejében nagy vívmánynak és ünnepnek számított természetbarát elődeink szemében. Úgy látszik, a „hálás utókor” ezt már másként látja.

Ki ringatta „a bölcsőt”?

Ami a természetvédelem hazai bölcsőjének ringatására irányuló márkusi utalást illeti: az erdészek soha nem vin-

dikálták maguknak azt a dicsőséget, hogy egyedül ők voltak a természetvédelem megteremtői Magyarországon. A szakma mindig tisztában volt azzal, hogy ez egy évszázados nagy csapatmunka volt. Ennek részesei voltak a természettudományok művelői (botanikusok, zoológusok, geológusok, geográfusok), a természeti erőforrásokkal gazdálkodók (mezőgazdák, erdészek, vadászok, bányászok, geológusok és mások), valamint a legkülönbözőbb foglalkozású természetbarátok, (turisták, korszerű gondolkodású földbirtokosok, etnográfusok, történészek, műemlékvédő építésszek stb.). Így van ez ma is.

Öntudattal valljuk azonban, hogy ebben a nagy csapatmunkában mindig ott voltak az erdészek is és derekasan, olykor kezdeményezően vették ki abból a részüket. Mégpedig nemcsak egyes nevekkel, személyes teljesítményekkel jellemezhető módon (mint amilyen Kaán Károly, Bund Károly, Földváry Miksa, Molcsány Gábor, de Pottère Gerard volt, hogy csak a már elhunytak közül említsünk meg néhány kitűnő nevet). Hanem intézményesen is, mint amilyenek voltak: a Földművelésügyi Minisztérium Erdészeti Főosztálya, az egykori állami erdőigazgatóságok, erdőfelügyelőségek és erdőhivatalok, s nem utolsósorban az Országos Erdészeti Egyesület.

Mindezt nem emlegetjük fel „rendre”, de igenis utalunk a történelmi múlt gazdag tényanyagára minden olyan esetben, amikor ennek szüksége mutatkozik. Utalhatnánk arra a szerepre is, amelyet erdészek játszottak a természetvédelem intenzív fejlesztésében a II. világháború utáni korszakban.

Paradigmaváltás¹ és erdészet

Egyetértünk Márkus Ferenc cikkének harmadik és negyedik bekezdésében foglalt azon megállapítással, hogy világgazdasági (és nem csak gazdasági) korszakváltás, egy paradigmaváltás részesei vagyunk és ennek során ártértelek, hangsúlyeltolódások mennek végbe a gazdaságban, s nemcsak az erdőgazdálkodás vonatkozásában.

Emlékeztetünk azonban arra, hogy több mint három évtizeddel ezelőtt, 1972-ben a világ erdészeinek Buenos Airesben tartott VII. világkongresszu-

sán (FAO rendezvényen) éppen a magyar erdészdelegáció javaslatára és előterjesztése alapján egyhangúlag fogadták el az erdők hármasköréről szóló erdészeti politikai tézist. Vagyis az erdők védelmi és szociális rendeltetését főfunkcióként zárkóztatták fel a termelési funkció mellé azok az országok is, amelyekben az erdőgazdálkodás és az arra épülő fafeldolgozás valóban súlyos nemzetgazdasági tényező.

Ismételjük: mindez 1972-ben történt, a stockholmi első környezetvédelmi világkongresszus évében, amit általában a környezetvédelmi paradigma-váltás nyitányának tekintenek. Úgy véljük, hogy ez a tény jelzés értékű abban a tekintetben, hogy a „profitorientált” magyar erdészek már akkor is kapiskáltak valamit a kor társadalmi kihívásai-ból és megkezdtek a „fokozatos és folyamatos felzárkózást egy paradigmához”.

Örömmel értünk egyet az erdők és az erdőgazdálkodás környezetvédelmi jelentőségének felértékelődésével. Ezzel ugyan az erdészet mindig tisztában volt, de ez a felértékelődés most azt jelenti, hogy az erdész és munkája a korábbiánál sokkal szélesebb társadalmi támogatottságot élvez. Jó lenne, ha ez a rokonszenv (amely olykor már az erdésztől is félti az erdőt) állami vonalon pénzügyiekben is szélesebben megnyilvánulna.

Ugyanígy egyetértünk az erdőgazdálkodás gazdasági leértékelődéséről nyilatkozó márkusi tézissel is, feltéve, ha ezzel a Magyar Köztársaság pénzügyminisztere is egyetért. S egyetlen tollvonással lemond azokról a százmilliárdokról és milliárdokról, amelyeket erdészeti részvénytársaságaink az államkasszába különböző címeken évről évre befizetnek. Egyelőre azonban ilyen lemondó szándékunk a leghalványabb előjelét sem látjuk.

Ugyancsak nem tapasztalunk leértékelődést az erdész-munka egyik főtermeke: a fa vonatkozásában sem. Éppen ellenkezőleg: mind többet hallunk a fa, mint környezetbarát és megújítható nyersanyag és energiahordozó gyorsan fokozódó jelentőségéről. Bár több lenne belőle.

A mai erdőgazdálkodás értékelése

Cikkének hatodik bekezdésében Márkus Ferenc sommás egyszerűséggel és egyoldalúsággal tár egy felháborító képet a mai erdőgazdálkodásról az újságolvasók elé. Sajnos, a tények sokaságának cáfolatként történő felsorakoztatása egy külön tanulmányt igényelne. Ez azonban talán felesleges is, több okból. Leginkább azért, mert megítélésünk szerint ennek a passzusnak a valódi célja nem az, hogy objektív képet alkosson erdőgazdálkodásunkról. Hanem az, hogy megfelelő lélektani hangulatot keltsen a tájékozatlan olvasóban az utolsó bekezdésben foglalt javaslat befogadásához. Ha mégsem így volna, akkor óhatatlanul a legnagyobb magyar erdészként tisztelt Bedő Albert megállapítása jut eszünkbe: „...hiába, a magyar ember már nem csak született gazda !?/, de született erdész is akar lenni”. (Erdészeti Lapok, 1878. 635.o.)

A munkánkról szóló részletes igazoló jelentés írása helyett azonban emlékeztetnünk kell arra, hogy az erdőgazda Magyarországon távolról sem tehet azt erdejével, amit akar, mert munkáját törvények, rendeletek és más dokumentumok határolják be, szabják meg lehetőségeit és kötelességeit. A közvetlen szabályozók egyik legfontosabbika az erdőgazdasági üzemterv, másként erdőterv. Amelyet a gazdálkodástól és annak eredményétől teljesen független állami szerv, az Állami Erdészeti Szolgálat készít tízévi időtartamra. Az üzemterv a gazdálkodás minden fontosabb részletét kötelező hatállyal meghatározza, betartása felett pedig jól kiépített országos erdőfelügyelői szervezet őrködik. Az Állami Erdészeti Szolgálat részvénytársaságaink gazdálkodását szakmai szempontból évről évre értékeli és minősítést a felügyelő szerv, az ÁPV Rt. tudomására hozza. Nem tudunk arról, hogy az utóbbi években bármelyik vállalatunk kiváló vagy megfelelő minősítésnél rosszabbat kapott volna.

Márkus Ferenc cikkének éppen ez az egyoldalúság a legnagyobb csúsztatása, hogy minderről egy szóval sem tájékoztatja az újságolvasókat. Miként arról sem, hogy az ÁPV Rt. által az erdőgazdasági cégcsoport elé tűzött há-

1 A paradigmaváltás: nemzetközi szintű és történelmi időléptékű társadalmi korszakváltás (röviden: történelmi korszakváltás) rendszerint valamilyen új eszme elérése vagy gyakorlati minta követése érdekében.

rom stratégiai feladat egyike a védett természeti területeken lévő erdőkkel kapcsolatos kezelési feladatok ellátása. (Lásd előző, március havi lapszámunk 5. oldalát).

Azt soha sem állítottuk, hogy az erdészet már feljutott fejlődésének zenitjére. Fejlesztésén kiváló szakemberek dolgoztak mindig, ma is. Kétségtelen, hogy erdőgazdasági gyakorlatunkat még lehet tovább finomítani. Azonban azzal is tisztában kell lenni, hogy az erdőgazdálkodás nem kertészkedés. Néhány kísérleti területen vagy bemutatóhelyen lehet demonstrálni, hogy „így is lehet fát vágni”. Nem véletlen azonban, hogy az un. folyamatos területborítást biztosító szálalóerdő-próbálkozások hetven év alatt sem jutottak tovább a kísérleteknél. A rendszer kiterjesztésének súlyos technikai és pénzügyi feltételei vannak, de az ökológiai lehetőségek sem korlátlanok.

Mindazonáltal az erdészek eddig sem dolgozhattak nagyon rosszul, különben nem volna ma az erdőkben annyi megvédendő érték, mint amennyiért a természetvédelem szót emel.

Amikor Márkus Ferenc a cikkében egy szót sem ejt arról, hogy az erdőgazdálkodás kemény állami szabályozás és felügyelet alatt folyik Magyarországon, lehetőséget ad annak a gyanúnak a felvetésére, hogy lényeges tények elhallgatásával félretájékoztatja a témában természetszerűleg kevésbé járatos újságolvasókat. Amikor pedig általánosan elmarasztalja erdőgazdálkodásunk mai gyakorlatát, ezzel jól „kiosztja” az Állami Erdészeti Szolgálat intézményét, erdőtervezőit és erdőfelügyelőit is. De társadalmi funkcionáriusként kiosztja az állami természetvédelem apparátusában dolgozó erdész szaktársainkat is. Mert ha az országos erdőgazdasági helyzetkép ennyire lesújtó, akkor az újságolvasóban felmerül a kérdés: eközben mit csinál a természetvédelmi apparátus? Semmit? Vagy tehetetlen az erdészettel szemben?

Kijut a kritikából a hetedik bekezdés elején az erdőgazdasági részvénytársaságok fölött a tulajdonosi jogokat gyakorló, velük az erdőkezelői szerződést megkötő, vagyongazdálkodó munkájukat irányító és ellenőrző állami szerveknek is: az Államkincstárnak, az ÁPV Rt.-nek.

Nem óhajtánánk ezen a helyen ezeknek a szerveknek fogadatlan prókátorai lenni. Csupán megjegyezzük: legjobb

tudomásunk szerint a jelenleg érvényes vagyongazdálkodási szerződések még az 1996. évi természetvédelmi törvény kihirdetése előtt kötöttek. Tehát még lehet új, a mai és holnapi társadalmi környezetvédelmi igényeket jobban kielégítő, korszerűbb szemléletű, de a realitások talaján álló vagyongazdálkodási szerződéseket kötni.

Ki kezelje az állami erdőket?

A cikk hetedik bekezdésében Márkus Ferenc elérkezik mondanivalója lényegéhez. Előbb azonban még lekever egy csattanós pofont az erdészek ábrázatára. Csak kisebbségünk ismeri fel – írja – hogy igazán a környezetvédelmi, társadalmi kihívásoknak kellene megfelelni, s nem a gazdaságosság kihívásaival kellene küszködnünk. Mi következik ebből? A védett állami erdők kezelését Aggtelektől Gemencig a hatósági funkciójukat veszített nemzeti park igazgatóságokra kellene bízni. Mi ehhez hozzáteesszük: ez az említett igazgatóságok funkcionális stabilizálásán túlmenően azzal a haszonnal is járna, hogy szervezeten belül maradván „megoldódna” az erdészeti feladatokból eredő többletköltségeinek kompenzálása; sőt – mivel az erdészet eddig nemcsak önellátó volt, de még „profitot” is termelt – az egyesítés némi pénzt is hozhatna a természetvédelem konyhájára.

Az erdészeti és a természetvédelem között fennálló feszültségek feloldása, a két tevékenységi kör egymáshoz közeledése Szakszervezetünknek is erős vágya és szándéka. Ennek azonban nem az az útja, hogy először a széles nyilvánosság előtt gúnyosan lepocskondiázzuk mások munkáját és megkérdőjelezzük hivatásuk gyakorlására való alkalmasságukat.

Nyilvánvaló, hogy nem a WWF Magyarország és nem az EFDSZ fogja eldönteni, hogy a jövőben ki kezelje az állami erdőket, hanem az erre hivatott állami irányító szervek. Ha azonban Márkus Ferencnek lehet javaslata a megoldásra, lehet nekünk is, talán nem rosszabb annál: adják az erdőben levő természetvédelmi értékek megőrzését az erdőgazdasági részvénytársaságok kezébe. Márkus Ferencsel ellentétben úgy érezzük, hogy a szakma múltja, az erdészeti szakemberek felkészültsége, az állami erdőgazdaságok sok évtizedes erdőkezelői-gazdálkodási tapasztala-

lata, jól kiépült szervezeti rendszere, valamint a kétoldalú erős állami szakfelügyelet elég garancia arra, hogy jó gazdái lennének a természetvédelmi értékeknek is és meg tudnak felelni a társadalom ilyen irányú igényeinek is. (Lesz még bőven feladatuk a nemzeti parkok igazgatóságainak is, csak győzzék őket). Részvénytársaságaink új vagyongazdálkodási szerződését ennek megfelelően lehetne megkötöni.

Ma már eléggé közismert, mert a sajtó is írt róla, hogy a privatizáció a vége felé közeledvén, napirendre került a továbbra is tartósan állami tulajdonban maradó vagyon, így az erdő további kezelésének mikéntje, annak jogi-szervezeti rendezése. Egységes állami vagyontörvény készül és annak végrehajtására új vagyongazdálkodó szervezet kerül felállításra, azon belül a vagyontárgyak megfelelő szétosztásával. Úgy hírlírik: szeretnék, ha ez az új rendszer már 2006. január 1-el megkezdene működését.

Ez a politikai szándék máris mozgásba hozta a különböző társadalmi érdekcsoportokat, mert mindenki tudja, hogy az életben az időben megtett lépések milyen fontosak.

Nem árt Márkus Ferenc kezdeményezését ezeknek a fejleményeknek a fényében is vizsgálni.

Nem lenne célszerű, ha ebbe az ügybe, amelynek még láthatatlan a vége, egy újságcikk kapcsán tovább mélyednénk.

Ezért azzal zárjuk Márkus Ferenc „Nem látják a fától az erőt” című cikkével kapcsolatos nézeteinket, hogy az egyoldalú helyzetbeállítás és a sajtó útján történő üzenetések helyett célravezetőbb lenne, ha az erdészeti és a természetvédelem területén dolgozó szakértársaink gyakrabban ülnének le egymással személyes eszmecsere-re. S higgyük, tárgyilagosan, kollegiális hangnemben megtárgyalnák az azonos tőről sarjadt és egymásra utalt két tevékenységi kör közös problémáit, a harmonikus együttműködést zavaró tényezőket.

Az ilyen találkozókat megszervezésére nem az EFDSZ-t tartjuk elsősorban hivatottnak, de szívesen részt vennénk azok munkájában. Ezt feltételezzük a Márkus Ferenc igazgató úr által képviselt WWF Magyarországról is.

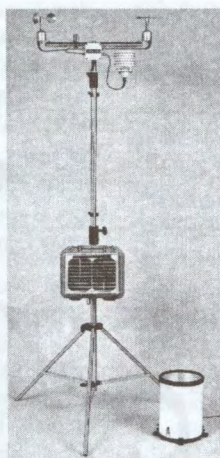
Így talán jobban kiderülne, hogy ki mit lát és mit nem.

Az EFDSZ Elnöksége

A „Nomad” meteorológiai állomás

Lapunk 2004/2. számában a SECUREX kiállításról szóló tudósításunkban már felhívtuk a figyelmet a „Nomad” típuselnevezésű komplex, hordozható meteorológiai állomásra, mint olyan műszerre, amely az erdészeti klimatológiai és hidrológiai kutatások szempontjából figyelmet érdemel.

Mivel az ilyen irányú kutatások iránti igény nem csökkenni, hanem inkább növekedni látszik, most visszatérünk a műszer részletesebb ismertetésére.

ter. Kimenetek: RS 232, RS 485, infravörös.

Az Online Pro szoftver Windows 95, 98 és NT alatt dolgozik. Segítségével az észlelt adatok tárolhatók, illetve láthatók és feldolgozhatók. A szélirányból és szélességből számított terjedési kép laptop számítógépen megjeleníthető.

A meteorológiai állomás magyar nyelvű szoftverrel szállítják.

Íme még egy-két adat az érzékelők mérési tartományára vonatkozóan. Szélesség: másodpercenkénti 0,3 - 75 méter között. Szélirány: 360 fokok, teljes körben. Hőmérséklet: - 40 Celsius foktól + 60 fokig. Relatív páratartalom: 0 - 100% RH. Légnyomás: 800 - 1100 hPa. Nap sugárzás: 0 - 2000 W/m².

A berendezést öt perc alatt fel lehet állítani és mérés után ugyanilyen gyorsan össze lehet csomagolni a hordtáskába.

Gyártója az angol Casella-cég, amely még számos más műszertípust is gyárt. Magyarországi márkaképviselete a budapesti PRODATA Munka- és Környezetvédelmi Kft. Ára 1,850.000+ ÁFA.

Kis ismertetőnkhez még a következő megjegyzést fűzzük. Amint arra már utaltunk, korunk légköri jelenségei kíváncsossá tennék az erdészeti hidrológiai és klimatológiai mérések kiterjesztését. Nem is olyan régen még számos erdész- és vadászház udvarán, kertjében látható volt a csapadékmérő henger, jelezve, hogy az erdészek-vadászok ezek adataival segítették a meteorológia tudományát.

Persze, a „Nomad” nem egyszerű bádoghenger, hanem jóval drágább, de komplex, modern műszer. Az adatgyűjtés kiszélesítéséhez az egyszerű szakmai közreműködők mellett állami támogatásra is szükség lenne.

Dr. K. P.

Halottaink

Prof. Dr. Dr. hc. Szendrey István (1922 - 2005)

Sopronban meghalt Szendrey István aranyokleveles erdőmérnök, ny. tanszékvezető egyetemi tanár, a Nyugat-Magyarországi Egyetem díszdoktora, a kémia tudomány kandidátusa. Emberöltőnyi időn át oktatta az Erdőmérnöki és a Faipari Mérnöki Kar hallgatóit a kémia tudományára. Tanítványai körében népszerű, szeretett oktató volt. Ezért részletesebben megemlékezünk szakmai pályafutásáról.

Karcagon született 1922-ben, erdőmérnöki oklevelét 1948-ban szerezte meg Sopronban. A Talajtani Tanszéken kezdte meg munkáját, ahol 1948-49-ben tanársegédként, majd adjunktusként dolgozott. 1950-1955 között szintén adjunktusként folytatta oktatói tevékenységét a miskolci Nehézipari Műszaki Egyetemen, s közben műszaki doktori címet szerzett.

1955-57-ben az ERTI tudományos munkatársa volt, s részt vett az izotóplaboratórium létrehozásában és az ilyen irányú talajtani kutatásokban. A 60-as években még tovább mélyítette tudását az izotópok és az izotópos műszerek alkalmazása terén.

1957-ben visszatért Sopronba, ahol a Kémia Tanszék adjunktusaként, majd tanszékvezető docenseként, végül 1964-től 1988-ban történt nyugállományba vonulásáig tanszékvezető egyetemi tanárként dolgozott. Közben 1975-76-ban az Üzemtani Tanszéknek, 1981-83-ban pedig a Termőhelyismerettani Tanszéknek is megbízott vezetője volt. 1969-70-ben UNESCO-ösztöndíjasként Bécsben folytatott tanulmányokat.

Igényes oktató és kiváló előadó volt, aki meg tudta szeretetni hallgatóival a kémiát. Új tantárgyként vezette be a Faipari technológia I. és II., valamint a Biokémia tantárgyakat, amelyeket azután saját maga oktatott.

Tanszékvezetői munkája mellett az egyetem irányításából is kivette a részét: 1972-75-ben az Erdőmérnöki Kar dékánhelyettese, 1975-78-ban dékánja volt.

Professzorként széles körű kutatómunkával alapozta meg és fejlesztette tantárgyait. A műszeres analitika, a ra-

dioizotópok erdészeti alkalmazása, a faipari hulladékok hasznosítása, a műanyagok faipari alkalmazása, valamint a gyorsan növvő fajok biokémiája terén alkotott maradandót. Részt vett a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség erdészeti jellegű nemzetközi munkájában, a lignin és az elfásodás biokémiájának kutatásában. Tanulmányozta a cellulózipar fejlesztésének lehetőségeit a dendromassza jobb hasznosításával kapcsolatban.

Életműve elismeréseként a *Nyugat-Magyarországi Egyetem 2003-ban* a „doctor honoris causa” címet adományozta Szendrey István részére.

A kiváló professzort a soproni Szent Mihály temetőben helyezték végső nyugalomra. Temetésekor tanszéki utóda, Prof. Dr. Albert Levente, a NYME soproni Kémiai Intézetének igazgató tanára búcsúztatta. Ez a kis megemlékezés is az ő beszéde alapján íródott.

Stádel Károly (1942 - 2005)

Győrben 63 éves korában váratlanul meghalt Stádel Károly Kaán-díjas ny. ker. vez. erdész. 1942-ben született, erdésztechnikusi oklevelét 1960-ban szerezte meg Sopronban.

Egész szakmai pályafutása szűkebb pátriájához, a *Kisalföldhöz* fűződött: előbb a Kisalföldi Erdőgazdaság Rt. (jogelődje) lébenyi, majd 1963-tól koronói kerületében dolgozott kerületvezető erdészként nyugállományba vonulásáig. Részt vett a Hanság fásításában és a mezővédő erdősáv-rendszer kialakításában, s ellátta a környező termelőszövetkezetek erdészeti szakirányítását is.

Nevét azok a *nagyarányú, sikeres erdőtelepítések* tették széles körben közismertté a szakmában, amelyeket *a saját maga által kidolgozott technológiával* akácmag-vetéssel létesített a mezőgazdasági termelésből kivont kisalföldi területeken. Ezt az innovatív alkotó tevékenységet előbb állami és szakirányító erdészként, majd nyugállományba vonulása után vállalkozóként végezte, mígnem beteg, elfáradt szíve felmondta a szolgálatot.

Tevékeny, agilis tagja volt a szakmai közéletnek is, mivel elnyerte szaktársai bizalmát és szeretetét: higgadt, okos, szorgalmas, jó kedélyű, kollegiális, ízig-vérig erdész mentalitású, széles körben ismert jó szakember volt.

1974-től az Országos Erdészeti Egyesület /OEE/ győri helyi csoportjának vezetőségi tagja volt, 1975-től 1990-ig magának az OEE-nek országos elnökségi tagja, 1985-1990 között pedig *erdész-alelnöke* volt. 1975-től 1990-ig „Az Erdő” c. egyesületi folyóirat szerkesztő bizottságának is tagja volt. *Egyesületi funkcióiban mindig azért dolgozott, hogy az OEE tagságának zömét kitevő középfokú végzettségű szakemberek megfelelő kékviseletet és súlyt kapjanak a szakmai közéletben.*

Hosszú időn át kifejtett kimagasló szakmai és egyesületi munkásságának elismeréseként 1999-ben *tüntették ki az OEE Kaán Károly Emlékérmével.*

Stádel Károlyt széles körű részvétől kísérve Győrben, a híres elődök, a gyáralapító Stádel-család sírboltjában helyezték végső nyugalomra.

*

Budapesten meghalt Szabó Károly gyémántokleveles erdőmérnök, aki 1918-ban Nemestördemencen született, oklevelét pedig 1943-ban szerezte meg Sopronban. Szakmai pályafutása nagy részben az erdészeti műszaki munkákhoz, az Erdészeti és Faipari Tervező Irodához kötődött, annak osztályvezetőjeként vonult nyugállományba. Hamvait a Kerepesi-temető szóróparcellájában adták át az elmulásnak.

Ugyancsak Budapesten halt meg Tanaszi György aranyokleveles erdőmérnök, aki 1930-ban Berettyóújfalun született, oklevelét, pedig 1953-ban szerezte meg Sopronban. Szakmai pályafutása nagyobb részben a Budapesti Áll. Erdőrendezőséghez és az erdőfelügyelethez kapcsolódott; 23 éven át, nyugállományba vonulásáig ennek is volt igazgatója. Budakeszin temették el a református egyház szertartása szerint. Ravatalánál Marschall Tamás, az ÁESZ Központ ny. fősztályvezetője búcsúztatta.

Balassagyarmaton hosszabb betegeskedés után 74 éves korában meghalt Makóy Oszkár aranyokleveles erdőmérnök, aki 1931-ben Bustyaházán született, oklevelét pedig 1954-ben szerezte meg Sopronban. Szakmai pályafutása Balassagyarmathoz kötődött, az ottani erdőgazdasági igazgatóságon dolgozott előbb műszaki, gépesítési munkakörben, majd vállalati igazgató-

ként 1968-tól egészen 1987-ben történt nyugállományba vonulásáig. Az Ipoly Erdő Rt. halottjaként helyezték el hamvait a balassagyarmati temetőben a római katolikus egyház szertartása szerint.

Tragikus módon halt meg Torma Zsolt erdőmérnök, a Gemenci Erdő- és Vadgazdaság Rt. erdőgazdálkodási előadója, aki 1974-ben született és 1999-ben szerezte meg oklevelét Sopronban. Tamási otthonában vadászpuskájával önkéntesül vetett véget életének. Tamásiban temették el.

Kiss Endre (1925 - 2005)

Néhány nappal 80. születésnapja előtt, hosszú szenvedés után, gyógyíthatatlannak bizonyult súlyos betegség következtében váci otthonában elhunyt Kiss Endre aranyokleveles erdőmérnök.

Resicabányán született 1925-ben. Nehéz, küzdelmes fiatalkora volt, mert bánya- és erdőmérnök édesapját még kisgyermek korában elvesztette, s özvegy édesanyja nevelte fel öccsével együtt.

Soproni erdőmérnök-hallgatóként is minden munkaalkalmat megragadott, hogy a tanulmányainak folytatásához szükséges pénzt elő tudja teremteni. *Oklevelét 1951 februárjában szerezte meg.*

Szakmai pályafutását a Geodéziai és Térképészeti Vállalatnál kezdte el, s ott dolgozott különböző mérnöki munkakörökben 1964-ig. Ekkor lépett át az Állami Erdőrendezőséghez, annak váci irodájához. *Terepi erdőrendezőként dolgozott* (főként a borsányi és cserhádi erdőkben) egészen 1986 januárjában történt nyugállományba vonulásáig. Szakértelmét azonban még nyugdíjasként is gyakran igénybe vették, egészen az 1990-es évek közepéig.

Munkatársai tisztelték rendkívül alapos mérnöki munkájáért és szerették közvetlen, kedves és korrekt személyiségéért.

Hamvait széles körű részvétől kísérve a Vác-alsóvárosi temetőben helyezték végső nyugalomra, az evangélikus egyház szertartása szerint. Ravatalánál az egykori évfolyamtársak nevében Mohi György erdőmérnök, volt munkatársai nevében pedig Raszler József, az ÁESZ Váci Erdőtervezési Irodájának igazgatóhelyettese búcsúztatta.

Dr. K. P.

Új kiadványok

Az MTA Erdészeti Bizottsága „Erdő- és fagazdaságunk időszéri kérdései” címmel 411 oldalas tanulmánykötetet jelentetett meg Solymos Rezső akadémikus szerkesztésében, amelynek alapját a 2003-2004-ben lebonyolított, közismert erdészeti- és fatudományi fórumokon elhangzott előadások képezik.

Igen szép és érdekes, színes, csaknem 600 db. képpel szemléletessé tett 240 oldalas kötetet adott ki a Mecseki Erdészeti Rt. Szerkesztését még az a Túrós László erdőmérnök kezdte meg, akinek sajnálatos, váratlan haláláról lapunkban is hírt adtunk. A tartalom méltó a kötet „Erdei kincseskönyv” címéhez és a látványos, élvezetes kivitelhez.

A MEFA RT. működésének mottójával „Természetes úton...” címmel egy szép színes leporellót is közreadott, amelyben a cég erdő- és vadgazdálkodásáról és közjóléti célú erdőgazdálkodásáról ad tömör tájékoztatást.

Az OEE idei Vas megyei vándorgyűlése alkalmából ugyancsak nagyon szép, számos színes fotóval és festményreprodukcióval díszített 79 oldalas könyvet adott ki „Jeli erdei varázslat” címmel a Szombathelyi Erdészeti Rt. az ugyancsak szombathelyi B. K. L. Kiadóval közösen.

Monumentális kötetet jelentetett meg „A Bükki Nemzeti Park. Hegyek, erdők, emberek” címmel a B. N. P. Igazgatósága. A 621 oldalas, rengeteg fekete-fehér ábrával és számos színes belívrrel szemléletessé tett kötet 39 szerzőjének munkáját Baráz Csaba fogta össze szerkesztőként. A B. N. P. I. számos más, szép és értékes kiadványa közül kiemeljük még a „Rejtektől Tárkányig” című, 136 oldalas helyismereti kézikönyvet, amely a Déli-Bükkre vonatkozó számos információt nyújt írásban és képben.

Közbevetve megjegyezzük, hogy a P. N. P. I. a nemzeti parkról 50 perces videofilmet is készített, valamint egy 20 perceset „Színek szárnyán” címmel, amely a nappali lepkék védelmét kívánja elősegíteni.

A Szaktudás Kiadó jelentette meg dr. Pájer Józsefnek, a NYME-EK tanácskezelő egyetemi docensének „Természetvédelem az ezredfordulón” című, 151 oldalas könyvét.

Az Országos Erdészeti Egyesület adta ki a „Gyökerek és lombok” c. könyvsorozat 4. kötetét Pápai Gábor szerkesztésében. A könyv hét erdőmérnök és egy bányamérnök életútját mutatja be, az előző kötetekhez hasonló módon, interjúk formájában.

Az Állami Privatizációs és Vagyongazdálkodási Rt. Kommunikációs és Nemzetközi Igazgatósága szép, tartalmas és fontos (mert ma már erdészettörténeti dokumentum jelentőségű) 30 oldalas füzetet jelentetett meg „Az erdőgazdasági társaságok elmúlt 10 éve” címmel. A füzet nem csak részvénytársaságaink működésének legfontosabb adatait rögzíti az utókor számára, hanem tükrözi azt az erdészeti politikát is, amelyet az ÁPV Rt. folytatott, s amely a rendszerváltást követően egy bő évtizeden keresztül meghatározó volt a magyar erdészet egésze szempontjából ugyancsak meghatározó jelentőségű állami szektor arcúlat, tevékenysége szempontjából.

Anyagtörklődés miatt egyes művek ismertetésére a továbbiakban tudunk visszatérni.

Magyar erdők

Igen szép, színes, 48 + 4 oldalas, számos fotóval és más ábrával szemléletessé tett ismertető füzet készült a magyar erdőkről és erdőgazdálkodásról az Állami Erdészeti Szolgálat szellemi műhelyében, amit azután az Ipoly Erdő Rt. adott ki.

„E kiadványon keresztül szeretnénk kevésbé szakmai, inkább közérthető nyelven bemutatni a magyar erdőket, sokrétű funkciójukat, a bennük folyó gazdálkodás elveit, s mindezek történelmi, erdészeti politikai, intézményi és jogi hátterét. Tesszük ezt, felépítését tekintve úgy, hogy könnyen átlátható és érthető, lehetőleg a társadalom minden csoportja és korosztálya számára forgatható információforrást teremtsünk.” – így határozta meg a kiadvány célját, tartalmát és jellegét az előszóban Wisnovszky Károly, az ÁESZ főigazgatója.

A füzet 16 fejezetre tagolva nyújt tájékoztatást az erdők kialakulásáról, a legfontosabb erdőtársulásokról, az erdőben folytatott jóléti célú erdőgazdálkodásról és természetvédelemről s vad-

gazdálkodásról. Ismerteti a fenntartható gazdálkodás elvén alapuló mai erdészeti politika, a 2015-ig szóló Nemzeti Erdőprogram céljait és a végrehajtásra hivatott intézményrendszert. Bemutatja az ország erdőterületének (folyamatosan növekvő irányzatú) változását, s áttekintést ad szakoktatásunk és erdészeti kutatásunk helyzetéről is.

Két kis segédfejezet zárja a füzetet: a szakkifejezések magyarázata, valamint a legfontosabb szakmai intézmények címjegyzéke. A füzet megalkotója, szerkesztője Kovacevics Pál erdőmérnök.

Környezetvédelmi kézikönyv

Az operatív környezetvédelem egyik legfontosabb pillérét az önkormányzatok jelentik. Ebben a tekintetben – a lakosság, a civil szervezetek elvárásain túlmenően – a jogszabályok hatalmas terhet raknak az egyébként többnyire létszám- és pénzhiánnyal küzdő helyi önkormányzatok vállára.

Ilyen nehéz helyzetben jól jön a segítség minden formája. A szakmai segítség céljával bocsátotta útjára a Magyarországi Zöld Kereszt Egyesület az „Önkormányzati környezetvédelmi kézikönyv” című 62 oldalas kis füzetét, amelynek szerzője Csapóné Felleg Ágota szakértő.

A tartalomról – amely jórészt a vonatkozó jogszabályok közérthető és szerkesztett feldolgozásán alapszik – tájékoztatást nyújthat a négy főfejezet címe: I. A település irányítása és a környezetvédelem. II. A települések állapotát befolyásoló környezeti tényezők javításának lehetőségei. III. A természeti környezet védelme. IV. A települések kiemelt környezetvédelmi feladatai.

A főfejezetek után érdekes és értékes irodalomjegyzék következik. A mellékletek közül kiemeljük a 7. számút, amely táblázatos formában nyújt jó áttekintést a különböző jogszabályokról és azok tartalmáról.

Tekintettel különösen a III. és IV. főfejezetre, a füzetet tudjuk ajánlani mind erdészeti, mind faipari olvasóinknak is.

k. p.

Mai kulcsszó: EU támogatás

Hazánk 2004. május 1. óta tagja az Európai Uniónak, egy csaknem ötszázmillió fogyasztót magába foglaló egységes gazdasági rendszernek. Ez a tény alapvetően új helyzetet teremtett a hazai termelés és kereskedelem, s a területfejlesztés vonatkozásában is. Közepes vagy talán még annál is szolidabb fejlettségű orszákként kell egy közös szorítóban bokszolnunk a Föld gazdaságilag (is) legfejlettebb, legerősebb társadalmi közé tartozó országokkal.

Tisztában vannak ezzel Brüsszelben is. Ezért az EU közös kasszájából a támogatások széles skálájával igyekeznek bennünket segíteni a versenyben maradásban és a felzárkózásban. Különösen vonatkozik ez a sok betegséggel küszködő magyar agráriumra, amelybe szakmánk is tartozik.

*

Ezek az EU-s és a hozzájuk részben kapcsolódó nemzeti támogatások ma már olyan sokrétű, bonyolult rendszert alkotnak, hogy ember legyen a talpán, aki ebben el tud igazodni. Különösen így van ezzel az az ember, aki nem a papírok, hanem a munka világában él, s akinek nem az a fő dolga, hogy reggeltől estig a jogszabályokat bújjá.

Márpedig el kell tudni igazodni, mert aki erre nem képes, az nem jut

hozzá a nagy húsosfazékhoz, az életet jelentő pénzhez és felkopik az álla.

Ezt a tájékozódást az állam számos felvilágosító, eligazító kiadvánnyal (is) igyekszik elősegíteni.

*

Ezek közé a tájékoztató kiadványok, közé tartozik az a 80 oldalas kis kötet is, amely az „EU Családi Kézikönyv a vidéki kis- és középvállalkozók tájékoztatására” címet viseli. Tizenöt szerzőjének munkáját dr. Bérci Gyula, a mezőgazdasági tudományok kandidátusa fogta össze szerkesztőként. Felelős kiadója (még 2004-ben) a Tudományos Technológiai és Ipari Parkok Szövetsége, amelynek Bérci úr az üv. elnöke.

A füzet azokat a támogatási lehetőségeket ismerteti, amelyek pénzügyi forrása az EU részéről az Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garancia Alap – röviden EMOGA –, valamint részben az EU Strukturális Alapok és Kohéziós Alap.

*

Az ismertetett támogatási rendszer közvetlenül is és közvetve is több ponton érinti az erdészetet is. Pályázati lehetőség például az erdészeti célokat szolgáló külterületi utak építése és felújítása, valamint a mezőgazdasági

hasznosítás alatt álló területen történő erdőesítés. A közvetett lehetőségeket kinek-kinek magának kell ügyesen megtalálnia a rendszerben, például az agrár-környezetgazdálkodás vagy a Regionális Operatív Programok területén. Szemesnek áll a világ!

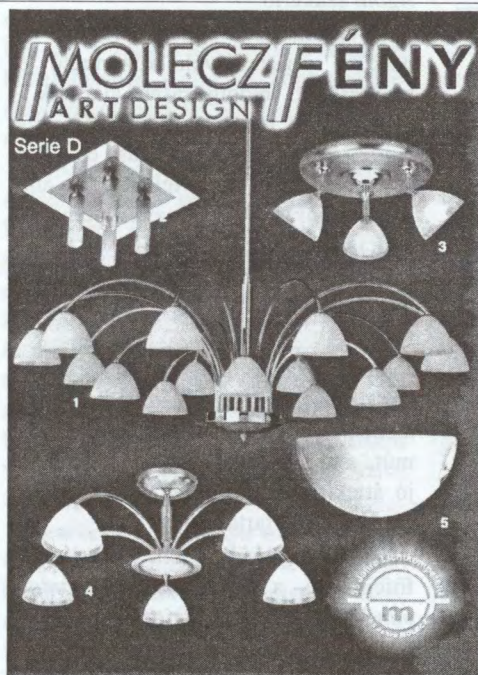
*

A füzet lapozgatása-olvasgatása különféle gondolatokat kelthet az emberben. Például: a dohánytermelők az EU-ban kiemelt támogatást élveznek, s nem csekély a nemzeti támogatásuk sem. E közben a másik oldalon nagy csinnadrattát csapunk és állami intézkedéseket tapasztalhatunk a dohányzás visszaszorítására. Ilyen logikával akár a vadkender- (Cannabis-) termelést is támogathatnák.

Egyáltalán: felmerül az is, hogy tulajdonképpen mi az, amit még nem támogatnak a mezőgazdaság terén, s ehhez képest az erdészet miért szerepel ilyen szűkmarkú kiosztásban a rendszerben? Ki ezért a felelős? Vagy talán rongyos fenekű Krőzusként – miként anno, úgy most is – vállaljuk, hogy minden gondunkat-bajunkat segítség nélkül, saját erőnkől megoldjuk?

Kis ismertetőnk végén arra hívjuk fel a figyelmet, hogy nem csak eligazodni, de pályázni is tudni kell!

K. P.

A 7000 lámpa, csillár és világítótest háza!

Szeretné egy helyen látni az összes lámpát, csillárt és világítótestet, amely csak elképzelhető?

Mi: a budapesti Molecz-Fény, kívánságát ezentúl teljesíthetjük. A Molecz cég Ausztria legnagyobb lámpagyártó vállalata és világsszer- te majdnem minden kontinensen sikeresen működik. Így biztos lehet abban, hogy kompetens partnerrel áll szemben.

Címünk: **MOLECZ FÉNY CSILLÁRÁRUHÁZ**

1113 Budapest, Karolina út 17.

Telefon: 385 22 12. Tel/fax: 385-16-42

Mintatermünkben 800 m²-en 7000 féle világítási cikk között válogathatnak.

Az EFDSZ tagjai számára az alábbi vásárlási kedvezményt biztosítjuk vásárlásonként:

20.000 Ft feletti vásárlásnál -5%. 100.000 Ft felett -10%.

150.000 Ft felett -15% engedményt adunk.

A 197. tanévzárás

Sopronban a Nyugat-Magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Karán június 24-én hagyományos módon tanévzáró-diplomaosztó nyilvános kari tanácsulással zárult őszi intézményünk 197. tanéve. A helyszín ez alkalommal – részben már szintén hagyományos módon – az Ady Endre úti Gyerme- és Ifjúsági Központ nagyterme volt (röviden: GYIK, amit az idősebb korosztályok még SOTEX Kultúrház néven őriznek emlékeztükben).

*

Az ünnepélyes rendezvény az egyetemi zászlók és az elnökségi tagok bevonulása, valamint a Himnusz közös elénekzése után Prof. Dr. Nahlik Andrásnak, a NYME rektorhelyettesének üdvözlő beszédével vette kezdetét. Mivel ennek az ünnepségnek, mint minden egyetemi tanévzárónak elsősorban a most végzett, frissen diplomázott fiatalok voltak a főszereplői, a rektorhelyettes főként hozzájuk intézte szavait. Szakmát, önállóságot és hagyománytisztetletet tanulhattak Sopronban, mondotta. Éljenek mindezzel bátran az életben, de ugyanakkor alázattal is az emberek iránt, a nemzet iránt. Figyelmeztette arra a fiatal mérnököket, hogy *napjainkban az érvényesülés fontos tényezője a továbbtanulás és ebből a szempontból /is/ az Alma Mater mindig szeretettel várja vissza egykori növendékeit.*

*

Ünnepi tanévzáró beszédet Prof. Dr. Mészáros Károly kari dékán mondott. Ebben áttekintette és értékelte a most lezárult tanév fontosabb fejleményeit. Elmondta többek között, hogy a hazai felsőfokú oktatás reformját meghatározó un. Bolognai folyamat részeként elkészült a Karon működtetésre szánt öt alapszak tartalmi alapanyaga, amely már a főhatósági felülvizsgálat szakaszában van. Továbbá: a most végzettekkel „kifutott” a távképzés keretében működött csikszeredai vadgazda mérnöki

szak; az ilyen irányú feladatokat az erdélyi Sapientia Tudományegyetem veszi át.

A dékán a Kar eredményei között könyvelte el, hogy Prof. Dr. Mátyás Csaba intézetigazgató egyetemi tanárt a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagjai közé választotta, valamint, hogy ez alkalommal hét Ph.D doktort tudnak avatni. Öröndöztet, hogy a Kar topográfiai értelemben is tovább tud bővülni, mivel az egyetemnek módjában volt az Erzsébet-kertben egy nyolc tantermes épület felépítéséhez alkalmas területrezt megvásárolni. Többek között ez a tény is illusztrálja azt az egyre erősödő kapcsolatot, ami az egyetem és Sopron városa között fennáll. Ezért a dékán köszönetét fejezte ki a várost az elnökségben képviselő Kalmár István alpolgármester irányában.

*

Miután egy erdőmérnök-hallgató elszavalta Prof. Dr. Albert Levente intézetigazgató egyetemi tanár „*Ne siess!*” c. szép versét, a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium képviselőjében dr. Mikó Zoltán főosztályvezető üdvözölte az ünnepség résztvevőit. Felhívta a frissen diplomázott fiatalok figyelmét arra, hogy munkájuk megkezdéséhez jó segítséget nyújt majd az a Nemzeti Erdőprogram, amely éppen az egyetem, az Erdőmérnöki Kar közreműködésével készült el.

*

Ezek után került sor a mérnöki fogadalom letételére, amit dr. Varga Szabolcs általános és oktatási dékánhelyettes vezetett le, majd a dékán átadta a végzetteknek oklevelüket. A végzettek száma az idén a következőképpen alakult.

Okleveles erdőmérnök 41 fő (ebből 4 nő, 9%). Okleveles környezetmérnök 22 fő (ebből 12 nő, 54%). Vadgazda mérnök 53 fő (ebből 12 nő, 23%). Csikszeredai képzésű vadgazda mérnök 31 fő (ebből 3 nő, 10%). Szakirányú továbbképzés eredmé-

nyeként környezetirányítási szakértő 22 fő (ebből 7 nő, 33%).

A végzetek nevében Kovács Krisztián erdőmérnök mondott köszönetet és felerősítette az egyetemi zászlóra kollektívájuk emlékszalagját.

*

A soproni Katedra Együttes által előadott szép kis zeneszám után egyéb címek és oklevelek, kitüntetések átadására került sor. Professor emeritus címet kapott két nyugállományú egyetemi tanár: dr. Horváth Jenő, a matematika tudomány és dr. Németh Károly, a műszaki tudomány doktora.

Habilitált doktori címet kapott az Erdőmérnöki Karról Konkoly né dr. Gyuró Éva egyetemi docens, valamint dr. Nemcsics Ákos, a Budapesti Műszaki Főiskola tanára.

A NYME Doktori Tanácsának döntése alapján Ph.D doktorrá avatták: Bíró Boglárka, Illés Gábor, László Richárd, Marosán Miklós, Németh Csaba, Nyári László, Sándor László és Szemereyné Szontagh Rita okl. erdőmérnököt, valamint Cseh Sándor okl. meteorológust és Csiszár Ágnes középiskolai tanárt.

Címzetes egyetemi tanár lett dr. Führer Ernő okl. erdőmérnök, az ERTI főigazgatója.

Címzetes egyetemi docens lett: dr. Borovics Attila, dr. Kovács Mátyás, dr. Markovics Tibor, Ormos Balázs és dr. Takács László okl. erdőmérnök és dr. Fekete Gyula okl. gépészmérnök (a Mezőgazdasági Gépgyártók Országos Szövetségének főtákar).

Mestertanári címet kapott: Walterné dr. Illés Valéria egyetemi adjunktus.

„Pro Silvicultura Natura et Venatoria” Kari Dísztört, mint kitüntetés kapott: Barátossy Gábor okl. erdőmérnök, az FVM Erdészeti Főosztály ny. vezetője, a Franciaországban élő dr. Tóth János c. egyetemi tanár és vitéz Váry József, a C. I. C. örökös tagja.

A továbbiakban még 18 egyetemi oktató, dolgozó és hallgató részesült különféle egyetemi kitüntetésben, illetve jutalomban. A felemelő hangulatú kari tanévzáró ünnepség az Erdészimnusz elénklésével ért véget.

Dr. Király Pál

Albert Levente:

Ne siess!

Végzős hallgatóimnak, 2005

Várd ki a harangszó végét,

Ne siess!

Ne félj a töredékekből

Kapkodva életet,

Hamis közelségek

Szakadékaiba szorulva

Engedd el a zsákmányt,

Keresd az embereket!

Várd ki a harangszó végét,

Ne siess!

Ne szemlélj fal mellett osonva

Kívülről az életet,

Vállald fel, éld meg,

Tedd, amit kell, amit lehet,

Ha nem, magad gyalázod meg

Az emlékedet.

Várd ki a harangszó végét

Ne siess!

Ne csak értsd,

Érezd is az életet,

Szíveddel legyen teljes

Minden pillanat,

Repülj, érezd, hogy

Fény simogatja az arcodat.

(A vers költője Prof. Dr. Albert Levente, a Nyugat-Magyarországi Egyetem intézetigazgató egyetemi tanára. A művet a „Vivat Academia” c. egyetemi lap 2005. évi 2. számából vettük át.)

Hírek

Kitüntetések. A köztársasági elnök dr. Szabó Gyula okl. erdőmérnököt, a NYME székesfehérvári Geoinformatikai Faiskolai Kar tanárát, több ciklusban főigazgató-helyettesét kiemelkedően eredményes felsőoktatási, tudományszervezői, szakmai és vezetői munkásságának elismeréseként 70. születésnapja és nyugállományba vonulása alkalmából a Magyar Köztársasági Arany Érdemkeresztrel tüntette ki.

A köztársasági elnök dr.h.c. dr. Gencsi László okl. erdőmérnököt, a mezőgazdasági (erdészet) tudomány kandidátusát, a NYME ny. tanszék-vezető egyetemi tanárát több mint négy évtizeden át magas színvonalon folytatott, eredményes szakmai, oktatói és tudományos tevékenysége elismeréseként, 80. születésnapja alkalmából a Magyar Köztársasági Ezüst Érdemkeresztrel tüntette ki.

A köztársasági elnök Prof.dr. Horváth Béla okl. gépészmérnök, a mezőgazdasági tudomány kandidátusa, Pattantyus-díjas, a NYME Erdé-

Vadász fesztivál

Gödön, a Nemeskéri-Kiss kúriában július 3-án nagyszabású nyári fesztivált rendeztek vadászok, erdészek és a természetet szerető más személyek részére, s részvételével.

A rendezvény fő attrakciója a nemzetközi szarvasbőgő verseny volt, hét ország versenyzőinek részvételével. Ezen túlmenően volt faszobor faragó verseny (rönkből, motorfűrészsel), vadászkutya-, vadászmadár- és vadászgörcény-bemutató, vadászíjászat, lézeres lövészet, divatbemutató és paintball. S mindez ingyen, mert a kúria mecénási tulajdonságáról ismert tulajdonosa: Murvai Zoltán úr nagyvonalúságának köszönhetően a belépés mindenki számára díjtan volt.

Persze, pénzköltésre azért így is volt lehetőség, mert volt vadászati ruházat, felszerelés és ajándéktárgy vásár is. Továbbá képző- és iparművészeti alkotások, új és antikvár vadászkönyvek kiállítása és vására is. Ám, ha valakinek

nem futotta volna a pénztárcájából a kultúrára, az sem maradt hoppon, mert a kúria galériájában Johann Elias Ridinger /1698-1767/ német festő, grafikus és rézmetsző eredeti alkotásainak gyűjteményes kiállításában és Fábán Dénes Zoltán gödöllői művész olajfestményeiben gyönyörködhetett.

Murvai úr gondolt a felnőttekkel érkező gyermekekre is, akiket külön szórakoztató program várt, de részt vehettek a nekik rendezett vadászíjászon is.

Ha valaki mindezen mozgalmasságok közben kissé elpilledt volna, annak sem kellett feladnia a további részvételt. Ugyanis volt amatőr bográcsos vadpörkölt-főző verseny is, amelynek során a versenyzők jó szívet kínáltak megízlelésre finomságaikat. (Úgy tudjuk, hogy emberáldozata nem volt a „kóstoló versenynek”). A gasztronómiai élvezeteket tovább fokozta, hogy a jóféle étkekre lehetett hörpinteni azok-

ból a fősleges borokból is, amelyek díjat nyertek az Ordo Vini Venatorum Vadászborrend által meghirdetett „Vadászok Bora” címért folytatott versenyen.

Arról viszont a hölgyvadászok és vadászfeleségek igyekeztek gondoskodni, hogy lehetőleg ennek az utóbbi nemes versengésnek se legyen sok áldozata. Ezért erre a célra a kiírt pogácsa-sütő versenyre sült terméküket áldozták fel a közétvágy oltárán. Azt tudjuk, hogy a pogácsák különlegese és finomak voltak, de azt nem, hogy bírták-e a versenyt a borkóstolással.

Rövidke tudósításunkat mi mással fejezhetnénk be, mint ezzel: reméljük, hogy 2006-ban is lesz hasonló vadász fesztivál a gödi Nemeskéri-Kiss kúriában!

K. P.

szeti-Műszaki és Környezettechnikai Intézetének és egyben Géptani Tan-
székének igazgató tanára részére
szakmai, tudományos és vezetői
munkássága, s szakmai közéleti tevé-
kenysége elismerésül a *Magyar
Köztársasági Érdemrend tisztí-
keresztjét* adományozta.

*

A PEFC, vagyis a Pán-Európai Erdő-
tanúsítási Rendszer Magyarországi
Egyesülete *elnökségébe* választotta
Herczeg Miklós erdőmérnököt, Szak-
szervezetünk főtítkárá.

*

Személyi hír. A Nemzeti Földalapke-
zelő Szervezet elnöke *Halász Gábor*
erdőmérnököt, a Szervezet elnökhe-
lyettesét nyugállományba vonulására
való tekintettel e beosztásából fel-
mentette és közszolgálati jogviszo-
nyát 2005. október 1-i hatállyal meg-
szüntette; továbbá a felmondási idő
tartamára a munkavégzési kötelezett-
ség alól mentesítette.

*

Ismét Sportnapok. Szakszerveze-
tünk a Mecseki Erdészeti Rt., mint
lebonyolító házigazda közreműködé-
sével *Pécsett* rendezte meg a *X. Or-
szágos Erdészeti és Faipari Sportna-
pokot* augusztus 25-27-én. Az eddigi
hagyományos versenyszámok tovább
bővülnek tízre, tornász és atlétikai
versenyszámokkal és koronglövés-
szettel. Az eredményhirdetésre a ter-
vek szerint VIII. 26-án, pénteken ke-
rül sor. A kis jubileum alkalmából fo-
tókiallítást is rendeznek az elmúlt tíz
év versenyén készült fényképekből.

*

Egy kis jubileum. Tíz éve kezdődött
el Sopronban a mai Nyugat-Magyar-
országi Egyetemen a *közgazdasági
képzés*. Az Erzsébet utca 9. szám
alatti egykori pénzügyi palota épüle-
tében működő karnak ma már 3.200
hallgatója van. A kar ünnepi rendez-
vénysorozattal emlékezik meg jubile-
umáról, és ennek keretében nyitották
meg a Közgazdász Klubot is, amelyet

a tervek szerint a soproni értelmiségi
közélet egyik centrumának szánnak.

*

Gödöllőn harminc éves a mezőgaz-
dasági környezetvédelmi szakmérnök
képzés. A mai Szent István Egyetem
(SZIE) jogelődjén, a Gödöllői Agrár-
tudományi Egyetemen szervezett
posztgraduális képzésen eddig
337-en szereztek oklevelet, közöttük
számos erdőmérnök is. Az évforduló
alkalmából tudományos tanácskozást
szervezett a SZIE, amelyen áttekin-
tették a szak létrehozásának előzmé-
nyeit és addigi útját. *Dr. Persányi*
Miklós környezetvédelmi és vízügyi
miniszter (maga is a szak egykori
hallgatója) pedig tájékoztatást adott
tárcájának tevékenységéről, jelenlegi
legfontosabb feladatairól. A szakon
2002 óta végzetteteket *mezőgazdasági
környezetgazdálkodási szakmérnök-
nek* nevezik.

*

Új üzemi múzeum. Lentiben az er-
dei vasút végállomásánál a Zalaerdő
Rt. három helyiségből álló múzeumot
létesített, mely tárgyi emlékeken és
dokumentumokon keresztül ad íze-
lőt a göcseji erdőgazdasági tájon
folytatott nagy múltú erdőgazdálko-
dás, természetvédelem, a híres lenti
fűrészüzem és az erdei vasút gazdag
történetéből. A kiállítás a *„Göcsej
kincsei, az erdő és fa”* címet viseli és
szép, értékes 36 oldalas útmutató is
segíti az érdeklődőket megismerésé-
ben. Összeállítója és egyben az egész
kiállítás egyik fő létrehozója *dr.
Baráth László* erdőmérnök.

*

Az erdő régészete. A soproni Erdé-
szeti Múzeumban több szerv közre-
működésével tudományos konferen-
ciát bonyolítottak le *„Az erdő és fa
régészete és néprajza (kézműipar-tör-
téneti megközelítésben)”* címmel. A
több tudományág ide vágó eredmé-
nyeit felölelő kétnapos rendezvényen
három szekcióban összesen 18 elő-
adás hangzott el. A Múzeum a konfe-
renciát követően időszakos kiállítást
rendezett *Grosser-Gerő Gusztáv*

(1856-1910) erdőmérnök és fia, ifj.
Gerő Gusztáv (1889-1979) festőmű-
vész, tanár festményeiből *„Felvidéki
gyökerek, avagy Selmebánya ké-
pekben”* címmel.

*

Fa-fotó kiállítás. *Detrich Miklós* ter-
mészetfotós, a „Fagazdasági Híradó”
(Kaposvár) főszerkesztőjének fotog-
ráfusi munkásságát már mi is méltat-
tuk lapunkban és szép képeiből is
már nem egyet közöltünk. *„Évszáza-
dos somogyi fák”* c. képsorozatából a
közelmúltban kiállítást rendezett a
kaposvári Zrinyi Ilona Ált. Iskola is
és a Kodály Zoltán Ének-zenei Ált.
Iskola is.

*

Erdőtermészetesség, pontosabban
*„Magyarország erdeinek természe-
tessége”* címmel előadó- és vitaülést
szervezett Sopronban a Kaán Károly
Erdészeti és Természetvédelmi Egye-
sület.

*

A biomassza erőművi hasznosításá-
nak kérdéseiről rendezett konferen-
ciát *Pécsett* a Pannon Power Pécsi Erő-
mű, valamint a WWF Magyarország
környezetvédő társadalmi szervezet.

*

Szemétkiállítás. Gödöllőn a Petőfi
Sándor Művelődési Központban több
környezetvédő szervezet kiállítást
rendezett olyan fényképekből, ame-
lyeket a város környékén felfedezett
illegális személerakó helyekről ké-
szítettek. Továbbá olyan szobrokból
és hasonló „alkotásokból”, amelyeket
a gödöllői erdőkből összegyűjtött
szemétből készítettek a természetba-
rátok.

*

Bútorpláza Törökbálinton. Az M1
autópálya mentén létre jött budaörsi
nagy áruház-centrum közelében épí-
tette fel a svájci-magyar Tisri Rt. a
Max-City lakberendezési béráru-
házat. A 6 milliárd forintért épített 30
ezer m² alapterületű bútorplázában
103 kis- és középvállalkozás bérelt

lakberendezési üzlethelyiséget. A svéd IKEA mellett ez a másik legnagyobb bútor- és lakberendezési bevásárlóközpont Magyarországon.

*

Az 50 év feletti munkanélküliek foglalkoztatásának elősegítésére komplex központi program indult. Ilyen munkaerő felvétele esetén a Munkaerőpiaci Alap átvállalja (legfeljebb) egy évre a munkáltatótól a társadalombiztosítási járuléknak legalább a felét. Kísérleteznek a három hónapos *próbamunka* bevezetésével is: erre az időre a teljes bérköltséget és a teljes járulékoszeget átvállalják a munkáltatótól (max. 90 ezer Ft keresetig), s a tartós foglalkoztatást további támogatásokkal is segítik

*

Nagyragadozók erdeinkben. A gödöllői Szent István Egyetem Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszékének kutatói által végzett adatgyűjtések és vizsgálatok szerint az Aggteleki Nemzeti Park területén az utóbbi időben két-három, max. négy *farkas* többé-kevésbé folyamatos jelenléte valószínűsíthető, szőrminta alapján pedig a *hiúz* tartózkodása a Börzsöny-hegységben. Az *aranybak*ra vonatkozó akusztikus létszámbecslések pedig azt mutatják, hogy ez a vad hamarosan közönségesen elterjedt faj lehet Magyarországon.

*

Daru-pusztulás. Ennek a ritka, védett madárnak Békés megyében talált kb. 100 elhullott példány a *monokrotofosz* nevű vegyülettől pusztult el, az állatok begyében talált búzaszemek toxikológiai vizsgálata szerint. Azt még nem tudni, hogy az ezt a hatóanyagot tartalmazó, Magyarországon már 1997-ben mezőgazdasági alkalmazásra betiltott vegyszer országhatáron belül vagy kívül jutott a táplálkozó állatok szervezetébe a gabonaszemekkel. Az ügyet a rendőrség vizsgálja, mivel fennáll a mérgegel való visszaélés lehetősége.

*

A Theodora-tanösvény a Kékkúti Ásványvíz Rt. támogatásával jött létre a Balaton-felvidéki Nemzeti Park területén. A 8 km hosszú, önmagába visszatérő nyomvonalú, 15 állomást és egy közetbemutató kiállítást is tartalmazó ösvény a *Káli-medence* geológiai, hidrológiai, zoológiai és botanikai értékeit mutatja be.

*

Felmentés, kinevezés. Az ÁPV Rt. Igazgatósága dr. Pethő Józsefet, a Szombathelyi Erdészeti Rt. vezérigazgatóját beosztásából június 1-i hatállyal felmentette, mivel nyugdíj-jogosultságát megszerezte.

Kronecker József erdőmérnököt, a Szombathelyi Erdészeti Igazgatóság eddigi vezetőjét pedig a részvénytársaság vezérigazgatójává kinevezte.

*

Winkler András verseiből, aforizmáiból

Napfogyatkozás

*A napok nap,
mint nap
harapnak
napjainkból.*

/1965/

Borsóvers

*Menekül
a levegő belőlem,
alul, felül
áramlik ki bőven.*

/1990/

Névhasználat

*Számolom az éveket,
hogy hányszor használtam
a nevemet,
el mégsem kopott
csak az ember mögötte,
aki voltam,
s talán még vagyok.*

/2002/

Címképünkön: új erdészeti emlékhely a csörötneki erdőben. A Szentgotthárdi Erdészeti Igazgatóság állította a szép kopjafát négy olyan erdőmérnök emlékére, akik kiemelkedően sokat tettek a vasi-őrségi erdőkért. Vándorgyűlési tudósításunk a 9-12. oldalon olvasható.
(Fotó: ForestPress)

Padlón

*Padlóra küldtek.
Takarítok.*

*Padlóra küldtek.
Táncolok.*

/2003/

ERDÉSZETI ÉS FAIPARI HÍRADÓ

XV. évfolyam 2. szám.

Kiadja:

az Erdészeti és Faipari Dolgozók
Szakszervezete

1061 Budapest, Jókai tér 9.

Tel.: 331-4369; Fax: 374-3025

Felelős kiadó:

Herczeg Miklós főtítkár

A Szerkesztő Bizottság:

Barta László, Fritsch Ottó,

Gilicze Péter

Herczeg Miklós (elnök)

Németh Szilveszter

A szerkesztésben közreműködik:

Dr. Király Pál

Nyomda:

CERBERUS Nyomdaipari Könyv-
és Lapkiadó Kft.

1066 Budapest, Lovag u. 14.

Tel.: (06) 1-302-5154

Felelős vezető:

Schmidt Gábor ügyvezető igazgató

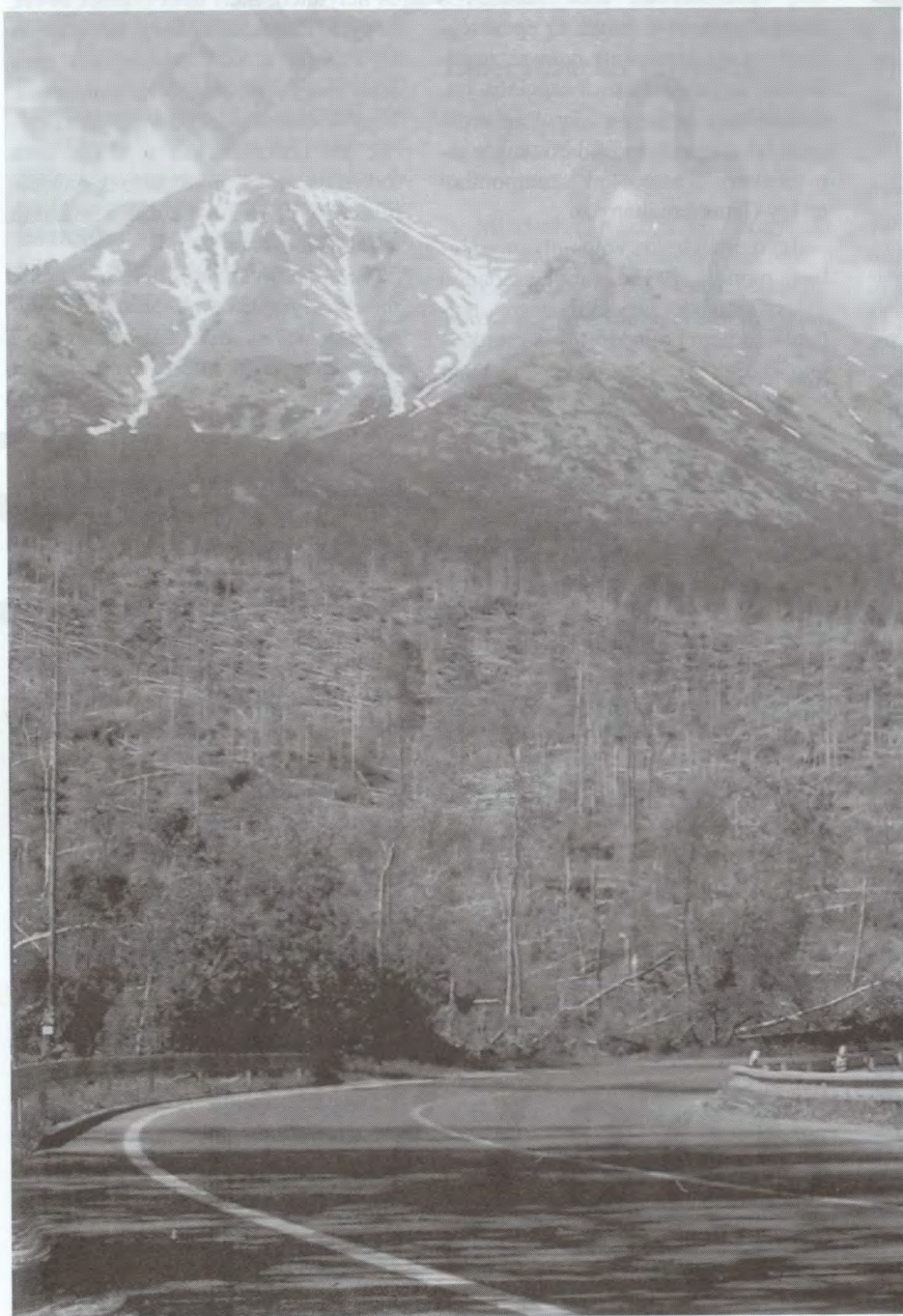
A lap átlagosan negyedévenként
jelenik meg.

Hírlapárusi forgalomba nem kerül,
terjeszti az EFDSz.

Erdészeti és faipari HÍRADÓ

XV. évfolyam 3. szám, 2005. szeptember

ERDÉSZETI ÉS FAIPARI DOLGOZÓK SZAKSZERVEZETÉNEK LAPJA

A tartalomból:

Az álláskeresési támogatás
árnyai

*

Képviselői konzultáció a
MEGOSz-ban

*

Új tanév – új, nehezebb
feladatok

*

A 74. OMÉK

*

A X. Országos Erdészeti és
Faipari Sportnapok

*

Mi történt a
Magas-Tátrában?

*

Riedl Gyula (1914-2005)

*

Hírek

Az álláskeresési támogatás árnyai

Előző lapszámunkban „Az első tizenöt lépés” címmel tömören ismertettük Gyurcsány Ferenc miniszterelnök „100 lépés” elnevezésű programjának azt az első tizenöt pontját, amely a mi világunkat, a munka világát érinti. Azóta – amint az várható volt – már konkrét intézkedések, jogszabályok is születtek a megvalósítás érdekében.

Nem sokkal a programnak a napi sajtóban történt közzététele után egy érdekes eszmefuttatás jelent meg a „Népszabadság”-ban (május 21-i szám) „Egy lépés a százból” címmel. Szerzője Tamás Gáspár Miklós /T.G.M./, az ismert társadalomfilozófus, közgondolkodó és közíró, a 15 évvel ezelőtti rendszerváltás egyik fontos személyisége, akire a jelenlegi kormányoldallal szembeni negatív elfogultságot aligha lehetne ráfogni.

T.G.M. a most említett írásában a „100 lépés” programból tulajdonképpen kettőt vesz górcső alá. Ennek eredményeként olyan meglepő következtetésekre jut, amilyenekre a program első olvasata alapján bizonyára nem sokan jutottunk. Ezért érdemesnek tartjuk ezeket lapunkban is röviden felidézni.

Bevezetésként T.G.M. abból indul ki, hogy a modern kapitalizmus legitimációs ideológiájának saroktétele: a verseny. Ebben a szép világban mindenki versenyez mindenkivel, mert a verseny az a csodálatos hajtóerő, ami a fejlődés motorja, s amely a verseny résztvevőit a testi-szellemi fogyasztási javak eléréséhez juttatja a piacon.

Csak hogy a versenyben igen sokan nem képesek és igen sokan nem is szeretnének indulni; az indulás esélyei nem egyenlők. Ám mivel az élethez szükséges javakat a piacról kell beszerezni, ezért az emberek nem dönthetik el szabadon, hogy résztvesznek-e a versenyben vagy sem, hanem versenyre vannak kényszerítve. T.G.M. szerint az emberek

jó része számára ez a kényszer: végzet.

T.G.M. a programpontok közül elsőként a járulékfizetési kötelezettséget emeli ki. A kormányzati szándék szerint a járulékot nem fizetők, (pontosabban azok, akikért a munkáltatók nem fizetik az egészségügyi- és tb. járulékot) nem részesülhetnek ugyanazokban a szociális juttatásokban, mint a járulékfizetők (akikért a munkáltatók befizetik a járulékokat). Társadalmi szempontból ez így (lenne) méltányos.

Igen, méltányos volna olyan világban, mondja T.G.M., ahol szabadon választhatnánk járulékfizetésre hajlandó és nem hajlandó tőkés munkáltató között. Erről azonban nem lehet beszélni. A feketemunkára rákényszerült munkavállalók munkáltatói – részben maguk is éppen a „verseny” által kényszerítve – ezután sem igyekeznek a járulékfizetésre. S ezt a munkavállalók nem is tudják tőlük kikényszeríteni, mert többségük általában a legszegényebbek közül való. A verseny elvű „méltányosság” így inkább kijebbi szorítja őket a jóléti rendszerből és masszív szociális kirekesztéshez vezet.

Még ennél is aggályosabbnak tartja T.G.M. a munkanélküli segély „álláskeresési támogatássá” történő átalakításának tervét. Nem más ez, mondja, mint egyes amerikai és angol kormányok munkásellenes technikájának megcsavarítása.

A változtatás indokolása az, hogy ösztönözni kell a munkanélkülieket a munka keresésére. Ebben benne van az a rejtett vélelem, hogy a munkanélküliek eleve nem akarnak dolgozni, inkább tétlenül dőzsölnek a segélyből.

Ez így célirányos, írja T.G.M. A kirekesztés előtt először meg kell bélyegezni (stigmatizálni) a kirekesztésre szántakat. A népjóléti kiadások lefaragásában közreműködő hivatalos ideológusok a segélyezetteket és tá-

mogatottakat ingyenélőknek állítják be. Halk dűnnögésükből felismerhető „a cigánynak büdös a munka” dal-lama.

Az „álláskeresési támogatás” nem a munkanélküliséget építi le, hanem a munkanélkülieket. Főleg azért hibás és helytelen, mert nem számol avval, hogy a munkanélküliség strukturális és állandó a mai magyar (és nem csak magyar) polgári társadalomban. Tegyük ehhez hozzá a magunk részéről: kis szakmánkban is sokan nem tudhatják, hogy mikor válnak önhibájukon kívül egyik napról a másikra munkanélkülivé.

Vannak olyan honfitársaink, akik soha nem fognak munkát találni, egyszerűen azért, mert nincs elegendő munkahely. Különösen azok, akiket regionális, foglalkozási, etnikai, nemi, életkori, egészségi hátrányok sújtanak. Őket a társadalom vagy el-tartja adófilléreiből, vagy nyilvánosan és őszintén elismeri, hogy éhhalálra szánta őket.

Mai formájában a munka nem a dolgozó lelkét, elméjét, jellemét, testét gazdagítja. Dolgozni muszáj, s a kényszerűség nem dicsőség. Dolgozni kín a sokaknak, öröm a szerencsés keveseknek. Az, akinek nem jut munka, nem rosszabb, mint az, akinek jut. Tisztességes társadalom őt is védi.

Törzsi társadalomban vagy mindenki éhen hal, vagy senki. Erre a szintre legalább már föl kéne vergődnünk – fejezi be Tamás Gáspár Miklós a szakszervezeti munka stratégiája szempontjából is érdekes eszmefuttatását.

Szemlézte: dr. Király Pál

Képviselői konzultáció a MEGOSz-ban

A Magán Erdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetsége /MEGOSz/ vezetősége budapesti irodájában megbeszélést folytatott Gőgös Zoltán országgyűlési képviselővel, miniszterelnöki megbízottal.

Luzsi József, a MEGOSz elnöke a megbeszélés során tájékoztatta a képviselő urat a szervezet tevékenységéről. Elmondta, hogy a szövetség mintegy 200.000 hektár magánerdő tulajdonosát tömöríti. Tíz évvel ezelőtt alakult meg önszerveződéssel. Jellemét tekintve érdekképviselő és szakmai szövetség, amelynek napjainkra sikerült művelésbe vonnia területileg a magánerdős szektor 70 %-át. Fontos feladat a maradék 30 % művelésbe vonása.

A gazdálkodás megindításában és fejlesztésében igen fontos szerepe van az évekkel korábban FVM támogatással létrehozott integrátori rendszereknek.

A MEGOSz tagja az Európai Unión belül működő azonos jellegű szövetségnek: a CEPF-nek. Ennek köszönhetően a Brüsszélből közvetlenül kapott aktuális információk is segítik a magyar szövetség munkáját.

Finanszírozási gondok

A továbbiakban a tájékoztatás jó részt azokra a pénzügyi problémákra irányult, amelyekkel a magán erdőgazdálkodás jelenleg is küzd.

A problémák lényege, hogy az egész erdészeti ágazat alulfinanszírozott. Speciális befizetési és támogatási rendszere révén (adójelleggel vonnak el pénzeket, amelyeket támogatási jelleggel adnak vissza) jelenleg nettó támogatásban már nem is részesül az ágazat. Az un. támogatások költségvetésen belüli finanszírozása nem megnyugtató; érződik ez az erdőfenntartásra és az integrációra fizetendő összegek határidő-csúszásából. Pedig a folyamatban lévő erdőszítési munkákhoz ezek a pénzek nélkülözhetetlenek.

Az EU-s társfinanszírozásban eddig megvalósult erdőtelepítések egy-

ségárainak kifizetése még nem történt meg. Így félt, hogy az előttünk álló őszi telepítések megvalósítására a tulajdonosoknak nem lesz pénze.

Ilyen körülmények között bizonytalanná válhat a gazdálkodás az egyébként is több gonddal küszködő szektorban.

Liberalizációs lehetőség

A megbeszélés során szóba került az Állami Erdészeti Szolgálat szerepe is.

Mindenki leszögezte, hogy az ÁESz munkája, ellenőrző szerepe a szakma tükre, arról élethű összképet alkot. Az új nyilvántartási rendszernek köszönhetően remélhetőleg még gyorsabbá és hatékonyabbá válik munkája. Aggodalmasan szóltak azonban a jelenlevők arról, hogy az eljárások illetékei folyamatosan nőnek és komoly terhet jelentenek az erdőtulajdonosoknak, erdőgazdálkodóknak.

Elhangzott olyan vélemény, hogy az erdőfelügyeletet és az erdőrendezést el lehetne választani egymástól, s az utóbbi talán liberalizálható is. Vagyis meg lehetne szüntetni annak állami monopóliumát és engedélyezni lehetne magán mérnöki vállalkozások alakulását ezen a tevékenységi területen, mint ahogy az nagyon régen volt. Az így decentralizált erdőtervezés olcsóbb és talán hatékonyabb, jobb is lenne. Majd a versenyhelyzet döntene el, hogy a gazdálkodó, az erdőtulajdonos melyik szolgáltatást kívánná igénybe venni üzemtervének elkészítéséhez.

Elhangzott az állami tulajdonú erdőgazdasági részvénytársaságokkal kapcsolatosan, hogy a magán erdőtulajdonosok elismerik azok magas szintű munkáját, amit az egyik legnagyobb nemzeti vagyon kezelése során végeznek. Félt azonban, hogy az államtól, mint tulajdonostól kapott egyéb támogatásaik a jövőben befolyásolhatják a piaci versenyt.

Ugyancsak szóba került a természetvédelem és az erdőgazdálkodás között kialakult konfliktushelyzet is.

A MEGOSz-vezetők az ország adottságaihoz és a társadalom teherbíró képességéhez viszonyítva területileg túlméretezettnek ítélik meg a természetvédelmet (Natura 2000).

Problémák a természetvédelemmel

A természetvédelmi törvény végrehajtási utasításával kapcsolatban megjegyezték, hogy senkinek sem sikerült még olyan kártalanítási kérelmet beadni az elmúlt évekre visszamenőleg, amire kártalanítást fizettek volna. Érthetetlen, hogy a természetvédelmi hatóságok álláspontja szerint az elmaradt gazdasági haszon és a kiesett jövedelem nem minősül kárnak; amire fizetnének, az a tényleges kár, olyan pedig az erdőben nincs.

A megbeszélés résztvevői között kézzől kézre járt egy tervezet, amelyben az erdőgazdálkodást a környezetet leginkább szennyező gazdasági tevékenységek közé sorolják. Elfogadhatatlan volt mindenki számára, hogy ebben a tervezetben a kőolaj-kitermelés és az erdőgazdálkodás ugyanolyan környezetszennyező tevékenységnek minősül.

Nem hiányzott a megbeszélés témái közül napjaink egyik legvitatottabb szakmai kérdése, a dendromassza hőenergetikai hasznosítása sem. Ezzel kapcsolatban Gőgös Zoltán emlékeztetett: országgyűlési határozat létezik arra irányulóan, hogy a megújítható, un. alternatív forrásokból előállított energia mennyiségét 2010-ig hazánkban is az Európai Unió által megkívánt szintre kell emelni.

A jelenlevők egyetértettek abban, hogy intenzíven kell foglalkozni az energetikai célú faültetvények létesítésével, a finanszírozástól kezdve a kivitelezésen át az erőművi hasznosításig.

Szükséges a politika segítsége

A MEGOSz-ban folytatott konzultációról szóló rövid tudósításunkat azzal a véleménnyel zárjuk: *jó dolog, hogy a MEGOSz öntevékenyen fejlesztési kapcsolatrendszerét a politika szférája és a legfelsőbb államhatalmi szervek irányában is.* Még jobb, hogy ez a kapcsolatépítési törekvés fogadókészségre is talált Göögös Zoltán

országgyűlési képviselő úr személyében, aki szakított időt a magán erdőtulajdonosok és gazdálkodók eredményeinek, s nehézségeinek megismerésére.

Ezek a gondok többségükben az egész magyar erdészet, vagyis a magán, az állami és az önkormányzati erdőgazdálkodás gondjait jelentik. A problémák megoldása általában he-

lyileg történik. *Szükség van* azonban az egyre növekvő gondokkal küzdve – s az erdő többcélúságánál fogva – a *társadalom, ezen belül a politika segítségére is.*

Mindenki kifejezte reményét, hogy ez a megbeszélés elérte célját, s hogy a jövőben egyre több hasonló képviselői konzultáció fog történni, amelyek a magyar erdőgazdaság jövőjét pozitívan befolyásolják.

Dr. K. P.

Új tanév – új, nehezebb feladatok

Lapzártánk idején, szeptember 7-én tartotta Sopronban a Nyugat-Magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Karának Tanácsa a 198. tanév megnyitásának ünnepélyes nyilvános tanácsulását. Ezért csak röviden tudunk a legfontosabb mozzanatokról tudósítani.

A helyszín ez alkalommal is az Ady Endre úti Gyermek- és Ifjúsági Központ /GYIK/ nagyterme volt.

Elsőként Prof. Dr. Faragó Sándor, a Nyugat-Magyarországi Egyetem rektora üdvözölte a megjelenteket. Az új tanév új, nehezebb feladatokat is jelent, mondotta bevezetőként. Ebben az évben folytatták a felkészülést az un. kétszintű bolognai képzési rendszer 2006-ban történő bevezetésére, valamint hozzákezdenek egy 10,6 milliárd forint értékű fejlesztéshez is, amit két év alatt kívánnak végrehajtani.

*

Eredményként értékelte a rektor, hogy a 15.000 hallgatóval és 450 tanoszékkal működő nagy integrált egyetem emberközpontú és emberléptékű tudott maradni, s ez nagy kohéziós erőt jelent az intézményben, amely arra törekszik, hogy továbbra is szebb, jobb, emberibb legyen az egyetemi élet. Utalt azokra az egyetemen kívüli törekvésekre is, amelyek ki kívánják szakítani az egyetem szervezéséből a győri Apáczai Csere János Tanítóképző Főiskolai Kart. Az Alma Mater azonban a végsőkig har-

colni fog gyermekéért, mondotta a rektor.

*

Tanévnyitó ünnepi beszédet Prof. Dr. Mészáros Károly kari dékán mondott. Beszédéből megtudattuk, hogy a Karon 74 erdőmérnök-, 25 környezetvédelmi mérnök-, 14 környezetkutató mérnök- és 58 vadgazda mérnökhallgató kezdte meg most tanulmányait az első évfolyamon. A Kar vezetősége azon dolgozik, hogy 2007-ben a kanadai University of British-Columbia /UBC/ támogatásával be tudják indítani az angol nyelvű erdőmérnök képzést is Sopronban. Szakmánkban eléggé közsímt, hogy az UBC fogadta be 1956-ban a soproni főiskoláról szép számban nyugatra menekült hallgatót és oktatót, s lehetővé tette számukra tanulmányaik folytatását, az oklevél megszerzését.

*

Az Oktatási Minisztérium részéről dr. Mang Béla felsőoktatási h. államtitkár üdvözölte a tanévnyitó ünnepség résztvevőit, aki a miskolci egyetem oktatója volt és így erős vonzalommal viseltetik Erdőmérnöki Karunk iránt. Hivatali minőségében arról a tanévnyitó rendezvényről üdvözölte az ország 74 felsőfokú oktatási intézményében tanulmányait most megkezdett 140.000 hallgatót, majd az Országgyűlés által májusban alkotott, EU-konformnak mondott felső-

oktatási törvény, valamint a kétszintű érettségi rendszer bevezetésével kialakult eléggé bonyolult helyzetet elemezte. Befejezőként nemes hivatásnak minősítette az Erdőmérnöki Karon kiképzettek foglalkozását.

*

Hagyományos módon az ünnepi rendezvény széles körű megítélő nyilvánosságát használták fel több egyetemi kitüntetés, tiszteleti diplomák, alapítványi és más elismerések átadására is.

A Nyugat-Magyarországi Egyetem tiszteletbeli doktorává /doctor honoris causa/ avatták Prof. Dr. Ing. Eugen Rónay urat, a Zólyomi Műszaki Egyetem ny. intézetigazgató egyetemi tanárát, a nemzetközi hírnévnek örvendő kiváló műszaki szakembert, aki egy időben vendégtanárként soproni karunkon is tartott előadásokat.

A kitüntető cím indokolása olyan iskolateremtő professzornak minősítette Rónay Jenőt, aki különösen az erdőhasználat, a faanyagmozgatás és a kapcsolódó munkavédelem és ergonómia területén alkotott kimagasló tudományos eredményeket. A professzor szép és meggyőző gondolatokban gazdag beszéddel, meghatottan köszönte meg a kitüntetést.

*

Ph.D. címet és oklevelet kapott Bogdán Olivér okl. környezetmérnök, valamint Bölöni János, Koppán

András és Vidóczi Henriett okl. erdőmérnök.

Az Ember az Erdőért Alapítvány kuratóriuma által adományozott „Ember az Erdőért” Emlékérmét Bartha Pál, Halász Tibor és Simon László okl. erdőmérnök vette át.

A „Nyugat-Magyarországi Egyetemért” Emlékérmét kapta György Antal Tamás, a csíkszeredai Pro Agricultura Hargitae Alapítvány elnöke.

A „Nyugat-Magyarországi Egyetemért” Sajtódíj kitüntetésben részesült dr. Király Pál arany okleveles erdőmérnök, ny. főszerkesztő.

A Kari Tanács által adományozott „Pro Silvicultura, Natura et Venatoria Kari Dísztör” kitüntető elismerést dr. Pethő József ny. vezérigazgató vette át.

*

Tiszteletdiplomásaink közül *rubinoklevélben* részesült oklevelének 70 évvel ezelőtt történt megszerzése alapján az immár 93 éves dr. Kollwenz Ödön okl. erdőmérnök. Vasoklevelet kapott a 65 éve végzett Bubb Gyula, dr. Kassai Jenő és dr. Madas András erdőmérnök, *gyémántoklevelet* pedig az 1945-ben végzett Brányi György, Hábel György, Hopp József és Schultz Tihamér kapott. Aranyoklevelét 72 olyan erdőmérnök

vehette át, aki 1955-ben szerezte meg diplomáját Sopronban.

Az ünnepség keretében több felső évfolyamos hallgató vehetett át egyetemi kitüntetést, valamint különféle ösztöndíjat.

Bejelentésre került továbbá, hogy a köztársasági elnök szeptember 1-i hatállyal *professzorrá* nevezte ki az egyetem két oktatóját: dr. habil. Lakatos Ferencet és dr. Palótz-Andresen Mihályt.

A kitüntetések átadása után került sor az első évfolyamos hallgatók, a *balekok* eskütételére és az egyetemi polgárrá fogadást kifejező dékáni kézfogásra.

*

Az ünnepség előtt avatták fel az egyetem botanikus kertjében Prof. Dr. Lámfalussy Sándor (1890–1975) Bedő-díjas aranyokleveles erdőmérnök, az Erdőhasználati Tanszék egykori professzora *mellszobrát*, Szabó Gyula szobrászművész alkotását.

A tanévnyitó alkalmával vehették kézbe azt a júniusban elkészült három darabból álló DVD lemezkészletet, amely „Az erdészeti oktatás története Magyarországon I-III.” címet viseli. (S amelynek részletesebb ismertetésére lapunkban a későbbiekben még visszatérünk.)

Dr. Király Pál

Híradónkat ért elismerés

A Nyugat-Magyarországi Egyetem Tanácsa a Híradónkat 1999 óta szerkesztőként gondozó és tartalmának megírásából is tevékenyen részt vállaló dr. Király Pál aranyokleveles erdőmérnöknek a „Nyugat-Magyarországi Egyetemért Sajtódíj” kitüntetést adományozta.

Az adományozó okirat dr. Király Pálnak a tudományos ismeretterjesztésben végzett több évtizedes, kiemelkedően eredményes és színvonalas szakmai és szerkesztői munkásságával, az erdészettörténet szakterületen elért tudományos eredményeivel, a szakmai felkészültséggel történő folyamatos és objektív tájékoztatással, a szakmai információk közzétételének biztosításával, a Nyugat-Magyarországi Egyetem által elért eredmények publikálása terén és érdekében kifejtett maradandó tevékenységével, mind ezek nagyrabecsülésével és elismerésével indokolja a kitüntetést.

A kitüntető oklevelet az Erdőmérnöki Kar szeptemberi tanévnyitó ünnepi tanácsülésén adta át Prof. Dr. Faragó Sándor rektor Király Pálnak.

Az indokoláshoz magyarázatként még hozzáfűzzük, hogy Király kolléga nyugállományba vonulása és lapunk szerkesztésének átvétele előtt 25 éven át volt főszerkesztője az „Erdőgazdaság és Faipar” c. egykori minisztériumi ágazati szakfolyóiratnak.

Herczeg Miklós
EFDSz főtitkár

A 74. OMÉK

Európai uniós tagságunk jegyében első alkalommal nyitotta meg kapuit az Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállítás és Vásár/OMÉK/ a Budapesti Vásárcsopont területén. A millenniumi ünnepségsorozat részeként rendezték meg az első hasonló jellegű országos mezőgazdasági kiállítást 1896-ban, az idei pedig már a 74. volt.

A vásárvárosban csaknem 40.000 négyzetméteren 543 hazai és 61 külföldi kiállító mutatta be termékeit,

propagálta szolgáltatásait, összesen 15 termékcsoportba sorolva. Ezen belül nagyszabású, 10 ezer m² területű volt az élőállat bemutató is.

Nagy nemzetközi rendezvény volt

Valódi nemzetközi jelleget adott a rendezvénynek az a tény, hogy azon 18 ország kiállítói vettek részt a következő országokból: Ausztria, Belgium, Csehország, Dánia, Hollandia,

Lengyelország, Olaszország, Oroszország, Pakisztán, Románia, Spanyolország, Svájc, Németország, Svédország, Szerbia és Montenegró, Szlovákia, Taiwan, Tunézia.

A legtöbb külföldi cég a közeli Olaszországból, valamint a szomszédos Szlovákiából és Ausztriából érkezett. Magas rangú delegáció látogatott el az említett országokon túlmenően Ciprusról, Franciaországból, Horvátországból, Moldáviából, Lit-

vániából, Nagy-Britanniából és Szlovéniából is.

A kiállítás tartalmi-szellemi arculatának kialakításában kiemelt szerepet kapott a fenntartható gazdálkodás, a vidékfejlesztés, a vidéki turizmus. Továbbá az agrárium versenyképességének fokozása és az agrár-környezetgazdálkodás. Érdekes, új és jelentős színfolt volt a határon túli (romániai, kárpátaljai és vajdasági) magyar gazdák, gazdaszervezetek megjelenése.

Szakmánk az OMÉK-on

Az említett 15 árucsoporton belül örvendetes módon önálló címként szerepelt az erdészet és vadgazdálkodás is. A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium imponáló méretű, főosztályonként felépített, hatalmas kiállítási területén látható volt az Erdészeti Főosztály szép és gondosan kidolgozott kiállítása is. Standunkon az Állami Erdészeti Szolgálat munkatársai bőséges információs anyaggal álltak az érdeklődők rendelkezésére, akik nonstop vetített szép, színes videofilmet is megtekintettek az erdei élővilágáról.

Az FVM Kutatási és Szakoktatási Főosztályának terjedelmes kiállításán többek között erdészeti-faipari közép- és felsőfokú szakoktatási intézményeink élete, munkája is megjelent írásban és képben. Innen nem messze volt az Erdészeti Tudományos Intézet standja, ahol szintén gazdag dokumentációs és tárgyi anyaggal szemléltették az intézetben folyó sokrétű kutatómunkát és annak a gyakorlatban hasznosítható eredményeit. Szakmánk az OMÉK tudományos programjából is kivette a részét. Az „Agrárkutatás 2005; Fiatal Kutatók Fóruma” című konferencián az ERTI hét kutatója tartott nagy közönségérdekkel kísért tudományos előadást az erdészeti kutatások különböző szakterületeiről.

Ugyancsak örvendetes módon tágas, önálló standdal szerepelt az Országos Erdészeti Egyesület is, ahol különféle kiadványokon keresztül tájékozódhattak a kiállítás látogatói patinás társadalmi szervezetünk tevé-

kenységéről. Ugyanitt és ugyanilyen módon volt jelen a Magán Erdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetsége is az OMÉK-on.

A vadászati-vadgazdálkodási kiállítás

Szakmánk szempontjából a legnagyobb közönségikere bizonyára a magyar vadgazdálkodást és vadászatot bemutató, szintén igen nagy munkával – és bizonyára nem kevés pénzzel – kidolgozott nagy standnak volt. Itt a dokumentációt főleg a szakterületet sokoldalúan bemutató statisztikai grafikonok jelentették; a tárgyi anyagot pedig (az értékes vadpreparátumok mellett) a világ-, vagy hazai rekordot jelentő és más, előkelő nemzetközi helyezést elért csodálatos magyar nagyvad-trófeák eredeti példányai. A legtöbb bámulója talán a már a XXI. században a budakeszi erdőkben „termett” két roppant méretű, világelső vadkanagyarnak volt.

A vadgazdálkodás és vadászat az élőállat bemutatón is megjelent. A kaposvári székhelyű Pannon Lovasakadémia Vadgazdálkodási Tájközpont bősérfai szarvas-ágazata zárttéri gimsszarvastenyésztési rendszerét és vadásztatási lehetőségeit propagálta írásban és képben, néhány szép kis szarvasborjú társaságában.

Struccok, emuk, kutyák

A Szegedi Tudományegyetem Hódmezővásárhelyi Mezőgazdasági

Főiskolai Kara egy másik kontinensen őshonos vadon élő futómadár: a strucc tenyésztésének lehetőségére és hasznosságára hívta fel a figyelmet két jól megtermett élő strucc bemutatásával, amelyek mindegyike 100.000 forintot ért.

A budapesti Emutenyésztők Egyesülete sem akart lemaradni az egzotikus futómadarak hazai tenyésztésének propagálása terén, s bemutatta Emu Emmát és Emu Edét, mint már magyar emut. Ezen a kiállítási helyen azt is megtudhattuk, hogy a Szent István Egyetem Mezőgazdasági és Környezettudományi Intézetének Gödöllői Tanüzemében a múlt évben emu-telepet létesítettek és emutenyésztési programot dolgoztak ki. A Mátra Erdészeti, Mezőgazdasági és Vadgazdálkodási Szakképző Iskolában már be is vezették az ezzel kapcsolatos szakmai ismeretek oktatását.

Eb a vadász kutya nélkül, jutott eszünkbe a régi mondás, amikor az ebtenyésztési szekcióban megláttuk a szép rövid- és a drótszőrű magyar vizslákat olyan ősi magyar kutyafajták társaságában, mint a mudi, a pumi és a komondor. Látható volt itt óriási dog és gyönyörű akita is, több más, kedvtelésből tartott kutyafajta mellett.

Hangulatos vásár is volt

Az OMÉK nem csak szakmai rendezvény, hanem társadalmi esemény, vásár is volt mindig. Ebből a hangulatos jellegéből napjainkra is sokat megőrzött. Lehetett finomabbnál finomabb borokat, pálinkákat likőröket kóstolni, élelmiszeripari készítményeket megízlelni, a durumbúzalisztből sült kenyértől a bivaly szalámiig. Továbbá lovas- és fogatbemutatók, színpadi show-műsorok, gyermekprogramok stb. gondoskodtak arról, hogy jól is érezze magát a nagyérdemű. Az OMÉK Főbizottság, az FVM Agrármarketing Centrum Kht., a HUNGEXPO RT. és még az a további sok száz ember, aki közreműködött a 74. OMÉK létrehozásában – jó munkát végzett!

Dr. Király Pál

A X. Országos Erdészeti és Faipari Sportnapok

Szerény, ám a mai világban mégis megbecsülendő jubileumhoz érkezett szakszervezetünk: immár a tizedik alkalommal rendezte meg a résztvevők számát tekintve legnagyobb éves megmozdulását, az Országos Erdészeti és Faipari Sportnapokat.

Amikor nem sokkal szervezetünk megalakítása után első alkalommal bonyolítottuk le a versenyeket Felsőtárkányban, nemigen gondoltuk, hogy ilyen népszerű lesz szaktársaink körében és ilyen hosszú életet megér az útjára indított mozgalom.

A sport – vetélkedő jellege mellett is – mindig az emberek közötti közélet és szolidaritás kiváló eszközének bizonyult. Így van ez a mi esetünkben is. Ma már évről évre több száz ember, idős és fiatal, főnök és beosztott, nyugdíjas és aktív dolgozó üdvözlí egymást barátként, kedves ismerősként a versenyek alkalmával, amelyek így nem csak szakszervezetünk belső egységét erősítik, de az egész szakmán belüli összefogást is.

A házigazda, az operatív lebonyolító megtisztelő, de hálásnak éppen nem mondható szerepét ebben az évben a Mecseki Erdészeti Rt. (MEFA RT.) vállalta el Pécsen. Tegyük mindjárt hozzá: példás, minden kis részletre odafigyelő alaposággal, nagy szervezési szakértelemmel, sok ötletességgel és meleg, kollegiális vendégszeretettel. Káldy József részvénytársasági vezérigazgató, továbbá gazdasági vezérigazgató-helyettese, Szerény Péter erdőmérnök-közigazgató, valamint Molnár Tamás termelési igazgató, mint főrendező a résztvevők megérkezésének percétől kezdve a búcsúzás percéig végig személyesen jelen volt a három napos rendezvényen. (Pedig bizonyára lett volna más dolguk is, és ez talán például szolgálhat más jövőbeli rendezők számára is.)

A vezetők mellett természetesen a MEFA RT. számos munkatársa működött még közre részben látható, részben a versenyzők számára látha-

tatlan módon az előkészítésben, a versenyek lebonyolításában, valamint az eredmények regisztrálásában és példásan gyors kiértékelésében.

Ennek a szoros vezetésnek, az alapos előkészítésnek, a fegyelmezett, szakszerű csapatmunkának meg is lett az eredménye, mert sikerült a versenyeket zökkenőmentesen, rendkívüli események és az egyébként a legjobb igyekezet mellett is előforduló zavarok és időcsúszás nélkül lebonyolítani.

Nem hagyhatjuk megemlítés nélkül, hogy az egyik nagyon fontos, ám mindig kritikus, nehezen kiszámítható tényező: az időjárás is kegyes volt hozzánk, no meg a rendezőkhöz. Nyár végi, kellemes hőmérsékletű, se hideg-se meleg, félig derült - félig borult, igazi versenyzésre való idő volt. S a rettegett eső is csupán egy kis csepergés formájában ijesztgetett bennünket ebédidő tájban egy jó félóra.

A rendezvény első napján a Pécsi Tudományegyetem Universitas-utcai Szalay László Kiváló Kollégiumában gyülekezett valamennyi csapat. Ez a tiszta, kellemes építmény volt a sportnapok bázisa. Kitűnő konyhájának, a gyors, zökkenőmentes kiszolgálásnak, a kulturált étteremben elfogyasztott ízletes és bőséges étkeknek, s a finom pécsi szalonsörnek nem kis szerepe volt a versenyzők fizikai és lelki erőnlétének biztosításában.

Tizenhét állami erdészeti részvénytársaság, az Állami Erdészeti Szolgálat két igazgatósága és egy faipari kft. küldte el versenyzőit a nagy vetélkedőre. Ehhez járult még a baráti lengyel, horvát és román erdészeti

szakszervezetek egy-egy csapata. Így a 450 versenyző részvételével lebonyolított rendezvény valóban nemzetközi jellegű volt.

A verseny napján az idén már 86 éves Pécsi Vasutas Sport Kör (PVSK) kifogástalanul karbantartott, a szükséges kellekekkel jól kialakított kitűnő pályáján sorakoztak fel a csapatok a Sportnapok ünnepélyesnek mondott, ám mégis közvetlen, jó hangulatú megnyitójára.

Ennek bevezetéseként a pécsi Simphonic Brass Quintett rézfúvós zenekar (művészeti vezetője Vida Lóránd) Farkas Ferenc "Intrada" című művét adta elő, valamint részletet Weber "Bűvös vadász" c. operájából. A szép

és szépen előadott zeneszámok ünnepestyes és mégis üde intonációját jelentették a versenyeknek.

Elsőként Barta László, szakszervezetünk elnöke üdvözölte a megjelenteket, megkülönböztetett barátsággal horvát, lengyel, román kollégáinkat. Hangsúlyozta, hogy igazi jubileumi alkalom ez a pécsi rendezvény. Hiszen Felsőtárkány, Miskolc, Kaposvár, Eger-Gyöngyös, Sopron, Budapest-Csillebérc, Jánoshalma, Verőcsemaros és Kecskemét után tizedik alkalommal rendezi meg szakszervezetünk az egyre népszerűbbé váló szakmai sportnapokat.

Az elnök megköszönte Káldy Józsefnek és a vállalat kollektívájának a versenyek megrendezésének elvállalását. A versenyzőket pedig a győzelem elérésére buzdította és azt kívánta, hogy a verseny váljék mindenkinek testi-lelki javára.

A házigazda tisztét ellátó Káldy József vezérigazgató afölötti örömeinek adott hangot üdvözlésében, hogy Pécsen, a Világörökségnek is részét képező kétezres éves városban rendezhetik meg a jubileumi Sportnapokat. Olyan értéknek nevezte a tíz alkalomból álló eddigi versenysorozatot, amelyre vigyázni és amelyet folytatni kell. Jó versenyzést, jó szerencsét! – zárta beszédét a vezérigazgató.

Ezt követően Molnár Tamás, a MEFA RT. termelési igazgatója, a Sportnapok főrendezője bemutatta az egyes versenyszámok felelőseit és ellátta a szükséges információkkal a résztvevőket.

Befejezésül a zenekar Händel "Vízizene" c. művéből adott elő egy szép részletet, majd a csapatok a versenyek helyszínére vonultak és kezdetét vette a nagy vetélkedés.

Amint a mellékelt eredménykimutatásokból is látható, a versenyek repertoárja a múlt évihez viszonyítva is tovább bővült atlétikai versenyszámokkal. Ez még inkább színesítette a vetélkedést és bővítette a részvétel lehelőségét, újabb érdeklődők bekapcsolódását.

A pécsi Sportnapok szenzációja az volt, hogy a most is nagy erővel felvonult ÉSZAKERDŐ RT. az összesített csapatversenyben elveszítette az utóbbi években élvezett monopolhelyzetét az első helyezés vonatkozásában. Bár versenyzői derekasan küzdöttek a győzelemért és lélektani erősítést jelenthetett számukra Cserép János vezérigazgatójuk személyes jelenléte is, mégis a Kiskunsági Erdészeti és Faipari Rt. csapata vihette haza a legnagyobb győzelmi trófeát: a Sportnapok vándorserlegét.

A KEFAG-osok sem nélkülözték a főnöki biztatást, mert Sódar Pál vezérigazgató is részt vett a versenyeken. A VADEX RT. vezére, Kisteleki Péter pedig öles természetnek ilyen irányú előnyeit kihasználva, a cég kosárlabda-csapatában húzta magára a játékos mezt. Ugyanígy a Vértesi Erdő Rt. vezérigazgatója, dr. Széles Attila is. A személyes példaadásnak nem is maradt el az eredménye, mert a vértesi csapat az előkelő harmadik helyezést érte el az összesített pontversenyben.

A MEFA RT. versenyzői nem akarták magukra venni a vádat, hogy a hazai pálya előnyének köszönhetik a sikert és előzőeken maguk elé engedték az első három helyezettet.

Ennél alább azonban már jöttányit sem adták és a csapat a negyedik helyen szilárdan megvetette a lábát.

Az eredmények további részletes elemzését és értékelését, a következtetések levonását pedig mi engedjük át T. Olvasóinknak.

Nem is lenne sok értelme profi-szempontok szerint értékelni egy ilyen társadalmi vetélkedő eredményeit. Mert ha valahol, hát akkor ebben az esetben igazán érvényes az újkori olimpiák atyja, Coubertin báró klasszikus szállóigévé vált mondását: "Nem az eredmény a fontos, hanem a részvétel!".

Valóban, miként korábban, úgy ennek a versenynek is csak nyertesei voltak azok is, akik még egyetlen pontocskát sem gyűjtöttek. Mert az igazi nyereség a kellemes és egészséges kapcsolódás volt, s a baráti együttlét a küzdőtérén és a fehér asztal mellett egyaránt.

Alkonyatba hajlott már az idő, amikor a kissé fáradt, de vidám versenyzők félig-meddig még a verseny izgalmától hevítetten, de félig-meddig már a jól elvégzett munka tudatától megnyugodva összegyűltek a különböző versenyhelyszínekről a kolégium nagy éttermébe, az eredményhirdetésre és a díjak átvételére.

Zárszót Herczeg Miklós, szakszervezetünk főtitkára mondott, aki szintén aláhúzta: a mai világban nem kis dolog, hogy már a tizedik alkalommal tudtunk így és ilyen szép számban összejönni. Jó együtt lenni, állapította meg a főtitkár mindnyájunk nevében, majd köszönetet mondott Káldy Józsefnek és a MEFA RT. kollektívájának a versenyek példás megszervezéséért, lebonyolításáért.

A X. Országos Erdészeti és Faipari Sportnapok programja a hagyományos jó hangulatú baráti találkozóval ért véget, amelyen a vidámságot a közismert Nagy Bandó András előadó művész szereplése fokozta.

Befejezésül megemlítjük, hogy a rendezvény harmadik napján számosan éltek a MEFA RT. által előzőeken biztosított lehetőséggel és szakértő idegenvezető kalauzsolása mellett pécsi városnézésen vettek részt. Mint minden ilyen alkalommal, úgy most is megállapítottuk, hogy ez a Világörökség részét képező kétezer éves patinás város a kulturális-szellemi élvezetek szempontjából kimeríthetetlen és megunhatatlan.

Azután elbúcsúztunk egymástól: viszontlátásra jövőre ... talán ismét valahol a Dunántúlon!

Dr. Király Pál

EREDMÉNYEK

Asztalitenisz, férfi egyéni:

1. Daróczy Péter (Ipolyerdő);
2. Lucska Ferenc (Ipolyerdő);
3. Papp István (Egererdő).

Asztalitenisz, férfi csapat:

1. Ipolyerdő I.; 2. Ipolyerdő II.;
3. Véteserdő.

Asztalitenisz, női egyéni:

1. Tóth Szilvia (KEFAG);
2. Hosszú Klára (SEFAG);
3. Molnár Józsefné (Egererdő).

Asztalitenisz, női csapat:

1. Véteserdő; 2. SEFAG;
3. Északerdő.

Bowling, férfi egyéni:

1. Gaál Albert (Zalaerdő);
2. Szecsődi Péter (Északerdő);
3. Mézes Lajos (KEFAG).

Bowling, férfi csapat:

1. Zalaerdő; 2. KEFAG; 3. MEFA.

Bowling, női egyéni:

1. Lakatosé Jelencsik Mária (MEFA);
2. Drobnyiné Pollák Margit (Véteserdő);
3. Kehl Vilmosné (MEFA).

Bowling, női csapat:

1. MEFA; 2. Véteserdő; 3. Északerdő.

Futás 100 m. férfi egyéni:

1. Sipos János (Nyírerdő);
2. Erdei László (KEFAG);
3. Lénárt Sándor (ÁESz Pécs).

Futás 800 m. férfi egyéni:

1. Baranyai Péter (Véteserdő);
2. Sipos János (Nyírerdő);
3. Ocsenás Mihály (NEFAG).

Futás 4x200 m. férfi csapat:

1. KEFAG; 2. MEFA; 3. Nyírerdő.

Hárompróba, férfi egyéni:

1. Ocsenás Mihály (NEFAG);
2. Lénárt Sándor (ÁESz Pécs);
3. Sipos János (Nyírerdő).

Hárompróba, női egyéni:

1. Kertész Katalin (SEFAG);
2. Vaspőri Eszter (ÁESz Bpest);
3. Nagy Éva (KEFAG).

Kosárlabda, férfi csapat:

1. VADEX; 2. Véteserdő; 3. MEFA.

Labdarúgás, férfi csapat:

1. KEFAG; 2. Véteserdő; 3. MEFA.

Lövészet, korong, férfi csapat:

1. Északerdő; 2. Zalaerdő; 3. NEFAG.

Lövészet, korong, női csapat:

1. Északerdő; 2. KEFAG.

Lövészet, párbaj, férfi egyéni:

1. Szabó Barnabás (Gemenc);
2. Gyüre Kázmér (Véteserdő);
3. Varga László (Északerdő).

Lövészet, párbaj, női egyéni:

1. Fejes Lászlóné (Északerdő);
2. Bekőné Varró Valéria (Zalaerdő);
3. Nagy Enikő (KEFAG).

Sakk, férfi egyéni:

1. Gaál Gábor (Ipolyerdő);
2. Lengyel küldött I.;
3. Kánya Zoltán (Ipolyerdő).

Sakk, férfi csapat:

1. Ipolyerdő; 2. Zalaerdő; 3. SEFAG.

Sakk, női egyéni:

1. Gölöncsér Szilvia (SEFAG);
2. Prázsák Edina (Ipolyerdő);
3. Madarász Endréné (SEFAG).

1 Sakk, női csapat:

1. SEFAG; 2. Északerdő; 3. Ipolyerdő.

Súlylökés, férfi egyéni:

1. Czakó Attila (KEFAG);
2. Rokolya Zsolt (KEFAG);
3. Kálmán Péter (SEFAG).

Súlylökés, női egyéni:

1. Szabó Andrea (MEFA);
2. Nyári Erika (MEFA);
3. Szépné Kerekes Dóra (KEFAG).

Tenisz férfi egyéni:

1. Rákóczy Ferenc (Véteserdő);
2. Dr. Megyeri Gábor (Északerdő);
3. Komoróczy Zsolt (Ipolyerdő).

Tenisz, női egyéni:

1. Göde Gabriella (TÁEG);
2. Molnár Viktória (Véteserdő).

Összesített eredménykimutatás

Cég	Sportág														Helyezés
	Asztalitenisz	Bowling	Futás 100 m	Futás 4x200 m	Futás 800 m	Hárompróba	Kosárlabda	Labdarúgás	Lövészet - korong	Lövészet - párbaj	Sakk	Súlylökés	Tenisz	Végösszeg	
KEFAG Rt.	14	35	16	10	-	15	0	11	10	8	3	48	0	170	1
Északerdő Rt.	16	32	1	0	0	0	5	1	24	32	31	0	22	164	2
Vértesi Erdő Rt.	36	35	20	0	10	0	9	9	0	9	0	0	19	147	3
Mecseki Erdészeti Rt.	0	49	14	9	0	6	8	8	6	5	1	20	4	130	4
Ipolyerdő Rt.	54	0	0	0	0	0	0	0	3	3	56	0	9	125	5
SEFAG Rt.	18	0	10	0	0	17	7	0	0	9	45	15	-	121	6
Zalai Erdészeti és Faipari Rt.	0	24	0	0	0	0	0	4	11	11	18	0	0	68	7
Egererdő Rt.	18	13	0	0	0	0	0	4	0	0	14	0	0	49	8
Nyírerdő Rt.	0	10	10	8	9	8	0	1	0	0	0	0	0	46	9
ÁESZ Budapesti Igazgatósága	0	0	10	0	0	15	0	0	5	13	0	0	0	43	10
NEFAG Rt.	0	0	0	0	13	10	0	0	8	0	0	5	0	36	11
ÁESZ Pécsi Igazgatósága	0	0	8	7	0	9	0	0	0	0	0	7	3	34	12
KAEG Rt.	0	0	6	0	6	0	0	4	0	0	0	0	7	23	13
Gemenc Rt.	3	0	0	0	0	0	0	0	7	10	2	0	0	22	14
VADEX Mezőföldi Erdő- és Vadgazdálkodási Rt.	0	0	0	0	7	0	10	4	0	0	0	0	0	21	15
Lengyel Erdészeti Szakszervezetek különdöttsége	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	15	0	0	15	16
Horváth Erdészeti Szakszervezetek különdöttsége	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	14	0	0	14	17
HM VERGA Rt.	5	0	0	0	0	0	6	0	0	0	-	0	0	11	18
TÁEG Rt.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10	10	19
Román Erdészeti Szakszervezetek különdöttsége	0	0	0	0	0	0	0	7	0	0	0	0	0	7	20
GYULAJ Erdészeti és Vadászati Rt.	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	21
Bakonyerdő Rt.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	22
ÖKOPAL Raklap Gyártó és Kereskedelmi Kft.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	22

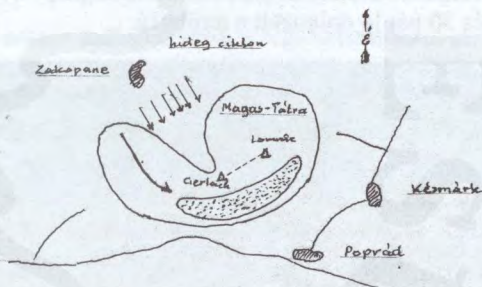
Mi történt a Magas-Tátrában?

Fekete péntekje volt 2004. november 19-e nemcsak a szlovák, de az egész európai erdészetnek, sőt a természetvédelemnek és ökológiának is. Amint a tömegtájékoztatósi eszközök még aznap este világgá röpítették a hírt: egy pusztító orkán alig több, mint két óra leforgása alatt lekasztálta a Tatrai Nemzeti Park /TANAP/ szlovák oldalán az erdők jelentős részét, évtizedekre tönkretéve a katasztrófa sújtotta terület növényvilágával együtt annak állatvilágát is.

Az ökológiai kár mellett óriási az egyéb anyagi kár is, mert az erdő a nemzeti parknak gyógy- és sportturizmusra leginkább berendezett, hagyományos idegenforgalmi térségében, a Csorba-tótól Tátralomnicig terjedő zónájában semmisült meg a legnagyobb mértékben.

Az Állami Erdészeti Szolgálat a közelmúltban zólyomi partner szervezete, a Lesoprojekt Zvolen segítő közreműködésével tanulmányutat szervezett a szóban forgó terület megtekintésére.

A zólyomi kollégák, valamint a TANAP munkatársainak felvilágosítása nyomán kirajzolódott előttünk, hogy valójában mi is történt azon a tragikus késő-őszi napon.

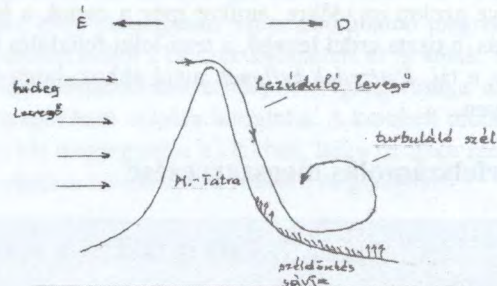
A 2004. november 19-i természeti csapás vázlatos helyszínrajza. A pontozott terület az elpusztult erdő sávja, a szemléletesség érdekében némileg nagyított torzítással feltüntetve. (Méretarány kb. 1:500.000)

Két irányból támadott a forgószél

Délután 14 óra tájban kezdődött a baj. Az előző órákban egy hatalmas, több száz kilométeres hosszúságú, erősen hideg, súlyos levegőt szállító ciklon áramlott észak-nyugati irányból a Tatra felé. A légtömeg merőlegesen ütközött neki a zakopanei oldalon a Gerlach-falvi-csúcs és a Lomnici-csúcs között húzódó 2500-2600 méter magas, meredek sziklafalnak, amely feltartóztatta az áramlást. A feltorlódó légtömeg egyre emelkedő szintű hideg óceánná dagadt, amelynek felső szintje néhány óra alatt elérte az útját álló gerinc magasságát.

A hideg levegő először a Liptói- és a Poprádi-medence találkozási vonala táján lefutó völgyekben kezdett átcsoportogni a hegység déli oldalára és egy észak-nyugatról dél-kelet felé mozgó forgószél formájában megkezdte az

útjába eső erdők ostromát, kezdte megbontani a faállományokat.

"A tátrai bóra" mozgásának vázlata nyugati irányból tekintve.

Délután 15,30 — 16 óra között azután az említett hegygerincvonulaton is átcsapott, átbukott a hideg légeóceán és a meredek sziklafalakon csaknem 2000 métert alázuhánva zúdult a hegységet délről gallérként körülölelő, már az enyhébb lejtésű, lankás hegylábát borító fenyvesekre.

Tarolt a „tátrai bóra”

Egy akkor készített amatőr videofelvételen jól látható, hogy a viharban nádszállként hajladozó szálfák kezdetben még ellenálltak a támadásnak. Amikor azonban az egyre nagyobb mennyiségben alázúduló és a hegy lábánál forgómozgásba átcsapott szél sebessége 180 -230 km/h fokozatba jutott, a fák ellenállása megtört, s bekövetkezett a katasztrofális széldöntés és széltörés. A 300-1000 m tszf. magassági zónában vízszintes tengely körül vad sebességgel turbuláló szél szó szerint ledarálta az erdőt, amelyen áthaladt.

A pusztítás erejét fokozta az a körülmény, hogy egyrészt az említett, északnyugatról közelítő ciklon, másrészt a gerincekről alábukó „tátrai bóra” felerősítette egymás hatását. Továbbá az, hogy a már kikezdett, megbontott állomány fái egymásnak dőltek és az ún. dominó-hatás érvényesült. A még lábon álló fák már nem bírták el rájuk zuhanó társaik súlyát, s maguk is ledőltek vagy letörtek, tovább döntve-zúzva mellettük álló testvéreiket is.

Este 18 óra tájban a vihar kifulladt, a szél elült és a halál csendje telepedett a sötétbe borult, elpusztított tájra. A letarolt domboldalakat 5 millió köbméternyi fatetem borította. (Egész Szlovákia évi fakitermelése 6 millió m³.)

Fenyvesek helyén holdbéli táj

Eddig tart a kalamitásból az, ami szóban leírható. A többi nem írható le – azt látni kell: a napfényben tündöklő fenséges hegycsúcsok lábánál sok-sok kilométer hosszúságban elterülő, a halál fakósárgás-barnás színével bevont kietlen sivatagot, az egymáson heverő, egykor pompásan zöldellő, most már halott fenyőfákat, a derékba tört,

nyársként meredező törzseket, a talajból kifordított gyökértányérokat és a tuskók millióit. Az autó talán egy óráig is halad az egykor árnyas, hűvös, szép erdőkben kanyargó kitűnő műúton, de most jobbra-balra nem látni mást, mint tarolást, pusztítást, halált, ameddig a szem ellát. Itt-ott magányosan áll egy-egy régi, szép üdülő vagy villa, emlékeztetve azokra az időkre, amikor még a csend, a fenyő-suttogás, a tiszta erdei levegő, a testi-lelki felüdülés helye volt ez a táj. *Évtizedek kellenek* majd ahhoz, hogy ismét az legyen.

A kárfelszámolás megszervezése

Letarolt erdő, ameddig a szem ellát.

A katasztrófa hatalmas feladat elé állította a terület gondozóit, az erdészeket és a természetvédőket. (Az állami tulajdon részaránya itt 70%.)

Szlovák vezetőink elmondták, hogy a kárfelszámolási és helyreállítási munkálatok megkezdését — a baj tetézésésként — késleltette az átlagosnál nagyobb, 2-3 méteres havat hozó és hosszan elhúzódó tél. Először az utakat kellett járhatóvá tenni, majd a poprádi 1000 mm keskeny nyomtávú, villamosított vasutat üzemképes állapotba hozni. Ez a munka látogatásunk idején még folyamatban volt.

Egy elpusztult híd tartószerkezetének helyreállítása a poprádi keskeny nyomtávú vasútvonalon.

A vasúti pályáról a rádólt fákat már eltávolították és az összeszaggatott villamos felső vezetéket kicserélték, de néhány szétrombolt híd újjáépítésén még dolgoztak.

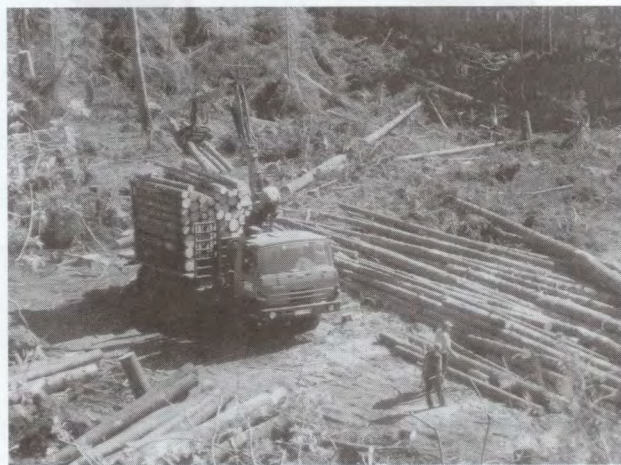
A kérdések kérdése az volt, hogy *mi legyen az irtatlan mennyiségű ledólt faanyaggal?* Helyzetfelmérés alapján arra a belátásra jutottak, hogy az állami erdészet kapacitásával a feladatnak csak kb. egyharmadát tudják elvégezni. A faanyag kétharmadának feldolgozásához külső erőt, *vállalkozókat kell bevonni.*

Ezért a területet 26 kisebb körzetre osztották fel és *pályázatokat írtak ki*, különböző szempontok alapján megálapított induló árakkal. Az árajánlatokat zárt borítékban kérték benyújtani, majd nyilvánosan bontották fel azokat. A versenyzők közül a legmagasabb árajánlatot tevő nyerte meg a licitet.

Ezzel azonban az eljárás még nem ért véget. A fakitermelő, közelítő és szállító gépeket szigorú munka- és természetvédelmi szempontú ellenőrzésnek vetették alá. A környezetet szennyező, 50%-nál nagyobb mértékben amortizálódott gépeket nem engedtek a területre.

Sürget az idő

Az említett pályázaton cseh, lengyel, osztrák és német vállalkozók indultak (magyarok nem). Ottjártunkkor 40 db. összetett fakitermelő gép, 100 db. traktor, 3 db kötélpálya és 30 pár ló dolgozott a területen.

A ledöntött faanyag nagyobb részét vállalkozók dolgozzák fel és szállítják el a területről. (A képek Karádi Gergely felvételei.)

Az volt az érzésünk, hogy ez a kapacitás talán sosem végez a horribilis feladattal. A várható termelési apadékot is magasra becsültük. Ezzel vezetőink is egyetértettek, de úgy látszik, hogy most ezzel nem sokat törődtek. Ugyanis *az idő ugyancsak sürgető tényező, mert igen nagy a szű-veszély és az erdőtüz veszélye is. A lényeg, hogy a faanyag minél előbb eltűnjön a területről.* A gallyfa, valamint a tuskó- és gyökérfa a területen marad, az enyészete lesz, a talaj humusztartalmát fogja gyarapítani.

Mi történt a vadállománnyal? Kérdésünkre azt az érdekes választ kaptuk, hogy a nagyvad mintha csodálatos módon megérezte volna a veszélyt, *a katasztrófa előtt* „kiürítette” a területet, *elvonult más régiókba*. A kisebb élőlényekben keletkezett kárt pedig még nem állt módjukban felmérni a szlovák szakembereknek.

Érdekes az is, hogy a szörnyű égszakadás-földindulásnak mindössze egy emberáldozata volt, pedig a Magas-Tátra szlovák oldalának kb. 5000 állandó lakosa van.

Megkérdeztük: a szélkatasztrófa létrejöttével kapcsolatban *a közvélemény nem okolja-e az erdészeket műhiba elkövetésével*, főként a monokulturális fenyvesek létrehozásával?

A természetvédektől kaptuk a választ: *nem!* Mert nincs olyan erdő a világon, amely ekkora erejű turbulens szélnek ellent tudott volna állni. (Ajánljuk ezt a véleményt egyes hazai laikus kommentátorok figyelmébe.)

Az 1915. évi előzmény

Egy nagy szélpusztítás már előfordult a Magas-Tátrában az elmúlt száz évben. Mégpedig 1915-ben, amelyet részletesen leírt és elemzett *Vadas Jenő* selmecbányai professzor az „Erdészeti Kísérletek”-ben. Erről dr. Ráczné *Schneider Ildikó dr.* erdőmérnök, a soproni Erdészeti Múzeum ny. igazgatója tájékoztatta részletesen csoportunkat.

Olvasható tudósítás erről a régi kalamitásról az „Erdészeti Lapok” 1916. május 15-i számába a is /295-300.p./, amit *Ziman Ede* erdőmérnök írt „*A tátrai szélöntvényekről*” címmel. E szerint a 2004. évvel csaknem napra megegyezően, 1915. november 18-án hajnali öt órakor indult meg a szél támadása északi irányból és éjszakaiig tombolt. *Ugyancsak a hegycsúcsokról mintegy 90 fokban*

alábukó szél volt, amely irányára merőleges sávokban pusztítva haladt előre. Az elpusztított erdő területe azonban jóval kisebb volt a 2004. évinél: „mindössze” 2053 kat. hold, s főként Ótátrafüred környékére koncentráldott.

A ledöntött fa mennyiségét akkor 231.300 m³-re becsülték. Az 1916 januárjában Szepesszombaton megrendezett faárverésen ebből 219 ezer köbmétert el is adtak, a Honvédelmi Minisztérium erődépítési igazgatósága azonban az anyagot hadi célokra lefoglalta. A korabeli tudósító érdekes kis megjegyzése a cikkben, hogy *az ilyen szélviharok korábban ismeretlenek voltak a hegységben.*

Mi lesz a terület sorsa?

Vezetőink elmondták, hogy a Tátrai Nemzeti Parkot ugyan hatalmas csapás érte, de ettől még a Magas-Tátra nem halt meg. (Lengyel oldalán nem is pusztított az orkán.) *A 40 ezer hektár erdőből 12 ezer ha pusztult el.* A többi erdő, valamint az erdőhatár fölötti magashegységi terület továbbra is be tudja tölteni eredeti funkcióit.

Becsles szerint *a terület regenerálása 20-40 évig is elhúzódhat.* Mindenesetre *törekedni fognak állékony vegyes-elegyes faállományok létrehozására*, amikor is a mély gyökerzetű helyi őshonos lombos fafajokat karógyökerű fenyőkkel elegyítik, főleg vörös- és erdeifenyővel. Az utóbbiak a mostani kataklizma alkalmával is bizonyították a többi fenyőfajnál erősebb állékonyágukat, amint arról a helyszínen magunk is meggyőződhattünk.

A nyár folyamán megjelent sajtóközlemények szerint az *Európai Unió 5,67 millió euro támogatást nyújt* Szlovákiának a károk helyreállításához.

Dr. Király Pál

Gépesítési konferencia

A Nyugat-Magyarországi Egyetem Erdőmérnök Kara (az Erdészeti-műszaki és Környezettechnikai Intézet), valamint az Országos Erdészeti Egyesület Gépesítési Szakosztálya soproni egyetemünk rektori tanácstermében bonyolította le a *III. Országos Erdészeti Gépesítési Konferenciát*. Levezető elnök Prof.Dr.Dr.hc. Solymos Rezső, az MTA rendes tagja volt.

A rendezvényen *kilenc előadás* hangzott el az ágazati gépesítés helyzetéről, fejlesztéséről, időszerű kérdéseiről. A konferenciához kapcsolódóan leplezték le néhai *Prof. Dr. Káldy József* /1920-1983/ okl. erdőmérnök *mellszobrát*, aki 1959-től 1983-ig volt Sopronban az Erdészeti Gép-tani Tanszék vezetője, valamint 1967-től 1983-ban bekövetkezett haláláig az OEE Gépesítési Szakosztályának elnöke.

A szobor alkotója Kutas László szobrászművész, akinek már több más szép műve is díszíti a Botanikus Kertet.

Megújult a János-hegyi kilátó

A fővárosi erdők legjelentősebb és legismertebb közjóléti objektuma, az 1910-ben Schulek Frigyes műépítész tervei szerint felépült pompás, szép kilátó alaposan leromlott műszaki állapotban 2001-ben került a XII. kerületi önkormányzat kezelésébe. Az önkormányzat ezen a nyáron 85 millió forint ráfordítással felújította az impozáns, négyszintes építményt és erdős környezetét. Az utóbbi munkából a *Pilisi Parkerdő Rt. Budapesti Erdészet* is kivette a részét: mintegy 15 millió forint értékben végzett játszótér- és sétaút-felújítási s más parkerdei munkálatokkal.

Brennbergi megemlékezés

Az „Unitárius Élet” című folyóirat idei 3. száma adott hírt arról, hogy a brennbergbányai erdő Kovács-vágás nevű erdőrészében levő emlékhelyen ünnepélyes megemlékezést tartottak az 1945.

március 30-án itt kivégezték öt ártatlan ember halálának 60. évfordulója alkalmából. Pontosabban csak négyéről, mert a közeli Jóremény-oldalban leölt *Csaszlava Jenő* IV. évf. bányamérnök-hallgató a csodával határos módon életben maradt. *Felesége* viszont aki egyetemünk könyvtárának dolgozója volt, továbbá *Ferenczi János* szigorló erdőmérnök-hallgató és a hadműveletek elől Erdélyből Sopronba menekült bátyja, *dr. Ferenczi Sándor* zoológia-tanár, a máramaroszi fogimnázium igazgatója, valamint *Neumann János* másodéves kohómérnök-hallgató a helyszínen ki-szenvedett.

Az ünnepség alatt a mártírok emlékpompájánál formaruhás (waldenes) erdőmérnök-hallgatók álltak díszőrséget és többek között emlékbeszédet mondott Prof. Dr. *Mészáros Károly*, az Erdőmérnöki Kar dékánja is.

Ref. dr. K. P.

Riedl Gyula (1914 - 2005)

Budapesten rövid, de már leküzdhetetlennek bizonyult betegség következtében 91 éves korában elhunyt *Riedl Gyula vasokleveles erdőmérnök*, szakmai közéletünk széles körben ismert személyisége.

Maklárón született 1914-ben kiterjedt erdészcsalád sarjaként; édesapja is erdőmérnök volt. Elemi iskolai tanulmányait Egerben, a középiskolát részben Egerben, részben Esztergomban végezte, s az esztergomi bencés gimnáziumban érettségizett 1932-ben. Ezt követően beiratkozott a soproni Erdőmérnöki Karra, ahol *oklevélét 1939-ben szerezte meg*.

Szakmai pályafutását az akkoriban visszacsatolt Kárpátalján kezdte meg a bustyaházai erdőigazgatóságnál, ahol nemsokára, 1941-ben a *Királymező-felső Erdőhivatal vezetőjévé nevezték ki*.

1944 októberében a szovjet hadsereg közeledtével visszatért az anyaországba, ahol hamarosan behívták katonai szolgálatra. Ausztria területén került hadifogságba, ahonnan 1945 júliusában tért haza. Igazolása után a Földművelésügyi Minisztérium

Győrbe helyezte. Ott dolgozott a gyakori átszervezések miatt különböző elnevezésekkel működött erdőgazdasági irányítási centrumban szintén többféle beosztásban 1951-ig. Ekkor a *budapesti Erdőközpontba* vezényelték. Itt, illetve az *Országos Erdészeti Főigazgatóságon* dolgozott különböző beosztásokban, 1956-ban már főosztályvezető-helyettesként, s *vezette az OEF szakszervezeti bizottságát is*.

Az 1956-os forradalom alatt résztvett a főigazgatóság Bobok László erdőmérnök által vezetett forradalmi bizottságának tevékenységében, s főosztályvezetői pozícióba került. Ez azonban a forradalom leverését követően megtörte szakmai előmenetelét. *1957-ben az Erdészeti Tervező Irodához helyezték át főmérnöknek. Itt dolgozott 1976 végéig*, amikor is műszaki-gazdasági tanácsadóként vonult nyugállományba. Az aktív szolgálatból történt megváltása alkalmából a *Munka Érdemrend arany* fokozatával tüntették ki.

Hivatali vonalon kiaknázatlan energiáit a társadalmi munkában hasznosította az *Országos Erdészeti*

Egyesületben, amelynek 1940 óta tagja volt. *Szervezőként*, majd e mellett – volt munkahelyi főnökét, Nyirádi Lajost követően – *könyvtárosként* tevékenykedett, szinte halála napjáig.

Kimagasló egyesületi munkásságát 1970-ben a Bedő Albert Emlékérem, 1996-ban pedig "Az OEE tiszteletbeli tagja" kitüntető cím adományozásával ismerték el.

Az OEE saját halottjaként szépen megrendezett megemlékezés keretében búcsúztatták el a szakma részéről az általa évtizedeken át gondozott budapesti, Budakeszi úti Wagner Károly Erdészeti Szakkönyvtárban. Ennek során az egyesület vezetősége részéről Cserép János elnök és Ormos Balázs főtítkárs, az OEE Szeniorok Tanácsa és a tiszteletbeli tagok részéről dr. Szász Tibor, az Erdészettörténeti Szakosztály részéről dr. Oroszi Sándor elnök mondott emlékbeszédet és közreműködött Pápai Gábor, az „Erdészeti Lapok” főszerkesztője.

dr. Király Pál

A Nap Napja

Az utóbbi másfél-két évtizedben világszerte, de az Európai Unióban különösen előtérbe került a megújuló természeti erőforrások hasznosítása. A gödöllői Szent István Egyetemen a Fizika és Folyamatirányítási Tanszék már 12 év óta minden nyáron megrendezi a Nap Napját a napenergia melegvíz- és áramtermelő eszközökkel, valamint szárítóberendezésekkel történő hasznosításáról. Az idén több általános iskola is bekapcsolódott a programba. A gödöllői Erkel Ferenc Ált. Iskola tanulói például saját készítésű parabolatükörös *mini-napkohójukat* mutatták be.

Évszázados borostyánok

Az ország legöregebb borostyánja Kőszegen, a vár Öreg-tornyának tövében található, legalább is a Magyar Borostyán Társaság jelenlegi, országos felmérésen alapuló ismeretei szerint.

A hét méter magas törzsű, de 140 cm magasságban ketté ágazó növény törzsmérete 30 cm. Korát 150 év körülire becsülik. A Jurisics Miklós Gimnázium kertjében is van egy 100 évesre becsült, 22 cm törzsméretű, teljesen egyenes törzsű, fűlgömb alakú koronával rendelkező példány.

Famatuzsálem átültetése

Spanyolországban a Valencia-tartománybeli Castellón del la Plana város határában egy ezer évesnek becsült olajfát óriásdaruvál kiemelték termőhelyéről. Majd a kb. 7 tonna súlyú fa gyökér-

zetét gondosan becsomagolták és gépkocsiszállító utánfutón Franciaországba szállították, ahol egy arborétumban újra elültették.

A környékbeli spanyol környezetvédők a fa tulajdonosának mintegy 12.000 euro hasznat hozó és a maga nemében eddig páratlan transzplantáción felháborodva, külön egyesületet alapítottak a vidéken még létező további hasonló korú és méretű olajfa-matuzsálemek megvédésére. Az öreg fákat egyedenként számbavették, lefotózták és a fényképeket albumba gyűjtve közreadták.

Keltetett sasfiók

A gödöllői Kisállat-tenyésztési és Takarmányozási Kutatóintézetben /KÁTKI/ baromfikeltető gépben sikerült egy életképes parlagi sas fiókát kikeltetni. Kéthetes etetés után a fiókát kihelyezték egy sasfészekbe, ahol a fészekben lakó és éppen kotló saspár gondozásába vette.

Az eset szinte páratlan és nagyjelentőségű, mivel a madárfaj egyedszáma a környezeti veszélyeztettség és a tojások nagy arányú terméketlensége következtében végesen megcsappant. A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület szakemberei a Cserhátról, egy veszélyeztetett fészekből vitték Gödöllőre az abban talált három tojást, amelyből egy befűladt, egy kikelt fióka pedig hamarosan elpusztult.

k.p.

Hírek

Állami kitüntetések. A Magyar Köztársaság elnöke a miniszterelnök előterjesztése alapján kimagasló szakmai munkássága elismeréseként *Mastalirné dr. Zádor Márta* okl. erdőmérnök, a Nyugat-Magyarországi Egyetem Központi Könyvtárának főigazgatója részére a Magyar Köztársaság Arany Érdemkeresztjét adományozta.

A köztársasági elnök Augusztus 20-a, az államalapító Szent István király ünnepe alkalmából *dr. Pethő József* okl. erdőmérnököt, ny. vezérigazgatót szintén a Magyar Köztársaság Arany Érdemkeresztjével, dr. habil. *Szita Szabolcsot*, a Nyugat-Magyarországi Egyetem Holokauszt Emléközpontja vezető tudományos munkatársát pedig a Magyar Köztársasági Érdemrend lovagkeresztjével tüntette ki.

Az ünnep alkalmából a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter az Állami Erdészeti Szolgálat előterjesztése alapján a *Pro Silva Hungariae Emlékéremmel* tüntette ki *Halász Gábor* okl. erdőmérnököt, a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet ny. elnökhelyettesét. Ugyanezt a kitüntetést kapta továbbá *Feiszt Ottó* Ágoston okl. erdőmérnök, okl. vadgazdálkodási szakmérnök, c. egyet. docens, a ZALAERDŐ RT. vezérigazgatója, valamint *Soós Gyula* okl. erdőmérnök, az AESz Debreceni Igazgatóságának igazgatója is.

*

MEGOSZ-Kitüntetések. A Magán Erdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetsége „*Rimler Pál*” Emlékéremmel tüntette ki posztumusz néhai *dr. Csötönyi József* okl. erdőmérnököt /† 2002/, s ezt a kitüntetést adományozta *Barátossy Gábor* okl. erdőmérnök, az FVM Erdészeti Főosztályának ny. vezetője részére is.

*

Iskolai névváltozás. A mátrafüredi „Vadas Jenő” Erdészeti és Vadgaz-

dálkodási Szakképző Iskola és Kollégium a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium rendelkezése alapján fuzionált a gyöngyösi Almásy Pál Mezőgazdasági Szakképző Iskolával, s az összevont intézmény 2005. július 1. óta a *Mátra Erdészeti, Mezőgazdasági és Vadgazdálkodási Szakképző Iskola és Kollégium* elnevezést viseli. Igazgatója 2005. augusztus 16. óta *dr. Vasas Joachim*.

*

Halálozások. Gödöllőn meghalt *Kocsárdi Károly* erdész, az egykori Gödöllői Áll. Erdő- és Vadgazdaság ny. termelési osztályvezetője. 1916-ban született. Szakmai pályafutását az ugyancsak egykori M.kir. Állami és Koronauradalmi Erdőigazgatóságnál kezdte el, s egész további munkálkodása is a valkói-isaszegi gödöllői erdőkhöz fűződött. Tevékeny és közismert szereplője volt a szakmai közéletnek is: az 1960-as években erdész-alelnöke volt az OEE-nek és publikációi is jelentek meg az egyesület akkoriban „Az Erdő” címet viselő folyóiratában. Amikor Gödöllő megszűnt erdészeti irányítási központ lenni, egyik fő kezdeményezője volt a Gödöllői Nyugdíjas Erdészek Egyesülete megalapításának, majd pedig aktív vezető személyisége. A gödöllői temetőben helyezték végső nyugalomra.

Tragikus váratlansággal, közlekedési balesetben veszítette életét *Tönköl Péter* Zoltán okl. erdőmérnök, a Nagykunsági Erdészeti és Faipari Rt. Monori Erdészetének 32 éves igazgatója. Budapesten született 1972-ben, erdésztechnikusi oklevelét 1991-ben szerezte meg Szegeden, az erdőmérnöki oklevelet pedig 1998-ban Sopronban. A NEFAG RT. saját halottjaként temették el a monori református temetőben.

*

Az „Állatok Világnapja” október 4., Assisi Szent Ferenc halálának katolikus emléknapja. Ebből az alkalomból a hazai állatkertek és vadsparkok is számos programmal várják az állatbarátokat.

Az idős ember tízparancsolata

1. Ahogy a természetben a virradatot a nappalok, az esték, az éjszák követik, úgy az emberi életben is a születés után eljön a gyermekkor, az ifjú- és felnőttkor, az öregkor. Készülj rá!

2. Ne hidd el, hogy az öregedés, az öregség egyenlő a betegségekkel. Tudatosítsd magadban, hogy az idős kornak nemcsak hátrányai, gyötrelmei, hanem előnyei, szépségei és örömei is vannak.

3. A hosszú élet úgy jó, ha minél több benne az egészségben megélt esztendő. Nem az a fontos, hogy sokat egyél és igyál, hanem a jóízű, egészséges táplálkozás az ajánlott.

4. Mindenben legyél mértéktartó, csak a szeretettel, tisztességgel és az emberséggel ne takarékoskodj. Mint két szemed világát, úgy őrizd emberi méltóságodat.

5. Ne hagyd el magad, ne add fel megpróbáltatások esetén sem, ne engedd magad leírni, elszigetelni. Legyél tevékeny, vegyél részt a társadalmi, a kulturális munkában, a közösségi életben. Ha teheted, ne maradj egyedül, mindig legyenek társaid. Amíg élünk, semmi sem késő.

6. Soha ne feledkezz meg arról, hogy Te is voltál fiatal, és emlékeztess az ifjakat, hogy ők is lesznek öregek- ha megérik.

7. A nagymamák és a nagypapák legszebb ajándékai: az unokák.

8. A legnagyobb kincs: saját életismereted és élettapasztalatod, amely attól válik értékessé, hogy felhasználod és szétosztod.

9. Az öregedés folyamata megállíthatatlan, de lassítható, miként az elmúlás is feltartóztathatatlan, ám valamelyest késleltethető.

10. Az idős ember a jelenben él és a múltat emlékezik, de nem mind egy számára, milyen nyomot hagy maga után, milyen jövő elé néznek utódai. Ne feledd: nemcsak megérkezni, de elbúcsúzni is tudnunk kell.

Kárpáti Sándor

Humor

– Mi a különbség a kutya és a disznó között ?

– Kutyából nem lesz szalonna.

*

– Mi az abszurdum ?

– Ha a macska egérutat nyer.

*

– Mit tettek az ősmagyarok a nyereg alá?

– Lovat.

*

– Ki az abszolút skót ?

– Aki más fogához veri a garast.

*

– Mióta tudnak úszni a skótok?

– Amióta bevezették a hídvámot.

*

– Hogyan osztatja fel a skót rendőr a tüntető tömeget?

– Leveszi a sapkáját és gyűjtögetni kezd.

*

Kovács Peruban találkozik egy indiánnal.

– Maga inka? - kérdi.

Igen, de az apám még inkább.

*

Két skót vadász járja az erdőt.

– Mi az - kérdi az egyik - Te történet nélkül jársz vadászni?

– Igen. Kár a pénzért, hiszen az eredmény így is ugyanaz.

*

– Mondja, pincér, ez őzsült vagy szarvassült?

– Ha nem tudja megkülönböztetni, akkor magának úgy is mindegy.

– Ahogy meglátják az első nyulat, azonnal kezdjenek löni - mondja az erdész a vadászat kezdete előtt a külföldi vadászoknak.

– Miért?

– Mert ez az egyetlen nyulunk.

*

– Apu, mi az ott? Nyúl? - kérdi Pistike az állatkertben.

– Nem, kisfiam, zsiráf.

– Jé, de nagy nyúl!

*

A férj késő éjszaka megy haza. Amikor belép a hálószobába, a felesége fölébred és álmosan megkérdi:

– Te vagy az, drágám?

– Nem. A férjed.

*

A falusi kakas a pesti körúton sétálva meglát egy grillsütőt. Odafordul és megkérdi:

– Mi az, lányok, szoláriumoztok?

Merre tovább magánerdő? Ezzel a címmel szakmai konferenciát rendezett a Magán Erdőtulajdonosok és gazdálkodók, Országos Szövetsége /MEGOSZ/, a Veszprém megyei *Szentgálon*, amelyen résztvett Prof. Dr. Magda Sándor, az Országgyűlés Mezőgazdasági Bizottságának elnöke is. A konferencián négy előadás hangzott el a szektorban folyó erdőgazdálkodás problémáiról és időszerű kérdéseiről, majd kiosztották a szövetség emlékérmét. Délután terepi program következett, este pedig Bánd községben baráti találkozóra zárult a nagyrendezvény.

*

Indóház címmel szép színes, érdekes és jelentős terjedelmű (96 szövegoldal + 4 oldal színes borító), *vasúti magazin* kezdte meg megjelenését ez év márciusában. A folyóirat az *erdei*

Címképünk a Magas-Tátrában készült. A szlovák Tátrai Nemzeti Park erdeiben a múlt év novemberében hatalmas pusztítást okozott szélviharról és következményeiről szóló tudósításunk a 11. oldalon olvasható. /Fotó: Karádi Gergely./

vasutak barátainak figyelmére is igényt tarthat. A sok műszaki és vasúttörténeti cikk között ugyanis mindegyik számban található kisvasutakról szóló képes ismertetés is.

*

Atmos Generator típuselnevezésű, faelgázosító kazánon alapuló fűtési és használati melegvíz előállító berendezést árusít a Mecsek Erdészeti Rt. A rendszer a gázfűtés kényelmét, automatizálhatóságát egyesíti a tűzifa olcsóságával és környezetbarát jellegével, s napkollektorral is kombinálható.

ERDÉSZETI ÉS FAIPARI HÍRADÓ

XV. évfolyam 3. szám.

Kiadja:

az Erdészeti és Faipari Dolgozók Szakszervezete

1061 Budapest, Jókai tér 9.

Tel.: 331-4369; Fax: 374-3025

Felelős kiadó:

Herczeg Miklós főtítkár

A Szerkesztő Bizottság:

Barta László, Fritsch Ottó,

Gilicze Péter

Herczeg Miklós (elnök)

Németh Szilveszter

A szerkesztésben közreműködik:

Dr. Király Pál

Nyomda:

CERBERUS Nyomdaipari Könyv- és Lapkiadó Kft.

1066 Budapest, Lovag u. 14.

Tel.: (06) 1-302-5154

Felelős vezető:

Schmidt Gábor ügyvezető igazgató

A lap átlagosan negyedévenként jelenik meg.

Hírlapárusi forgalomba nem kerül, terjeszti az EFDSz.

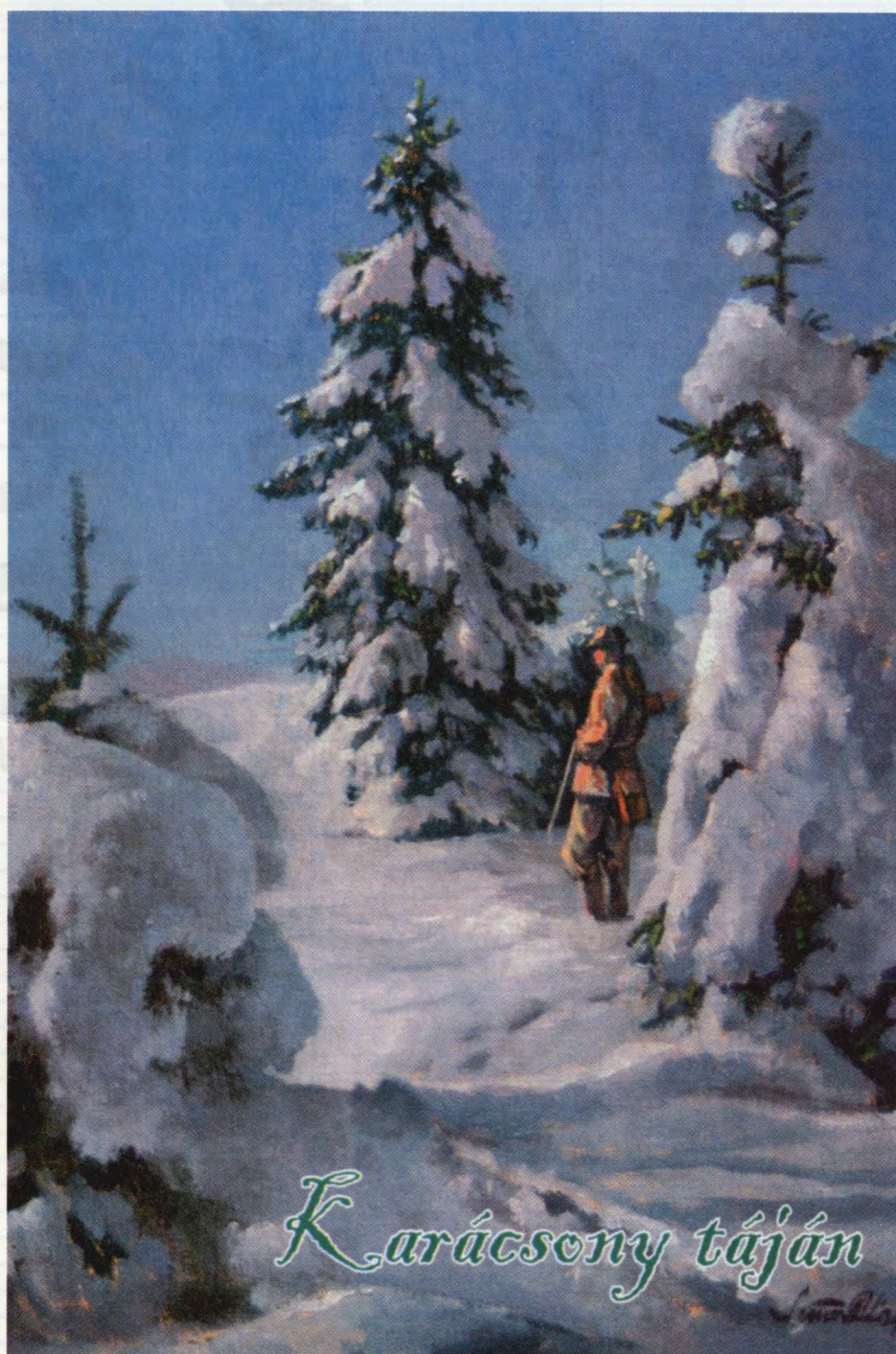
forestpress
erdészet – faipar – vadászat természetvédelem

XV. évfolyam 4. szám, 2005. december

Erdészeti és faipari **HÍRADÓ**

ERDÉSZETI ÉS FAIPARI DOLGOZÓK SZAKSZERVEZETÉNEK LAPJA

TARTALOM

Napirenden: szakmánk
helyzete

*

Ágazati érdekegyeztető
rendszerünk fejlesztése

*

Magyar erdők, magyar
cunamik

*

Konferencia Erdélyben

*

Nyugdíjasoknak -
nyugdíjasokról

*

Vadászatok női
szemmel

*

Erdészettörténeti
gyűjtemény

*

Simonyi Károly emléke

*

Alpár Ignác és Sopron

*

Könyvismertető

*

Az ünnepi asztalra
ajánljuk

	JANUÁR		FEBRUÁR		MÁRCIUS	
1	Vasárnap	Új év, Fruzsina	Szerda	Ignác	Szerda	Albin
2	Hétfő	Ábel	Csütörtök	Karolina, Aida	Csütörtök	Lujza
3	Kedd	Genovéva, Benjámín	Péntek	Balázs	Péntek	Kornélia
4	Szerda	Titusz, Leona	Szombat	Ráchel, Csenge	Szombat	Kázmér
5	Csütörtök	Simon	Vasárnap	Ágota, Ingrid	Vasárnap	Adorján, Adrián
6	Péntek	Boldizsár	Hétfő	Dorottya, Dóra	Hétfő	Leonóra, Inez
7	Szombat	Attila, Ramóna	Kedd	Tódor, Rómeó	Kedd	Tamás
8	Vasárnap	Gyöngyvér	Szerda	Aranka	Szerda	Zoltán
9	Hétfő	Marcell	Csütörtök	Abigél, Alex	Csütörtök	Franciska, Fanni
10	Kedd	Melánia	Péntek	Elvira	Péntek	Ildikó
11	Szerda	Ágota	Szombat	Bertold, Marietta	Szombat	Szilárd
12	Csütörtök	Ernö	Vasárnap	Lidia, Livia	Vasárnap	Gergely
13	Péntek	Veronika	Hétfő	Ella, Linda	Hétfő	Krisztián, Ajtony
14	Szombat	Bódog	Kedd	Bálint, Valentin	Kedd	Matild
15	Vasárnap	Lőránt, Loránd	Szerda	Kolos, Georgina	Szerda	Nemzeti ünnep, Kristóf
16	Hétfő	Gusztáv	Csütörtök	Julianne, Lilla	Csütörtök	Henrietta
17	Kedd	Antal, Antónia	Péntek	Donát	Péntek	Gertrud, Patrik
18	Szerda	Piroska	Szombat	Bernadett	Szombat	Sándor, Ede
19	Csütörtök	Sára, Mórió	Vasárnap	Zsuzsanna	Vasárnap	József, Bánk
20	Péntek	Fábián, Sebestyén	Hétfő	Aladár, Álmos	Hétfő	Klaudia
21	Szombat	Ágnes	Kedd	Eleonóra	Kedd	Benedek
22	Vasárnap	Vince, Artúr	Szerda	Gerzson	Szerda	Beáta, Izolda
23	Hétfő	Zelma, Rajmund	Csütörtök	Alfréd	Csütörtök	Emőke
24	Kedd	Timót	Péntek	Mátyás	Péntek	Gábor, Karina
25	Szerda	Pál	Szombat	Géza	Szombat	Irén, Írisz
26	Csütörtök	Vanda, Paula	Vasárnap	Edina	Vasárnap	Emánuel
27	Péntek	Angelika	Hétfő	Ákos, Bátor	Hétfő	Hajnalka
28	Szombat	Károly, Karola	Kedd	Elemér	Kedd	Gedeon, Johanna
29	Vasárnap	Adél			Szerda	Augusztá
30	Hétfő	Martina, Gerda			Csütörtök	Zalán
31	Kedd	Marcella			Péntek	Árpád

Boldog és sikeres 2006. esztendőt !

	JÚLIUS		AUGUSZTUS		SZEPTEMBER	
1	Szombat	Tihamér, Annamária	Kedd	Boglárka	Péntek	Egyed, Egon
2	Vasárnap	Ottó	Szerda	Lehel	Szombat	Rebeka, Dorina
3	Hétfő	Kornél, Soma	Csütörtök	Hermína	Vasárnap	Hilda
4	Kedd	Ulrik	Péntek	Domonkos, Dominika	Hétfő	Rozália
5	Szerda	Emese, Sarolta	Szombat	Krisztina	Kedd	Viktor, Lőrinc
6	Csütörtök	Csaba	Vasárnap	Berta, Bettina	Szerda	Zakariás
7	Péntek	Apollónia	Hétfő	Ibolya	Csütörtök	Regina
8	Szombat	Ellák	Kedd	László	Péntek	Mária, Adrienn
9	Vasárnap	Lukrécia	Szerda	Emőd	Szombat	Ádám
10	Hétfő	Amália	Csütörtök	Lőrinc	Vasárnap	Nikolett, Hunor
11	Kedd	Nóra, Lili	Péntek	Zsuzsanna, Tiborc	Hétfő	Teodóra
12	Szerda	Izabella, Dalma	Szombat	Klára	Kedd	Mária, Adrienn
13	Csütörtök	Jenő	Vasárnap	Ipoly	Szerda	Kornél
14	Péntek	Örs, Stella	Hétfő	Marcell	Csütörtök	Szeréna, Roxána
15	Szombat	Henrik, Roland	Kedd	Mária	Péntek	Enikő, Melitta
16	Vasárnap	Valter	Szerda	Ábrahám	Szombat	Edit
17	Hétfő	Endre, Elek	Csütörtök	Jácint	Vasárnap	Zsófia
18	Kedd	Frigyes	Péntek	Ilona	Hétfő	Diána
19	Szerda	Emília	Szombat	Huba	Kedd	Vilhelmina
20	Csütörtök	Illés	Vasárnap	Szt. István, államalapítás ünnepe, Vajk	Szerda	Friderika
21	Péntek	Dániel, Daniella	Hétfő	Sámuel, Hajnalka	Csütörtök	Máté, Mirella
22	Szombat	Magdolna	Kedd	Menyhért, Mirjam	Péntek	Móric
23	Vasárnap	Lenke	Szerda	Bence	Szombat	Tekla
24	Hétfő	Kinga, Kincső	Csütörtök	Bertalan	Vasárnap	Gellért, Mercedesz
25	Kedd	Kristóf, Jakab	Péntek	Lajos, Patrícia	Hétfő	Eufrozina, Kende
26	Szerda	Anna, Anikó	Szombat	Izso	Kedd	Jusztina
27	Csütörtök	Olga, Liliána	Vasárnap	Gáspár	Szerda	Adalbert
28	Péntek	Szabolcs	Hétfő	Ágoston	Csütörtök	Vencel
29	Szombat	Márta, Flóra	Kedd	Beatrix, Erna	Péntek	Mihály
30	Vasárnap	Judit, Xénia	Szerda	Rózsa	Szombat	Jeromos
31	Hétfő	Oszkár	Csütörtök	Erika, Bella		

	ÁPRILIS		MÁJUS		JÚNIUS		
1	Szombat	Hugó	Hétfő	Munka ünnepe, Fülöp, Jakab	Csütörtök	Tünde	1
2	Vasárnap	Áron	Kedd	Zsigmond	Péntek	Kármén, Anita	2
3	Hétfő	Buda, Richárd	Szerda	Tímea, Irma	Szombat	Klotild	3
4	Kedd	Izidor	Csütörtök	Mónika, Flórián	Vasárnap	Pünkösöd, Bulcsu	4
5	Szerda	Vince	Péntek	Györgyi	Hétfő	Pünkösöd, Fatime	5
6	Csütörtök	Vilmos, Biborka	Szombat	Ivett, Frida	Kedd	Norbert, Cintia	6
7	Péntek	Herman	Vasárnap	Gizella	Szerda	Róbert	7
8	Szombat	Dénes	Hétfő	Mihály	Csütörtök	Medárd	8
9	Vasárnap	Erhard	Kedd	Gergely	Péntek	Félix	9
10	Hétfő	Zsolt	Szerda	Ármin, Pálma	Szombat	Margit, Gréta	10
11	Kedd	Leó, Szaniszló	Csütörtök	Ferenc	Vasárnap	Barnabás	11
12	Szerda	Gyula	Péntek	Pongrácz	Hétfő	Villő	12
13	Csütörtök	Ida	Szombat	Szervác, Imola	Kedd	Antal, Anett	13
14	Péntek	Tibor	Vasárnap	Bonifác	Szerda	Vazul	14
15	Szombat	Anasztázia, Tas	Hétfő	Zsófia, Szonja	Csütörtök	Jolán, Vid	15
16	Vasárnap	Húsvét, Csongor	Kedd	Mózes, Botond	Péntek	Jusztin	16
17	Hétfő	Húsvét, Rudolf	Szerda	Paszkal	Szombat	Laura, Alida	17
18	Kedd	Andrea, Ilma	Csütörtök	Erik, Alexandra	Vasárnap	Arnold, Levente	18
19	Szerda	Emma	Péntek	Ivó, Milán	Hétfő	Gyárfás	19
20	Csütörtök	Tivadar	Szombat	Bernát, Felícia	Kedd	Rafael	20
21	Péntek	Konrád	Vasárnap	Konstantin	Szerda	Alajos, Leila	21
22	Szombat	Csilla, Noémi	Hétfő	Júlia, Rita	Csütörtök	Paulina	22
23	Vasárnap	Béla	Kedd	Dezső	Péntek	Zoltán	23
24	Hétfő	György	Szerda	Eszter, Eliza	Szombat	Iván	24
25	Kedd	Márk	Csütörtök	Orbán	Vasárnap	Vilmos	25
26	Szerda	Ervin	Péntek	Fülöp, Evelin	Hétfő	János, Pál	26
27	Csütörtök	Zita, Mariann	Szombat	Hella	Kedd	László	27
28	Péntek	Valéria	Vasárnap	Emil, Csanád	Szerda	Levente, Irén	28
29	Szombat	Péter	Hétfő	Magdolna	Csütörtök	Péter, Pál	29
30	Vasárnap	Katalin, Kitti	Kedd	Janka, Zsanett	Péntek	Pál	30
31			Szerda	Angéla, Petronella			31

Erdészeti és Faipari Dolgozók Szakszervezete.

	OKTÓBER		NOVEMBER		DECEMBER		
1	Vasárnap	Malvin	Szerda	Mindenszentek, Marianna	Péntek	Elza	1
2	Hétfő	Petra	Csütörtök	Halottak Napja, Achilles	Szombat	Melinda, Vivien	2
3	Kedd	Helga	Péntek	Győző	Vasárnap	Ferenc, Olivia	3
4	Szerda	Ferenc	Szombat	Károly	Hétfő	Borbála, Barbara	4
5	Csütörtök	Aurél	Vasárnap	Imre	Kedd	Vilma	5
6	Péntek	Brúnó, Renáta	Hétfő	Lénárd	Szerda	Miklós	6
7	Szombat	Amália	Kedd	Rezső	Csütörtök	Ambrus	7
8	Vasárnap	Koppány	Szerda	Zsombor	Péntek	Mária	8
9	Hétfő	Dénes	Csütörtök	Tivadar	Szombat	Natália	9
10	Kedd	Gedeon	Péntek	Réka	Vasárnap	Judit	10
11	Szerda	Brigitta, Gitta	Szombat	Márton	Hétfő	Árpád	11
12	Csütörtök	Miksa	Vasárnap	Jónás, Renátó	Kedd	Gabriella	12
13	Péntek	Kálmán, Ede	Hétfő	Szilvia	Szerda	Luca, Otília	13
14	Szombat	Helén	Kedd	Alíz	Csütörtök	Szilárda	14
15	Vasárnap	Teréz	Szerda	Albert, Lipót	Péntek	Valér	15
16	Hétfő	Gál	Csütörtök	Ödön	Szombat	Etelka, Aletta	16
17	Kedd	Hedvig	Péntek	Hortenzia, Gergő	Vasárnap	Lázár, Olimpia	17
18	Szerda	Lukács	Szombat	Jenő	Hétfő	Augusztá	18
19	Csütörtök	Nándor	Vasárnap	Erzsébet, Zsóka	Kedd	Viola	19
20	Péntek	Vendel	Hétfő	Jolán	Szerda	Teofil	20
21	Szombat	Orsolya	Kedd	Olivér	Csütörtök	Tamás	21
22	Vasárnap	Előd	Szerda	Cecília	Péntek	Zénó	22
23	Hétfő	Nemzeti ünnep, Gyöngyi	Csütörtök	Kelemen, Klementína	Szombat	Viktória	23
24	Kedd	Salamon	Péntek	Emma	Vasárnap	Ádám, Éva	24
25	Szerda	Blanka, Bianka	Szombat	Katalin, Katinka	Hétfő	Karácsony, Eugénia	25
26	Csütörtök	Dömötör	Vasárnap	Virág	Kedd	Karácsony, István	26
27	Péntek	Szabina	Hétfő	Virgil	Szerda	János	27
28	Szombat	Simon, Szimonetta	Kedd	Stefánia	Csütörtök	Kamilla	28
29	Vasárnap	Nárcisz	Szerda	Taksony	Péntek	Tamás, Tamara	29
30	Hétfő	Alfonz	Csütörtök	András, Andor	Szombat	Dávid	30
31	Kedd	Farkas			Vasárnap	Szilveszter	31

Napirenden: szakmánk helyzete

Szakszervezeti titkáraink legutóbbi országos értekezletét – miként általában, úgy most is – budapesti központunkban bonyolították le Barta László, az EFDSz elnöke vezetésével.

A tanácskozás fő napirendjét Klemencsics Andrásnak, a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium Erdészeti Főosztálya vezetőjének *szakágazatunk helyzetéről és az időszerű feladatokról* adott tájékoztatása képezte.

*

A tájékoztatóból az világott ki, hogy *a szakma – változatlanul – nehéz pénzügyi helyzetben van. Különösen az intézményi szféra (ÁESz, ERTI stb.), ahol a manapság általános költségvetési megszorítások keretében 50-60 %-os működési költség elvonás történt. Maga az ágazat nettó költségvetési befizető, mert több pénzt fizet be évente az államkasszába, mint amennyit onnan támogatás címén visszakap. Az un. közcélú erdészeti feladatok finanszírozása (mint pl. egyes jóléti erdőgazdálkodási műveletek elvégzése, erdei vasutak korlátozott közforgalmú üzemeltetése stb.) a gazdálkodók pénzéből történik.*

*

Ehhez a témához is kapcsolódott az arról szóló tájékoztatás, hogy az Európai Uniónak a 2007-2013 évekre szóló vidékfejlesztési rendelete már lehetőséget nyújt majd az erdészeti támogatására is. *Erdészeti akcióterv készül, amely 2007-től kerül bevezetésre. Lehetőség nyílik az erdőfenntartási munkák társfinanszírozására.*

Ezért Klemencsics András szerint a kétségtelenül igen nehéznek ígérkező 2006-os esztendő tiszteességgel kell kifuttatni és közben fel kell készülni a 2007-ben bevezetésre kerülő új rendszerre.

*

Klemencsics András az időszerű feladatok közül *kiemelte az Erdőtörvény módosítását. Ezt most három körülmény teszi szükségessé. Az egyik: az EU vidékfejlesztési szabályaihoz kell a törvényt igazítani. A másik: ezen az úton is meg kell könnyíteni a magánerdőgazdálkodást. S végül: igazgatási szempontból is fejleszteni kell a törvényt.*

*

Több hozzászólás is kapcsolódott a tájékoztatóhoz titkáraink részéről. Ezek során elhangzott, hogy az *un. erdészeti közcélú feladatok ellátását a vállalati dolgozók a saját keresetük terhére nem finanszírozhatják tovább. Szakszervezetünk fellép ez ellen. Ugyanakkor felmerült az is, hogy a szakma nem egységes ebben az ügyben. Ezért, ha*

például levélben fordulnánk az illetékesnek tartott államigazgatási-pénzügyi szervekhez a közfeladatok ellátásának veszélybe kerülésével kapcsolatban, nem biztos, hogy a gazdasági elit azt támogatná.

Ez is aláhúzza *a szakmai egység, az egy nyelven beszélés szükségességét. Ennek megteremtéséhez fel kell használni az olyan lehetőségeket, mint pl. az Ágazati Párbeszéd Bizottság, s a MEDOSz-szal való együttműködés.*

*

Most is szóba került a hozzászólások során az a problematikus viszony, ami az erdészeti és a természetvédelem kapcsolatát az utóbbi években jellemzi. Lapunk is foglalkozott már azzal a társadalmi természetvédők részéről ismételt előfordult felvetéssel, ami szerint a feszültségek feloldását az jelentené, ha a természetvédelmi oltalom valamilyen fokozata alá sorolt erdők a nemzeti park igazgatóságok kezelésébe kerülnének.

Az értekezleten ezt úgy látták, hogy a két egymásra utalt ágazat egységének megteremtése: helyes felvetés. Ezt azonban úgy volna indokolt megvalósítani, hogy a természetvédelmet a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium hatáskörébe kellene utalni, mivel a védett területek zöme eleve ennek a tárcának a munkaterületén található. A „Natura 2000” ügyekben is az eljáró hatóság az erdészeti lesz és nem a természetvédelem.

A természetvédelmi ügyek intézésében is az EU elveinek kell érvényt szerezni, amelyek nem a tiltásra, a parancsoló korlátozásokra és szankciókra épülnek elsősorban, hanem a tulajdonosok és gazdálkodók meggyőzésére, önkéntességére, belátására. Azt pedig a hazai tapasztalatok is alátámasztják, hogy a statikus természetvédelem nem megoldása a természeti értékek megóvásának.

*

Szakmánk helyzetének megvitatása mellett a titkári tanácskozás tárgyát képezték még bérezési és természetbeni juttatási ügyek, az ágazati kollektív szerződés alkalmazásának egyes problémái, a nyugdíjasokat érintő legutóbbi állami rendelkezések, valamint a kullancsfertőzés újabb, súlyosabb változatának megjelenése.

Végül a titkárok meghallgatták az Euro Discount Club Marketing Kft. /Jäger László/ és a Magyar Kamarákért Szövetség /Balázs Péter/ együttműködési ajánlatát. Az együttműködés keretében kínált szolgáltatásokról a titkárok írásbeli részletezést vihettek haza.

Titkáraink országos értekezlete Barta László elnök zárószavával ért véget.

Dr. K. P.

Ágazati érdekegyeztető rendszerünk fejlesztése

A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium, valamint a tárca kiemelt partnereként elismert 23 agrár-érdekképviselői szervezet (köztük szakszervezetünk) képviselői októberben *megállapodást írnak alá, amely az ágazati érdekegyeztetés szervezeti rendszerét kétszintűvé alakítja át.*

A megállapodás értelmében a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Érdekegyeztető Tanácson /FÖVÉT/ belül *ágazati tanácsok* alakulnak és működnek. Ennek megfelelően *megalakult a FÖVÉT Erdészeti és Faipari Ágazati Tanácsa.* További ágazati tanácsok a tárca területén: mezőgazdasági; halászati és vadászati; élelmiszer-, dohány- és itálipari; közszolgálati.

*

Az érdekképviselőket az érdekegyeztetés során a jogi szabályozás, illetve döntéshozatal koncepciójának kialakításától kezdve véleményezési és javaslattevési jog illeti meg. Az FVM vállalta, hogy az érdekképviselői véleményeket és javaslatokat érdemben vizsgálja, s ezekkel kapcsolatos elhatározásairól – megfelelő indokolással – tájékoztatja az érdekképviselőt.

Az egész ágazatot érintő stratégiai, koncepcionális kérdések megvitatásának fóruma a FÖVÉT (amelynek elnöke az FVM politikai államtitkára). A FÖVÉT elé kerülő minden kérést előzetesen megvitatnak az ágazati tanácsok. Véleményüket a FÖVÉT-ben ágazatonként két-két küldött képviseli.

Az együttműködési megállapodást határozatlan időre kötötték; a FÖVÉT működését évente áttekintik és értékelik.

*

A FÖVÉT Erdészeti és Faipari Ágazati Tanácsának a következő érdekképviselői szervezetek a tagjai:

1. Agrár Munkaadói Szövetség /AMSz/
2. Agrárkutató Intézmények Országos Szövetsége /AIOSz/
3. Erdészeti és Faipari Dolgozók Szakszervezete /EFDSz/
4. Fagazdasági Országos Szakmai Szövetség /FAGOSz/
5. Magán Erdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetsége /MEGOSz/
6. Magyar Földbirtokosok Országos Szövetsége
7. Magyar Gazdakörök és Gazdaszövetkezetek Országos Szövetsége /MAGOSz/

8. Magyar Köztisztviselők és Közalkalmazottak Szakszervezete /MKKSz/

9. Mezőgazdasági, Erdészeti és Vízügyi Dolgozók Szakszervezetei Szövetsége /MEDOSz/

10. Mezőgazdasági Gazdasági Társaságok Szövetsége /METÁSz/

Megjegyezzük, hogy a MEGOSz és a MEDOSz a FÖVÉT Mezőgazdasági Ágazati Tanácsának is tagszervezete.

*

A FÖVÉT Erdészeti és Faipari Ágazati Tanácsának alakuló ülésén megválasztották – egy évi időtartamra – a testület vezetőit. Elnök: *Dombóvári Dénes /MEGOSz/*; al-elnök: *Möcsényi Miklós /FAGOSz/*; titkár: *dr. Nyárs József /FVM Erdészeti Főosztály/*. Továbbá elfogadták a tanács ügyrendjét. Az időszaki feladatok egyikeként először át fogják vizsgálni az Erdőtörvényt a szükségesnek tartott módosítások szempontjából.

Reméljük, hogy ágazati érdekegyeztető rendszerünk differenciáltabbá tétele operatívabbá, hatékonyabbá teszi majd érdekképviselői-érdekvédelmi munkánkat és szakszervezetünk lehetőségeit kiszélesíti ezen a téren.

Dr. Király Pál

Bőség és szükség

A Somogyi Erdészeti és Faipari Rt. /SEFAG/, valamint az Országos Erdészeti Egyesület Kaposvári Helyi Csoportja „Bőség és szükség” címmel fotókiállítást rendezett Zétényi Zoltán okl. erdőmérnök, erdészeti és természetfotós, a Forestpress nevű fotómédia hírügynökség ügyvezetője fényképeiből Kaposváron, a SEFAG székházában. A kiállítást Faragó László újságíró nyitotta meg.

Fiatal tudósok találkozója

A Magyar Innovációs Szövetség – a múlt évi első alkalom sikere alapján – megrendezte a Magyar Fiatalkutatók 2. Országos Találkozóját. A helyszín most a visegrádi Silvanus Hotel volt.

A tanácskozás témáját főként a tehetséggutató- tehetséggondozás, a K + F tevékenység, a technológia-transzfer képezte, valamint az ún. spin-off vállalkozások bemutatása. A rendezvényt támogatta a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium, a British Council Hungary és a Glaxo Smith Kline angol, de Magyarországon is tevékenykedő intézet.

A MAFITUD országos találkozók további rendszeressé tételét a résztvevők nagy többsége javasolta.

k. p.

Magyar erdők, magyar cunamik

Meg kellett volna már szoknunk, de mégsem tudjuk, mert nem lehet megszokni, hogy kis hazánkban, a Kárpát-medence vízgyűjtő teknőjében időről időre, meglehetősen gyakorisággal kisebb-nagyobb, de inkább nagyobb árvizek okoznak pusztító felfordulást. Az árvizeket általában az országhatárokon túlról érkező folyók: a Duna, Tisza, Maros, a Körösök, esetenként a Mura, Dráva és a Rába okozzák. Olykor-olykor kisebb folyóink is jelentenek gondot, amint az idén áprilisban északi határfolyócskánkon, az Ipolyon, később pedig a Bodrogon is történt.

*

Hegyvidéki patakjaink időnkénti megbokrosodásával a média lényegesen kevesebbet szokott foglalkozni. Pedig az olyan vizekben, forrásokban-patakokban gazdag természeti tájegység, mint pl. a *Börzsöny hegység* lakosai, erdészei sokat tudnának mesélni olyan nagy vízgyűjtő-területű patakok ijesztő vízrohamairól, mint amilyen a bernecei Nagy-völgyi vagy a Kemencei-patak.

Az idén április 18-án *Mátrakeresztesről*, május 4-én pedig a zempléni *Mádról* mutatott ijesztő képeket a televízió. Egy-egy szinte sosem hallott nevű kis vízfolyás duzzadt hatalmasra egyik percről a másikra a rövid idő alatt lehullott nagy mennyiségű csapadéktól. S a lezúduló, medréből kilépett szennyes ár pusztítva ugrott neki az útjába eső település útjainak, hídjainak, épületeinek. Az anyagi kár százmilliókban becsülhető, s a víz emberáldozatokat is követelt. Az emberi sorsokban keletkezett defektusokat pedig nem tudja felmérni senki.

Ezeket a kis torrens árvizeket nevezhetnénk akár *magyar cunamiknak* is, habár persze a távol-keleti cunamikhoz úgy aránylanak, mint a légpuska az ágyúhoz.

*

Erdészeti szempontból azért is érdemelnek említést ezek az árvizek, mert a médiában az első híradásokkal kapcsolatban azonnal elhangzott a kommentár is: *azért keletkezett az árvíz, mert vágják a fákat, irtják az erdőt!*

Hogy kik irtják, azt mindenki könnyen hozzáképzeli a kommentárhoz: hát persze, az erdészek.

Szerencsére a mátrakeresztesi eset kapcsán nem késett a szakmai reagálás. Az Állami Erdészeti Szolgálat Egri Igazgatóságának vezetője, Kondor István nyilatkozott a médiának és elmondta, hogy a szóban forgó erdős vízgyűjtő területnek mindössze 2%-án folytattak olyan fakitermelő tevékenységet, amely ilyen szempontból szóba jöhetne. Ez azonban olyan kis területarány, hogy aligha lehetne oka a víz torrens lezúdulásának.

Az első nyilatkozatot követően azután az FVM is vizsgálatot rendelt el az *árvíz keletkezése és az erdőgazdálkodás közötti esetleges összefüggés* felderítésére.

*

Ezután nem észleltünk a közéletben az erdőgazdálkodás elmarasztalására irányuló megjegyzéseket. Ép ésszel nem is igen lehetett volna megengedni. Hiszen a nyári rendkívüli esőzések után olyan területeken is tombolt a víz szerte az országban, ahol szinte még a láthatáron sincs erdő és hegy. S tombolt Románia különböző vidékein (a Temességben, Csángóföldön), s tombolt az Alpok térségében: Bajorországban, Svájcban, Felső-Ausztriában stb. Márpedig a bajor, a svájci, az osztrák erdészeket aligha lehetne szakszerűtlen erdőkezeléssel vagy éppen lelkiismeretlen, kapzsi erdőtarolással vádolni.

Az is nyilvánvalóvá vált, hogy bizony az erdőre és az erdészekre mutogatás helyett inkább a vízelvezető árkok, csatornák, a gátak és a szakszerű, gondos vízgazdálkodás más alapvető, elemi tényezőivel kellene foglalkozni: karbantartásukkal, tisztántartásukkal, helyreállításukkal, fejlesztésükkel. A belügyminiszter asszony is személyesen a körmére nézett a kritikus helyen egy-két önkormányzati felelősnek ebben az ügyben.

Az sem ártana, ha a természet- és környezetvédő aktivisták a gumicsontként rágott erdőgazdálkodás helyett (vagy legalább mellett) kiterjesztenék figyelmüket a vízgazdálkodási problémákra is.

*

Az előzőkhöz még hozzáfűzzük, hogy Mátrakeresztes község 3.000 hektáros vízgyűjtő területének erdősültsége 87%-os. Ezen e területen az utóbbi öt évben csak természetes úton már jól felújult 66 hektáron engedélyezett véghasználatot az ÁESz Igazgatóság. Mindössze 4,8 hektáron kellett mesterséges erdősülést végezni. S azt is csak azért, hogy a termőhelynek még megfelelőbb erdőtársulást alakítsanak ki. A vízgyűjtő területre egy-két óra alatt lehullott 100 mm, összesen kb. 3 millió m³ víztömeg lefolyására a hóolvadás után vízzel telített talajú, még lomb- és aljnövényzet nélküli faállománynak jelentős hatása nem lehetett.

*

Továbbra is elgondolkodtató azonban maga a reaklási jelenség. Az, hogy az erdészet sok évi felvilágosító erőfeszítései, ismeretterjesztő tevékenysége ellenére (lásd az OEE, az erdőfelügyelőségek, a részvénytársaságaink stb. munkáját) az ilyen esetek kapcsán az első társadalmi reakciók egyike: az *erdészetellenesség*.

S mi legyen erre a mi reaklásunk? Csüggedt kezlegyintés, mondván: kár a gőzért, a felvilágosító munkáért, az erdei iskolákért, a sajtókonferenciákért – úgy sem változik itt semmi?

Nem, nyilvánvalóan nem ez a járható út. Nem adhatjuk fel ezt a munkát, s a reményt, hogy ha lassan is, de annak nyomán változás áll be a fejekben az erdész munkáját illetően. Persze, ez hosszú távú feladat és *új erdőszemléletben nevelt új generációk sorának kell felnőnie ahhoz, hogy a társadalom szemlélete, értékítélete a visszájára forduljon.*

*

Úgy véljük azonban, hogy szükség van másra is. Azt minden erdészeti szakember tudja, hogy bizonyos csapadékmennyiség fölött nincs az az erdő a Földön, amely annak lezúdulását vissza tudná tartani. Ám ezt szakmán kívülállók számára is bizonyítani kell, mégpedig minél egzaktabb módon.

Ezért csak helyeselhetjük azoknak az erdészeti hidrológiai és klimatológiai kutatásoknak a folytatását, amelyeket a soproni Erdőmérnöki Kar, valamint az ERTI oktatói-kutatói végeznek. Sőt, *fokozni és ha lehet, gyorsítani kellene ezeket a kutatásokat, s kiterjeszteni az ország hidrológiailag leginkább exponált erdészeti tájegységeire.* Mert arra biztos számíthatunk, hogy árvíz lehet jövőre is és azután is.

Persze tudjuk, hogy mind az erdészeti ismeretterjesztés, mind pedig a kutatások fokozásához pénz, még több pénz, sok pénz kell.

Talán ez is bele kerülhetne abba a bizonyos FVM vizsgálati jelentésbe. Ez lehetne az idei magyar cunamik pozitív erdészeti „hordaléka”.

K. P.

Konferencia Erdélyben

Az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság *Erdészeti Szakosztálya* ötödik alkalommal bonyolította le szakkonferenciáját, ez alkalommal a Gyilkos-tónál levő szállodában. A rendezvényen szakszervezetünket *Herczeg Miklós* főtitkár képviselte, úgy is, mint annak idején a társaság létrehozását jelentő megállapodás egyik aláírója.

A konferencia magyar előadói a következők voltak: dr. Fűhrer Ernő, dr. Kárpáti László, dr. Marosi György, Molnár Tamás és dr. Szabó Sándor. Erdélyi részről pedig Lacó Teréz és Stanciu Erika erdőmérnökök.

A hét előadás túlnyomó részben a természetvédelemmel, illetve a természetvédelem és az erdőgazdálkodás kapcsolatával, közös feladataival foglalkozott, majd vita következett.

A konferenciához *egynapos tanulmányút* kapcsolódott, amely *Moldovába, Targu Neamt* vidékére irányult.

k. p.

Nyugdíjasoknak - nyugdíjasokról

Úgy vélem, hogy így év vége előtt minden nyugdíjasunkat erősen érdekli, a megélhetés, a szociális biztonság érdekében. Hogy zártuk az évet és mire számíthatunk a jövő évben a nyugdíjemelések terén? Hisz a nyugdíjösszegek mögött emberek vannak. Az is tény, hogy így választások előtt kicsit keveredik a politika a gazdasági lehetőségekkel. Minden nyugdíjas alapvető igénye, hogy a nyugdíjrendszer legyen stabil és kiszámítható. Az alapelv jusson érvényre, hogy aki többet dolgozik, annak több nyugdíja

is legyen. A szolgálati időnek kell alapvetően a nyugdíjak nagyságrendjét meghatározni. A közelmúltban a Nyugdíjasok

Országos Képviselőtársaságának vezetése találkozott és párbeszédet folytatott Baráth Gáborral, az Országos Nyugdíjbiztosítási Igazgatóság főigazgatójával, aki a legilletékesebb a nyugdíj ügyekben. Ezen találkozáson Szakszervezetünk képviselőjében én is részt vettem. Baráth Gábor elmondta, hogy a Kormány 100 lépés programja, – amely a nyugdíjak felzárkózását tar-

talmazza – az a hosszú előszámítások alapján megalapozott, és teljesíthető.

Mi is várható még ebben az évben? A novemberi nyugdíjjal együtt minden nyugdíjas havi 1%-os nyugdíjemelést kap január 1-ig visszamenőleg. Ennek összege a havi nyugdíj 11%-a. Ugyancsak a novemberi kifizetéssel együtt kézbesítik a 13. havi nyugdíjat is, amelynek összege a havi nyugdíj 75%-ának a fele. Hiszen az első felét már tavasszal minden nyugdíjas megkapta. A jövő évben – 2006-ban – a 13. havi nyugdíj teljes

összegét 2 részletben, tavasszal és novemberben fogjuk megkapni.

Az is eldőlt, hogy jövő év januárjában minden nyugdíjas 4,3%-os nyugdíjemelésben fog részesülni. Ugyancsak január 1-től az özvegyi nyugdíjak további 10%-os emelésére kerül sor.

Sok nyugdíjasunk jelezte, hogy a 100 lépés program nyugdíjasokat érintő része nem egészen világos. Ezért szeretném ismertetni, hogy a nyugdíjak 2009. évig történő felzárkóztatása hogy fog megtörténni. Ugyanis a korábban nyugdíjba kerülőket – egyes időszakokban – nagyon hátrányosan érintették az akkori nyugdíjszámítási irányelvek. 1991-től 1996-ig volt a legnagyobb értékvesztése a nyugdíjaknak, kb. 30%. A Miniszterelnök által bejelentett 100 lépés program 2,6 millió nyugdíjast érint, a költségvetést pedig 134 milliárd forinttal terheli meg. Öt év alatt nyolc lépcsőben, a leginkább hátrányos helyzetűek, a kisnyugdíjasok, özvegyi és rokkant nyugdíjasok ellátását fogja javítani. A jelenlegi rendszer igazságtalan: az azonos szolgálati idővel és fizetéssel nyugdíjazottak ellátása között óriási eltérések lehetnek attól függően, hogy mikor mentek nyugdíjba, A leginkább hátrányos helyzetben talán az 1988. előtt nyugdíjba vonult 680 ezer ember van, akiknek a havi nyugdíja mára szinte elértéktelenedett. Ezt kiemelten kezeli a 100 lépés program.

Kinek, mikor, mennyi fog járni az öt éves felzárkóztatási program alapján?

2006. Az özvegyi nyugdíjak 10%-os emelése 190 ezer nyugdíjast érint. Költségvetési kihatása: 8 milliárd forint.

2007. Az özvegyi nyugdíjak újabb 10%-os emelése. Az 1987. de-

cember 31-ig megállapított nyugdíjak differenciált növelése. A férfiak 3%, a nők 5%-kal, a 29 évnél több szolgálati idővel rendelkezők évenként további 0,5 %-os emelésben részesülnek. Ez 680 ezer nyugdíjast érint, költségvetési kihatása 27 milliárd forint.

2008. Az 1991-96. között megállapított nyugdíjak szolgálati idő szerinti eltérő emelése egységesen 4%-kal, valamint a 29 év fölötti szolgálati évekre további évi 0,5%-os emelés jár. Ez 760 ezer embert érint, átlagosan 4.000,-Ft pluszt jelent. Költségvetési kihatása 37 milliárd forint.

2009. 4%-kal emelkedik az 1997-98-ban megállapított saját jogú nyugdíjak összege. Ez 160 ezer embert érint, az átlagos emelkedés 2.300,-Ft. 4,5 milliárd forinttal terheli a költségvetést.

2010. Új szabály szerint számolják a szolgálati időt a rokkantsági nyugdíjak megállapításánál és e szerint emelkedik az 1991-től megállapított rokkantsági nyugellátás, ami átlagosan 5.000,-Ft emelkedést eredményez. A költségvetésre 32 milliárd forint a kihatása.

Ezt az ötéves felzárkóztatási programot hosszas gazdasági előszámítás előzte meg. Baráth Gábor, a Nyugdíjbiztosítási Igazgatóság vezetője kijelentette, hogy a terv gazdaságilag megalapozott, végrehajtható.

A Főigazgató úr ezen a vezetői megbeszélésen említette, hogy még ebben az évben is van lehetőség az alacsony nyugdíjak méltányossági alapon történő emelésére. Itt szeretném felhívni nyugdíjas olvasóink figyelmét, hogy az kérelmezheti a méltányossági nyugdíjemelést, akinek a nyugdíja 49.400,-Ft alatt van. Márpedig ez sok erdészeti nyugdíjast érinthet. A Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság új adatlapot rendszeresített, amely nyomtatvány minden szakszervezeti alapszervezetnél megtalálható. Azok adhatják be a kérelmet, akiknek a nyugdíja a megjelölt összegnél alacsonyabb, öt évnél korábban került nyugdíjba és 5 éven belül nem kapott méltányossági nyugdíjemelést. A kérelmezők körében előnybe kell részesíteni a férfiak esetében a 35 évnél, nők esetében a 30 évnél több szolgálati idővel rendelkezőket, valamint akik korábban még nem kaptak kivételes nyugdíjemelést. Különösen méltányolandó a súlyos betegség, magas gyógyszerköltség, lakásfenntartási költségek, stb. A kivételes nyugdíjemelés összege nem haladhatja meg az öregségi teljes nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 25%-át, de nem lehet kevesebb annak 10%-ánál. Ebben az évben a méltányossági nyugdíjemelés összege kb. 2.470,-Ft-tól 6.175,-Ft-ig terjedhet.

E helyről is arra szeretném kérni az erdészeti nyugdíjasok legjobban rászoruló rétegét, hogy minél hamarabb adják be kivételes nyugdíjemelési kérelmüket. Nyugdíjas Bizottságunknál jó hagyományai vannak a kivételes nyugdíjemeléseknek, hiszen több száz nyugdíjasunk kapott közreműködésünkkel - 2-3 ezer forint emelést.

Nyugdíjas Bizottságunk nevében a fentiekben kívántam tájékoztatást adni a nyugdíjasokat leginkább érdeklő kérdésekről.

Varga György
a Nyugdíjas Bizottság Elnöke

forestpress

erdészet – faipar – vadászat természetvédelem

Vadászatok női szemmel

A képzőművészetek szépségét és a vadászat szavakkal nehezen megfogalmazható, varázsos hangulatát ötvözte az a *kiállítás*, amelyet októberben rendeztek a Budai Várban, a Magyar Kultúra Alapítvány Szentháromság-téri székházában (a Mátyas-templom tözsomszédságában). Az esemény már az eddigi jellemzésében is megérdemli a megemlítést.

A kiállítás egyedi specialitását az adta meg, hogy egy eddig alig ismert szervezet volt a megrendezője: a Diana Vadászölgy Klub /DVK/.

Amint az már az elnevezéséből is sejthető: olyan szervezetről van szó, amelyet a vadászat ösi és nemes sportját űző öölgyek alkotnak. A Vadászati Kulturális Egyesület autonóm szekcióját képező klubot mindössze két éve, 2003. október 29-én alapították Diana istennő magyar követői azzal a céllal, hogy segítsék a vadászat által hordozott értékek megőrzését és az esetleges vadászatellenes társadalmi megnyilvánulásokkal szembeni fellépést. A klub ma már kb. 250 tagot számlál.

A kiállítás megnyitása az Országos Magyar Vadászakamara vadászkiért-együttesének szép produkciójával és a Vadászhimnusz hangjaival vette kezdetét, majd *dr. Bencze Katalin* egy Fekete István verset szavalt el.

A megjelenteket Bán Beatrix, a DVK elnöke üdvözölte (aki ifjú kora ellenére már neves Afrika-vadász). Ezt követően Pintér István, az FVM Vadászati, Halászati és Vízgazdálkodási Főosztályának vezetője mondott megnyitó beszédet.

Ennek során rámutatott arra a speciális lehetőségre, ami a női vadászok nő-voltában rejlik a vadászat jövője szempontjából: a vadásztársadalomban elfoglalt 3-4 %-os számarányuk-

nál sokkal többet tehetnek a vadászat érdekeiért gyermekeik helyes irányú nevelésén keresztül. Ennek a kiállításnak is az az üzenete, mondotta a főosztályvezető, hogy a női vadászok hisznek a vadászat értékeiben, azok megőrzésében.

A kiállítás fölötti fővédnökséget *gróf Széchenyi Zsigmondné* vállalta, aki szintén jelen volt a megnyitón.

A kiállítás anyaga lényegében két részből tevődött össze: vadászok képzőművészeti alkotásaiból és a klubtagok által zsákmányolt vadásztrófeákból.

A képzőművészeti alkotások között megcsodálhattuk *Valaczkay Erzsébet* festőművész, *Dedinszky Márta* és *dr. Ignác Magdolna* természetfestő, valamint *Csécseiné Gyenes Emese* grafikus gyönyörű képeit, *Eördögh Katalin* ötvösmester és ékszerbecsüs vadászati tárgyú pompás ötvösmunkáit, valamint *Polster Gabriella* természetfotósnak a vad életéből elkaptott, páratlan jeleneteket megörökítő művészi fényképeit.

Gazdag volt a bemutatott trófea-kollekció is. Impozáns kapitális, érmet nyert vadászlelkek mellett érdekes, abnormis fejlődésű agancsokat éppen úgy szemlélhettünk, mint a szomszédos országokban, sőt távoli földrészekén zsákmányolt, ritkábban látható trófeákat.

Sok volt az értékes preparátum, ami arról vall, hogy vadászölgyeink az átlagosnál is jobban megbecsülik a vad elejtését és nem sajnálják a pénzt egy-egy vadászlelkek igényesen kidolgozott formában történő megőrzésére. Az imént említett művésznevek közül is nem eggyel találkoztunk az eredményes elejtők között.

Mindent egybevetve, maga a kiállítás is egy gondosan megtervezett és szépen kivitelezett alkotás volt, amelynek *megtekintése élményt je-*

lenthett még a laikus számára is; vadászembernek még inkább. Méltó megemlékezés volt a DVK második születésnapjáról.

A kollekció megérdemelné, hogy hasonló formában bemutatásra kerüljön külföldön is, legalább a Magyarországra irányuló vadászturizmus szempontjából legexponáltabb országokban: Ausztriában, Németországban, Olaszországban.

A magyar öölgyek bájának híre van a világban. Talpraesett Dianáink, nagyszerű női vadászölgyeink ezt a hírnevet sajátos motívummal gazdagíthatnák. Talán a reményteljes, szép jövő előtt álló Diana Vadászölgy Klub további működése során még erre is sor kerül.

Dr. Király Pál

Szent Hubertus Nap

A magyar vadászati kultúra egyik, immár hagyományos bázisán, a *gödi Nemeskéri-Kiss kúriában* az idén is megrendezték az ünnepélyes megemlékezést a vadászok védőszentjének tiszteletére, aminek *Benedek Fülöp*, az FVM közigazgatási államtitkára volt a védnöke. A rendezvény keretében *lebonyolították a VII. szarvasbőgő Európa-bajnokságot*. Továbbá felavatták az Ordo Vini Venatorum Vadászborrend új tagjait is. Volt férfi és női vadászöltözék divatbemutató, könyv-, ruházat- és ajándéktárgy-vásár is. Az érdekes, mozgalmas nap Hubertus-misével zárult.

k. p.

Erdészettörténeti gyűjtemény Lentiben

Amint arról idei júliusi lapszámunkban már hírt adtunk, a Zalaerdő Rt. Lentiben a göcseji erdei vasút végállomásán állandó jellegű erdészet-, fűrészipar-, vasút- és /részben/ vadászattörténeti kiállítást hozott létre. A gyűjtemény tárgyi emlékeken, fotó- és más dokumentumokon keresztül nyújt bepillantást a magas színvonalú zalai erdő- és vadgazdálkodás, s fűrészipar múltjába.

A kiállítás és útmutató füzet létrehozásában tevékeny szerepet játszó Szakács László Bedő-díjas erdésztechnikus, kerületvezető erdész, jeles erdészet- és természetfotós jóvoltából az általa készített fényképeken keresztül most némi ízelítőt tudunk nyújtani az igen érdekes, értékes új szakmúzeumról.

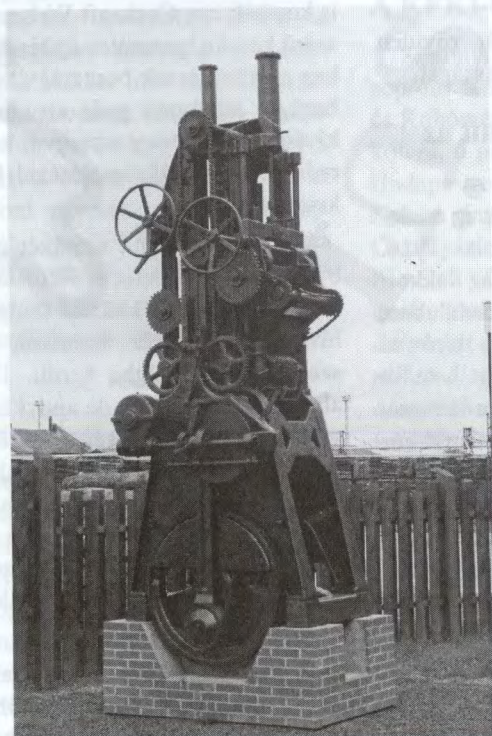
Dr. K. P.

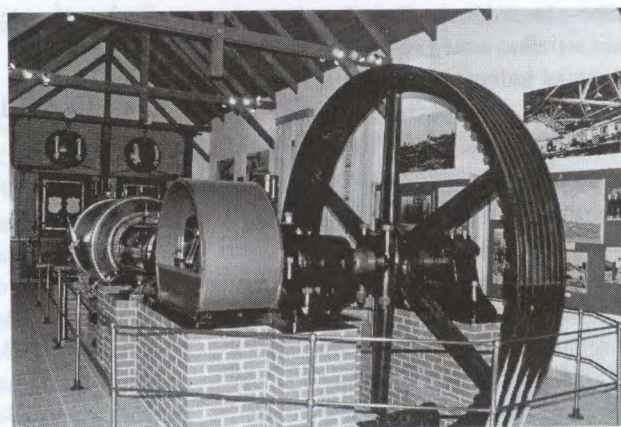
A világon Zalában a legmagasabb az aranyérmes szarvastroféák aránya, erre is emlékeztet a kiállítás.

Valaha 86 km hosszúságú erdei vasút üzemelt a zalai erdőkben. A "Muki" gőzös az 1965 előtti vontatási technikát reprezentálja.

A több évszázados múltú zalai fűrészipar emléket idézi fel a munkából kiöregedett lengyel gyártmányú gatter.

*A lenti fűrészüzem gőzgépe egykor áramfejlesztő generátort is működtetett a fűrészgépek mellett.
(A képek Szakács László felvételei.)*

ZALA ERDŐ

Simonyi Károly emléke

Az UNESCO, az ENSz tudományos és kulturális szervezete a 2005-ös esztendő „A Fizika Világ-évének” nyilvánította annak emlékére, hogy Albert Einstein, a svájci szabadalmi tisztviselőből lett természet-tudományi világzseni száz évvel ezelőtt, 1905-ben hozta nyilvánosságra speciális relativitáselméletét (amit azután 1916-ban követett az általános relativitáselmélet publikálása).

Ez a körülmény világszerte alkalmat adott arra, hogy megemlékezések történjenek a fizika különböző nagy vívmányairól, történelmi fejleményeiről, kiemelkedő művelőiről.

Bernünket, a kis magyar erdészet és faipar dolgozóit annyiban érint közvetlenebbül mindez, hogy *félévszázaddal ezelőtt a szakma területén dolgozott néhány évig a fizika magyar, s egyben nemzetközi történetének is egyik kitűnő személyisége: Simonyi Károly professzor.* Közlebbről: soproni egyetemünk Fizika-Elektrotechnika Tanszékén, ahol 1948-1952 között oktatta a bányá-, kohó- és erdőmérnök-hallgatók százait a fizika, s még inkább az elektrotechnika tudományára.

Az első magyar részecskegyorsító

Közben történt még valami: egy tudománytörténeti jelentőségű esemény. Ott, Sopronban, a fő- (mai rektori) épület második emeletén *magfizikai laboratóriumot alapított, s 1951-ben munkatársaival megépítette az első magyar részecskegyorsítót*, egy Van de Graaff rendszerű kaskádgenerátort. Majd pedig a berendezéssel, az abban felgyorsított protonokkal *atommag-reakciót hozott létre, ugyancsak elsőként Magyarországon.*

Az esemény emlékét annak helyszínén, a Fizika Tanszék folyosójának falán elhelyezett tábla hirdeti.

Indokolt és illő tehát, hogy „A Fizika Világévé” alkalmából egykori nagynevű professzorunkról mi is megemlékezzünk. Annál is inkább,

mert maga *Simonyi professzor is élete végéig szeretettel megőrizte soproni egyetemünk emlékét*, amint azt a következő, 1985-ben tett nyilatkozata is tanúsítja: „Életem legeredményesebb és legboldogabb évei az a fél évtized volt, amit Sopronban töltöttem.”

Ezek után tekintsük át röviden életútját, idézzük fel munkásságát.

Parasztesaládból indult az életút

Simonyi Károly – akinek az eredeti családi neve Semadam volt – 1916. október 18-án született az akkori Sopron vármegyei Egyházasfaluban, Semadam Károly községi bíró és gazdálkodó, s Balics Teréz hetedik gyermekeként. Atyját sosem láthatta, mert az a születése előtt két és fél hónappal hastífuszban meghalt. (Anyjának később kötött második házasságából még négy féltestvére született.)

A gyermek tehetségére a község plébánosa figyelt fel az elemi iskolában és elérte, hogy a család Budapesten élő jómódú rokona, Simonyi-Semadam Sándor, illetve annak gyermektelen lánya és veje felvállalja a kis Károly és Ernő bátyja neveltetését, taníttatását.

A két Simonyi fiú az óbudai Árpád Reálgymnáziumban végezte el a

középiskolát. Károly már itt kitűnt a matematika, fizika és a nyelvtanulás területén.

Érettségi után nevelőapja, Mayer Miksa mérnök (Kandó Kálmán munkatársa) tanácsára a József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem budapesti Gépészmérnöki Karára iratkozott be (a továbbiakban röviden: Műegyetem). Ezzel párhuzamosan a pécsi tudományegyetemen jogi tanulmányokat is folytatott. *Mérnöki oklevelét 1940-ben szerezte meg.*

Bay Zoltán iskolájában

Szakmai pályafutását a Műegyetemen kezdte el, ahol – nyilván már addig is érlelődött tudományos vonzalmától vezérelve – *a Bay Zoltán által vezetett Atomfizika Tanszék tanársegédje lett.* A Tungsram-gyár támogatásával 1938-ban létesített tanszéken foglalkoztak először Magyarországon az atommag átalakítás, a részecskegyorsítás gondolatával. E célból meg is kezdték egy Cockroft-Walton rendszerű kaskádgenerátor építését, s ehhez az alkatrészek beszerzését. A háború, a támogató gyár azonban azt kívánta tőlük, hogy a magyar katonai radarkészülék kifejlesztésével foglalkozzanak.

Simonyi számára mindkét munka befejezését jelentette átmenetileg, hogy 1944 végén katonai szolgálatra hívták be. Előbb amerikai, majd szovjet hadifogságba került. Utóbbi alaposan megviselte, de annyi haszna volt, hogy nyelvtelhetségének köszönhetően rövid idő alatt megtanult oroszul. Ezt azután későbbi tudományos és oktatói-szakírói munkássága során tudta hasznosítani. (A szovjeteknek kitűnő matematikusaik és fizikusaik voltak.)

A fogságból 1946 elején hazatérve, az Egyesült Izzó kutatólaboratóriumában dolgozott, s megszerezte doktori címét is. *1946-ban Bay Zoltán oldalán részt vett a nemzetközi szenzációt jelentő Föld-Hold radar-kapcsolat megvalósításában.*

A politika hullámverése azonban akkor már ezt a tudományterületet is elérte. Bay Zoltán 1947-ben elhagyta az országot. A villamosságtani előadások mellett atomfizikai előadásait egy ideig még Simonyi tartotta meg, majd alkalmasint ő is jobbnak látta csöndesebb vizekre evezni. Megpályázta az akkoriban szervezetileg a Műegyetemhez tartozó soproni mérnökarok megüresedett Fizika-Elektrotechnika Tanszékének vezetői állását. Kinevezését 1948 augusztus 14-én kapta meg. A tanszékét később kettéosztották: Simonyi az elektrotechnikát adta elő, a fizikát pedig Kántás Károly.

Szerette soproni egyetemünket

Itt közbevetve megjegyezzük, hogy Simonyi a későbbi visszaemlékezései során igen nagyra értékelte a soproni egyetem színvonalát. Egy nem sokkal halála előtt adott interjúban többek között a következőket mondta:

„A vidéki egyetemre kicsit a fővárosiak göggyével érkeztem. Ott kellett rádőbbennem, mekkorát tévedtem. Az egyetemen színvonalas munka folyt, nemzetközi híró tanárok oktattak. Tanszékvezető elődöm a méltatlanul elfeledett Boleman Géza volt ... Rajta kívül olyan tudósok dolgoztak a soproni egyetemen, mint Tárczy-Hornoch Antal, Verő József, Mika József és mások ... Sopronhoz soha nem lettem hűtlen. Ma is nagy szeretettel emlékszem a városra, egyetemére.”

A történelmi kísérlet

Soproni tanszéki tevékenysége során egy üzemi megbízásból végzett szigetelőanyag-vizsgálati munka adta Simonyi Károly számára a gondolatot, hogy folytathatná a Műegyetemen már a háború alatt megkezdett atomfizikai kísérleteket. Nyilván a korszellem, az atomfizika jelentőségének hihetetlen megnövekedése is inspirálhatta erre a 34-35 éves, de elméletileg kitűnően felkészült és már jelentős kutatási tapasztalatokkal is rendelkező fiatal professzort.

Miként egy évtizeddel korábban Bay Zoltán, úgy ő is *egy jó csapatot szervezett* a megvalósításhoz. *Erő János és Schmidt György aspiráns, Karlovits József, Lux András és Hauer Alfréd tanársegéd, Horváth István tanszéki mechanikus, Karlovitsné Linka Erzsébet és gr. Széchenyi Beatrix tanszéki laboráns volt a tagja a kis munkacsoportnak, s közreműködött Renner Kálmán soproni rézműves is.*

A történelmi kísérlet 1951. december 22-23-án zajlott le, amikor is a 700.000 Volt feszültségű Van de Graaff töltőszalagos generátorral felgyorsított protonokkal bombázták a lítium céltárgyat. A keletkezett gamma-sugárzás jelezte, hogy a hidrogén atommagok a lítium-atomokba becsapódva azokat hélium magokra szították szét. Vagyis bekövetkezett a mesterségesen létrehozott elemátalakulással járó magreakció.

Eddig tartottak a bennünket leginkább érintő soproni tudománytörténeti események. A továbbiakról már csak még rövidebben.

A KFKI-ben töltött évek

Simonyi Károly 1952-ben megvált soproni tanszékétől, mivel a Bányászati és Kohómérnöki Kar elköltözött Miskolcra, ő pedig családjával visszatért Budapestre. Itt a Központi Fizikai Kutató Intézet /KFKI/ Atomfizikai Osztályának valamint a Műegyetem Elméleti Villamosságtan Tanszékének vezetője lett. *Eredményesen dolgozott a fúziós energiatermelés elméleti alapjainak fejlesztésén és a reaktortechnika hazai elterjesztésén, valamint a fiatal villamosmérnökök oktatásában és képzésük fejlesztésén.*

1956-ban azonban súlyos változást hozott számára a sors. A KFKI igazgatóhelyettese volt már, amikor megválasztották az intézet forradalmi bizottsága elnökének. Jóllehet a forradalom alatt az intézetben semmiféle konfliktus vagy atrocitás nem történt, mégis éreznie kellett a bukás után, hogy „megtévedését” a rendszer nem bocsátotta meg. Ezért 1957-ben önként elhagyta a KFKI-t. 1971-ben pedig professzora állásáról is lemondott

és egyetemi tanárként tevékenykedett tovább 1989-ben történt nyugállományba vonulásáig, azt követően pedig professor emeritus-ként.

Az egyetemi tanár és humanista tudós

Simonyi Károly azonban nem csak kísérleti fizikusként, de egyetemi oktatóként és szakíróként is nagyot alkotott. Villamosságtan-Elektronfizika-Elméleti villamosságtan című könyvtrilógiája évtizedeken át alakította villamosmérnök generációk szemléletét hazánkban és külföldön egyaránt. Több kiadást ért meg mind-egyik magyarul, de német, angol, orosz és még más nyelveken is. (Pl. 1952-ben a magyar-kínai elektrotechnikai szótára.)

Széles társadalmi körökben azonban bizonyára „*A fizika kulturtörténete*” című, négy magyar és három német kiadást megért hatalmas műve tette leginkább ismertté a nevét. Ebben a legnagyobb humanistákhoz méltó módon mutatja be, hogy *az emberi kultúra: egy és oszthatatlan. S az igazi humánus szempontjából a műveltség mesterséges megosztása természettudományos és humán műveltségre fölösleges, mert az ember csak kárát látja.* Ez tűnik ki barátjával, a neves íróval, Németh Lászlóval folytatott eszmecsereiből is, aki szintén természettudományos alapműveltségű ember, orvos volt (a hipertóniáról írt könyve nemrég jelent meg ismét!).

Sajnos, „*A magyar fizika kulturtörténete a XX. században*” című műve már örökre befejezetlen marad, mert a megromlott egészségi állapotú és a nyilvános szerepléstől teljesen visszavonult nagy tudós 2001. október 9-én, néhány nappal 85. születésnapja után meghalt.

Munkásságának elismerései

Simonyi Károly munkásságának társadalmi elismerését több magas kitüntetés is jelzi:

Kossuth-díj 1952

Állami Díj 1985

Köztársasági Érdemrend középkeresztje 1997

az MTA Akadémiai Aranyérme 2000

A Magyar Tudományos Akadémia 1993-ban levelező tagjai közé választotta, a Műegyetem pedig díszdoktorává. A Tudományos Ujságírók Kamarája 1996-ban „Az év tudósa” címmel tüntette ki, s ezzel egyidejűleg egy csillagot is elneveztek róla. 1998-ban munkásságát a Magyar Nemzeti Örökség részévé nyilvánították.

Szüülőfalujának, Egyházashalunak általános iskolája is az ő nevét viseli. Bejárata közelében áll Simonyi mellszobra, Veress Gábor szobrászművész alkotása. A KFKI-ben fém portrérelieffal díszített emléktábláját állította fel az intézet kollektívája.

A gyorsítóból látványosság lett.

Befejezésül egy happyend: az a bizonyos 1951-es soproni kaszkádgenerátor kalandos utat járt be, de csodák csodájára ma is megvan (még Simonyi által 1955-ben elektrongyorsítótá fejlesztett állapotában). A KFKI Részecske- és Magfizikai Kutatóintézetének munkatársai szépen rendbeszedték és az ELTE légymányosi campusának északi épületében felállították. Ott megtekinthető ez a látványos tudománytörténeti emlék, amely különösen becses a Sopronban végzett erdő- és faipari mérnökök számára.

tóintézetének munkatársai szépen rendbeszedték és az ELTE légymányosi campusának északi épületében felállították. Ott megtekinthető ez a látványos tudománytörténeti emlék, amely különösen becses a Sopronban végzett erdő- és faipari mérnökök számára.

Dr. Király Pál

Források

Darvas Pálné - dr. Klement Tamás - dr. Terjék József szerk.: Kossuth-díjasok és Állami Díjasok almanachja, 1948-1985. Budapest, 1988. – Akadémiai Kiadó. /161. és 645. p./

Jéki László: Részecskegyorsító mint látványosság. „Népszabadság”, 2004. június 5.

Keszthelyi Lajos: Simonyi Károly, 1916-2001 „Fizikai Szemle”, 2001/10. sz.

Király Pál: Simonyi Károly emlékezete „ERFA Híradó”, 2003/4.sz. november.

Kostka Pál: A hazai fizikatörténet jeles emléke. „Természet Világa”, 2004/23 november, /482-484. p./

Radnai Gyula: Simonyi Károly /1916-2001/ <http://komal.elte.hu/cikkek/Simonyi>

Szemerey Tamás szerk.: Simonyi Károly munkássága, különös tekintettel a soproni évekre: 1948-1952 Sopron, 2005. – Nyugat-Magyarországi Egyetem, Faipari Mérnöki Kar.

Alpár Ignác és Sopron

Ebben az évben széles társadalmi körben megemlékeztek arról, hogy 150 éve, 1855-ben született Alpár Ignác, a magyar építészet történetének kimagasló személyisége. Indokolt, hogy az évforduló alkalmából mi, erdészek és faiparosok is felelvenítsük emléket, azon az alapon, hogy neki köszönhetjük soproni egyetemünk 1920 előtti emelt épületeinek megalkotását, amelyekben ma az Erdőmérnöki és a Faipari Mérnöki Kar folytatja munkáját. Először röviden áttekintjük az építőművész életútját, majd ugyancsak röviden szót ejtünk soproni alkotásának 1922 előtti sorsáról is.

Alpár Ignác (helyesebben – mert saját maga így írta a keresztnévét – Ignác) Schöckl Mátyás /1823-1879/ stájer származású asztalosmester és Eisele Mária /1828-1872/ Württembergből ide települt iparos származású leány házasságából született négy fiúgyermek között másodikként látta meg a napvilágot 1855. január 7-én Pesten, a Józsefvárosban. Nevét 1880-ban magyarosította Alpár-ra.

A belvárosi főreáliskola elvégzése után a kőműves szakmát tanulta ki; szabadulól levelét 1873-ban szerezte meg. Felsőfokú tanulmányait a berlini építészeti akadémián folytatta, amit olaszországi tanulmányút köve-

tett. Ezután a híres műépítész professzor, Hauszmann Alajos tanársegédje lett és a budapesti Műegyetemen 1881-1888 között a Díszépítéstan Tanszék oktatómunkájában vett részt.

Mindez egyszerű és meghatározó felkészülési időszakot jelentett további önálló munkássága szempontjából.

1888-ban nyitotta meg önálló tervezőirodáját Budapesten, a Teréz körút 7. szám alatt, amit 1891-ben az Almássy-tér 11. sz. alatti saját lakóépületébe helyezett át.

Közben 1883-ban megnősült; Orth Antóniát, egy aradi kereskedő leányát vette feleségül. Annak halála

után 1918-ban Csesznák Ilonával kötötte meg második házasságát.

Sokat utazott, főként Európában, de járt pl. Egyiptomban is. A halál is útközben érte; 1928. április 27-én amerikai útjáról hazatérőben Zürichben rosszul lett és hamarosan meghalt. Nagy pompával kísérték a Kerepesi-temetőben lévő végső nyughelyére.

Rengeteget alkotott

Alpár Ignác *fantasztikusan tevékeny és nagy ívű építész volt*; tagja annak a nagy építésznemzedéknek, amely a XIX. század második és a XX. század első felében letörölhetetlenül rajta hagyta a keze nyomát az ország, főként a birodalmi fővárosnak épülő Budapest építészeti arculatán (Schulek Frigyes, Steindl Imre, Hauszmann Alajos, Czigler Győző, Schickedanz Albert stb.). *Jelentősebb alkotásainak számát mintegy 150-re becsülik.* Építményei a mai országhatárokon túlmenően megtalálhatók az egész Kárpát-medencében, de főleg Erdélyben és a Felvidéken. *Az építészetnek szinte minden „műfajában” alkotott.*

Vármegyeházák: Kolozsvár, Segesvár, Déva, Nagyenyed, Dicsőszentmárton, Nyíregyháza.

Iskolák, gimnáziumok: Kolozsvár, Eger, Miskolc, Békés, Békéscsaba, Gyula, Szeged, Budapest, Nyíregyháza, Pozsony, Rózsahegy, Nyitra, Lőcse, Gyulafehérvár, Nagyszében, Szamosújvár, Temesvár, Csiksomlyó, Marosvásárhely, Fogaras.

Református templomok: Temesvár, Brassó, Igazfalva, Piskitelep, Marosludas, Szászrégen, Köveskút-márton, Abafája.

Épített gyógyfürdőket, gyárépületeket, kastélyokat, bérházakat, még igényes síremlékeket is.

Nagy banképítő volt. Legjelentősebb alkotásai közé a városképi szempontból is meghatározó jelentőségű nagy budapesti bankok tartoznak: Osztrák-Magyar Bank /a mai MNB/; Tőzsdpalota /mai MTV székház/; Pesti Hazai Első Takarékpénztár /a közelmúltig az Értéktőzs-

de/; Magyar Általános Hitelbank /a mai PM/; Pesti Magyar Kereskedelmi Bank /mai BM/; az Anker Biztosító iroda- és bérháza a Deák-téren stb.

Közelebb visznek szakmánkhoz *katonai rendeltetésű építményei:* 1897-98-ban épült a nagyvárad és a pécsi hadapródiskola, valamint a soproni honvéd főreáliskola. Ezt követően építette még a vitrovicai huszárlaktanyát és a győri gyalogsági laktanyát.

Soproni épületei

A Nyugat-Magyarországi Egyetem soproni központjában a rektori, más-ként B. jelű épület mélyföldszintjén, az egykori tornaterem, jelenleg a Vadgazdálkodási Intézet céljait szolgáló nagy helyiség bejáratával szemben, az alagsorba vezető lépcső ajtónyílása fölött szerény kis kőtábla adja hírül: „Építették Neuschlosz Ödön és Marczel építési vállalkozók Alpár Ignác építész terve és vezetése szerint 1897-1898. években”.

Aki az építkezésről és az építményekről részletesebb ismereteket óhajt kapni, annak az egyetem egykori építéstan professzora, Prof. dr. dr. hc. Winkler Oszkár Ybl-díjas építész-mérnöknek „A soproni Erdészeti és Faipari Egyetem épületei” című tanulmányát ajánljuk elolvasásra, ami a dr. Herpay Imre által szerkesztett és 1970-ben megjelent „Mindnyájan voltunk egyszer az Akadémián ...” című kötetben található (235-260. oldal). A tanulmányban az említett főépületnek 1898-ban készült fényképe is látható. A Bajcsy-Zsilinszky úti kerítés is eredeti még, ezt is Alpár építette; jellegzetes téglá + vas katonaiskolai-laktanyai kerítés.

Mi volt a Honvéd Főreál?

A nagyvárad és a pécsi hadapródiskolával azonos időben, 1897-1898-ban felépített *soproni M. Kir. Honvéd Főreáliskolát* azért létesítették, hogy az Osztrák-Magyar Monarchia többi cs. és kir. katonaiskolájától eltérően *magyar nyelvű* oktatás keretében *hazafias magyar szellemben* nevelt fiatalembereket készítsen fel a budapesti magyar katonatisztképző

főiskola, a *Ludovika Akadémia* növendékei közé történő felvételre. Az oktatás és nevelés célja az volt, hogy a növendékek „hazafias gondolkodású, kifogástalan jellemű, hivatásuk iránt lelkesedéssel telt katonák” legyenek, s általános és társadalmi műveltséget szerezzenek. (Ez ma sem hangzik rosszul.)

Az oktatás menete

A soproni Honvéd Főreáliskolában (német nevén: Honved Hauptrealschule) 1898. október 1-jén indult meg az oktatás *Liszkey József őrnagy, iskolaparancsnok vezetése alatt, 50 első évfolyamos növendék részvételével.*

A tanítás a továbbiakban szeptemberben kezdődött az iskola saját kápolnájában tartott Veni Sancte-val és a júniusi záróvizsgákkal végződött. A tananyagot a civil reáliskolák felső négy osztályának három évre összevont anyaga képezte, katonai gyakorlati kiképzéssel kibővítvé. Négy tantárgycsoportban *összesen 17 tárgyat tanítottak*, többek között a német, francia és horvát nyelvet is. 1904-től rendkívüli tárgyként a *gyorsírás* tanítását is bevezették fakultatív alapon.

A kiképzés keretében a növendékek számos kirándulást tettek, valamint tanulmányutakon vettek részt az országban és a szomszédos Ausztriában. Nagy súlyt fektettek a testnevelésre; az intézménynek saját uszodája is volt.

A harmadik évfolyamot elvégzettek a júniusi záróvizsga után szeptemberben önkéntesen érettségi vizsgát tehettek. Ezzel a lehetőséggel főleg azok éltek, akik valamely civil felsőoktatási intézményben kívánták folytatni tanulmányaikat. *1917-ben azonban a Honvédelmi Minisztérium kötelező jelleggel bevezette az érettségizést.* Ezzel a honvéd főreál a polgári főreáliskolák szintjére emelkedett. *1919-ben pedig négy évre emelték fel a képzési időt.* Ez azonban már a vég kezdetén volt.

A parancsnoki törzs és a tanári kar létszáma kezdetben 10 fő volt, de a továbbiakban ez 20-25 főre bővült.

Az I. világháborúig az első évfolyamra minden évben 50 fiatal vettek fel, de a háború alatt ez a szám is némileg emelkedett. Az iskola fennállása alatt 1901-1921 között összesen 887 növendék fejezte be tanulmányait a soproni honvéd főreálban.

Szerepváltás 1922-ben

A trianoni békeszerződés végzetes csapást mért a magyar honvédelemre és ez a soproni intézet sorsát is megpecsételte. Az 1920/21. tanévben megkezdődött az alreáliskolává történő leépítése, de ez be sem fejeződött, mert 1922 augusztusában felsőbb intézkedés folytán az iskola befejezte működését. Jogutóda a M.Kir. Rákóczi Ferenc Reáliskolai Nevelőintézet lett.

A Selmezbányáról 1918-19 telén elmenekült Bányászati és Erdészeti Főiskola először a GySEV-állomástól délre elterülő területen levő Károlylaktanyában kapott ideiglenes elhelyezést. A fővárosi tárgyalásokat követően a főiskola elvileg 1922 februárjában kapta meg a honvéd főreál épületeit. Őszi eltelte az idő az épületek beköltözésre alkalmassá tételével, helyrehozatalával és magával az átköltözéssel. 1923-tól azonban megindult az objektum polgári felsőoktatási célú kiépítése, berendezése, a botanikus kert létrehozása stb.: (Lásd minderről dr. Herpay említett könyvét.)

Kiváló iskola volt

A soproni M.Kir. Honvéd Főreáliskola negyedszázados működése nem múlt el nyom nélkül. Egykori

Alpár Ignác szobra Budapesten a Városligetben. Telcs Ede alkotását 1930-ban állították fel. A művész Alpárt középkori céhmesteri öltözkében ábrázolta, amint buszkén tekint a bizonyára legismertebb, pompás alkotására: a Vajdahunyadvárára
/Fotó: Karádi Gergely/

növendékei közül számosan lettek a magyar katonai elit tagjai, tábornokok, főtisztok, vezérkari tisztok, miniszterek, történelmi személyiségek. A hosszú névsorból csupán egyet emelünk ki példaként: vitéz lőfő *Dálnoki Miklós Béla* vezérezredes lett, majd az 1944-ben Debrecenben megalakult Ideiglenes Nemzeti Kormány elnöke, ezt követően 1945. november 15-ig a Magyar Köztársaság miniszterelnöke.

Sajnos, másoknak egészen másféle dicsőség jutott osztályrészül.

A mai rektori főépület aulájában két emléktáblán szívszorítóan hosszú névsor mutatja, hogy az egykori szépművelő fiatal növendékek – és tanáraik – közül hányan pusztultak el, szenvedtek hősi halált az I. és a II. világháborúban.

A tudománynak és kultúrának ezt a soproni fészket jól megrakta nagy építészünk: Alpár Ignác. Születésének 150. évfordulója alkalmából emlékezzünk rá tisztelettel!

Akit a velünk élő múltnak ez a története közelebről érdekl, ajánlhatjuk még a következő irodalmat.

Hajós György - Kubinszky Mihály - Vámosy Ferenc: Alpár Ignác élete és munkássága. /Bpest, 2005./

Péterfy Károly: A soproni M.Kir. Honvéd Főreáliskola története. /Sopron, 1934./

Cseresnyés Géza szerk.: Katonaiskolák a hűség városában. /Bpest, 1995./

Azt már idei 2. lapszámunkban hírül adtuk, hogy a Magyar Mezőgazdasági Múzeum „Az építészet kövé vált zene” címmel nagyszabású kiállítást rendezett az Alpár-jubileum alkalmából. A kiállítási röplap is tartalmazza Alpár Ignác életútjának ismertetését. Magát a kiállítást pedig a „Múzeumi Hírlevél” c. folyóirat 2005. évi májusi száma ismerteti, számos szép színes fotóval illusztrálva.

Dr. Király Pál

A HUNGEXPO RT. 2006 első félévi kiállítási programjából

Február 8-11. **Agro + Mashexpo** nemzetközi mezőgazdasági és mezőgép kiállítás.

Március 1-5 **Budapest Motor**-nemzetközi motorke-rékpár szakkiállítás.

Március 1-5. **FeHoVa** fegyver, horgászati és vadászati nemzetközi kiállítás.

Március 1-5. **Sport** nemzetközi sport és szabadidő kiállítás.

Március 16-19. **Utazás** nemzetközi idegenforgalmi kiállítás.

Április 4-8. **Construma** nemzetközi építőipari szakkiállítás.

Május 16-19. **Industria** nemzetközi ipari szakkiállítás.

Május 16-19. **Securex** nemzetközi munka-, tűz- és biztonságvédelmi szakkiállítás.

További információk:

HUNGEXPO Vásár és Reklám Rt.,
1101 Budapest, Albertirsai út 10.
Telefon: 263-6000.
Web: www.hungexpo.hu

Csányi Sándor /1923 - 2005/

Gödöllő-Máriabesnyőn 82 éves korában meghalt Csányi Sándor erdész. Az egykori Nyitra vármegye érsekújvári járásában levő Tardoskéd községben született 1923. november 4-én tizenötgyermekes család tizenharmadik gyermekeként. A csehszlovák népiskola elvégzése után a palásti báró Berg uradalomban lett kertészinas. Az országgrészek visszacsatolása után erdészpályára lépett, mégpedig Kárpátalján, a bustyaházai erdőigazgatóság gyakornokaként Bruszturán. 1943-ban az esztergomi alerdész iskola tanulója lett. Azonban behívták katonának és hegyivadászként frontszolgálatot teljesített, majd hadifogságba került. Így szakképesítését csak hazatérése után, 1945 októberében tudta megszerezni.

Ezt követően 18 éven át a Börzsönyben dolgozott különböző beosztásokban. Legtermékenyebb évei Diósjenőhöz fűződtek, ahol erdészvezetőként az egykori Sváb Sándor féle erdőbirtokon megkezdett vörösfenyő-termesztés országos hírnévre emelkedett folytatója és fejlesztője lett. (Például vörösfenyőtoboz-tépő gépet konstruált.) Ezen a téren olyan kitűnő erdőmérnököknek lett egyenrangú partnere, mint dr. Tuskó Ferenc és dr. Tuskó László, szintén országos hírnévű vörösfenyő-kutatók.

1963-ban Gödöllőre került, ahol a nagy múltú fenyőkísérleti telep és arborétum vezetője lett, s tevékenyen részt vett az ERTI által folytatott akác fajtanemesítési kísérletekben. E mellett pontos növényfenológiai és erdészeti klimatológiai megfigyeléseket is végzett. Megfigyeléseit tudományos igényességgel rögzítette és dolgozta fel, majd időről időre a szakajtóban publikálta. Ezeknek a klimatológiai vizsgálódásoknak a fontosságát éppen napjaink drámai időjárási jelenségei húzzák alá.

A méhészek is sok fontos és pontos adatot kaptak tőle. Továbbá a fácán- és fogolytenyésztés területén elért eredményei is országos viszonylatban kiemelkedők és elismertek voltak. Lakása környékét is kisebb arborétummá változtatta.

Kimagasló szakmai tevékenysége mellett szaktársai közül kitűnt társadalmi érzékenységgel is. Talán családi indíttatása, talán ifjú élettapasztalatai, talán mindkét értelmi és érzelmi motívum alapján annak a generációnak volt a tagja, amely 1944/45-ben meggyőződéssel vallotta, hogy Magyarországon a rendszerváltás az erdészet területén is elkerülhetetlen. Meggyőződéses baloldali ember volt és maradt akkor is, amikor az eltorzult napi politikai gyakorlatból kiábrándulva, elsősorban szakmai munkájával igyekezett hozzájárulni társadalmi ideáljai valóra váltásához.

Munkája eredményességét számos alkalommal ismerték el oklevéllel jutalommal és a következő kitüntetésekkel: Munka Érdemrend, „Erdészet Kiváló Dolgozója” (hat alkalommal), Orsz. Erdészeti Főigazgatóság ezüst Vadaszjelvénye /1956/, Vadas Jenő Emlékérem /ERTI, 1972/.

Hamvasztás utáni búcsúztatása alkalmával a szakma részéről az egykori Budavidéki Áll. Erdő- és Vadgazdaság ny. igazgatója, Tollner György mondott megemlékezést.

Tar László /1932-2005/

Budapesten huzamosabb betegeskedés után 74 éves korában meghalt Tar László aranydiplomás erdőmérnök, aki 1932-ben Pesterzsébeten született, oklevelét pedig 1954-ben szerezte meg Sopronban.

Szakmai életútja mozgalmas volt: dolgozott a fűrész- és lemeziparban, a miskolci erdőgazdaságnál, vízgazdálkodási és mélyépítő vállalatoknál, de legtovább a SALIX Erdőgazdasági Füz- és Kosáripári Vállalatnál. Termelési osztályvezetői beosztásból innen vonult nyugállománya 1991-ben. Szakmai munkássága mellett elhivatott sportvadász volt, fiatalabb korában eredményes futóvad-lövő is.

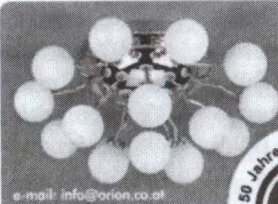
Hamvait Érden, a Kármelhegyi Boldogasszonyról nevezett postástelepi templom urnatemetőjében helyezték végső nyugalomra a római katolikus egyház szertartása szerint, Ezen a gyászoló család és népes rokonság mellett részt vett több egykori évfolyamtársa és SALIX-os munkatársa is.

k. p.

Béren kívüli juttatások

A munkáltató 2006-ban a bér 15 százalékát, de maximum 500 ezer forintot adhat adómentesen dolgozójának béren kívüli juttatás címén. Ha ennél többet ad, akkor annak személyi. jövedelemadó vonzata a munkáltatót terheli.

A béren kívüli juttatások kerete 2006-ban kiegészül a kiskorú gyermekek és a házastárs jogán adható tétellel. Ez a bér további 10 - 10 százaléka, de fejenként legfeljebb évi 72 ezer forint. Egyéb juttatások, mint az étkezési utalvány vagy a munkába járás költségtérítése, nem számítanak majd bele a keretbe.

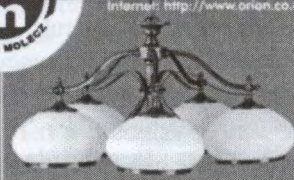

e-mail: info@orion.co.at

Molecz - Fény Budapest
H-1113 Budapest, Karolina út 17.
Tel.: 0036/1/385 22 12
Fax: 0036/1/385 16 42

ORION Praha svítidla
CZ-252 43 Pruhanice, Uhněveská 581
Tel.: 00420/26 77 50 950
Fax: 00420/26 77 50 952

Internet: <http://www.orion.co.at>

Könyvismertető

A Bükki Nemzeti Park Hegyek, erdők, emberek

Grandiózus monográfiával gazdagította a szakirodalmat a *Bükki Nemzeti Park Igazgatósága* az idézett című, 621 oldal (!) terjedelmű, rengeteg ábrával szemléletessé tett kötetnek a megjelentetésével.

De melyik szakirodalmat? Mert van ebben a könyvben bőséggel földrajz, vízrajz, geológia, növénytan, állattan, termőhelyismeret, történelem, régészet, gazdaságtörténet, tudománytörténet, geodézia és kartográfia, néprajz, barlangászat, turizmus, erdészet, vadászat, kultúrtörténet, s mindezek alap- és segédtudományai.

Vagyis egy olyan *komplex műről* van szó, amely összetevőire bontotlan, de éppen olyan komplexitásban tükrözi egy nagy erdős természeti tájegység múltját, jelenét, fejlődéstörténetét, a természet és az emberi kéz által alkotott értékeit, mint amilyen hallatlanul sokoldalúan összetett maga az élet. S mint amilyen sokoldalú, összetett mind ebből következően az a modern természetvédelmi tevékenység, amelyet a BNPI apparátusa is folytat a gondjaira bízott több mint 43 ezer hektár területen. Erről a munkáról külön fejezet szól a könyvben.

*

Az eddigi téma felsorolás talán alkalmas annak érzékeltetésére, hogy mi képezi a kötet tartalmát. Szerkezetének megismertetése érdekében azonban *felsoroljuk a 44 fejezetet magába foglaló hat főfejezet címét is*: A Bükk-vidék földrajza; A Bükk hegység élővilága; Ember a hegyvidéken; A bükki erdők népe; A Bükk felfedezése; Természetvédelem a Bükki Nemzeti Parkban.

Mindezekhez járul még a Bükk-vidék földrajzi neveinek mutatója, továbbá színes térképmelléletek.

A népes szerzőgárda munkáját Baráz Csaba hangolta össze és for-

malta kötétté. Nem lehetett egyszerű feladat, minthogy 39 szerző + több fényképész működött közre.

*

A kötet nagy értéke, hogy nem csak *rendkívül tartalmas* a bele foglalt roppant tömegű információ révén, hanem *nagyon olvasható* is. Ennélfogva nemcsak a szakemberek (pl. erdészek, vadászok, faiparosok) könyvespolcára kívánczik, de még a tájat kevésbé ismerő laikus érdeklődő is élvezettel olvashatja.

S még egy ajánlási szempont! Ma-napság sok szó esik arról, hogy az Európai Unió: a régiók és azokon belül a lehatárolható kisebb tájegységek Európája; ezek a fejlesztés és a fejlesztési finanszírozások alapegységei. Arculatuk, identitásuk megőrzése pedig éppen olyan fontos, mint fejlesztésük. Előbbi az utóbbi „fenn tartható” jellegének egyik garanciája.

Ezért nagyon fontossá váltak az ilyen jellegű, korszerű, komplex tájegységi monográfiák, mint a most ismertetett könyv is. *Kitűnő mintául szolgálhat mások számára* abban a tekintetben, hogy miként lehet és érdemes egy-egy tájegység természeti és fejlődéstörténeti adottságait feldolgozni, összefoglaló műben közreadni. (A könyvet a BNP Igazgatósága adta ki.)

Történelem DVD-n

A XXI. század elejének technikai lehetőségeit tükrözi, hogy a *Nyugat-Magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Kara* három korongból álló DVD-lemezkészleten adta közre – a 198. tanévnyitó ünnepség alkalmával – az ősi Alma Mater történetét.

A készlet tartó tokon feltüntetett cím egy kissé túlméretezett, mert így szól: „Az erdészeti oktatás története Magyarországon”. Az első lemez tartalmának képernyőn történő megjelenítése alkalmával azonban legott kiderül, hogy *a magyar erdészeti felső-*

fokú oktatás történetéről van szó. Kiderül azonban az is, hogy tulajdonképpen annyi szó esik a Kar, a képzés jelenéről, mint történetéről. A *III. lemeznek* ez is a címe: „Az Erdőmérnöki Kar a XXI. században.”

Az *I. lemez* a selmeci időkről szól, a *III. Károly király* által alapított bányatisztképző iskolától kezdődően egészen az *I. világháború* végéig. A *II. rész* a „Trianon után” címet viseli és elvezet napjainkig, sőt már a holnapig (világegyetemi hálózat, Euro-diploma stb.).

A *programban rengetegen megszólalnak*, a rektortól, dékántól és dékánhelyettesektől kezdve oktatókon-kutatókon, akadémikuson, minisztériumi helyettes államtitkáron és főosztályvezetőn át ultra-supra-veterrán egykori hallgatóig, a hallgatói önkormányzat elnökéig és valétaelnökökig.

A *híres selmeci-soproni hagyományok bőséges szerepet kapnak az anyagban*. Némely, Sopronba szakadt csemetéjéért aggódó szülő talán már kissé meg is riadhat a minduntalan felbukkanó sok söröskorsó látványától. A hagyományok légyege azonban éppen az, hogy ne hagyják az ifjú energiákat parttalanul elszabadulni, hanem rászoktassák a fiatalokat a vidám társas együttlét szabályozott, kulturált eltöltésére. Ezek a gondosan őrzött hagyományok képezik azt a habarcsot, amely szilárdan összecementálja az Erdőmérnöki Kar két évszázados – vagy, ha úgy tesszük, 270 éves – múltját a jövővel. Azzal a jövővel, amelyre új perspektívát nyitott a társadalom kibontakozott környezeti érzékenysége, ököcentrikus gazdaságfilozófiája.

A most megemlített korongok erről a perspektivikus – s immár a nemzetközi, a bolognai folyamatba illeszkedő – mérnökképzésről legalább annyi tájékoztatást nyújtanak az érdeklődőknek, mint az Alma Mater gazdag történelmi múltjáról.

A lemez készlet az Erdő P.R. Bt. Trigonon Stúdiójában készült.

Erdei kincseskönyv

Gyönyörű és érdekes könyv közreadásával örököltette meg fennállása 50. évfordulójának emlékét a Mecseki Erdészeti Részvénytársaság, amelynek a címe: *Erdei kincseskönyv*.

A bevezetésben olvasható meghatározás szerint a mű jellege egy adott kort tükröző *természeti és kultúrtörténeti enciklopédia*, amely a sok-sok szép színes fénykép mellett szövegben is bemutatja a részvénytársaság területén található különösen figyelmet érdemlő természeti értékeket, valamint kultúrtörténeti emlékeket.

A szerkesztő azt a megoldást választotta a hatalmas anyag bemutatására, hogy a vállalat kilenc erdészeti területén található látnivalókat *azonos csoportosításban* sorolja fel mindegyik szervezeti egységnél: 1. Források (s ha vannak, vizes élőhelyek). 2. Faállományok és fák (s ha vannak, fás legelők). 3. Kultúrtörténeti emlékek, erdei emlékhelyek.

Végül még három önálló fejezet következik. Az egyik a területen található leggyakoribb kőzetek, valamint a jellemző felszíni földtani képződmények jegyzéke. A másik a védett növények leírása („portréfotóval”). A harmadik pedig a védett állatoké, hasonló módon illusztrálva.

Az egyes objektumok ismertetésében a fénykép dominál, emiatt a könyv rendkívül szemléletes és olvasmányos. Öröndetes és követhető példát jelentő új vonása, hogy bősséggel felöleli a *régebbi erdészeti épületeket* is, mint erdészettörténeti emlékeket.

A szép könyvet lapozgatva-olvasgatva az emberben óhatatlanul felbred a gondolat, hogy milyen gazdagok országunk erdei hasonló értékekben; mennyi ismeretlen vagy alig ismert érték vár még feltárára, bemutatásra. (Utalhatunk ezzel kapcsolatban Király Pál „Erdészeti emlékhelyek Magyarországon” című könyvére is.) *De jó lenne, ha minden erdőgazdasági tájegységünkről kézbe tudnánk venni hasonló munkát.*

A kötet megalkotását Túrós László erdőmérnök, a MEFA RT. tájékozta

tási igazgatója kezdte el, de a kegyetlen, gyors szívhalál nem engedte meg számára, hogy be is fejezze azt. Az előszót író Káldy József részvénytársasági vezérigazgató szerint a mű az ő emlékének megörökítését is szolgálja.

MTA-EB tanulmánykötet

„Az erdész is akkor igazán erdész, ha ezt nem öncélúan, hanem a társadalom érdekében teszi.”

Dr. Sali Emilnek, az egykori nagy tekintélyű, immár két évtizede halott erdészeti vezetőnek írásából az idézett mondat akár mottója lehetne annak az egész kötetnek, amelyet Prof. dr. dr. he. Solymos Rezső akadémikus szerkesztett, s az MTA Agrártudományok Osztályának Erdészeti Bizottsága adott ki 2005-ben „Erdő- és fagazdaságunk időszzerű kérdései” címmel.

Egy tekintélyes méretű, 411 oldalas tanulmánykötetről van szó, amelybe a szerkesztő, úgy is, mint az MTA-EB elnöke összegyűjtötte azoknak az előadásoknak a szövegét, amelyek a bizottság 2003-2004 évi rendezvényein elhangzottak. Kiváló gondolat volt ez. Egyrészt azért, mert a rendezvényeken nincs meg mindig a feltétele az előadási szövegek (+ táblázatok, grafikonok és más ábrák) 100%-os terjedelmű és pontos rögzítésének a jelenlevők számára sem. Másrészt pedig azért, mert így ezek a tudományos értékek azok számára is elérhetővé és hasznosíthatóvá válnak, akik nem tudtak személyesen részt venni az előadásokon.

A kötet összesen 36 tanulmányi tartalmaz az erdészeti- és a fatudományok köréből (a vadásztudomány köréből nem). Ezért részletesebb tartalmi ismertetésbe nem tudunk bocsátkozni. Általánosságban azt tudjuk megállapítani, hogy *érdekesnél érdekesebb és fontosabbnál fontosabb írásművekről van szó*; s ha valaki találomra felüti a könyvet, bárhol belekezd az olvasásába, nehezen tudja letenni.

Kis recenzióknk befejezéseként egyetlen tanulmányt emelünk ki a sok közül: azt, amelyikből kezdő

mondatunkat kvázi mottóként idéztük. A szerkesztő ugyanis formabontó, érdekes módon fakszimilében, vagyis eredeti kéziratos formában helyezte el a kötetben dr. Sali Emil páratlanul érdekes erdészettörténeti visszaemlékezését. Ezzel a megoldással nem csak tartalmi értékében, de megjelenésében is nagyban fokozta az egyébként is csinos, szép kiállítású könyv habitusát.

A hírnév kötelez

Második, bővített kiadásban jelentette meg a Nimród Vadászújság dr. Tóth Sándornak „A hírnév kötelez. Vadászat és vadgazdálkodás Magyarországon, 1945-1990” című könyvét.

A 358 oldalas, masszív kötésű kötet hatalmas kutató-gyűjtő és feldolgozó munkával létrehozott történeti monográfia a magyar vadászatnak egy vitatott korszakáról egy olyan szerző tollából, aki az egyik fontos mozgatórugója volt ennek a történetnek.

A korszak vitatott azért, mert objektív és széles körű történelmi feldolgozása még nem történt meg, hiszen az objektivitáshoz hiányzik a szükséges történelmi távlat. A még élő kortársak viszonyulása más és más az 1945-1990 közötti évtizedekhez aszerint, hogy ki miként élte meg azokat az éveket. *A halál az a tényező, amely egyengeti a történelmi igazságosság útját.*

Azt azonban nehéz volna elvitatni, hogy a magyar vadgazdálkodás és vadászat olyan fejlődésen ment keresztül az említett évtizedekben, amilyenre még nem volt példa (vagy legalább is az már kikerült a mai generációk látóköréből, pl. az 1300-as, 1400-as évek).

Ennek a hatalmas fejlődésnek, amely a reálfolyamatokon túlmenően kiterjedt a vadászat tudományos-kulturális infrastruktúrájára is, éppen az volt a hajtóereje, ami miatt a leginkább vitatják: a politika. Az 1945-ös rendszerváltás után kialakult új politikai elitnek csaknem kizárólagosan a vadászat lett a presztízs-sportja, ami azután jelentős állami pénzforrások megnyitását is maga után vonta. Két-

ségtelen, hogy a vadászati privilégiumok és örömök legfőbb haszonélvezője egy viszonylag szűk társadalmi réteg volt. Ez azonban nem változtat azon az alaptényen, hogy maga a *magyar vadgazdálkodás és vadászat* – úgyis, mint gazdasági tevékenység, s úgyis, mint sport és kulturális jelenség – ezeknek a pénzforrásoknak köszönhetően a *nemzetközi élvonalba került*. Persze, köszönhető volt mind ez annak is, hogy a szakterületen dolgozó erdészeti, vadászati, agrár és más szakemberek tudtak is élni ezekkel a megnyílt anyagi lehetőségekkel.

A privilegizáltak mellett pedig a dolgozó osztályok és az értelmiség köréből is tízezrek jutottak a vadászat ilyen-olyan lehetőségéhez. Ilyesmiről az 1504-1944 közötti csaknem fél évszázadban szó sem lehetett.

Bár dr. Tóth Sándor erdőmérnököt életútja, szakmai pályafutása predesztinálhatná egy bizonyos álláspont elfoglalására a múlthoz való viszonyulásában, becsületére legyen mondvá, hogy könyvének elkészítése során *nagy erőfeszítésről tett biznyságot a semleges tárgyilagosságra való törekvésben*. Bámulatos az az immár archív dokumentumtömeg, irat, fénykép, jogszabály és statisztika stb., amelyet előásott a levéltárak mélyéről és amit bevetett saját gyűjteményéből. S mindezt nem kevésbé hatalmas személyes élményanyagának talaján rendezte könyvvé, amely ilyen módon a *történetírás és a memoár sajátos műfajkeveréke*, nem egy helyen a szerző jó kedélyével, humorérzékével is megfűszerezve.

Tartalmi részletezésbe képtelenség volna bocsátkozni, a kommentálást pedig ki-ki a saját értékítélete szerint végezheti.

Annyi bizonyos, hogy ha valaki a magyar vadászat történetének írásába fog, dr. Tóth Sándor könyvét többé meg nem kerülheti. Esztelenség is lenne mellőzni. Aki pedig szereti az érdekes könyveket, mielőbb vegye kézbe.

Dr. K. P.

Címképünk Simon Ferenc Szedgen élő neves vadászfestő és faragó művész „Karácsony táján” című művének fotorodukciója, amit a soproni Erdészeti Múzeum készített.

Hátsó borítóképünk Feszty Mása „Mikulás falun” című festményének reprod.ja.

Az ünnepi asztalra ajánljuk

Az év vége nem csak az évzáró „hajrá”, de az ünnepeknek is az időszaka. Karácsonykor, Szilveszterkor-Újévkor a legtöbb helyen összejön a család, és a háziasszony ilyenkor még a szerényebb körülmények között élő helyeken is igyekszik a megszokottól, a köznapitól eltérő, speciálisabb étkeket tenni az asztalra. Szakmai körökben decemberben több helyen – nem túlságosan drága áron – hozzá lehet jutni egy kis *vadhúshoz*, hiszen folyik a vaddisznó-, a fácán- és a nyúl vadászat és még a szarvasselejtezés is. Ezért a *vadhús lehet az egyik alapanyaga az ünnepi étrendnek*. (Ilyenkor sok helyen fogyasztanak előszeretettel halat is.)

A következőkben olyan vadélt ajánlunk az ünnepi asztalra, amely *egyszerűen elkészíthető és nem igényel semmilyen speciális, körülményesebben beszerezhető fűszert*, (egzotikumot) vagy segédanyagot (pl. decemberben friss vargányát). Főzésével-sütésével a siker reményével megpróbálkozhat, aki egyébként talán még soha nem készített vadhús-ételt.

Vaddisznószeletek frissen sütvé

Hozzávalók: 90 dkg vaddisznókaraj, 10 dkg füstölt szalonna, 1 kg burgonya, 1 dl vörösbort, 2 gerezd fokhagyma, 3 dkg vaj, 2 dl olaj, 20 dkg gyöngyhagyma, fűszerpaprika, só, őrölt bors, majoránna. A fiatal vaddisznó kicsontozott karaját letisztítjuk, felszeleteljük és kiveregetjük.

Őrölt borssal, paprikával, majoránnával fűszerezve megolajozzuk.

Kockára vágott szalonnát és a gyöngyhagymát megpirítjuk. Kockaburgonyát sütünk és összeforgatjuk a pirított hagymával, szalonnával és ízlés szerint sózzuk, borsozzuk. A vaddisznószeleteket natúron pirosra sütjük.

A zsiradékhoz, amiben sütöttük, kevés vajat adunk, s zúzott fokhagymát és fűszerpaprikát, majd vörösbort felengedve felforraljuk.

Külön adjuk hozzá a burgonyát és mártásos csészében a megsült levét.

Egy-két jó tanács

Az elkészítési műveletek sikeresebbé tétele és a jobb zamathatás érdekében *általában javasolt a vad néhány napos bőrében való pihentetése, érlelése*, esetleg pácolása. A pácolás következtében meggyorsul az izomrostok puhulása, ezáltal a hús porhanyóssá és érett ízűvé válik. A frissen sütéssel és egészben sütéssel készített vadhúsok előkészítésénél un. *száraz pácot*, a párolással és főzéssel készíthető vadhúsoknál pedig a *nedves* pácolással való előkészítést szokták alkalmazni. Ezért a *húsbeszerzést ne halasszuk az utolsó napra*.

(A receptek eredeti lelőhelye Tusor András „*Ínycsiklandó vadételek*” című szakácskönyve.)

Dr. K. P.

ERDÉSZETI ÉS FAIPARI HÍRADÓ

XV. évfolyam 3. szám.

Kiadja:

az Erdészeti és Faipari Dolgozók Szakszervezete

1061 Budapest, Jókai tér 9.

Tel.: 331-4369; Fax: 374-3025

Felelős kiadó:

Herczeg Miklós főtítkár

A Szerkesztő Bizottság:

Barta László, Fritsch Ottó,

Gilicze Péter

Herczeg Miklós (elnök)

Németh Szilveszter

A szerkesztésben közreműködik:

Dr. Király Pál

Nyomda:

CERBERUS Nyomdaipari Könyv-

és Lapkiadó Kft.

1066 Budapest, Lovag u. 14.

Tel.: (06) 1-302-5154

Felelős vezető:

Schmidt Gábor ügyvezető igazgató

A lap átlagosan negyedévenként jelenik meg.

Hírlapárusi forgalomba nem kerül, terjeszti az EFDSz.

MIKULÁS FALUN
(Feszty Mása festménye.)